POLIROM
Top 10+

PHILIP
Ó CEALLAIGH

Însemnări dintr-un bordel turcesc

PHILIP

Ó CEALLAIGH

Însemnări dintr-un bordel turcesc

Traducere din limba engleză
de Ana-Maria Lișman

POLIROM
2014

Philip Ó Ceallaigh, *Notes from a Turkish Whorehouse*
Copyright © Philip Ó Ceallaigh, 2006
All rights reserved
© 2007, 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-4914-3
ISBN PDF: 978-973-46-4915-0
ISBN print: 978-973-46-4793-4

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: © iStockphoto.com/iEverest

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

PHILIP Ó CEALLAIGH s-a născut în Waterford, Irlanda. A învățat să citească folosindu-se de dialogurile din benzile desenate, iar la vârsta de nouă ani a făcut o pasiune pentru literatura SF. Din fericire, nu s-a oprit aici: printre preferințele lui actuale se numără povestirile și nuvelele lui Cehov, Hemingway și Joyce, romanele lui Knut Hamsun, Céline și Dostoievski și poezia lui Charles Bukowski. Călător neobosit, Philip Ó Ceallaigh a trăit în diverse locuri, precum Anglia, Rusia, Spania, Statele Unite, Georgia sau Kosovo, schimbând slujbele la fel de frecvent ca domiciliile. Din 2000 s-a stabilit în București, unde a lucrat ca editor și traducător. Asemenea majorității personajelor sale, este alergic la mediul corporatist, orarul fix și meseriile bine plătite, drept care, pentru o scurtă perioadă de timp, a fost singurul irlandez care a muncit ilegal pe un șantier din România. După extraordinarul debut reprezentat de *Însemnări dintr-un bordel turcesc*, cu care a câștigat Premiul Rooney pentru Literatură Irlandeză, Glen Dimplex New Writers' Award și elogiile criticilor britanici și americani, a scris o a doua culegere de povestiri, *Și dulce e lumina* (2009; Polirom, 2009), publicată la prestigioasa Editură Penguin și bucurându-se de același succes. În 2012 i-a apărut la Editura Polirom romanul *Și te trezești râzând*.

Taxi

Soarele cobora către orizont și se duceau drept înspre el, mașinile străluceau aprins și zgomotul orașului, un zgomot mecanic, se auzea prin geamul deschis, dar chiar și cu geamul deschis era cald, transpirau. Transpirau așa de săptămâni întregi. Șoferul de taxi vorbea și clientul îl asculta, uitându-se drept înainte de parcă n-ar fi ascultat. Șoferul de taxi purta pantaloni scurți și o cămașă cu mânecă scurtă, de un albastru electric și, încă mai bizar, avea o pereche de ochelari de soare ca de aviator. Era în toane bune; așa părea.

— Am fost o săptămână la mare. Nu i-am zis neveste-mii că mă duc. N-aveam chef de scandal. A văzut că plec c-o geantă și că erau niște haine de femeie înăuntru. Cadouri pentru curve, mi-a zis. Da', ca bărbat, dacă n-ai amantă nici nu te mai respectă femeia. Și e mai bine să ai, că dacă are amantă bărbatul se întoarce la nevastă proaspăt și relaxat. Abia e mai stabilă relația. Așa ceva ar trebui să înțeleagă nevasta fără să mai facă atâta caz. Și fix așa ceva nu poți discuta cu ea. Dacă-i răspunzi la o singură întrebare, e ca și cum după aia poa' să te ia la interogatoriu și asta duce la certuri inutile. Deci am plecat în vacanță cu alta. Adevărul e că lucrez într-un mediu toxic, știi, dau de ispită la tot pasul. Mai ales pe o vreme ca asta. Mă

trezesc cu femei frumoase că se urcă la mine în taxi cu fustele lor scurte. Văd la cărnuri de femei, nici n-ai idee, s-aproape goale și uneori e greu să nu te chiombești ca prostu'. Cred că avem cele mai frumoase femei în țara asta. E o binecuvântare, da' îți face o droaie de probleme.

Mergeau spre gară. Șoferul își întrebase clientul dacă se duce pe litoral, iar clientul îi spusese că nu, aștepta pe cineva. Vreo iubită? Da, o iubită, i-a răspuns clientul și atunci șoferul s-a apucat să vorbească despre femei. Au trecut pe lângă clădirea Bibliotecii Naționale, cu ferestrele ei sparte și interiorul întunecat, scorburos, și apoi pe lângă un teren viran pe care se vedeau niște macarale abandonate, proiecte grandioase rămase neterminate de aproape un deceniu, de la căderea fostului regim. După Casa Poporului, au mers mai departe pe cheiul Dâmboviței. Plozi tuciurii săreau de pe un pod în apa murdară. Șoferul vedea peste tot numai femei, femei frumoase și vorbea, vorbea întruna. Clientul, un pic agitat sau poate doar preocupat de ceva, nu zicea mai nimic, dar din cele câteva cuvinte care îi mai scăpau îți dădeai seama că e interesat de ce i se spunea. Șoferul căpătase încredere și-i povestea de cuceririle lui, îi povestea cu lux de amănunte, folosind un limbaj mult mai explicit decât ar fi făcut-o poate, de obicei, cu un străin oarecare, și mai ales cu un client care nu se băga aproape deloc în vorbă. I-a povestit de o femeie care i-o luase în gură, o super muie ce-a fost aia, cea mai tare din viața lui. Și asta pentru că și-o băgase adânc pe gât. Foarte puține femei erau în stare de așa ceva. Poate doar vreo cinci la sută. Și apoi te făceau să-ți dai drumul, mișcându-se foarte încet, și când îți venea pur și simplu explodai.

— Incredibil...

Se opriseră la semafor; șoferul se lăsă pe spate și dădu din cap la amintirea episodului cu pricina.

— Dar dacă nevastă-ta... spuse clientul. Ce-ar fi dacă și nevastă-ta ar umbla cu altul?

Șoferul întoarse capul, iar clientul își văzu fața reflectată în lentilele ochelarilor lui, o față roșie de căldură, își văzu expresia nedumerită, își văzu până și tresărirea nervoasă a buzelor, născută din îngrijorarea că l-ar fi putut jigni pe șofer. Spusese un lucru banal. Era genul de lucru pe care l-ar fi zis un adolescent.

Șoferul se uită înainte, la drum, băgă în viteză și plecară de la semafor.

— E altceva dacă o face femeia, răspunse el, în cele din urmă.

Au traversat podul și șoferul reîncepu să vorbească, ceva mai atent decât înainte:

— Nu pentru că femeile și bărbații sunt atât de diferiți. Unii spun că ar fi, da' io nu-s de acord. Cred că și femeilor le place să se fută la fel de mult ca și bărbaților. Poate chiar mai mult. Cre' că pentru ele e și mai mișto, după ce sunete scot. Întotdeauna când dau de câte o curvă de-asta, o fac să-mi spună ce fantezii are. Le încurajez să vorbească. Mereu sunt un pic timide la început, da' ce-ți aud urechile dup-aia! O grămadă de chestii poate că nici măcar nu le-ar face, dar sigur le place să se gândească la ele. Combinații cu alte femei. Câte trei odată. Să fie legate. Sau să se facă bărbatul că le violează. Și astea încă sunt chestii obișnuite. Sunt convins că mai au o groază în cap pe care nici nu îndrăznesc să le zică, pentru că le e rușine. Sunt o tonă de chestii perverse pe care vor să le facă, da' de cele mai multe ori nu reușesc. Pentru că diferența dintre bărbați și femei este

că noi putem să încercăm orice ne-ar trece prin cap. Dacă ar face și femeile așa, oamenii ar spune că sunt curve. Asta-i regula. Nu-i o regulă prea corectă. Dar asta e. Ca și la condus. Sunt câteva reguli care tre' respectate ca să nu ne bușim unii pe alții. Așa că dacă nevastă-mea sau iubita dumitale sau oricare alta ar ajunge să-și facă de cap cu te miri cine, înseamnă că nu-i mai pasă de reguli. Nu poți să ai o relație fără reguli. De asta nu ne lăsăm femeile să-și facă de cap. Dacă vrem să ne păstrăm respectul în ochii noștri, pentru că în general lumea are altfel de atitudine față de femeile care-și fac de cap.

Șoferul continuă să vorbească tot drumul spre gară. Nimerise un subiect despre care simțea că are ceva de spus. Din când în când repeta că nu e deloc genul ăla de porc misogin, că el chiar înțelege cu adevărat ce se petrece în mintea femeilor. Clientul nu mai scotea o vorbă, nici măcar nu mai dădea din cap și se uita în altă parte, afară, pe geamul lateral, la clădirile și oamenii de pe strada fierbinte.

Au oprit în fața gării. Șoferul și-a întrebat clientul dacă avea nevoie să-l ducă înapoi acasă, împreună cu prietena lui, și clientul i-a spus că da, s-ar putea să fie nevoie.

— Nu-ți face griji, mă plătești la întoarcere, hai că am încredere în tine, spuse șoferul, oprind motorul și aparatul de taxat.

Veniseră de departe, de la periferia din estul orașului, și aparatul înregistrase o sumă destul de piperată.

Era un gest pe care șoferul îl făcea cu plăcere, uneori. Clientul se întorcea, el îl ducea mai departe și, cel puțin, primea un bacșiș substanțial pentru asemenea dovadă de prietenie. Avea încredere în clientul ăsta. Îi făcuse plăcere și să stea de vorbă cu el. Știa în cine poate să aibă încredere. O singură dată

se înșelase în privința unui client, iar asta se întâmplase de mult.

— Mă duc să-mi iau o Cola, spuse șoferul, dându-se jos din mașină și încuind-o.

Au intrat împreună în umbra gării, la casele de bilete. Șoferul purta niște sandale foarte decupate, iar clientul, bocanci grei de munte, complet inadecvați pentru o vreme ca aceea.

— Cele mai mișto futaiuri îți ies când n-ai mai văzut-o de ceva vreme. Chiar și dacă-i nevastă-ta, îți iese o partidă pe cinste.

Șoferul s-a oprit la un chioșc, iar clientul a mers mai departe, spre peron. I se lipise tricoul de spate din cauza transpirației.

Zece minute mai târziu erau din nou împreună la casele de bilete.

— Și ea unde e? întrebă șoferul.

Clientul scutură din cap. Acum se simțea absolut mizerabil.

— Poate că a pierdut trenul, spuse șoferul, deși știa că nu asta se întâmplase.

— Nu.

— Îmi pare rău, îi zise șoferul.

Și chiar îi părea rău de băiat.

— I-am spus că o s-o iert, zise băiatul. Dacă se suie în tren și vine înapoi.

Lumina de afară i-a izbit drept în moalele capului. Clădirile se înroșiseră sub razele piezișe ale soarelui și umbrele oamenilor se lungeau pe asfalt. Băiatul se opri o clipă și-și trecu mâna peste frunte. Apoi își reveni și se urcă în taxi.

Șoferul de taxi cântări posibilitatea de a-l duce tot drumul până acasă pe gratis. Apoi se răzgândi, ar fi fost probabil un gest complet inutil, și chiar jenant pentru amândoi.

Pornirăă. De data asta șoferul își ținu gura tot drumul.

În cartier

Nic se ridică în capul oaselor. Murea de foame. În dreptul ferestrei lui de la etajul opt se vedeau legănându-se vârfurile plopilor. Dincolo de copacii care se legănau ușor se vedeau alte blocuri. Copacii de-abia înfrunziseră și din ei răzbătea gălăgia pe care o făceau păsărelele, o puzderie. Avea senzația că trebuie să-și găsească ceva de făcut într-o dimineață ca asta. Se dădu jos din pat să se îmbrace.

Nic crescuse la țară și acolo era mereu câte ceva de făcut în diminețile de primăvară. Aici la bloc, în oraș, de obicei pensionarii n-aveau nimic de făcut. El stătea la bloc de douăzeci și cinci de ani, îmbătrânise în cartier.

A pus de cafea și i-a adus-o Mariei, încă pe jumătate adormită în pat.

— Ai făcut-o cam tare, îi spuse ea, sorbind și ridicându-și pernele la spate să se poată sprijini.

Nic s-a întors în bucătăria lor micuță, a luat niște ouă și le-a spart într-un vas. Gălbenușurile străluceau aproape fosforescent. Le bătu bine, fărâmiță câteva bucățele de brânză de oaie, tăie mărunt niște fire de ceapă verde și amestecă totul într-o tigaie. Când omleta a fost gata, i-a adus-o la pat. S-a așezat și el pe o margine a patului și au mâncat împreună din aceeași

farfurie, cu pâinea rămasă din ajun. După ce au terminat de mâncat și-a pus pantofii.

— Ești plin de viață azi, zise Maria.

Nic își luă haina și ieși. Maria auzi un bubuit în tavan. Băiatul care stătea deasupra iar scăpase ceva pe jos.

*

* *

Alex Duhovi de la etajul nouă întinse mâna să ajungă la ceasul deșteptător și dărâmă scăunelul pe care îl așezase. Acum trebuia să se dea jos din pat și să-l oprească. Avea programare la doctor înainte de a merge la serviciu. Stătea și se scărpina în cap. Era prea devreme, i se părea extrem de complicat până și să facă o cafea. Se apucă să-și calce cămașa, un pic cam repejor, își aranjă cravata, luă câteva guri de cafea și ieși pe hol, încuind ușa. Din apartamentul vecinului de vizavi – cel care bea și cânta singur noaptea – tocmai ieșea un bătrânel, cu niște drugi de fier în brațe. Îl salută cu o înclinare a capului.

Alex ieși din clădire și o luă la dreapta, pe străduțele întortocheate ale cartierului. Erau vreo cincizeci de blocuri, poate o sută, majoritatea înalte de câte zece etaje, într-o zonă încadrată de un patrulater de bulevarde. Pe străzile tăcute dintre clădiri crescuseră copaci, unii la fel de mari ca cele mai înalte blocuri, și se auzeau țipetele reci ale porumbeilor sau trăncăneala frivolă a vrăbiilor. Alex mergea pe străduțele liniștite, încercând să evite, cât de mult putea, gazele de eșapament și zgomotul.

Ajunse la o intersecție. Pe cealaltă parte a străzii era un McDonald’s. Trecu strada și o luă prin spate, pe la McDrive,

traversând o zonă pustie, printre cioburi de sticlă și buruieni. Lângă resturile unui foc făcut de cei fără adăpost se vedea capul unei păpuși de plastic. Avea părul blond și ochii albaștri, strălucitori. Îi dădu un șut. Apoi ieși pe bulevard. Era trafic și un aer irespirabil. O stradă obișnuită de la periferia oricărui oraș: depozite și angrouri de materiale de construcții, mici fabrici de textile și câteva clădiri anonime, probabil părăsite, înconjurate de ziduri terminate cu sârmă ghimpată.

Policlinica era la următoarea intersecție. Pe trepte stătea un om îmbrăcat într-o geacă murdară, fumând. Avea părul slinos. Clădirea policlinicii arăta ca o școală pentru sudori și instalatori. Înăuntru erau cozi și coridoare, uși și încăperi ca niște clase. Numai mirosul de dezinfectant păstra o oarecare legătură cu medicina. Alex se așeză la coadă pe un coridor, spuse ce fel de specialist voia să consulte, plăti și își luă un bon. Aici era mai bine ca la spital. În spitalele fără plată stăteai la coadă toată ziua și te holbai la un perete.

Urcă la etajul al doilea și bătu la camera 214. Liniște. Apăsă pe clanță. Încuiat. Se plimbă de-a lungul coridorului, înainte și înapoi, uitându-se prin diferite săli. Unele aveau și instrumente. Se gândea la băieții care făceau experimente de laborator în școlile acelea deprimante cu internat, învățând la Latină și la „Științe“, conservați într-o epocă în care Progresul era chiar un Fapt. Arzătoare Bunsen și eprubete, pahare Petri, tabelul lui Mendeleev. Totul arăta îngrozitor de vechi. Un muzeu al instrumentelor medievale de tortură. Alex o luă înspre fereastra de la capătul holului și se uită afară la o clădire care părea să fie o fabrică în ruină.

Dacă vrei să știi cum o mai duce un oraș, se gândea el, trebuie să-i vezi marginile. Centrul o să-ți spună că totul e

minunat. Periferia îți va spune restul.

Tot uitându-se la fabrică și gândindu-se la școli și spitale, depozite și birouri, își aminti deodată de o carte pe care o avusese când era mic. Se chema *Aventurile lui Grivei*[1]. Cățelușul Grivei era foc de neastâmpărat, o lua la goană prin curte cu vaca Margareta și cu doamna Puica după el, chiar și soția fermierului voia să-l prindă pentru că îi murdărise cearșafurile de-abia spălate, toată lumea îl fugărea pe bietul Grivei. Până la urmă băiețelul a reușit să-l scape și au adormit cu toții. Așa se termina povestea.

În cele din urmă sosi și dermatologul. Avea optzeci de ani și se chinuia să deschidă ușa, dar nu nimerea să bage cheia în broască. O ținea invers, își dădu seama Alex, și încerca s-o forțeze cu tot dinadinsul.

Of, Doamne, se gândi Alex. Simțea că o să aibă o zi foarte lungă.

Au intrat în cabinet. Au stat de vorbă, ca de obicei, și Alex și-a dat jos pantalonii, ca doctorul să-i poată examina penisul. Candida – o ciupercă dintre cele mai des întâlnite. Arăta de parcă ar fi fost opărit. Săptămânile treceau și nimic n-avea nici un efect. Pastile, creme, unguente, limitarea activității sexuale, bani aruncați pe apa sâmbetei, vizite la dermatolog, când ar fi trebuit să doarmă. Și, cu toate că pe doctor îl cam lăsase vederea, în fiecare săptămână îi trăgea în jos prepuțul și-i spunea că se vindecă foarte bine, să mai aibă răbdare câteva zile.

Îi povestea lui Alex de câți ani practică medicina; ehei, chiar de dinainte să se fi născut el! Și întotdeauna îi spunea câți ani are. Era foarte mândru că supraviețuise atâta timp, că încă mai

respira și putea să scrie rețete, și-i scrise încă una și lui Alex. Îi spuse să aibă încredere în el. Alex simțea că n-are de ales.

Nic urcase până la etajul nouă ca să împrumute o rangă de la un vecin. Domnul Molnar avea o mulțime de unelte, dar nu le mai folosea pe nici unele de vreo zece ani. Nu se mai ținea prea bine pe picioare. Ochii lui albaștri, apoși, rătăceau aiurea. Nu făcea decât să bea și să se uite pe fereastră. Era devreme și el era încă amețit după beția de noaptea trecută. Nic găsi rângile și îi mulțumi. Molnar nu-i răspunse. Stătea la fereastră într-un halat ponosit și lumina din spatele lui făcea să-i strălucească ciuful rar de păr alb care îi stătea ridicat în vârful capului.

Nu moartea în sine e îngrozitoare, se gândea Nic, coborând cu liftul la parter. Să trăiești ca un mort e îngrozitor.

Peste tot în jurul lui erau oameni care renunțaseră să mai lupte. Peste tot vedea fețe învinse. Acești oameni pierduseră mai mult decât iubirea sau spiritul iubirii, pierduseră bătălia. Erau doar niște corpuri care ocupau spațiul. Dacă stăteai să te gândești la ce mai rămăsese din ei, erau doar niște sisteme digestive care consumau prea mult, se îngrășau, inhalau aer curat și-l răsuflau stricat. Așteptând sunetul unei ambulanțe în depărtare. Când mureau de-a binelea, nu prea mai aveai ce îngropa.

A ieșit din bloc cu rângile după el. Îi plăcea să simtă greutatea lor trăgându-i brațele în jos. Fusese o iarnă grea și-i părea bine că s-a terminat. Se gândea cum ar fi acum la țară. Acolo era mereu de muncă. La țară erai fie viu, fie mort, nu vedeai nicăieri morți vii rătăcind de colo-colo, ca pensionarii de la oraș. Când țăranul se îmbolnăvește și cade la pat, apoi se și

duce repede. Știe că nu mai poate munci și se hotărăște să moară.

Pe aleea din fața blocului zăcea o bucată enormă de beton, prea mare ca s-o ridice un singur om. Era nevoie de vreo patru s-o poată clinti din loc. Făcuse parte din alee. Cu câteva luni înainte, fusese desprinsă cu buldozerul, pentru ca muncitorii să poată ajunge, cu târnăcoapele și lopețile lor, la țevile de apă caldă. Apa caldă, încălzită tocmai în celălalt capăt al orașului. Pe vremuri un cadou generos al fostului regim, acum o mare bătaie de cap. Prin țevile vechi se scurgea în pământul rece cam tot atâta apă câtă ajungea și în apartamentele blocului.

Și lespedea fusese lăsată așa. O dală dislocată, o groapă în pământ și senzația că totul în jur se năruie. Se uita în groapă când apăru Cătălin, cu tablele la subsuoară.

— ’Neața, Coco. Ce mai faci?

— Bine fac, da’ matale?

— Foarte bine. Te duceai undeva?

— Să joc table nițel.

Ceva mai încolo, lângă piață, pensionarii și pensionații pe caz de boală își petreceau timpul jucând table, când era vremea bună. Unii beau, alții nu.

— Uite, ar fi ceva de lucru pe-aici. Asta e o groapă. Și astalaltă e bucata de beton care astupă groapa. A trecut ceva timp de când n-ai mai astupat o groapă, nu-i așa, Coco?

— Cam cât a trecut și la matale, bănuiesc, nu? spuse Coco.

Crengile de deasupra lor se zbuciumară, un porumbel încerca să violeze o porumbiță.

— Păi asta-i o treabă pentru doi, dacă te țin puterile. Ce zici?

Coco dăduse de belea, se pare. Mai mult ca sigur că ar fi preferat să joace table sau pur și simplu să se uite la traficul din

intersecție.

Își lăsă tablele jos, sub un tufiș, sperând să nu dureze o veșnicie.

La etajul trei, George Ristache se trezise în ciripit de păsări și scrâșnet de metal pe beton.

Lângă patul său era o fotografie a nevestei lui, Mădălina, decedată, și un pahar cu apă. Sorbi din pahar.

Astăzi, își aminti el, trebuia să ajungă la altă înmormântare.

Era înmormântarea unui bărbat mai tânăr decât el. George Ristache avea șaptezeci de ani și Andrei fusese studentul lui cu ceva vreme în urmă, când preda literatură franceză la universitate. Andrei își făcuse o familie, apoi nevasta îl părăsise. Îi lăsase apartamentul familiei unuia dintre fiii lui, care se căsătorise, și se mutase în blocul lui George, un bloc de garsoniere. Așa se întâlniseră din nou, după atâția ani. Diferența de vârstă dintre ei, de șaisprezece ani, nu părea să mai aibă nici o relevanță. Desigur, acum se găseau într-o lume foarte diferită de cea în care locuiseră înainte. Tinerețea lor ținea de era construirii socialismului, pe când în epoca de acum se construia cu totul altceva și, în același timp, alte lucruri erau dărâmate. Se bucuraseră să se revadă așa, fețe dintr-un trecut care însemnase începutul a ceva. Amândoi își pierduseră soțiile și locuiau acum în niște cămăruțe, iar uneori se întâlneau seara. Nu foarte des. Vorbeau de trecut, dar și de alte lucruri. Amândoi citeau mult și făceau schimb de cărți sau discutau despre ele.

Andrei nu-i spusese niciodată lui George că avea probleme cu inima.

Alex ieși din policlinică. Mai avea un drum de făcut înainte să ajungă la serviciu. Ba chiar un drum destul de lung. Era mult zgomot, erau gaze de eșapament, oameni urâți, străzi de traversat. Trebuia să treacă de strada asta și apoi de încă una, care arăta la fel ca prima, poate un pic mai rău sau un pic mai bine, dar în fond la fel.

În dreptul unei intersecții văzu niște țărani. Își înșiraseră pe caldarâm ouăle și legăturile de pătrunjel, prazul, ridichile și laptele în sticle mari de plastic. Două țărănci se luaseră la harță din cauza unei bucăți de trotuar. Loc părea să fie destul, dar amândouă voiau să stea pe aceeași bucățică de trotuar. Prima îi spunea celei de-a doua că ăla era locul ei și cea de-a doua răspundea că nu, ea stătea întotdeauna acolo.

În cele din urmă, după multe astfel de străzi și sute de mașini și fețe, foarte puține plăcute, Alex ajunse la oficiul unde plătea curentul electric. Acolo îl aștepta o coadă imensă ce se întindea pe scări, până dincolo de ușă, și nu părea să înainteze deloc. Majoritatea erau oameni în vârstă.

Îl întrebă pe ultimul om de la coadă ce așteptau, deși bănuia deja răspunsul.

— Să ne plătim facturile, îi spuse omul zâmbind.

Probabil i se părea amuzant. Alex se așeză la coadă. Omul încă îi zâmbea. Părea prietenos și gata să intre în vorbă. Puțea. Alex s-a uitat în altă parte, până când celălalt și-a pierdut interesul. Apoi a mai venit cineva și l-a întrebat pe el la ce era coada, iar el i-a răspuns. Omul s-a așezat la rând, în spatele lui Alex. Puțea și el.

Of, la dracu', se gândi Alex. Dracu' să-i ia pe toți.

Ieși din rând și se îndepărtă grăbit.

Știa că a făcut o tâmpenie, pentru că a doua zi trebuia să se scoale din nou devreme și să se ducă să-și plătească factura, și mereu dădea peste câte un nebun sau unul care puțea, dacă nu amândouă la un loc, și pur și simplu n-avea ce face. Dar în momentul acela se simțea ușurat că umblă și nu înțepenește acolo în picioare.

Coborî scările de la metrou și așteptă mai bine de zece minute până să vină trenul, iar când sosi, în sfârșit, și toată lumea se urcă în el, rămase neclintit în stație.

În unele zile n-aveai noroc, și pace. În unele zile totul îți mergea de-a-ndoaselea.

Marile evenimente le puteai vedea și te puteai lupta cu ele; ai fi câștigat sau ai fi pierdut. Dar uite că te putea dărâma și această acumulare de lucruri mărunte, fără măcar să-ți dai seama. Așa de multe lucruri mărunte că le pierdeai șirul.

Prea multe pentru o singură zi, te simțeai ca un rahat în ploaie.

Trenul stătea în continuare pe loc, fără vreun motiv anume. Sau dacă o fi fost vreun motiv, atunci nu le spunea nimeni care era ăla, deci putea la fel de bine să nu fi fost. Dar și dacă ar fi fost vreun motiv și l-ar fi aflat, tot nu era mare diferență. După un sfert de oră, începeai să te întrebi dacă nu cumva și peste încă un sfert de oră o să fii tot acolo. De ce nu? Oare cât timp ar putea oamenii să stea și să aștepte fără nici o explicație? Acesta este principiul fundamental al credinței. Credința e ca o dușcă de votcă ce-ți ușurează chinurile așteptării. El o să vină. Și dacă renunțai să mai crezi chiar înainte să ajungă El sau ieșeai din vagon după douăzeci de minute de paralizie și exact atunci se închideau ușile în urma ta și trenul dispărea în tunel, ei bine, în cazul ăsta te-ai fi simțit mai rău ca niciodată!

Să aștepți douăzeci de minute într-un vagon de metrou era cu totul altceva decât să stai pe terasa unei cafenele din Montmartre într-o după-amiază însorită. N-aveai nimic la care să te uiți. Erau ceilalți oameni, dar nu-ți venea să te uiți la ei. Ar fi fost ca și cum te-ai fi uitat la viața ta, cum îți picură din încheietura mâinii și face o baltă pe podea. Și pe măsură ce treceau minutele, se făcuseră probabil douăzeci de-acum, oamenii, fiecare cu problemele lui personale, începeau să se foiască și, deși nimeni nu vorbea, le venea tuturor să țipe. Dar nici unul n-ar fi făcut-o, nu acum. Poate mai târziu. Undeva în Mongolia, un fir de pai adăugat poverii unei cămile făcea bietul animal să se întindă pe nisip, cu limba atârnându-i pe-afară și picioarele rășchirate înspre cele patru puncte cardinale. Care era ultima picătură pentru o ființă umană? Dacă-i bați, vor accepta și asta, în caz că n-au de ales, și dacă-i bați în fiecare zi, vor continua să trăiască așa, pentru că asta încearcă oamenii să facă. Dar ce se întâmplă în mințile lor în timp ce sunt obligați să aștepte degeaba?

Ceva nasol, asta se întâmplă.

Nimeni nu citea vreo carte, în afara unei femei grase cufundate într-un roman siropos, de dragoste; ceilalți citeau câte un exemplar din *Libertatea*.

Libertatea poate fi un ziar foarte amuzant dacă ești în toane bune, îți vine să râzi laolaltă cu turma, dar în zilele în care turma începe să-ți pută, *Libertatea* era doar o dovadă în plus că ceva e putred în Danemarca.

BĂGAT ÎN PRIZĂ! scria pe prima pagină. Cică unul, Jonni Bozovici, își vârâse degetele la doi-douăzeci ca să-i treacă de mahmureală. Era și o poză cam ștearsă cu Jonni, un prostovan

cu urechile clăpăuge. Apoi venea ceva despre o prezentatoare de la televiziune care investise într-o nouă pereche de țâțe.

Libertatea era minunată pentru că te făcea să uiți cine erai și cine mai era în jurul tău, în drum spre serviciu. Și pentru că puteai să te ștergi cu ea la cur.

Pe ultima pagină puseseră un articol despre cea mai deșteaptă maimuță din lume. Știa peste 200 de cuvinte și apăsând niște butoane era în stare să-și comande orice băutură voia.

Dacă o mai învață câteva cuvinte, se gândea Alex, o să rămân fără slujbă.

Dorin se trezise și încerca să-și dea seama dacă pute. Astăzi ar cam trebui să facă un duș și să iasă din camera asta. Razele soarelui intrau prin fereastra lui de la etajul zece și culorile se distingeau clar, obiectele păreau solide, unghiurile, ascuțite. Totul arăta foarte la locul lui. Se ridică de pe salteaua subțire, nițel cam scurtă pentru el, așezată pe podeaua goală. Astăzi era ziua în care urma să aleagă care tablouri le punea la vânzare și care pe foc. Să-i zicem curățenia de primăvară. Se îndreptă spre fereastră. Jos se vedeau doi bărbați făcându-și de lucru cu niște răngi și o ditamai placa de beton. Se duse la baie. Făcu pipi, suspinând de satisfacția pe care i-o dădea eliberarea jetului și bâldâbâcul puternic și înspumat care se învolbura în veceu. Își vârî capul sub robinetul de apă rece și bău, sorbind zgomotos și stropindu-se.

În picioarele goale, își examina opera. Fusese productiv, dacă nu chiar mai mult de-atât. Alături de chestiile mai vechi, erau multe picturi noi, unele dintre ele uluitor de bune, majoritatea rebuturi.

Toate tablourile aveau același subiect: blocurile de vizavi. Și totuși nu erau două la fel. Îi trecuse prin minte într-o zi că ar putea să-și dedice întreaga viață peisajului de la fereastra sa. De câte ori se uita, lumina, vremea, anotimpul, propria lui dispoziție se închegau pe pânză în ceva cu totul nou. Într-una dintre picturi copacii erau uzi, tremurând ușor, iar cerul de plumb, în alta soarele se reflecta metalic în ferestre și copacii căpătaseră culori gingașe de toamnă. Valuri sufocante, monocrome, de ceață hibernală și fulgi enormi de zăpadă, foarte aproape de pământ, la care clădirile din jur păreau că trag cu ochiul. Sau copaci tropicali, izbitor de verzi. Erau tablouri în care trupurile metalice, încâlcite, ale antenelor de pe acoperișurile plate erau cel mai semnificativ lucru și erau picturi în care ferestrele luminate ale apartamentelor de vizavi se vedeau ca niște pătrate aruncate la întâmplare, țipătoare ca neoanele din Manhattan. Și apoi era obișnuita ramă samavolnică trântită în jurul acestor lucruri pe care alesese să le reprezinte.

Alex lucra într-o clădire mare și nouă. Treceai de paznicii de la intrare, foloseai un card care-ți permitea accesul dincolo de bariera din oțel inoxidabil și urcai până la etajul șase cu un lift mare și strălucitor. ACCESUL PERMIS NUMAI ANGAJAȚILOR. Încă o dată cardul și intrai într-o sală enormă, plină de birouri. Oamenii lucrau, cu ochii în ecranele calculatoarelor. Alex se așeză la locul lui și-și deschise computerul. Întârziase o jumătate de oră. Nu că ar fi comentat cineva, nu era genul ăla de loc. În final erai judecat după performanțele tale. Foarte sofisticat. Sistemele disciplinare primitive se bazau pe observarea continuă a prizonierilor sau muncitorilor. Dar dacă

prizonierul sau muncitorul habar n-are când e urmărit, trebuie să fie singur atent la ce face. Și apoi, când obișnuința asta îi intra în sânge, devenea funcționar. Și unui funcționar poți să-i torni rahaturi cu găleata, o să rânjească frumos și-o să mai ceară. Nu mai e nevoie să-l iei la bătaie, că și-o trage singur. S-a autoconvins că-i trebuie televizor cu plasmă și mașină de spălat. Sau nevastă, caz în care ea e cea care vrea mașină de spălat. Ca în bancul pe care-l spunea Dorin, cu Adam și Eva. Într-o zi, Eva îi spune lui Adam: ia-mi și mie o mașină de spălat. Dar, dragă, îi zice Adam, noi nu purtăm haine. Da, răspunde ea, dar dacă tot ți-ai găsit de lucru, ai putea să-mi cumperi.

Și, desigur, mașină, ca să nu fie nevoiți să folosească transportul în comun. Asta îi ținea ocupați ani de zile.

Un bărbat înalt și subțire trecu pe lângă biroul lui Alex: Edgar. Era din Scandinavia. Avea pielea rozalie și părul blond, cu o ușoară tentă fumurie, galbenul murdar al nicotinei. Edgar era managerul și avea niște probleme cu textele pe care le edita Alex. Îi tot sugera că e cam nemulțumit, dar ședința în care ar fi urmat să rezolve acele probleme se tot amâna sau era uitată, din moment ce Edgar descoperea mereu noi probleme și la ceilalți angajați. Era cam agitat, pentru că ajunsese senior manager și era momentul să fie făcut partener. Avea aproape patruzeci de ani și doi copii mici. Era una cu slujba lui, nu-și putea imagina altceva. Trebuia să devină partener. Așa că, între timp, n-avea astâmpăr și era pus pe câștigat bile albe și pe găsit pete-n soare, probleme pe care urma să le rezolve, dovedindu-și indispensabilitatea. Alex se gândea la cele două țărănci care se certau pentru bucățica aia de trotuar. Aceleași reguli.

Dar aerul era mai respirabil decât afară, trebuia să recunoască. Ferestrele nu se deschideau, aveau aer condiționat.

Și oamenii, dacă se întâmpla să miroasă a ceva, atunci miroseau a parfum.

Adina, un model de perfecțiune în privința miresmelor, se apropia cu un vraf de hârtii de care trebuia să se ocupe el. Era sigur că își alegea parfumul în ton cu hainele pe care le purta. Astăzi era îmbrăcată într-un lila foarte deschis, combinat cu un albastru de gheață și mirosea a mentă. Uimitor. Și ce corp superb. Îi întinse un document să-l editeze. Era plin de cuvinte.

Și nu era adevărat ce credea el despre maimuță. Serviciul lui Alex era destul de sigur. Lumea era plină de maimuțe care învățau o groază de cuvinte. Era așa de ușor să înțelegi cuvintele aiurea. Când cuvintele ieșeau cum trebuie, când erau cele bune și în cantitatea adecvată, nu le mai observai atât pe ele, cât mai degrabă efectul pe care îl produceau. Esența magică decantată din substanță, muzica. Și totuși, dacă instrumentele erau dezacordate și dansatorul se poticnea, puteai să vezi dintr-odată câte feluri de a greși îți stăteau la îndemână. Dentiștii și instalatorii își făceau treaba minunat, dar în materie de cuvinte și alte câteva aspecte esențiale ale civilizației, rasa umană era înnămolită fără speranță, cu un picior pe accelerație și roțile împroșcând noroi în jur. Alex aruncă o privire la documentul de pe birou. *Ținând seama de aplicabilitatea prevederilor legislației existente în vigoare*... Alex era un virtuoz al pixului roșu și al tastei Delete; tăie fraza cu o linie roșie și scrise: *Conform legii*... Își petrecea zilele bălăcindu-se prin poliloghii, redundanțe infinite, detonând fundațiile unor propoziții prost construite, străduindu-se să salveze sensul și să-i reasambleze componentele, astfel încât textul să poată fi citit, dacă nu cu plăcere, măcar fără efort.

Nic și Coco se munceau cu rângile ca să mute placa de beton înapoi la locul ei. Era o muncă plină de ranchiună. Cu tot trasul și împinsul lor, de-abia dacă se clintise vreun pic. Lespedea era rotundă pe dedesubt și, când o ridicau dintr-o parte sau alta a marginilor pe care se sprijinea, prefera să se învârtă-n loc decât să se miște în lateral. Transpiraseră amândoi. Era prima dată pe anul ăsta când transpirau. Lui Nic i se făcuse un pic greață de la prea mult efort și, după cum arăta, nici Coco nu se simțea prea bine.

— Nu merge așa, spuse Coco.

Cei doi-trei metri, cât trebuiau să mute placa, păreau o distanță cam mare.

Cinci minute mai târziu, Nic găsi o soluție. Luă un stâlp din gard și-l băgă sub piatră, pe post de pârghie, apoi amândoi se apucară să tragă de capătul celălalt. Placa nu avansa prea mult nici cu o asemenea metodă – doar câțiva centimetri odată –, dar măcar se simțea un progres.

— Vezi, spuse Nic, acum ne folosim chiar de greutatea plăcii ca s-o mișcăm. Doar ce-o ridicăm puțin și gravitația face restul. Așa s-au construit și piramidele din Egipt, cu pârghiile.

— Și cu niște sclavi.

În mai puțin de o oră ajunseseră cu placa la groapă.

Nu se potrivea.

Probabil muncitorii de la termoficare turnaseră niște pietriș sau pământ în groapă. Dala lor era un pic mai sus decât nivelul trotuarului, înălțându-se deasupra lui ca prova unei corăbii. Fix ca să ai de ce să te împiedici la beție sau să-ți rupi un deget de la picior.

Lui Coco i se părea că stă bine. Era, oricum, o îmbunătățire.

— Nu putem s-o lăsăm așa, îi zise Nic.

— Acum e prea târziu.

Nic se hotărâse că singurul lucru pe care-l puteau face era să scoată iar piatra afară, să adâncească un pic groapa și apoi să pună dala la loc, eventual să toarne un strat de ciment pe deasupra, să niveleze locul. Ca să scoată piatra din groapă era nevoie de un om care s-o ridice un pic și de altul care să toarne niște pietriș pe dedesubt, astfel încât să se înalțe treptat.

De-abia se apucaseră iar de lucru când Maria îl strigă pe Nic de la fereastră.

*

* *

Pereții garsonierei lui Nic erau uzi și câțiva vecini îngrijorați se strânseseră la el acasă, printre care și domnul George Ristache, vicepreședintele asociației de locatari, un domn decent, în vârstă, cu jachetă și cravată la gât. Pereții erau deja îmbibați cu apă tocmai până la etajul cinci și problema părea să se agraveze. Nic se gândea că probabil s-a spart o țeavă pe undeva, la etajul nouă sau zece, și apa se infiltrase pe coloană. Președintele asociației de locatari era în spital și Ristache nu prea știa ce să facă. Arăta de parcă n-ar fi dormit de o lună. Avea cearcăne mari și negre sub ochi. Nic spuse că se duce la subsol să închidă apa pe coloană. Narcisa Tudor, doamna grasă și vorbăreață de la etajul șapte, fugi să cheme instalatorul.

Ristache se duse să vadă ce se întâmplă la etajul nouă. Nu era nimeni acasă, așa că urcă la zece.

Cafeaua lui Dorin abia dăduse în clocot când se auzi o bătaie în ușă. Un bărbat în vârstă, pe care cearcănele negre din jurul

ochilor îl făceau să semene cu un raton, voia să știe dacă și pereții lui Dorin erau cumva umezi.

George Ristache încerca să tragă cu ochiul la tablouri fără să pară băgăcios. Era o cameră ciudată, cu pereții acoperiți de picturi ciudate, care se îngrămădeau și în maldăre pe podea. În rest, toată mobila era formată dintr-o saltea, un șevalet și un scăunel. Steagul Franței atârna pe peretele lângă care era întinsă salteaua. George intră în bucătăria micuță; se auzea un fâsâit de țeavă spartă dincolo de perete. Apoi fâsâitul încetă, semn că Nic ajunsese la subsol cu cheia lui franceză și, cu mânecile suflecate, închidea vreo supapă – pe cea care trebuia. George își dădea seama că el nu era genul de om priceput. Era bine să ai un vecin ca Nic, care știa ce să facă și chiar făcea. În rest, blocul era plin de incompetenți care aveau mereu ceva de reclamat; mai erau și câțiva nebuni. Iar acum tipul ăsta, artistul. În fiecare dimineață, George își punea cămașă și cravată, cum făcea pe vremea când preda la universitate. Simțea că așa reușește parcă să apere ceva care mai păstrase o brumă de decență. Ceva care dispărea văzând cu ochii. Și trebuia să facă ceva ca să țină la distanță această presiune crescândă a unei lumi de țevi care plesnesc, de facturi care se umflă, de standarde care se deteriorează și copii care vorbesc urât și stau la colțul blocului, scuipând. Din păcate, n-avea ochelarii la ochi, dar unele dintre picturile acestui individ cu barbă nu erau rele, chiar deloc. Însă toate înfățișau în esență același lucru: peisajul văzut de la etajul zece, zugrăvit în diferite feluri.

— Toate arată în esență același lucru, spuse George, exprimându-și politicos interesul, deși mai degrabă s-ar fi uitat fără să spună nimic.

— Nu, răspunse artistul. Arată, în esență, lucruri diferite.

George se gândi că era mai bine să nu se aventureze în ramificațiile unei astfel de afirmații, având în vedere că polemica asta era veche de când lumea – dacă vecinul de la zece vrea să fie astăzi Heraclit, oare să mă prefac și eu că sunt Parmenide? Între timp, trebuia chemat urgent instalatorul; alternativele erau fie să se inunde tot blocul, fie să rămână fără apă.

— Sau așa, dacă vrei: lucruri în esență diferite, dar din aceeași perspectivă, spuse Ristache, fără a se putea stăpâni să nu zică ceva.

— Din aceeași perspectivă, da, zise pictorul, mângâindu-și barba, cu capul încadrat de tricolorul Franței, cum se vedea din locul unde stătea Ristache. Dar, cum spunea Flaubert, „Ca să faci un lucru să devină interesant, e de-ajuns să-l privești îndelung“.

— Da, da, răspunse George. Numai că prin asta voia să spună cu atenție. Și cu grijă.

Mergând pe holul etajului zece înspre lift, George își aduse aminte dintr-odată. Se uită la ceas. În curând aveau să fie aici ca să ridice mortul.

Își făgădui ca până la căderea serii să se apuce să-l recitească pe Flaubert. Nu mai făcuse asta de mult. Trebuie să păstrezi un răgaz, o clipă sacră și liberă, pentru lucrurile bune, pentru lucrurile făcute cu grijă.

Lui Dorin i se părea cumplit ca, la ora aceea, să se trezească cu casa plină de vecini isterici. La puțin timp după ce se cărase bătrânul Ristache, începuseră să-și facă apariția. O secțiune transversală a locatarilor din bloc – cei care stăteau sub el,

tocmai până la etajul doi – se afla acum într-o legătură intimă cu el, mulțumită unei țevi defecte de pe coloana care trecea dincolo de peretele de la bucătărie. Dulce solitudine ucisă de instalații idioate. Nic, vecinul de la opt, urcase de la subsol cu cheia franceză în mână. Bătrânul domn Carol din capătul holului auzise gălăgie și năvălise la Dorin în casă fără să mai bată, iar acum se certa cu unul dintre vecini pe ceva legat de istorie. Toată discuția despre ce-ar trebui să se facă în lipsa domnului Popa, președintele asociației de locatari, degenerase treptat în certuri cu nuanță politică despre evenimente trecute.

— Hai să nu mai tot dezgropăm morții, îi spuse Narcisa Tudor, femeia cea grasă de la șapte, domnului Carol.

Apoi, când domnul Carol începu să discute cu o femeie de la patru, Narcisa se aplecă înspre Dorin să-i spună că domnul Carol luase bani de la toată lumea ca să zugrăvească din nou holurile, dar varul ăla era marfă proastă, se lua pe haine dacă te frecai de perete, nu putea să fi costat chiar așa de mult.

Narcisa îl plăcea teribil pe Dorin. Îi povestea că a vrut și ea să se facă pictoriță când era tânără, că fusese foarte bună la școală, dar părinții au obligat-o să se apuce de contabilitate. Firma la care lucra dăduse faliment cu șase luni în urmă și acum și-ar fi dorit să aibă ceva de făcut, în loc să stea singură acasă toată ziua, numai cu câinele. Dorin nu-i răspundea. Știa că există două categorii de oameni. Unii credeau că să te joci cu vopsele era o activitate stupidă pentru un bărbat în toată firea, în timp ce alții, mai puțini, e drept, și-ar fi dorit să fie și ei pictori. Membrii celei de-a doua categorii aveau întotdeauna un motiv întemeiat din cauza căruia nu pictau. De obicei, îi împiedicase un membru al primei categorii.

Narcisa sunase după instalator și Dorin îi promisese că stă acasă să-l aștepte. Apoi se așezase pe singurul loc disponibil, scăunelul de lemn. Stătea cu fața la perete și cu brațele încrucișate, mușcându-și buza inferioară. Își chinuia barba, se scărpina pe braț și bâțâia din picior. În cele din urmă, oamenii au înțeles și au început să plece.

Încă îi putea auzi vorbind, în timp ce se îndepărtau pe coridor. Spuneau că așa sunt artiștii. Ca și cum asta ar fi explicația. Nu voia să fie bădăran. Doar că nu putea suporta atâta vorbărie. Nu-i plăceau bărbații care vorbeau mult, dar femeile care pălăvrăgeau îl scoteau din minți. Sunetul vocilor în sine, mai degrabă decât conținutul vorbelor. Parcă erau un cor de puișori, cuvintele se amestecau unele cu altele și nu rămânea decât un gâlgâit, un cloncănit de puișori, zgomot și iar zgomot.

După toată zarva, Nic era fericit să se poată întoarce la muncă. În drum spre parter, sună la ușa lui Coco. Acesta n-avea nici o șansă să scape, era nevoie de doi oameni ca să scoată iar dala din groapă: unul să o salte cu pârghia și celălalt să toarne pietriș. Nu, se băgase în treaba asta și acum trebuia pur și simplu să coboare în fața blocului, să transpire și să se lupte cu placa de beton, ca țăcănitul ăsta de vecin al lui, Nic, căruia părea să-i facă plăcere toată povestea.

Nic și Coco făceau cu schimbul la pârghie, căznindu-se și icnind, cu pauze lungi ca să discute strategia. Deși inițial nu păreau să progreseze mai deloc, până pe la prânz reușiseră, satisfăcuți, performanța de a face o bucată de beton imposibil de mare să plutească pe un lac de pietriș și cărămizi. Acest moment de inginerie primitivă reprezenta pentru Nic un triumf

asupra unui obstacol substanțial. Acum nu mai trebuiau decât să rostogolească placa într-o parte și să se apuce de săpat.

Era din nou liniște și Dorin se apucă să-și facă un ceai. Își mută scăunelul ca să poată vedea cerul pe fereastră; lumina se reflecta auriu în paharul lui cu ceai. Ceaiul trebuia băut din pahar. Așa își beau rușii și turcii ceaiul, din pahar. Popoarele care beau ceaiul din cești, mozolindu-l cu lapte, n-au înțeles nimic din el.

Se gândea la asta, uitându-se la spiralele de aburi ce se ridicau în lumina curată, răbdătoare și sinuoase ca gândurile unui înțelept indian așezat pe o piatră, când auzi un zgomot ușor la ușă. Nu era sigur dacă a bătut sau nu cineva. Putea să fie vreun șoarece zgrepțănând lemnul.

Se ridică să deschidă. Era femeia de la șase. O femeie scundă, o femeie cam dezorientată, o femeie care își freca mâinile una de alta și îi părea foarte rău, dar pereții ei erau uzi fleașcă și-l ruga, dacă ar putea, să-i spună ce-o să se întâmple acuma?

Era genul umil, care nu voia să deranjeze, se simțea foarte prost să dea buzna așa etc. Dar iată că întrebările și scuzele ei nu făceau și o pauză în care să poți răspunde. Știa deja ce-avea să spună Dorin și era atât de dornică să fie de acord cu el încât nu-l lăsa să răspundă în nici un fel. Așa, lui îi era imposibil să-i explice că s-a făcut deja o ședință și or să vină instalatorii, iar până atunci era oprită apa și nu, nu știa cine o să plătească pentru toate astea.

Iar ea ratase petrecerea. Probabil toată viața ei ratase petrecerile. Sau nu fusese invitată la ele pentru că era pur și simplu prea enervantă și nu-și dădea deloc seama de un lucru

pentru care ea însăși stătea mărturie – oamenii preferă întotdeauna să vorbească decât să asculte.

Umilă, da, dar nu îndeajuns încât să-și țină gura. Îndeajuns de proastă încât să vorbească, asta da.

Dorin i-a trântit ușa în nas și s-a întors la locul lui, în dreptul ferestrei.

I se răcise ceaiul.

E ca la casa de nebuni aici, se gândea el. Un loc sufocat de vorbărie. Turnul Babel. Bibel-onia. Baba-lunia. Hubba dubba. Yabba dabba.

Simțea nevoia să facă un duș. Dar, desigur, era oprită apa. Se uită în jur la creațiile sale și își aminti de curățenia de primăvară. Erau tot felul de rahaturi de aruncat pe foc și ce mai rămânea trebuia pus deoparte, ca să mătură bine podeaua. Și trebuia să mai dea o raită prin baruri ca să facă niște caricaturi pentru ceva bani de mâncare.

Se duse în bucătărie. N-avea decât niște orez, ceapă, ceva ceai și o jumătate de sticlă de votcă.

Votcă. Minunat...

Nic își lua masa de prânz. Cu mare poftă. În piață apăruseră primele legume de sezon și mânca pâine goală cu salată verde, praz și ridichi, pe care-i venea să le crănțăne în dinți, și apoi avea și o ciorbă de legume cu verdețuri și ciolane cu măduvă și, în sfârșit, niște cartofi prăjiți. Îi povestea Mariei ce făcuse de dimineață, în timp ce ea punea mâncarea pe masă. La televizor era ceva cu niște avioane care vuiau pe puntea unui transportor și trupe gata să plece la luptă înzestrate cu cele mai sofisticate arme, zâmbind și făcând cu mâna la camera de filmat. După aceea s-a schimbat imaginea și au apărut niște

bărbați cu pielea închisă la culoare și mustăți, care săreau în mijlocul străzii, țipând și gesticulând ca niște maimuțe supărate. Da, s-a făcut iar vreme bună, spunea Maria. În curând or să apară și cartofii noi, cireșele, căpșunile, fasolea verde și roșiile, toate lucrurile care le-au lipsit peste iarnă, și prețul la roșii o să scadă săptămână de săptămână, până aproape că or să le dea pe gratis.

Nic se pregătea să se întoarcă la lucru când jos începu agitația. Niște mașini opriseră în fața blocului, din ele coborau oameni. Femeile erau îmbrăcate în negru. Își aminti. Omul acela gras de la șapte. Părea destul de sănătos. Dar nu puteai să știi niciodată. Apăru și o dubiță albă. Scria ceva pe ea, dar nu putea vedea ce, fără ochelari. Îi deschiseseră ușile din spate să scoată sicriul, pe care apoi l-au cărat spre intrarea în bloc. Da, ei, nu putea să-și vadă de treabă pe-acolo cu ranga lui în timp ce oamenii cărau mortul afară, spre veșnica odihnă. N-ar fi fost frumos. Își aminti de un schimb de replici cu un alt băiat, la el în sat. Să fi avut vreo șapte ani. Trebuie să respecți morții, îi spusese băiatul acela, mai mare ca el, fără să râdă sau s-o ia la fugă. De ce? a întrebat Nic. Pentru că, dacă nu, or să vină să te ia și pe tine.

Veniseră și băieții lui Andrei și dădeau mâna cu George. Nu se făcea asta pe vremuri, se gândi el. Nu se obișnuia să dai mâna cu cineva la înmormântare. Probabil nu le spusese nimeni tinerilor ăstora. Sau poate asemenea lucruri, pe care el le considera imuabile, se schimbau în funcție de modă, caz în care el rămăsese un pic în urmă. Preotul și șoferul dubiței nu-și manifestaseră intenția de a da mâna cu George. Îl salutaseră

dând din cap. Șoferul purta un tricou alb, care se întindea peste burta lui mare.

Șoferul și încă un bărbat au cărat sicriul până sus pe scări. Cei doi fii s-au suit într-unul dintre lifturi și George în celălalt, împreună cu preotul. Au urcat la șapte. Preotul evita să se uite la George, își fixase privirea undeva sus, într-un colț din tavanul liftului, și bătea ușurel din picior. Își ținea Biblia și crucea lipite de piept.

— E mult mai ușor când mor oamenii la spital, spuse preotul. Mai puțin deranj pentru toată lumea.

Băieții au deschis ușa garsonierei și sicriul a putut fi adus înăuntru. George aștepta afară, pe palier. Se uită pe fereastră la cei câțiva oameni adunați jos. Nu-i cunoștea pe nici unul. După câteva minute oamenii au ieșit cu sicriul pe ușă, conduși de preot. Sicriul era deschis și înăuntru se găsea Andrei, acoperit de un voal alb transparent. Au luat-o pe scări în jos. La cotiturile scărilor era prea puțin loc să întoarcă sicriul. N-aveau cum să-l manevreze între balustradă și pereți. Încurcați, bărbații se opriseră să discute ce-ar putea să facă. Poate să-l ridice deasupra balustradei. Au încercat noua manevră. Era prea greu pentru cei de pe treptele inferioare, care trebuiau să susțină greutatea sicriului cu mâinile ridicate deasupra capului. Părea cam riscant. Corpul stătea să alunece și sicriul se înclina periculos. George se întoarse cu spatele.

Andrei, ca mulți alții, era venit de la țară. Acolo scoteai mortul din casă și-l puneai într-o căruță. Acum, oamenii se chinuiau să care pe scări trupul unui om supraponderal câte șapte etaje, spre veșnica lui odihnă.

George coborâse cu liftul și aștepta împreună cu ceilalți. În sfârșit, s-au ivit și bărbații cu sicriul, lac de sudoare. Se luptau

să-l urce în dubiță, cu picioarele înainte.

— Nu! țipă preotul. Cu capul înainte...

L-au tras înapoi și s-au învârtit 180 de grade, ca un rac împiedicat de propriile lui picioare. Apoi sicriul alunecă ușor înăuntru. Preotul aranjă florile și icoana.

Ieșiseră oamenii pe la ferestrele blocului, să se uite. Nu era nimic interesant, dar n-aveau altceva mai bun de făcut. Ca domnul Zacarias, care stătea sprijinit cu coatele pe pervazul ferestrei sale de la etajul al doilea, cu o jachetă albă aruncată pe umeri, fumând. Soția nu-i dădea voie să fumeze în casă.

Ușile din spate ale dubiței se închiseră. Pe o parte scria ***Piese electronice și accesorii*** și un număr de telefon.

George s-a urcat în mașină cu niște persoane ceva mai tinere pe care nu le cunoștea. Bănuia că sunt prieteni ai unuia dintre cei doi fii. Se așezase în spate. Nimeni nu vorbea.

Ceva e complet anapoda, se gândea el. Nimeni nu știe cum să se poarte sau ce să spună. Le e frică tuturor. Orașul ăsta e complet anapoda. Clădirile sunt anapoda. Suntem cu toții aici și nici unul dintre noi nu știe ce face. Nu mai știm nici cum să înmormântăm un om.

George se gândea la propriul lui trup, coborât pe scări de la etajul trei, și la Zacarias, nebărbierit, plictisit, stând într-o doară la fereastră, fumând.

Dar n-ar fi vrut nici să moară la spital. Voia să moară într-o casă.

La câteva minute după externare, Pavel Popa, președintele asociației de locatari, se înghesuia într-un autobuz supraaglomerat. Încă o linie pe care circulau prea mulți oameni și prea puține autobuze. Pavel stătea cu mâna în buzunarul

stâng, peste portofel, și se ținea cu dreapta de bara de deasupra capului. Deși nimeni din jurul lui nu mirosea neapărat urât, aerul era îmbâcsit din pricina aglomerației. Un bășinos bătrân cu dopuri de vată în urechi și pielea pământie se băgase în el și-i plescăia în ureche. Din două în două secunde, *pleasc*. Pauză, *gogâlț*. Senzația grețoasă că te afli într-o gură umedă de boșorog. Erau vârâți unul într-altul, nu se puteau dezlipi; Pavel își întorsese capul în partea cealaltă, ca să nu fie nevoit să-i simtă bășinosului respirația, și acum ăsta își sugea balele în urechea lui, nu lăsa să-i scape o secundă. Zgomotul venea cu o asemenea regularitate că intervalele dintre plescăituri se încărcau de tensiunea așteptării. Pavel strângea din dinți. Nu-i putea spune unui bătrân cu dopuri de vată în urechi să nu mai plescăie atâta. La așa ceva ar fi zis lumea uite-l și pe nebunu' ăsta, încă unu, 's autobuzele pline. Întotdeauna se găsea cineva pe care să-l lase nervii în autobuz. Și în general bătrânii nu se mai puteau abține. Când ți se părea că nu mai merită să lupți, era semn clar că te-ai ramolit.

Autobuzul se îndrepta spre periferia orașului, pierzându-și treptat pasagerii.

La patruzeci de minute după externare, Pavel reuși să alunece pe un loc liber; nu mai erau alte epave în baston prin preajmă care să aibă mai multă nevoie de scaunul acela. În următoarea secundă, apăru un bărbat gras în trening, care aproape i se sui în brațe. Mâncase ceva de curând. Carne putredă cu usturoi, probabil, și, ca să nu i se aplece, un cocteil cu cea mai infectă votcă, lapte bătut și sirop de ceapă. Aburi verzi pluteau peste fața lui Pavel. Bărbatul în trening fugise după autobuz. Acum gâfâia din greu.

Reușiseră să ridice și să rostogolească lespedea pe o parte – ce urma era o muncă lejeră și plină de satisfacții, în comparație cu ce avuseseră de tras până atunci – și acum se apucaseră să golească groapa de pietricele. Apoi au săpat mai adânc decât trebuia. Ca să nu mai rateze.

Instalatorul, împreună cu ajutorul lui, au venit într-o rablă de mașină. Nic le-a zis că la etajul zece erau probleme. Coco voia să ia o pauză și să bea o bere înainte să se apuce iar de șmecheria aia cu egiptenii.

Nic a urcat să aducă niște sticle goale din casă și s-a dus cu ele într-o plasă la magazinul de lângă intersecție.

Dacă printre blocurile din spate, departe de bulevard, puteai încă să auzi păsărelele cântând și să-ți imaginezi că ești la țară, la intersecție nu-ți mai rămânea nici urmă de îndoială. Fiecare stradă avea câte patru benzi, așa că în intersecție intrau mașinile de pe opt benzi odată, iar la orele de vârf aerul se umplea de fum și de claxoane. Autobuze, troleibuze, autocisterne cu benzină, camioane enorme pline cu pietriș sau pământ, îndreptându-se spre câte un șantier sau o groapă de umplut, scuipând nori groși de gaze de eșapament în timp ce tremurau și se hurducau la semafoare, cutremurând pământul ca niște dinozauri de metal. Și mașinile. Se mutau de pe o bandă pe alta, frânau și accelerau convulsiv, iar șoferii se îndemnau să avanseze, se împingeau din spate, fiecare cu scopul suprem de a mai înainta câțiva centimetri în trafic.

Nic cumpără berea, apoi așteptă iar să traverseze, cu cele patru sticle în sacoșă. N-avusese niciodată mașină. Claxoanele țiuiau, scheunau și urlau și, inevitabil, se găsea câte unul care să behăie neîntrerupt, cu mâna șoferului înfiptă în el ca-n butonul soneriei.

Ce scris, ce muzică, iată că după milioane de ani de evoluție există un om a cărui semnătură nu-i decât o notă stupidă, care nu se mai termină.

Cu cât te uitai mai mult, cu atât istoria se repeta, devenind tot mai înfricoșătoare. Gesturile umane cele mai simple devin teribile prin repetiție.

Luminile aveau să se schimbe, la semafor se va opri un nou șir de vehicule, mașinile vor repeta același spectacol furios de fum și zgomot. Din nou claxoane, un cor mecanic înjurând frustrat.

La colțul unde aștepta Nic era un chioșc și lângă el o țigăncușă care vindea flori. Un camion monstruos apăru de după colț, ridicând tot praful de pe trotuar. Un val negru de mizerie și fum, drept în nasul fetei care vindea garoafe roșii, trandafiri galbeni și crini albi, toporași, violete și albăstrele de culoarea cobaltului.

Iar în spatele chioșcului, printre copaci, în fața primului șir de blocuri, era băiatul acela nebun, care nu vorbea niciodată. Deseori puteai să-l vezi acolo, ridicând un gard pe care îl făcea singur, din bucăți de lemn și niște sârmă, tot întinzând-o și învârtind-o obsesiv ca să fie mai rezistentă. Între stradă și bloc, printre copaci, pe un petic de pământ nebăgat în seamă, unde abia începea să se vadă colțul ierbii, plantase puieți și tufișuri pe care le înconjurase cu pietre și cărămizi. Era un pic prea rudimentar ca să fie frumos – totuși, intențiile decorative, într-un astfel de spațiu, erau surprinzătoare. Pusese chiar și un semn, scris de mână: ***Nu călcați!***. Să-i urăm noroc! La numai o sută de metri mai încolo se vedea un buldozer de la compania de termoficare; ridicase deja un munte de pământ și resturi de rădăcini antice, ca să ajungă la țevile îngropate din care se

scurgea apa caldă. Părea să sape drept spre grădina băiatului nebun. Dar băiatul, scurmând pământul cu o furculiță, era, ca întotdeauna, orb la lumea înconjurătoare. Da, cel nebun și cel în toate mințile, fiecare trebuia să-și găsească ceva care să-l mulțumească, o activitate oarecare. Unii își cultivau grădina, alții jucau table, alții scriau versuri tâmpite. Și fiecare dintre acestea avea cel puțin tot atâta sens ca îndârjirea ambițioasă a tinerilor. Nevoia de a fi cineva! De a merge undeva! Lui Nic îi părea bine că nu mai era tânăr, că nu se mai zbătea să fie cineva, încercând să impresioneze vreo femeie. Timpul va desface în curând orice reușise să facă din sine însuși. Nu-și mai dorea acum decât să mute o placă de beton. Asta ar fi fost de-ajuns pentru o astfel de zi frumoasă, când nu era nici prea cald, nici nu ploua.

În spatele parbrizului unei mașini din intersecția înecăcioasă se ivise fața unui șofer, contorsionată de o grimasă. Spunea ceva, înjura, dar Nic nu-i vedea decât gura mișcându-se. Și apoi se sprijini în claxon, acea singură notă idioată. Gurile trecând de la o înjurătură la alta, neauzite de nimeni, brațele fluturând supărate, roșu galben verde, roșu galben verde, iar și iar.

Nu se puteau controla, brațele lor de marionete se smuceau în sforile nervoase. Și băiatul care își vedea în liniște de grădinărit era nebun.

Se apropiau orele de vârf.

Pavel Popa coborî din autobuz. Era plăcut să dai colțul de pe bulevard, plimbându-te pe străduțele dintre blocuri, printre copaci. Era bine să fii din nou în cartier. Nic și Coco își beau berea în fața blocului. Făcuseră niște mici reparații și erau

mulțumiți de ei înșiși. Ei, oricum n-ar fi avut altceva de făcut zilele astea. Pavel le răspunse că stătea la fel cu sănătatea, nu excelent, dar ce să-i faci? Iar ei i-au spus că a venit instalatorul, erau niște probleme cu o țeavă spartă la zece, unde stătea tipul ăla ciudat cu barbă.

— Am fost la el acasă, spuse Nic. E plin de tablouri ciudate. N-are mobilă deloc. Nici măcar televizor. Doar o amărâtă de saltea veche și un scaun.

Pavel salută două doamne în vârstă care stăteau la soare în balcon îmbrăcate în niște capoate imprimate cu frunze veștede și flori. Ca niște șopârle pe o piatră.

— Bună ziua, domnu' Popa.

— Bine ai venit înapoi.

— Bună ziua, doamnelor.

L-au întrebat de sănătate și el și-a dres vocea cu stoicism. Era bucuros că ieșise din spital, spitalele îl făceau să se simtă bolnav, spunea el. Ne-a fost de dor de dumneata, domnu' Popa! Știu, doamnelor. Nimeni nu mă bagă-n seamă, dar dacă nu-s aici și se întâmplă ceva rău, atunci toată lumea începe să se îngrijoreze, ce-i de făcut, unde-o fi Popa? Așa e, domnu' Popa, foarte adevărat. Ei, doamnelor, să nu vă mai țin atâta de vorbă.

Da, era bine înapoi în cartier. Deschise o ușă pe care el însuși scrisese cu un marker roșu ***Vă rog închideți ușa*** și trecu pe lângă cutiile poștale în dreptul cărora era lipit un bilețel ce le interzicea distribuitorilor de reclame să lase materiale promoționale în cutii dacă nu aveau un contract cu Administrația care să le permită așa ceva, semnat P. Popa, președinte al asociației de locatari. În hol, pe peretele din stânga, era lista celor 132 de apartamente, coloane întregi cu sumele pe care le datora fiecare pentru salubrizare, gaz, apă

caldă, apă rece, încălzire, lift, întreținere și cheltuielile pe care le presupune personalul angajat (Aurelia, adică, femeia de serviciu, plus detergenții, becurile de pe paliere sau numeroase alte mici reparații). Costurile majore erau pentru încălzire și apă caldă, în special din pricină că apa caldă ajungea prin niște țevi vechi de la o centrală care se afla tocmai în celălalt capăt al orașului. Apa se scurgea în pământ și compania de termoficare se vedea nevoită să sape șanțuri, răscolind străzi întregi. Cantitatea de apă care ajungea la bloc era contorizată, însă nu și consumul individual al locatarilor. Așadar, oamenii cu robinete defecte lăsau apa fierbinte să picure prin rozete. Când erau plecați la lucru toată ziua sau erau în spital, își lăsau caloriferele să meargă încontinuu, parcă ar fi vrut să le găsească gata rumenite când veneau înapoi. Garsonierele cu ferestre care dădeau spre sud se înfierbântau, evident, în zilele cu soare și oamenii își deschideau geamurile, ca să mai iasă un pic din aerul ăla cald. Ăsta era sistemul, putred, și-i aducea pe toți la sapă de lemn, dar cum nu puteai să faci toate vechiturile alea să moară de hipotermie sau de pneumonie, sistemul se târa înainte, scârțâind. Oamenii se plângeau de greutăți. Facturile, facturile! În regatul greutăților, Popa devenise un fel de preot. Veneau la el cu jelaniile, veneau să-i spună ce necazuri au cu mâncarea, cu medicamentele, cu indigestia, cu disconfortul lor, cu confuzia, cu dezamăgirile, melancolia, relele din politică și nostalgia, iar el le lua banii și-i băga în conturi, îi compătimea, clătina din cap și le spunea: Ce să-i faci? Până la urmă, doar n-aveau să se răscoale într-o bună zi, să vină cu furci și topoare și să înconjoare termocentrala, cerând dreptate. Oamenii aveau pensiile lor, erau somnoroși după-amiaza și nu înțelegeau de ce nu li se mai dă la fel de mult ca

înainte, nu că li s-ar fi dat vreodată cine știe ce. Era ceva putred pe undeva, știau măcar atâta lucru și, pe măsură ce treceau lunile și anii, iar ei făceau de mâncare și trăgeau apa la closet, lucrurile nu păreau să se limpezească nicidecum. Se țineau de teorii, se înjurau unii pe alții, în special la cozile de la poștă sau când stăteau cu orele să-și plătească facturile la curent electric, dacă nu la piață sau în autobuze, dar cel mai adesea ridicau din umeri, întrebându-se: Ei, și ce poți să faci?

Instalatorul, împreună cu ajutorul lui, îi umpluseră lui Dorin bucătăria micuță. Ajutorul era un tânăr supraponderal, cu o căciulă de lână pe cap, pe care nu și-o dăduse jos când se apucase de lucru. Avea un moț care-i atârna șui și-l făcea să arate ca un pitic – sau ca un cretin. Au dat jos chiuveta, i-au spart lui Dorin singura farfurie pe care o avea și apoi au făcut o gaură în perete cu barosul.

— Hei, strigă Dorin printre ciocănituri, și gaura aia cine o mai astupă?

— Stai s-o terminăm mai întâi, i-a răspuns instalatorul.

— Da’ să fie clar. Nu plătesc eu pentru asta. Peretele intră și el în costul reparațiilor.

— Da, da, sigur, zise instalatorul, ciocănind mai departe.

Gaura din perete le-a permis instalatorilor să descopere unde era scurgerea. Mult mai jos. Așa că au mai făcut o gaură în perete.

Apăruse și domnul Popa. S-a uitat un pic prin apartament. Era chiar mai ciudat decât anticipase. Apoi și-a luat un aer autoritar și s-a dus direct în bucătărie.

— Dumneata ești administratorul? întrebă instalatorul.

— Președintele asociației de locatari. Administratorul a murit.

Cu doi ani înainte, după câteva decenii de completat chitanțe cu un scris de mână deosebit de migălos, ultimul administrator fusese găsit mort pe podeaua garsonierei sale de la etajul trei.

În prima săptămână, lui Alex îi venea să-și ia lumea în cap și să se îmbete. Era ca într-o bibliotecă de școală, toată lumea clănțănea la taste, muncindu-se cu proza bombastică și indigestă a textelor de lege. Dar asta se întâmpla pe-atunci. Acum nici nu se mai gândea că ar putea să scape. Se obișnuise cu zgarda. Acum i se părea normal să se bărbierească și să-și calce cămașa. Și stătea într-un birou curat, cu aer condiționat, aveau cafea și internet la discreție, iar toaletele miroseau proaspăt, a lămâie, și nu găsea niciodată picături galbene pe capacul de la WC. În plus, mai era și entuziasmul din ziua de salariu.

Și, pe deasupra, Carmen.

Îi vedea profilul și, dacă se uita sub birou, picioarele. Profilul nu era prea rău, dar picioarele, mamă, ce picioare avea. Purta fustă și sandale. Stătea cu ochii în ecran, dădea clic pe mouse și verifica cifrele, iar între timp picioarele ei duceau o viață proprie. Una se întâmpla sus, pe punte, și cu totul altceva jos, la cabine. Picioare lungi și subțiri, încrucișându-se și desfăcându-se, zbânțuindu-se ritmic. Piciorul drept stătea peste cel stâng, iar degetele ridicate începeau să se rotească lent, în cercuri elocvente, la capătul acelor membre armonioase, cu sandalele atârnând năbădăioase, gata să-i cadă din picioare. Iisuse! Oare știa că el stă să se uite la ea? Era ca și cum i-ar fi vorbit. Desigur, nu făcea asta. Nu, dar îi vorbeau picioarele ei, recitându-i

versurile unor poeme nemaipomenit de erotice. Alex se îndreptă în scaun, ca să-și ușureze un pic apăsarea din pantaloni. Poate că voia să-i transmită un mesaj, fără să-și dea măcar seama. Nu, așa li se părea oamenilor nebuni. Iisus mi-a spus s-o fac, onorată instanță. Apoi s-a terminat cu cercurile și a început din nou zbânțuiala. Valuri ușoare de mișcare, urcându-i prin pulpe, prin coapse și prin șolduri. Ce muzică secretă asculta? Calculatorul lui Alex scoase un bip. Avea un mesaj. Trebuia să se apuce de lucru. Dar picioarele parcă îl chemau cu voce tare. Acum mișcările erau ceva mai haotice, piciorul i se rotea încet, cu talpa încordată în afară și sandala bălăngănindu-se. Brusc, și-l ridică de-a binelea, întinzându-l, cu talpa întoarsă într-o parte. Ce semnal să fie ăsta? Semăna cu un limbaj anume. Dar ce spunea? Sex de plăcere. Sex tandru. Sex sălbatic. Sex sexy.

În timp ce-și verifica șirurile de cifre, picioarele ei îl implorau pe Alex să-i dea atenție.

Femeia se ridică și ieși cu un teanc de acte în brațe, unduindu-și șoldurile.

Iisuse, se gândi Alex, tre' să-mi revin. O să mă trezesc după gratii cu toată povestea asta.

Se apucă să-și citească mesajul.

Dragă domnule Duhovi,

Mă tem că revista noastră nu vă poate publica nici una dintre povestirile pe care ni le-ați trimis. Sincer, atitudinea dumneavoastră față de femei este mai mult decât supărătoare.

„Pe urmele ei", povestirea în care un bărbat are o relație cu spatele unei femei pe care o vede pe stradă (și o urmărește toată ziua purtând lungi discuții cu ea, fără ca femeia respectivă să participe, de fapt, în vreun fel), este inteligent construită și amuzantă în felul ei, dar acest subiect, al bărbaților deranjați mintal care urmăresc

femei pe stradă, are nevoie de o abordare ceva mai blândă, iar dumneavoastră nu ne-ați putut-o oferi. Cred că știți la ce mă refer.

Dacă se întâmplă să vă reprofilați pe alt tip de povestiri, suntem foarte interesați să le vedem.

Al dumneavoastră, etc.

Carmen se întoarse și, dintr-o singură mișcare fluidă, se așeză din nou la locul ei. Picioarele își începură iar manevrele.

Alex se duse la baie. Intră pe ușa de sticlă, cea pe care scria „Toaletă“, unde ai de ales între ușile pe care scrie „Bărbați“ și „Femei“, după care vine un spațiu alocat chiuvetelor. Și printr-o altă ușă, trecu în spațiul alocat closetelor. Ultima ușă era de la cabina în care intră doar o singură persoană. Alex intră și o încuie. Miros proaspăt, de lămâie. Cinci uși ca să ajungi în spațiul sacru al excreției, departe de mulțimea tastatoare și clicăitoare. Alex se desfăcu la pantaloni, închise ochii și văzu picioarele lui Carmen. Apoi se apucă de treabă. Într-un ritm susținut, impunându-se de la sine. Îi săruta laba piciorului. Îi lingea interiorul coapselor, când auzi ușa deschizându-se. Nu se opri. Cineva intră în cabina de alături. Auzi zgomotul fermoarului de la pantaloni și un fund de bărbat așezându-se pe tron, apoi restul, tot restul.

Nu era prea bine. Nu putea s-o facă așa, cu cineva bășindu-se, scremându-se și icnind lângă el.

Gândiți-vă numai, toți oamenii ăia țăcănind la tastaturile lor într-o beatitudine corporatistă și umflându-se de gaze în timpul ăsta, ca niște baloane.

Își închise fermoarul și trase apa, de dragul de a o trage. Pe peretele cabinei scria ceva în engleză, o indicație care lui Alex i se păruse mereu amuzantă:

PLEASE USE THE TOILET BRUSH IF NECESSARY
THINK OF THE NEXT PERSON

Probabil, se gândi el, e tocmai lucrul de care are nevoie țara asta. Să fie colonizată de o civilizație superioară din punct de vedere al folosirii toaletelor. Un strop de igienă corporatistă. Cursuri de etică anglo-saxonă într-ale oliței de noapte, înainte de a trece prin cele cinci uși și a reveni în mediul scutit de bășini al muncii. Nu-i de mirare că aici angajații se simțeau privilegiați, o avangardă a capitalismului dezodorizant. Nu era vorba doar de un salariu ceva mai bun, ci de a face parte din echipa câștigătoare. Dincolo și deasupra lumii de afară, care se ducea rapid de râpă.

Dar partea care îl făcea pe Alex să zâmbească era aceea cu THINK OF THE NEXT PERSON. Pe cine, mai exact, trebuia să vizualizezi în timp ce frecai de zor urmele de rahat?

Alex se gândea mereu la Edgar.

Instalatorul și ajutorul său terminaseră de înlocuit țeava spartă. Compania de alimentare cu apă era de vină, pentru că apa lor venea prea fierbinte, la o presiune prea mare și conductele vechi nu mai puteau face față, ca peste tot în oraș.

S-au apucat să pună chiuveta la loc. Se grăbeau să ajungă în altă parte.

— Venim mâine să reparăm peretele, spuse instalatorul.

Dorin coborî împreună cu instalatorul și ajutorul său la etajul unu, unde își avea domnul Popa biroul.

Nu era cine știe ce birou. Era o masă micuță, la care stătea Popa. Un scaun pentru încă o persoană, de cealaltă parte a mesei și spațiu pentru încă alte două persoane să stea în

picioare. Instalatorul și Popa stăteau unul în fața celuilalt. Ajutorul instalatorului și Dorin așteptau în picioare. Peste câteva clipe li se alătură și Narcisa Tudor. Tocmai se încinsese o discuție, când apăru o femeie în vârstă care venise să-și plătească întreținerea. În spațiul acela restrâns, Dorin își dădu încă o dată seama că degajă un miros destul de neplăcut. Poate acum, că s-au reparat țevile, or să dea drumul și la apă.

— Sincer, e prea mult, spuse Popa. E imposibil să coste atâta. A mai venit un instalator săptămâna trecută și ne-a costat numai jumătate din cât ceri matale.

— Ăsta-i prețul la care ne-am înțeles. Am venit tocma' din partea cealaltă a orașului. Aveam și alte lucruri de făcut când ne-au chemat să venim aici.

Popa se lăsă pe spate în scaun, suflând fumul de țigară. La el totul era o problemă de negociere. El era centrul fumegând liniștit în jurul căruia furtunile se umflau și se dezumflau de la sine. Nimic nu era atât de simplu încât să se poată rezolva cu simplitate. Toate trebuiau întoarse pe fiecare parte și analizate îndelung, aceleași argumente se repetau la infinit, până când interlocutorul, în cele din urmă, era mult prea obosit să mai continue. În asta consta arta lui. După ce se potoleau nervii și se toceau resentimentele, iar pasiunea pentru contradicție se stingea, dintr-odată se ajungea la un consens.

Ce mai consum de oxigen, se gândea Dorin, câte vorbe aruncate degeaba. Numai prostii, cuvinte chioambe, toate de aceeași culoare. Cuvinte care nu mai însemnau ce înseamnă ele la propriu, cuvinte care se traduceau prin șiruri de „nu“ sau „da“, negații sau afirmații cu diverse grade de îndârjire și încăpățânare. Cu o flexiune aproape la fel de complicată ca grohăielile oamenilor de peșteră. Oameni de peșteră care nu se

mai adunau la vânătoare sau la sfat, ci doar stăteau care pe unde, așteptând să se îngrașe, să se îmbolnăvească și să se acrească, oameni de peșteră care puteau să tragă apa după ce se căcau, dar se trezeau într-o confuzie teribilă, mormăind la unison, dacă se spărgea sau se înfunda vreo țeavă. O umanitate de prisos, înghesuită cu turma în cutii pătrate de beton, la periferia unui oraș. Oameni cărora le lipsea tăria de a scăpa, dar cu destulă energie să se împungă unii pe alții. Cât va mai dura până să dispară cu totul o asemenea specie? Sigur nu prea mult. În cei șase ani de când locuia aici, Dorin văzuse câțiva oameni scoși pe targa cu rotile, cu fețele acoperite de cearșafuri. O sală de așteptare pentru tâmpiții în stadiu terminal.

Scriind chitanța pentru femeia care venise să-și plătească întreținerea, Popa îi spunea lui Dorin că trebuia să plătească jumătate din costul reparațiilor, pentru că problema fusese localizată în bucătăria lui. Sub nici o formă, tuna Dorin, țevile nu erau la el în bucătărie, altfel de ce a mai fost nevoie să i se facă o gaură în perete? Era treaba lui să plătească pe cineva ca să-i facă o gaură în peretele de la bucătărie? Dacă așa se pune problema, data viitoare când s-o mai întâmpla, ei bine, n-o să fie acasă. O să se mute cu totul. Ce sistem era ăsta? Da, spunea și Narcisa, ăsta nu era deloc un sistem așa cum trebuia. Se duc toate de râpă și nu există nici un sistem. De ce nu s-a strâns, acolo, o mică sumă de bani de la toți locatarii, în fiecare lună, ca să se acopere costurile pentru reparații? N-o să plătesc nimic, striga Dorin, mai e puțin și-mi cade acoperișul în cap și Asociația nu face nimic. Plouă în casă și se cojește tot tavanul. Ți se face frică și să pui mâna pe întrerupător, cu toată apa aia care picură înăuntru.

— Mă scuzați, zise instalatorul. Și cu problema noastră cum rămâne?

— Mâine, îi spuse Popa. Oricum tre' să te întorci, pentru perete.

— Tre' să-l plătesc măcar pe băiatul ăsta care m-a ajutat.

— Păi și ce, nu se poate mâine? Oricum n-avem nici un ban în clipa asta.

— Tocmai a venit cineva mai devreme să plătească.

— Da, dar încă nu i-am înregistrat. Ar fi cam ciudat să dau banii din mână așa... Noi nu facem lucruri dintr-astea.

— Ne-am înțeles să primim banii azi. Eu n-am nici un leu, nici să-mi plătesc ajutorul, și nici măcar de benzină să mă duc înapoi.

Sărăcia, argumentul final, câștigător. Toată lumea știa că e o minciună sfruntată, dar să-i fi zis instalatorului că minte l-ar fi pus pe Popa în postura de asupritor al săracilor. Popa îi dădu instalatorului banii, în timp ce Narcisa înșira toate lucrurile care trebuiau îndreptate. Erau robinete stricate în tot blocul, din cauza cărora se irosea bunătate de apă caldă, instalatorul putea să vină și să se ocupe de treaba asta. Nu era nevoie decât de un sistem, poate un contract cu un instalator, astfel încât dacă se mai strica ceva să se rezolve imediat. Instalatorul scrise o chitanță. Popa încerca să evite subiectul. Un fel de contract prin care instalatorul să fie plătit de locatarii din bloc cu o sumă fixă, în fiecare lună, indiferent dacă se strica sau nu ceva. Puteau să stabilească o sumă care să-l facă pe instalator să considere că merită deranjul. O idee excelentă, spuse instalatorul. Vor discuta despre asta în ziua următoare, nu-i așa? Când vine să repare peretele ar putea să dea un tur prin bloc, să vadă ce probleme mai erau. Instalatorul și ajutorul lui

au dat mâna cu lumea de pe-acolo și au plecat. Era bine. Se terminase totul cu bine. Intra soarele prin fereastra din spatele domnului Popa.

Da, continua Narcisa, un sistem prin care să putem plăti pentru toate lucrurile astea care se strică...

Instalatorul și ajutorul lui au ieșit din bloc, fiecare cu geanta lui cu scule. Nici unul nu vorbea. Încă mai puteau auzi prin fereastra deschisă de la etajul întâi continuarea acelei discuții aprinse, femeia cu pieptul enorm vorbind despre cum aveau nevoie de un sistem. Un fel de sistem, lucrurile astea care se strică, un fel de sistem... Au trecut pe lângă doi bătrânei prostindu-se cu niște pietriș în mijlocul drumului, care i-au salutat veseli. Îi aminteau instalatorului de copiii care se jucau cu puța în țărână, făcând turtițe de noroi. Și-au pus sculele pe bancheta din spate și s-au suit în mașină. Băiatul și-a scos țigările, i-a dat una instalatorului, i-a oferit și foc, apoi și-a aprins și el una. Erau obosiți și voiau să se ducă acasă, să facă un duș și să mănânce.

— Vrei să faci contract cu ei? întrebă băiatul.

— Poate când mi-o crește și mie o pereche de țâțe, zise instalatorul.

Băiatul începu să râdă. Instalatorul porni motorul.

— Cade blocul pe ei și ăștia nu-s sănătoși la cap, spuse instalatorul. Ar însemna să vin până aici pentru fiecare babă de-asta nebună care nu-i în stare să-și desfunde singură chiuveta.

— Mamă, ce super ar fi, spuse băiatul. Să ai o pereche de țâțe.

— Da’ cine ar mai munci atunci? Ai sta toată ziua să te joci cu țâțele alea.

— Da, răspunse băiatul. Și n-ar fi super?

Instalatorul băgă în viteză și o luă din loc.

*

* *

Slujba se ținuse într-o biserică micuță, flancată de două blocuri uriașe, de parcă ar fi strecurat-o cineva acolo în ultimul moment, uitând că și ea era prevăzută în schemă. Ceea ce probabil se și întâmplase. Întâi construiseră toate blocurile și mutaseră oamenii muncii în ele. Apoi oamenii muncii se treziseră că mai aveau și alte nevoi, atunci când nu munceau.

Au urcat coșciugul înapoi în dubiță și convoiul funerar s-a urnit din nou spre ieșirea din oraș. Au luat-o la dreapta pe șoseaua de centură. Uitându-se înapoi peste câmpurile lihnite puteau vedea punctul unde începea brusc orașul, primul șir de blocuri gri, ascuțit ca un țărm stâncos. Câteva prostituate ieșiseră deja la muncă, încercând să facă și altceva decât autostopul. Dacă ar fi fost o zi mai veselă, poate că unii dintre șoferi le-ar fi claxonat. Cortegiul trecu de maghernițele de lângă groapa de gunoi, unde familiile de țigani pieptănau dealurile până la chelie după sticle, plastic și fier vechi, și ieșiră de pe șoseaua de centură, luând-o la stânga după fabrica de lactate.

Și-au parcat mașinile și au condus coșciugul în cimitir pe jos. Cimitirul era nou și arăta cam neterminat. Era împrejmuit cu plăci de beton armat, din care se fac de obicei gardurile care înconjoară fabricile vechi sau care se întind de-a lungul căilor ferate. Trecură pe lângă o movilă de nisip și apoi pe lângă una

de pietriș, deși nu părea să se construiască nimic prin preajmă. Când ajunseră la caroseria unei mașini lăsate acolo în paragină, o luară iar la stânga. Un imens spațiu vid, punctat pe alocuri cu pietre de mormânt și cu câțiva puieți plăpânzi care parcă tremurau de frică în locul ăla atât de gol. S-au oprit lângă groapă și preotul a citit rugăciunile. A picurat câțiva stropi de apă sfințită peste corpul lui Andrei dintr-o sticlă de plastic de jumătate de litru și apoi a presărat câteva fire de pământ dintr-o cutie, tot de plastic, în care fusese probabil iaurt sau smântână.

La marginea mormântului așteptau în picioare patru gropari. Oamenii care veniseră să-l jelească pe mort erau adunați pe partea cealaltă. Groparii săpaseră mormântul și urmau să coboare corpul în groapă. Doi dintre ei aveau lopeți. Se încălzise deja și ei erau îmbrăcați în niște salopete largi, cu flanele pe dedesubt și sandale de plastic în picioare. Căpătaseră acea expresie a oamenilor care nu cunoșteau nimic altceva decât munca grea și nici nu se așteptau să se schimbe ceva în privința asta. Oameni care n-ar fi reușit în veci să-și spele țărâna de sub unghii. Nu se lăsau impresionați de rudele mortului. Mai aveau încă așa de multe gropi de săpat și apoi de umplut la loc! Muncă sigură, dar prost plătită.

George se uita cum doi dintre gropari așezau capacul pe coșciug. Nu se potrivea. Coșciugul era prea mic – sau cadavrul prea mare. Capacul stătea cum trebuie la picioare, dar rămânea ridicat în zona capului. Un freamăt de nemulțumire străbătu mulțimea. Dacă nu reușeau să așeze ca lumea capacul? Nu s-a gândit nimeni să verifice mai înainte? Groparii se apucară să forțeze capacul, apăsându-l peste fața mortului. George se uită în altă parte. O voce autoritară spuse: „Ia vedeți dacă nu merge

să le bateți mai strâmb. Gata, hai că-i bine“. Auzi cum băteau cuiele cu lovituri zdravene de ciocan. Când se uită din nou, problema era rezolvată.

Groparii au coborât coșciugul în groapă, folosindu-se de niște curele, îndrumați de omul care le dăduse ideea cu cuiele. Acesta arăta ceva mai curat decât muncitorii, era îmbrăcat în niște pantaloni normali și se aplecase peste mormânt să dirijeze coborârea sicriului, cu o țigară în colțul gurii. Din cenușă ne-am născut, îi trecu prin cap lui George. După ce și-au recuperat curelele, oamenii au început să astupe groapa. Muncă serioasă, de bărbat. Nu există nici o metodă anume de a astupa o groapă. Lopețile azvârleau pământul, pământul cădea cu un zgomod surd pe capacul coșciugului. Oamenii se întoarseră să plece.

La poarta cimitirului, niște femei, rude de-ale lui Andrei, desfăcuseră niște măsuțe pliante, le acoperiseră cu fețe de masă și aranjaseră acolo pahare cu vin și niște păhărele mai mici cu tărie, pentru sufletul mortului. Deși era obosit de atâta stat în picioare, George se gândea că, iată, se mai însuflețește atmosfera, după toată urâciunea înmormântării. Așa ar fi trebuit să fie, își zise el, observând că oamenii încep să se mai destindă și să-și vorbească. Omul, după moarte, trebuie condus, nu expediat la groapă. Bău și el niște vin.

Dar asta n-a ținut mult. Preotul dădu buzna între ei, încurcându-se în sutană, plin de culoare și energie.

— Ei, hai, acuma, purtați-vă omenește, doar nu v-ați proțăpit aici, la poarta cimitirului. Doamnele sunt rugate să strângă, nu se cade.

George simțea că îl apucă scârba. Știa genul ăsta de oameni. De obicei dădeai peste ei în cabinetele ministeriale sau la decanate și rectorate. Oameni siguri de puterea lor. Oameni cu

abilitățile necesare pentru a pune pe roate o dictatură, oameni care n-aveau nimic în cap, dar erau în stare să rânjească frumos la superior și să fie nemiloși cu cei din subordine. Apoi dictatorul cădea și ei ajungeau membri ai partidului de la putere, la fel de îngâmfați și siguri pe ei ca întotdeauna, pentru că ei erau în interior, împreună cu prietenii lor, trăgând sforile, și restul lumii era pe dinafară. Restul lumii timide, supuse, pasive. Femeile s-au apucat să strângă băuturile și gustările. Majoritatea paharelor erau neatinse. Preotul le spunea să se suie în mașini și să se întoarcă acasă. Oamenii se pregăteau să plece. Preotul dispăru în biserică. Oamenii își vorbeau în șoaptă în timp ce se îndepărtau. Ceva legat de preot și de bani.

Dorin se așeză pe scaunul pe care tocmai îl eliberase instalatorul. Asociația n-avea de gând nici măcar să repare acoperișul, cu toată apa aia care-i picura în cap de un an, și acum, peste toate astea, el trebuia să plătească pentru găurile pe care i le făcuseră în bucătărie? Când aveau să repare acoperișul? Încă puțin și-i cădea casa în cap.

— Da, spuse Narcisa, e nevoie de un sistem. De ce să plătească Dorin?

— Asta chiar nu e treaba dumitale, îi răspunse Popa.

— Ce ne trebuie nouă e un fel de sistem prin care toată lumea din bloc să contribuie cu o sumă mică, în fiecare lună, pentru reparațiile astea obișnuite.

— Oamenii n-au nici un ban, spuse Popa.

— Da’ e vorba de o sumă foarte mică.

— Dumneata nu ți-ai plătit întreținerea de luni de zile, îi aminti Popa.

— Pentru că am fost șomeră!

Popa ridică din umeri, stingând țigara.

— Cu toții avem probleme, răspunse el.

— Problema noastră vine de la faptul că suntem prost administrați! Dacă nu se rezolvă lucrurile astea o să ne angajăm alt administrator!

— Dar chiar vă rog.

Narcisa ieși în trombă. Dorin și Popa rămaseră tăcuți pentru o vreme. Era foarte liniște. Aproape că nu-ți venea s-o strici, se gândea Dorin. Să-l lăsăm pe Popa s-o facă. Dorin se uita la o pânză de păianjen care strălucea puternic într-un colț al ferestrei. Fir de borangic, îi veni în minte. Fir de borangic? Până la urmă, ce mai e și borangicul ăsta? De ce folosesc oamenii cuvinte dintr-astea? Era o pânză de păianjen și atât. În care se prind mușteleși li se suge tot sângele sau ce-o fi sucul ăla gălbui.

Și totuși, arăta frumos acolo, iluminată din spate. Îl auzi pe Popa mototolind celofanul unui nou pachet de țigări. Încă unul care își fumează sănătatea. Bolnavi fumând, ăsta ar fi un titlu interesant pentru un tablou. E uimitor ce poți face cu un titlu bun. Grăsani mâncând, săraci fumând. Nu, ăsta era mai degrabă titlu de roman, și el n-avea de gând s-o apuce pe un asemenea drum. Și-așa exista destulă maculatură. Un clic de brichetă.

— Administratorul este ales, nu angajat, spuse Popa, obosit, suflând prima trombă de fum. Știi, nici măcar nu sunt plătit. Nu primesc un ban pentru toată munca pe care o fac. M-au rugat să primesc un salariu, dar am refuzat. Locuiesc aici de mult timp, îți dai seama. Pensionarii ăștia, vecinii mei, n-au nici un ban. Nu pot să iau de la ei.

Dorin nu spunea nimic. Conflictul avusese deja loc, catharsisul la fel, iar acum se impuneau și câteva sentimente mai blânde. Asista la o scenă de reconciliere. Nu trebuia decât să stea cuminte și să n-o strice. Cunoștea oamenii de genul lui Popa. Nu avea o inimă de piatră, era doar leneș, unul care voia să fie văzut ca un fel de asistent social. Instalatorul jucase bine. Desigur, Popa era, în principiu, la fel ca Narcisa, un om al muncii. Acum, însă, că avea o poziție de responsabilitate, nu mai părea așa de om al muncii. Fruntașii în producție n-aveau decât să se zbată cât voiau; Popa o să stea aici în spatele biroului, neplătit, indiferent la micile lor afronturi, fumând țigară de la țigară. Merita să lași oamenii să-și expună spectaculoasele lor drame. În schimb, îi dădeau tot ce voia.

— Nu-i nevoie să plătești, spuse Popa, ca și cum asta ar fi vrut, de fapt, să-i spună de la început. O să avem noi grijă de problema asta. Desigur, vrem să te ajutăm și cu acoperișul. Nu prea avem bani acum, la cât a costat căldura pe iarnă. Dar mai încolo un pic, în timpul anului, când trecem de perioada asta grea.

Ca un făcut, o femeie bătrână cu o figură bolnăvicioasă apăru lângă ei, dând din cap a încuviințare. Era una dintre multele bătrânele care îl adorau pe domnul Popa, atât de competent și de politicos, atât de preocupat de grijile lor. Domnul Popa avea mereu timp să stea și să le asculte, să discute despre problemele de sănătate, să le compătimească pentru facturile la căldură, pentru cât de mult costau medicamentele și pentru că n-aveau parte de vreme bună, să fie de acord că politicienii erau niște hoți și oamenii de treabă erau toți săraci. Era genul de bărbat pe placul oricărei bătrânele.

— Da, nu sunt bani, spuse femeia.

Tocmai fusese până la piață, să ia o rădăcină de păstârnac și câteva legături de pătrunjel, ca să facă niște pilaf. Își desfăcu sacoșa să le arate și Popa dădu din cap de parcă păstârnacul și pătrunjelul ar fi demonstrat ceva anume.

— Treceam pe-aici, continuă femeia, și am văzut că v-ați întors. Cum stați cu sănătatea?

— Nu mi-a ajutat la nimic tratamentul. Cum se zice, încă în viață și cam pe ducă. Dar asta e, ce poți să faci?

— Da, așa-i, ce poți să faci? îi dădu ea dreptate.

Alex deschise încă un mesaj pe monitor.

Totul s-a terminat între noi. Aș putea să-ți țin un discurs, dar cred că știi ce e în neregulă. Am nevoie de mai mult. Mai mult! Și tu n-ai de gând să te implici. Vreau să fie la fel ca înainte, cu toată pasiunea de la început. Pasiune! Și tu nu mai simți nimic. Nu încerca să mai iei legătura cu mine.

Alex se uită afară pe fereastră. Să-i dea papucii prin e-mail. După un an și ceva împreună. Ce secol avea să mai fie și ăsta, cu IT-ul și transmisiile de mare viteză care revoluționau comunicarea.

Pasajul cu pasiunea era totuși un pic cam greu digerabil pentru un bărbat căruia, practic, i se cojea organul de parcă s-ar fi ars la soare. Sfatul medicului. Ar fi fost mai ușor să se vindece dacă se ducea mai din timp, dar amândoi rămăseseră fără slujbe și nu-și permiteau programări la doctor și atâtea medicamente.

Știa totuși ce voia ea să spună cu pasiunea. Nu se referea doar la sex, deși era și el inclus. Își aducea aminte de una dintre dățile în care se certaseră. Ca de obicei, îi făcea scandal pentru că se uita după femei oriunde mergeau. Iar el încerca să-i

explice că mai important de atât e faptul că sunt împreună, că asta era o alegere, în timp ce sexul era doar o nevoie întâmplătoare. Puteau să se culce cu oricine, asta n-avea nici o importanță. Îi dăduse ca exemplu una dintre aventurile ei întâmplătoare. Cu idiotul satului, practic. Era o problemă cu care trebuia să se confrunte, nu-i așa, faptul că femeii lui i-a tras-o un fraier și că toată lumea vorbește despre asta. Fii bărbat, își spunea lui însuși. Existau și lucruri mai importante decât bărbații cu care s-a futut.

— N-a fost deloc o întâmplare. Eu l-am ales.

Undeva, un tigru sfâșia un miel. Undeva s-a prăbușit un pod în junglă. Undeva în India, un șofer de camion a adormit la volan. Undeva un idiot a pus o bombă într-un avion. Cineva a scăpat o lingură cu boia într-o strachină de fasole cu ciolan afumat. Totul se lega. Un bărbat izbi de perete un pahar mare de vin roșu.

Era uimitor ce suprafață poate acoperi un pahar aruncat cu forță într-un perete alb.

— Acuma, zise el, de câte ori o să te uiți la pata asta, să-ți amintești ce alegere ai făcut.

Ea s-a dus în baie și-a zăcut ghemuită pe pardoseală, în întuneric. Vinul se prelingea pe peretele din spatele televizorului, se anunța un câștigător la premiile MTV. El s-a dus după ea și a cules-o de pe jos. Apoi au strâns cioburile. S-au băgat în pat și au făcut dragoste, și a fost bine.

Era fericită. Exista pasiune în relația lor și i-o demonstrase.

Pasajul cu „de câte ori o să te uiți la pata asta“ etc. fusese chiar bun, dar știa că va trebui să se ocupe de peretele ăla înainte să vină proprietăreasa după chirie.

Treaba mergea ca unsă. Mai aveau puțin și era gata. Reușiseră să termine cu rostogolitul într-un mod eficient. Placa stătea tihnită în groapă. Au mai fâțâit-o un pic cu răngile lor. Acum stătea și mai tihnită.

Chiar și Coco părea încântat de toată treaba. Tot spunea că arată bine. Stăteau cu picioarele pe ea, cu rândul. Era la ea acasă, în sfârșit.

Și-au mai desfăcut un rând de beri și le-au băut. Ziua era, fără îndoială, una dintre cele mai călduroase de până acum. Frunzele păreau mai proaspete și mai verzi ca niciodată.

Ce mai aveau de făcut era foarte simplu, să amestece niște ciment și apoi să-l netezească. Nic s-ar fi descurcat și singur, dar lui Coco nu-i mai venea să plece. Se simțea bine, îl apucase și o amețeală plăcută de la bere. Nic se apucă să netezească cimentul umed cu o mistrie. Apoi a fost rândul lui Coco să se aplece și să treacă la netezit cimentul.

L-a netezit și iar l-a netezit. Nu se mai oprea din netezit. Nic spuse:

— Da’ termină odată. Că doar nu-i un fund de muiere.

Alex nu reușea să se concentreze la treabă, iar documentele se tot adunau. Se simțea obosit și trist. Soarele ardea iarba și apoi mai stătea la un pahar de vin ieftin și se ducea să apună. În același timp, era cumva o ușurare să știi că ai scăpat, nu mai e nevoie să corespunzi pretențiilor unei alte ființe. Oricum ar fi fost, ceva din el trebuia parcă ținut în frâu și salvat sau viața avea să devină imposibilă. Exista serviciul, care îți consuma mare parte din ore și energie, clic, clac, clic, milioane de cuvinte, tot râneai la rahat și nu se mai termina. Cu cât te mișcai mai repede, cu atât creștea mormanul. Apoi mai erau

călătoriile prin canalele alea de scurgere supraaglomerate. Și intersecțiile. Și panourile cu reclame care se uită la tine de sus și-ți spun ce să cumperi. Și președintele Statelor Unite la televizor, marioneta perfectă, cu buza lui aproape tremurând de emoție, dându-și seama că, de fapt, chiar e emoționat de cât de frumos le zice departamentul care îi scrie discursurile. Și găștile de fete și băieți, dându-se în spectacol cu pașii lor de dans. Și certurile care te trezesc din somn la 4 dimineața, afară, pe palier, în fața ușii tale, iar dacă te duci să vezi ce se întâmplă te pomenești că nu-i decât un singur om care țipă la pereți.

În mijlocul tuturor acestora era bine să mai ai și câteva momente în care, cu ce-o mai fi rămas din tine, puteai să stai cuminte și să taci. Atunci când îți aduceai aminte. Când reușeai să pui în ordine grămada de dovezi pe care ai stat să le aduni. Și dacă o altă persoană își imagina că aceste momente îi aparțin de drept, atunci apăreau probleme. Viața ta era feliată, începând de la ambele capete, ca salamul de la supermarket, până nu mai rămânea nimic la mijloc. Deveneai feliuțele vândute în stânga și în dreapta celorlalți. Pentru că li se cuvenea o bucățică din tine și era dreptul lor să o vrea. Pentru că era dreptul lor să vrea și mai mult. Să vrea pasiune.

Și tu nu simțeai nimic.

— Ce mai face vecina ta? întrebă Popa. Nu și-a plătit întreținerea. A lăsat vreo adresă? Mă gândeam că poate știi.

A aflat c-o fut, se gândea Dorin.

— Lili? Spunea că se duce în Olanda.

Într-o zi pur și simplu dispăruse. Spusese la un moment dat că se duce în Olanda, dar ea oricum spunea multe. Acum, că terminaseră cu afacerile într-un mod satisfăcător, Dorin simțea

că ar trebui să stea un pic de vorbă cu Popa, să-i toarne niște căcaturi. Nu se făcea să lași lumea cu ochii-n soare.

— Parcă se împăcase cu bărbatu-su acum câteva luni, spuse Popa. A trecut pe aici să plătească, dar de atunci nu mai stă nimeni acolo.

Dorin îl văzuse pe soțul ei. Unul mare și pămpălău, cu barbă și cu o privire încruntată. Probabil un fost marinar, fără prea multe iluzii și mulțumit să se așeze la casa lui cu o fată sănătoasă, de import, cu perspective de nădejde. Poate asta era rețeta fericirii. Dorin avusese un fel de aventură cu ea, mai bine de un an. Putea să bată la ușa ei de câte ori se întorcea beat și avea nevoie de o femeie. Nu-i făcea prea mari probleme, dar de fiecare dată când se întorcea la el în apartament și făcea duș, își spunea că asta a fost ultima dată. Sexul te făcea să te simți ca un puțoi naiv și apoi te întorceai la nimicul din jur, te holbai prostește la faianța din baie și-ți spălai de pe tine urmele unei alte ființe.

Însă acum, că plecase, amintirea corpului ei căpăta dimensiuni magnifice. Niște sâni enormi, dar tari. Două mâini și o gură abia ajungeau să-i vii de hac uneia dintre chestiile alea. Odată, când era în alt oraș, Dorin se dusese împreună cu un prieten la curve, undeva într-un apartament, și soneria avea exact același sunet ca cea a lui Lili – un ciripit drăguț de păsărele. Lili, cea cu ciripelile drăguțe de păsărele și pieptul ei amplu. Pe jumătate beat, să ieși pe palier și să asculți ciripit de păsărele. Aberații erotice.

— Cică lui bărbatu-su nu-i plăcea orașul, spuse Popa. Zicea că e murdar.

— Avea ceva spirit de observație.

Totuși fusese destul de bine. Își luau ceva de băut, fumau, stăteau de vorbă. O dată, când se îmbătase, îi spusese că-l iubește. Simțea cum îl apucă plictiseala ascultându-i mărturisirile și, în același timp, era un pic trist că exista o persoană care să aibă în viața ei chiar mai puțin decât avea el în a lui.

— E doar o fată, spuse Dorin. Nu voia prea multe. Doar să se mărite. Cu un bărbat cu ceva bani, care să aibă grijă de ea.

Se simțise chiar puțin responsabil pentru ea și după declarația ei de dragoste se hotărâse că ar fi cazul să n-o mai viziteze. Așa că ea îi spusese că n-a vorbit serios atunci când i-a făcut declarațiile alea și el a răsplătit-o dându-i hainele jos din nou. Apoi, într-o zi, și-a dat seama că pentru ea relația lor era un fel de telenovelă. Stăteau și se uitau la televizor într-o după-amiază și el i-a zis ceva ce nu i-a plăcut, iar ea a reacționat de parcă cine știe cum ar fi jignit-o și și-a tras pătura peste cap. Dorin continua să bea, fără s-o bage în seamă. După care protagonista din telenovela aia venezueleană și-a împușcat iubitul și ea a țâșnit de sub pătură, înapoi în lumea reală. Lili, ca oricine altcineva, avea nevoie de genul ăsta de dramă ieftină și era gata s-o confecționeze din resturile pe care le avea la dispoziție.

Popa îi dădea înainte cu vorbitul:

— Am și întrebat-o, cum poți să te căsătorești cu cineva pe care nu-l iubești? Nu-mi pasă, mi-a zis, vreau doar să mă mărit și să plec din țară.

Cu munca ei de secretară la o firmă unde era manager un prieten al soțului ei, câștiga mai bine decât mulți alții. Dar nu-i era suficient, mereu intra în câte o criză, i se fura mobilul sau avea de plătit facturi supraîncărcate. Singurele ei interese erau

hainele și revistele pentru femei, televizorul și orice se putea cumpăra. În mijlocul unei crize dintr-astea, cu o factură de mobil, începea să-ți povestească cum avea ea de gând să-și cumpere mașină în rate. Sărăcia, se gândea Dorin, se îndrăgostește numai de lucrurile pe care nu și le permite. O femeie captivă în dormitorul ei, visând la lucrurile pe care nu le poate cumpăra. Și la gândul ăsta, simțea că-i compătimește pe cei care nu pictează. Erau mereu captivi în camerele lor, cu un ecran idiot drept companie.

— Poate că e fericită acum, zise Dorin.

Dorin plecă și-l lăsă pe Popa în bârlogul lui de fum. Se sui în lift, zăngăni ușile din interior și urcă la zece. Graffitiurile de pe pereți erau încurajări și înjurături la adresa echipelor de fotbal. *Dacă citești asta sugi pula*. Citise asta de o mie de ori. Un bloc plin de muiști și un administrator mort. Și singurul membru din echipaj care într-adevăr sugea pula cu talent dezertase. Ei bine, nu putea da vina pe ea.

Ieși din lift. Ușa dintre holul liftului și palier era încuiată. O descuie și trecu mai departe. Bătrânul domn Carol stătea cu urechea lipită de ușă și-i țâșni în cale ca un Hopa-Mitică:

— Ai încuiat ușa la loc? N-ai încuiat-o!

Obsedat de securitate. Și de spionat, și de bârfe, și de toate cele în care își putea băga nasul. Ce puteau să-i fure, dinții falși din gură? N-avea dinți falși și nici nevastă-sa nu avea, deși le-ar fi folosit. Dar aveau televizor, despre care se spune că e minunat de reconfortant pentru oamenii în vârstă.

— Du-te dracului, șopti Dorin în barbă, dulce ca o rugăciune.

Doamne, binecuvântează-ne pe noi, păcătoșii. Că n-avem loc unii de alții, că avem stomacul sensibil și verighete care ne irită pielea, ierni grele, nervi în pioneze, hârtie igienică aspră, limbaj

vulgar, minți confuze, facturi lunare, pereți cu igrasie, păr în urechi, țevi sparte și apa crește ca la potop. Dorin îl auzi pe Carol mormăind ceva în spatele lui, gândea cu voce tare, ca la casa de nebuni. Își imagina că bătrânul fusese, la vremea lui, genul de cumpărător care se certa cu vânzătoarele, dar în numai câțiva ani Dorin îl văzuse scuipând din el și ultimele urme de agresivitate, iar acum, după ce intrase în casă, încă îl putea auzi pe Carol cel fără dinți ținând discursuri pe palier, singur cu ecoul. Cu cât oamenii nu mai aveau răbdare să-l asculte, cu atât se încăpățâna mai rău să vorbească la pereți.

Toată ziua nu fusese decât un șir lung de discuții despre nimic, cu nimeni. Prin gaura din peretele de la bucătărie urca acum o duhoare umedă, de la subsol. Instalatorii n-aveau să se mai întoarcă. Toată povestea aia cu semnatul unui contract nu era decât vorbărie goală ca să ne simțim bine. Trebuia să improvizeze ceva ca să astupe gaura, să nu se trezească cu șobolanii cățărându-se prin conducte și începând să-i exploreze casa. Și acoperișul era un fenomen negativ. Popa mințea și el, desigur. Dar să fi zis că minte erau un mod cam dur de a pune problema. Popa vorbea pur și simplu, dar inerția și lenea erau la loc de cinste. Orice promisiune că se va acționa era doar o extravaganță de moment, o ușoară excitație cerebrală exprimată verbal. Popa era un sistem entropic prezidând asupra unui sistem entropic. Prințul dezintegrării. Un papă al putrefacției. Și o să se facă toamnă și o să fie prea târziu ca să se mai repare acoperișul și așa o să mai treacă un an. „Ah!“ ar spune Popa. „E prea frig acum. La primăvară!“ Și tu începeai să te enervezi, iar el stătea în spatele biroului, suflându-și fumul și desfăcându-și mâinile cu palmele în sus. „Ce putem face? N-avem bani.“ Și bătrânelele vor clătina din cap. Ciuperca aceea

colorată care se răzlețea pe tavan era interesantă, dar cădea tencuiala de pe pereți în fâșii, iar acum, când ploua, se scurgea apa din acoperiș și pereții parcă scoteau aburi. Tot locul mirosea ca o mlaștină. Oricum te apucau depresiile când ploua afară, dar să-ți mai plouă și în casă... Nu, lui Popa nu-i păsa deloc. El își avea bătrânelele lui. Dorin nu-și permitea să repare acoperișul. Poate să-și angajeze un avocat și să încerce așa. Dar n-avea decât ceva mărunțiș în buzunare. Se abținuse chiar și să-și cumpere o sticlă cu apă. În curând or să-i dea din nou drumul.

Ceva trebuia să se întâmple în curând.

Nu trebuia?

Veni apa, stropind și împroșcând, maronie de la rugină și nisip, apoi aproape limpede. Bău. Apoi se duse să facă duș.

Și înapoi la nevoile sale. Orez, ceapă, votcă. E timpul pentru un mic picnic. Puse o oală cu apă la fiert pentru orez, deșurubă capacul sticlei și luă o dușcă zdravănă. Alimentarea, întotdeauna o plăcere, chiar și în toiul deteriorării. La celălalt capăt al palierului, doamna Carol prăjea niște gogoși pentru bătrânul ei tovarăș, sau orice altceva se putea înghiți și fără să mesteci. Auzi un televizor mergând. Camera lui, fără covor și aproape goală, amplifica sunetele din vecini.

Pavel Popa se ridică și își stinse țigara.

Era adevărat ce spunea, că nu este plătit pentru munca lui. Întru totul adevărat. Dar nici nu putea fi angajat în mod oficial de asociația de locatari fără să-și piardă pensia de invalid. Pavel nu mai lucra de opt ani, de când împlinise 39 de ani, pentru că avea probleme cronice cu ficatul. Ar fi putut lucra, nu erau niște probleme așa de grave, dar cum erau atâția alții care ardeau

gazul de pomană la serviciu, i-au cam înlesnit plecarea. Oricum, pensia nu era cu mult mai mică decât salariul ăla de mizerie. Și avea gratuitate pe transportul în comun. Totuși, parcă simțea că are prea mult timp la îndemână, așa că i-a părut bine să se ocupe de bloc, să fie la conducere. Ce putea blocul să-i ofere pe post de salariu era doar o idee mai mult decât pensia lui de invalid. Și ar fi schimbat lucrurile cu totul. În prezent, toată lumea îi era datoare pentru ceea ce făcea, din moment ce o făcea pe gratis. Dacă devenea angajatul lor ar fi fost responsabil pentru toate lucrurile pe care nu le făcea. N-ar fi avut parte decât de plângeri, resentimente și obligații, ar fi trebuit să se ocupe de tot felul de probleme care nu-l interesau deloc. Da, se gândise bine.

Popa încuie ușa de la birou și o luă încet pe coridor, către garsoniera lui.

Deschise ușa. Două decenii în această cameră. Cu perdelele trase, totul avea o culoare maronie. Canapeaua lui extensibilă era exact cum o lăsase în dimineața în care plecase la spital, cu pătura aruncată într-un capăt și cearșafurile boțite de cum dormise. Așternuturile îi păstraseră urma trupului. Aproape că se putea vedea întins acolo. Nu-și strângea niciodată patul să aranjeze canapeaua, pentru că nu venea nimeni în vizită: relațiile sale sociale se desfășurau prin bloc. Trebuia să țină oamenii la distanță de camera sa. Dacă băteau la ușă, ieșea pe hol să vorbească cu ei. Dorin, de la zece, părea să fi fost destul de apropiat de Lili. Deși, în general, oamenii aveau tendința să nu se culce cu vecinii lor. Și lui i se părea un instinct inteligent. Vecinii erau buni pentru discuții scurte sau de lungime medie, dar altfel mai bine nu-i lași să se amestece în treburile tale. Popa își scoase pantofii să-și pună papucii. Și totuși, parcă nu-i

bine să fii nici atât de înțelept, atât de protector cu propriul tău spațiu. De pildă, pe Lili n-ar fi refuzat-o. Când trecea să-și plătească întreținerea, mereu zăbovea un pic să stea de vorbă cu el. Nu era așa țepoasă ca Dorin. Vara trecută, Lili aproape că-i sugerase să plece la mare împreună. Nu fusese chiar un banc. Sau, mă rog, putea să fi fost din seria vorbelor spuse așa, la întâmplare. Dar îl pusese pe gânduri. Stătuse așa de mult fără femei încât acum oricare dintre ele, cât de cât atrăgătoare, cât de cât tânără, i se părea imposibil de atins. Îl despărțea de ele un fel de hău și să facă pasul peste el i se părea acum la fel de nerealist cum ar fi fost să se arunce în fața unui autobuz sau să-și dea jos pantalonii în public. Popa își dădu pantalonii jos și-i așeză pe spătarul scaunului. Unele lucruri pur și simplu n-aveau să se întâmple. Dar ele erau mereu acolo, de partea cealaltă a hăului, cu privirile lor, cu vorbele lor. Vorbe spuse într-o doară de o femeie, acum un an, care îi vârâseră în minte imaginea corpului ei gol pe o plajă. Și auzise în treacăt o insinuare, cum că altul a avut-o, n-a fost nevoie decât să-i bată la ușă. Să treacă prin zidul care îi despărțea. Ce puteri magice avea de făcuse așa ceva? Nici un fel de puteri magice. Aceleași puteri pe care le au adolescenții, stupizi, vulgari și plini de coșuri, asupra fetelor drăguțe de 16 ani. Norocul de a fi acolo și de a spune cuvintele potrivite, asta era tot. Iar el n-avusese norocul ăsta. Se întinse în pat. Dorin mirosea urât. Nu-i plăcea de el. Dorin era în regulă, doar un pic mai ciudat. Dar nu, nu-i plăcea de el, norocos, simțindu-se în largul lui cu asta, nici măcar nu clipise, un zâmbet n-a văzut pe fața lui când i-a vorbit de Lili. Se purta de parcă le era superior tuturor, și mirosea urât, și locuia acolo sus fără mobilă și cu acoperișul care picura. Nici n-avea ce să-i ude prin casă. Și de-acuma oricum se

încălzea vremea. N-avea decât să-și pună un ștergar în jurul șalelor și să stea în fața blocului cu picioarele încrucișate și un castron în mână, cerșind câte un bănuț de la doamnele care se întorceau de la piață.

Nic bău un pahar de vin. Maria pregătea masa de seară. Era o zi mult mai frumoasă decât toate cele în care n-avusese nimic de făcut.

Mâncă bine.

Televizorul stătea deschis în permanență. Numai grozăvii se întâmplau peste tot prin țară. Erau înfățișate cu de-amănuntul toate crimele, accidentele, tragediile domestice și greutățile economice. Astăzi nu dădea doi bani pe schelălăiala lor. Să-i ia naiba, toate aveau o limită, nu puteai să-i asculți la nesfârșit. Cronțănea la ridichi, își sfârteca friptura cu cuțitul, împungea de zor cartofii prăjiți și mai bea câte o dușcă de vin roșu, să alunece mai bine.

Coco veni în vizită. Păreau să se apropie vremuri noi. Ferestrele erau larg deschise și lumina strălucitoare a asfințitului se strecura printre ramurile copacilor. Să stai cu ferestrele deschise și să lași aerul să-ți intre în casă te făcea să vezi lucrurile cu alți ochi. Într-o seară ca asta, n-aveai ce-i face, viitorul îți apărea plin de lucruri bune care abia așteptau să ți se întâmple. În toiul iernii era ușor să te simți descurajat. Ciudate făpturi mai sunt și oamenii. Se sperie din nimica toată. Le trece un nor pe deasupra capetelor și ei simt cum li se strânge inima. Găsesc niște bani pe stradă și li se pare că Dumnezeu îi iubește.

Totuși, te simțeai mai bine reparând ceva decât văzând cum se duce de râpă. Dacă stăteai doar să te uiți, până la urmă

sfârșeai uitându-te și la tine cum te duci de râpă, un ditamai sacul de rahat legat cu fundă.

S-au uitat împreună la știri, jucându-se de-a comentatul pe marginea celor prezentate. Și știrile abia începuseră. O rachetă sau un proiectil lovise o altă țintă decât cea prevăzută. Scheletul bombardat al unei imense clădiri de beton, moloz pe străzi, mașini în flăcări, ambulanțe tânguindu-se ca niște bocitoare. O mulțime de oameni strigând și gesticulând în fața camerei de filmat, femei urlând. Apoi o imagine panoramică a clădirii. Era greu să-ți dai seama cum arătase înainte. Fusese o bombă sănătoasă.

Nici Nic, nici Coco nu găseau nimic de comentat, dar amândoi se gândeau la același lucru: cât beton se risipise în aer și cum le-ar fi fost imposibil să-l mai adune la loc.

Popa își aranjă cearșafurile și pătura și se întinse, închizând ochii.

Iat-o din nou, țigăncușa de numai 15 ani, dar cu pieptul aproape revărsându-se din uniforma de școală. Fâșii albe de pânză, ca niște bandaje, îi legau brațele și picioarele de patul lui, care acum avea bare la fiecare dintre cele patru colțuri. Îi astupase gura cu un căluș și ea îl implora din priviri. Își scutura capul, cu fruntea încrețită de frică, și lacrimile îi curgeau în tăcere pe față. Cu cât se zbătea mai tare, cu atât legăturile mușcau mai nemilos din pielea moale de la încheieturi. Gemea, se smucea și-și arcuia trupul, apoi cădea la loc, extenuată. Fusta mototolită i se ridicase până la șolduri și pieptul îi tresălta. El luă foarfeca de pe masă. Inima ei bătea cu putere sub țesătura bluzei albe și strâmte. Foarfeca era uriașă, ruginită și greu de mânuit, cum sunt foarfecile de tuns iarba, dar foarte ascuțită,

și-i spintecă țesătura fustei cu precizie, de sus până jos. Apoi îi tăie bluza. Sutienul alb și chiloțeii străluceau fosforescent pe pielea închisă la culoare, arăta ca stripperița pe care o văzuse el odată, în 1991, dansând în lumina becurilor cu ultraviolete într-un bar din Constanța. Lenjeria fetei era dintr-un catalog pentru femei pe care îl ținea ascuns în sertarul de jos, sub ciorapi. O atinse cu lama foarfecii pe gât, în adâncitura de deasupra claviculei, lăsând greutatea metalului să apese pielea. Ca să simți delicatețea pielii trebuie să o atingi cu un obiect greu, ca metalul. În tot timpul ăsta ea se uita la el cu ochii în lacrimi, implorator. Lama foarfecii i se strecură sub sutien, între sâni, făcând-o să respire repede și sacadat. El închise scurt foarfeca și cu vârful ei azvârli la o parte cele două jumătăți de material. Sânii ei mari zvâcniră în lături și se depărtară unul de altul, cu sfârcurile lor negre ca o a doua pereche de ochi. Apoi foarfeca tăie și ultima bucată de material rămas intact și ea îi apăru în fața ochilor așa cum o lăsase Dumnezeu.

Pavel Popa *era* Dumnezeu.

Își trecu degetele peste pubisul ei întunecat, puse foarfeca jos și își scoase la rândul lui veșmintele.

Începu să împingă, la început mai greu, dar apoi se simți înghițit de umezeală și căldură. Se mișca într-un ritm foarte lent, circular, din ce în ce mai adânc, iar lacrimile ei se preschimbau în altceva, gemetele și scâncetele ei se auzeau altfel, frica ei devenea recunoștință pentru mila lui atotcuprinzătoare, pentru ceea ce-i oferea cu atâta generozitate. O pătrunse și mai adânc și simți nevoia să-și desăvârșească opera de caritate desfăcându-i legăturile de la încheieturi, iar mâinile ei se agățară de el, apoi legăturile de la glezne căzură la o parte și picioarele ei se strânseră în jurul lui și, în cele din

urmă, îi scoase călușul din gură. Suspină și limba lui îi umplu gura. Un sărut, până la urmă totul se reducea la un simplu sărut.

Se întinse după sulul de hârtie igienică de pe masa din dreapta lui și rupse o bucată mare să se șteargă pe burtă. Rămase întins acolo încă un moment. Camera părea ceva mai întunecată. Se uită la ceas. Era încă devreme. Poate se înnorase. Ar fi cazul să deschidă ferestrele și să facă puțină curățenie. Era nevoie. Se ridică să se ducă la baie și aruncă hârtia în closet, trăgând apa. Își aranjă pernele să se poată sprijini de ele. Luă telecomanda, o îndreptă spre ecran și apăsă pe buton, trezind la viață o nouă lume.

Veronica de la nouă îl adusese pe ăla micu' până jos, la bunici, să se joace un pic înainte să-l ducă la culcare. Era bine că-i avea pe Nic și Maria cu ea în bloc. Soțul ei, Dan, plecase să muncească în Israel și trimitea bani acasă, iar ea putea întotdeauna să-l lase pe cel mic în grija părinților ei pentru o vreme. Erau foarte norocoși că reușiseră să-i găsească o garsonieră în același bloc cu ei.

Nic spunea că ar fi fost bine să facă ceva cu pământul pe care îl luase înapoi de la cooperativă. Era doar un câmp gol, dar poate își făceau acolo o casă de vacanță. El era prea bătrân, bineînțeles, dar ar fi fost bine pentru ăsta micu' și poate o să-i folosească atunci când o să crească. Era departe și ei n-aveau mașină, asta chiar era o problemă. Dar poate când se întorcea Dan din Israel o să aibă destui bani să cumpere niște lemn pentru construcție și aranjau ei ceva. Ar fi fost așa de bine pentru ăsta mic să știe că exista și altfel de lume în afara cartierului.

Veronica dădea din cap și bea ceai de lămâiță cu miere. E o idee foarte bună, tată, e al nostru și ar fi păcat să nu-l folosim. Eu sunt încă în putere, zicea Nic, nu vreau să stau aici la oraș fără să fac nimic toată ziua. Am lucrat zeci de ani într-o fabrică de piese pentru utilaje și acum fabrica nu mai e, în schimb eu sunt! Le-am supraviețuit, cum s-ar zice, cu toate planurile lor! Și le am și eu pe ale mele, că nu sunt încă așa de bătrân. E o idee foarte bună, tată, spunea Veronica.

Nic se simțea așa de bine încât Veronica nu îndrăznea să-i spună că ultima dată când vorbise cu Dan se zvonea că șeful lor de acolo îi înșelase. Le luase actele și muncitorii nu știau ce avea să se aleagă de ei. Din câte se părea, nu erau acolo chiar legal.

Începuse să picure când Alex intră de pe bulevard pe străduța liniștită unde era blocul lui. Cel puțin era liniște în zona unde locuia, aprecia asta. Dar acum, că reușise să facă ceva bani, se gândea să schimbe cartierul. Locuia acolo de patru ani. La început, când de-abia se mutase, femeia care stătea în apartamentul de vizavi, cu soțul plecat în Israel, era însărcinată. Acum vedea puștiul fugind pe-acolo, crescuse. Câțiva oameni muriseră și văzuse cum veniseră să-i ia. Bătrâna care cerșea jos pe scări dispăruse și ea. Mereu o vedea stând acolo pe trepte după-amiaza. Începea să scâncească încet. Și el îi dădea întotdeauna restul de prin buzunare. Taxa pentru băbuțe, așa îi spunea. Apoi dispăruse și administratorul.

Aurelia, femeia de serviciu, o Pirandă cu față de prostănacă, stătea în scara blocului, lângă ușă, uitându-se cum plouă. Și-au dat bună seara unul altuia. În prima zi după ce se mutase i-a zis bună dimineața când a dat peste ea spălând holul blocului și ea

l-a privit de parcă ar fi fost nebun, iar el n-a mai încercat a doua oară. Dar de când a venit la el să-l roage să-i împrumute niște bani, l-a salutat de fiecare dată, zâmbindu-i. Și el se simțea prost.

Se nimeri în lift cu Picol, un vecin care stătea câteva uși mai încolo. Picol era un om mărunțel. Piccolissimo, îi trecu lui Alex prin cap. Nu vorbea. Dacă îl salutai, îți întorcea spatele. Era practic autist. Dar Alex îi știa povestea. Predase la un colegiu tehnic, era specializat în construcții și metode de prevenire a pagubelor produse de cutremure. Fără îndoială că își făcea elevii să caște de plictiseală și se procopsise cu vreo poreclă.

Urcară cu liftul până la nouă. Alex îi făcu lui Picol favoarea de a nu-i spune la revedere când se despărțiră pe palier.

Era clar că venise momentul să scape de aici. Să locuiască undeva mai aproape de centru, într-o zonă care să nu duhnească de la o poștă a azil, să n-aibă damful lentei decăderi. Își aminti cum agățase o fată într-un bar cu câțiva ani în urmă. Când i-a spus șoferului de taxi adresa, fata a zis că ea n-are de gând să meargă în zona *aia*.

Intră în casă și închise ușa după el. Se uită la peretele ud. Nu-i păsa cine știe ce. Era obosit. Voia să se întindă un pic, apoi să se ducă până la Dorin. Inundația părea să fi pornit de sus. Poate stăteau la un pahar.

Se auzi o bătaie în ușă. Era Aurelia, femeia de serviciu. Ținea gura ușor întredeschisă. Din copilărie fusese gură-cască și acum era prea târziu s-o mai dreagă. Ținea în mână o bancnotă. Voia să-l roage pe Alex să i-o schimbe.

De când își găsise de lucru se trezea mereu cu oameni la ușă, cu tot felul de nevoi, nerăbdători să-l ușureze de orice surplus. Apăreau din senin tot felul de „prieteni“ vechi, având urgent

nevoie de câte un mic „împrumut“. Unii chiar intenționau să-i dea banii înapoi, alții făceau parte din cealaltă categorie. Și unii dintre vecini, văzându-l că pleacă la serviciu în costum, veniseră să-l întrebe dacă le-ar putea face niște mici credite, iar Aurelia era una dintre ei. Prima dată îl luase pe ocolite. Îl rugase s-o ajute cu o scrisoare pe care voia s-o trimită la un post de televiziune pentru o emisiune în care oamenii veneau să-și povestească dramele personale, iar istorioara Aureliei intra la categoriile violență domestică, lipsă potențială de domiciliu și un copil bolnav. A doua și a treia oară îi ceruse de-a dreptul, „până săptămâna viitoare“. Alex se hotărâse că era momentul să ia o pauză cu toate creditele astea, înainte să se răspândească vestea că era un om bun la inimă.

Alex se uită la bancnotă.

— Îmi pare rău, Aurelia, nu cred că are vreo valoare.

Ea îl privi năucă.

— Îl vezi pe omul ăsta cu mustață? N-are cine știe ce mare viitor. Nu prea mai iese din casă zilele astea. Nu-l plac americanii. De fapt, nu pot să-l sufere.

Orice s-ar fi petrecut în mintea Aureliei, fața ei nu înregistra nici o expresie. Avea ochii ca două zerouri. Era fața cuiva pe cale să-și piardă cunoștința.

— Vine cam așa. Știi filmul ăla în care Bruce Willis salvează New Yorkul de teroriști exact în ultima clipă?

Aurelia dădu din cap.

— Ei bine, Bruce Willis a lipsit de la apel chiar atunci când era nevoie de el, așa că au pus laba pe New York. Și americanii au spus că omul ăsta cu mustață avea destule arme chimice, gaz paralizant și uraniu ca să distrugă planeta, așa că s-au hotărât să-l elimine până nu apucă s-o facă. Dar pentru asta au fost

nevoiți să-i bombardeze țara de n-a mai rămas nici un rahat de câine întreg, motiv pentru care bancnota asta, deși e interesantă, probabil nu valorează nici cât o ceapă degerată. Dar îți mulțumesc că ai venit să mi-o arăți.

Aurelia plecă. Alex își dădu jos pantofii și se uită o vreme în tavan.

Nu datora nimic nimănui și nu-i părea rău pentru asta. Se întreba doar care o fi fost povestea acelei bancnote. Cum de ajunsese în mâinile Aureliei? De pe fluviile Babilonului pe pragul ușii lui. Părea atât de originală că aproape își dorea s-o fi cumpărat.

Picol își scoase pantofii. Fusese întotdeauna un mare fan al lui Elvis și în 1990 întâlnise niște mormoni din Statele Unite, patria lui Elvis. Erau niște oameni masivi, hrăniți cu carne și lapte. Aveau o dantură perfectă și știau să răspundă la orice întrebare le-ar fi pus. Îl convinseseră. Nu erau din cale-afară de interesați de Elvis, dar asta nu mai conta. În curând, iubirea lui Picol pentru Iisus și noua lui comunitate a devenit de necuprins, iar Elvis nu mai era decât un cântăreț. Cel mai mare cântăreț din toate timpurile. Dar nu era ca Iisus Hristos.

Dorin mâncase și terminase și sticla, iar acum stătea lungit în întuneric, moțăind. Își imagina că e la mare, într-o hidrobicicletă. Era bronzat și corpul îi strălucea în soare. Pedala, iar hidrobicicleta se îndrepta spre Tahiti. Palmieri, o plajă lungă și albă, cheiul de lemn. Hidrobicicleta lui lua apă. Pe chei se vedeau niște femei. Pedală mai cu spor, disperat, dar lua din ce în ce mai multă apă și se mișca încet ca melcul. Picturile erau legate la un loc și îngrămădite în spatele lui. Toată partea

din spate a hidrobicicletei era plină de tablouri. Se repezi să desfacă sforile și să-și lanseze tablourile la apă. Pluteau pe valuri. Pe unele le recunoștea, imagini cu betoane, dar erau și altele pe care nu-și amintea să le fi pictat. Era uimit că putuse crea așa de multe picturi în minte. Ei bine, gata, acum nu mai erau. Pedala furios înainte. Pe chei se plimbau femei în bikini. Bikini albaștri, galbeni, roșii, una purta un sarong strâns peste coapse, alta avea o bandană verde strălucitoare. Toate arătau foarte atletic. Echipa olimpică de volei pe plajă din Tahiti. Pedala cu furie de parcă s-ar fi masturbat. Ele îi făceau cu mâna. Hidrobicicleta se ducea încet la fund. Partea din față era mult lăsată în jos, în direcția în care voia să înainteze. Fetele săreau pe chei făcându-i semne. Haide, Dorin! Hai că poți!

Dar nu putea. Un val îl izbi în față. Simți picăturile de apă scurgându-i-se pe obraji. Se auzi un trosnet și hidrobicicleta se desfăcu în două.

Se scufă în fund pe întuneric. Începuse să plouă torențial. Un fulger, apoi un tunet. Se ridică de pe saltea și se duse la baie să se spele pe față. În curând avea să picure apa din tavan, prelingându-se râuri, râuri pe pereți. O să-i ia vreo oră să se infiltreze. Se apucă să-și aranjeze picturile, cu grijă să nu rămână nici una neacoperită.

Bătea cineva la ușă.

George Ristache își făcea un ceai când începuse ploaia. Se așeză să-și bea ceaiul și să se uite la televizor. I se părea foarte deprimant. Când avea vreo 50 de ani și Mădălina era încă în viață, televiziunea transmitea doar câteva ore pe zi și nu erau decât chestii oribile. Acum avea 15 sau 16 canale și erau în continuare numai chestii oribile, dar într-un fel nou și trist.

Arătau doar ce vor oamenii și nu pot să obțină, asta înțelegea George. Femei frumoase cu care nu puteai să te culci, case frumoase în care nu-ți permiteai să locuiești. Vieți pline de drame, entuziasm, emoții. Totul era conservat, procesat și ireal, numai culori strălucitoare, unghiuri de filmare și cadre care se schimbau înainte de a apuca să te concentrezi. Totul era parcă făcut anume să te amețească, nu să-ți arate ceva. O șmecherie care să te umple de imagini la mâna a doua, cu fantezii ieftine despre cum ar trebui să fie viața reală, la un moment dat, când în sfârșit o să înceapă.

Își aminti că-și făcuse o promisiune. Stinse televizorul din telecomandă. Se ridică și-și dădu seama cât era de obosit. Pe vremuri, oboseala asta o simțeai doar în picioare, când urcai scările, și-ți spuneai că ai avut o zi proastă. Acum te apuca în fiecare seară, când voiai să te ridici de pe scaun. Își șterse ochelarii și se uită peste rafturile din bibliotecă. Alese un Céline și deschise cartea.

Călătoria noastră este în întregime imaginară... Începe din viață și se îndreaptă spre moarte. Oamenii, animalele, orașele, lucrurile, toate sunt imaginate. E un roman, o poveste inventată.

Céline era un scriitor puternic, în ciuda disprețului său pentru eleganță și formă. Avea personalitate, clocotea, era caustic. Puse la loc cartea și dădu peste Flaubert. Se întoarse la locul lui, deschise cartea la întâmplare și începu să citească.

Când se trezi nu era prea sigur cât timp trecuse de când ațipise, dar acum ploua torențial și cartea îi rămăsese deschisă în poală. Jumătate de pahar de ceai se răcise lângă el. Se sculă să închidă fereastra. Era întuneric și se făcuse rece afară. Un fulger lumină copacii, bălțoacele și blocul de vizavi.

Era timpul să meargă la culcare. Nu prea mai avea altceva de făcut. Îl obosise să citească în franceză. Nu-și amintea nimic din ce citise. Îi tot venea în minte înmormântarea, cum groparii nu reușeau să închidă coșciugul, și citise și recitise aceleași rânduri fără să înțeleagă nimic. Poate mâine. Poate mâine, odihnit, o să poată citi Flaubert. Lucrurile bune trebuiau ținute în frâu, să nu le lași să-ți scape. Era ca o luptă. Își aminti că văzuse un bătrân la supermarket cu o zi înainte, stătea cu portofelul în mână și încerca să-și numere banii, dar se încurcase în atâtea bucățele de hârtie colorate diferit, fără să mai știe la ce anume îi trebuiau. Apoi părea să-și fi adus aminte ce trebuia să cumpere, dar nu mai știa câți bani are și o luase de la capăt cu număratul. Era o scenă de coșmar, oroarea dezintegrării. Era o luptă să-ți păstrezi firea, să rămâi cu mintea întreagă cât timp mai dispui de un corp. Poate că Andrei avusese noroc. Scăpase ușor.

Se dezbrăcă și se duse la baie. Apoi se băgă în pat. Se uită la fotografia Mădălinei și stinse lumina.

Cuplul din partea cealaltă a peretelui despărțitor începuse iar. Uneori îl trezeau și la cinci dimineața. De fapt, ea îl trezea. Pe el îl auzea doar prin intermediul ei. Ea îi traducea acțiunile în muzică. Note scurte, clare, punctând tăcerea, ca și cum ar fi fost surprinsă de ceva, o dată și încă o dată. Mai târziu se transformau în note lungi, vibrante, de parcă mirarea ei presupunea o trăsătură discursivă, interogativă.

Și, în cele din urmă, era un sunet care nu semăna cu nimic altceva decât cu sunetul pe care îl scoate o femeie când este futută.

Ascultându-l, se simțea ca o fantomă.

Până la urmă nu-ți rămân decât amintirile. Și când îți amintești cauți, de fapt, compania fantomelor.

Trecu mult timp până să reușească să adoarmă din nou.

— Fă-mi și mie o frecție.

Nic se întinse pe pat numai cu pantalonii de pijama pe el. Maria începu să-i maseze spatele, așa cum îi plăcea lui.

— Bine că am rezolvat problema cu placa aia tocmai la timp.

Maria îl freca.

— Dacă mai stăteam un pic, ar fi fost prea târziu.

Maria îl freca în continuare.

— Te-ai chinuit atâta.

El se ridică în fund și-și puse bluza de pijama.

— Tocmai la timp.

Dorin deschise ușa. Era Alex. Intră fără prea multe fasoane și se uită la maldărul de tablouri.

— Pleci undeva?

— În Tahiti.

— Și eu mă mut de aici. Și iubita mi-a dat papucii.

— Îmi pare rău.

— Ce-i cu mirosul ăsta?

— De la subsol. Acolo ține Popa cadavrele tinerelor sale victime.

Dorin îi arătă lu Alex dezastrul din bucătărie.

— Mai bine pui ceva acolo. O să te trezești cu șobolanii în pat.

— Da, uitasem.

Dorin luă un tablou și-l puse în dreptul găurii.

— Gata. Cine spunea că arta nu folosește la nimic?

— Trebuie să pleci de-aici, spuse Alex. Ți-ar face bine să mai vezi și alte priveliști. Pe asta cred că ai epuizat-o.

— Problema e că, spre deosebire de tine, eu nu stau cu chirie.

— Dorin, știu că ai niște idei foarte negative în privința serviciului, dar poate există și o parte pozitivă...

— Da, că te plătesc.

— Chiar regulat. Poți să-ți plătești facturile, să-ți repari diverse chestii, ai un motiv să ieși din casă. Nu-ți mai cade acoperișul în cap. Banii schimbă radical lucrurile. Devii interesant în ochii celorlalți, îți zâmbesc mai des și încep să te caute. Te simți alt om.

— De ce nu mă întreții tu? Știu să gătesc.

Alex coborî să ia ceva de băut. Se întoarse cu părul ud de ploaie și cu o sticlă de votcă, pâine, brânză, măsline și salam. Au mâncat, au băut și au ascultat ploaia. Alex i-a povestit lui Dorin despre cea mai inteligentă maimuță din lume, care știa așa de multe cuvinte că putea să comande singură băuturi. Băuturi? întrebă Dorin. Cum adică? Daiquiri de banane? Nu, răspunse Alex, i-ar mai fi trebuit încă un milion de ani ca să comande băuturi cu umbrelușe. Apoi începu să picure în casă. Dorin așeza peste tot oale și căni. Era o simfonie de picături și plescăieli.

— Sună bine, zise Dorin. Dacă nu te întrebi de unde vine.

Veronica îl duse pe cel mic la culcare și, cum n-aveau decât o cameră, nu putea să dea drumul la televizor ca să nu-l trezească. Așa că se uită la el cum respiră până o luă și pe ea somnul. Ar fi fost foarte ciudat dacă Dan nu se mai întorcea din Israel, ar fi fost rău, dar la fel de ciudat ar fi fost și dacă se

întorcea, să stea toți trei acolo, într-o singură cameră, când ei i se părea perfect așa cum era acum, numai cu ei doi. Înainte să adoarmă, Nic se gândi din nou la bucata lor de pământ, cum ar fi trebuit să facă ceva cu ea, pentru ăsta micu' ar fi groaznic să crească și să nu știe decât cum e în cartier. Până să iasă Maria din baie, el dormea deja, cu gura deschisă, sforăind și visând cum bate cuie și construiește o casă. Pavel Popa se mai uită la un concurs, ultimul. Concurenții răspundeau la întrebări pentru bani și Popa răspundea și el cu voce tare, impresionat de cât de multe știa și cât de mult valora. Picol asculta *Hawaiian Wedding Song*, *Can't Help Falling in Love* și *In the Ghetto* și se gândea la destinul tragic al lui Elvis, plin de osânză în Las Vegas. Apoi și-a spus rugăciunile și s-a gândit la Iisus pe cruce. George Ristache își aminti de preotul care îl îngropase pe Andrei și se enervă așa de tare că aprinse lumina, dar tot nu reușea să se concentreze la *Doamna Bovary*. Narcisa Tudor mânca biscuiți cu cremă de vanilie, cu câinele în fața ei, cerșind. Nu, îi spuse ea, nu-ți dau. Și mâncă în continuare până când câinele începu să tremure. Apoi îi dădu un biscuit și-l luă în brațe, spunându-i „Mă iubești, nu-i așa?", iar câinele îi linse firimiturile de pe buze. Dorin stătea întins pe saltea și, deși afară se oprise ploaia, apa încă se mai infiltra și picura înăuntru. Ceva trebuie să se întâmple în curând, se gândea el. Am epuizat priveliștea de la zece. Sau ea m-a epuizat pe mine. Nici în intersecție nu mai erau atâtea mașini. Semafoarele trecuseră pe galben intermitent și mașinile traversau târându-se. Alex se gândea cum oamenii și lucrurile încep să-și schimbe rolurile. Închipuie-ți o pereche de bocanci care au fost purtați un an întreg sau o pălărie. Un scaun gol tras de sub birou ar putea să spună ceva despre absența persoanei care a stat pe el.

Și blocul ăsta? Dacă rămân aici înseamnă că o să devin treptat parte din el? După ce plec o să vină să mă bântuie în vis? Alex asculta câinii hârâindu-se pentru ciolanele nopții. Era obosit, dar îi plăcea să stea o oră singur la sfârșitul zilei, să facă ordine printre lucrurile pe care le adunase în minte. Încă o zi în care nu se întâmplase nimic, nimic care să merite prea multe comentarii. Poate o să se întâmple ceva în curând, după ce în sfârșit o să se mute din cartier.

Începu să tasteze – vorbe goale, doar așa, de-al dracului, pentru că nu avea altceva mai bun de făcut.

1. *Podger's Day*, în original (n.t.)

Cine a dat drumul la câini?

Tre’ să vezi locul ăsta – rafturi de cărți până-n tavan, cărți peste tot, pe mese, pe măsuțe, în maldăre pe podea. Și mici statuete fără brațe. Ăsta-i un poponar mare și gras, cu o manie pentru greci. Grecii au făcut, grecii au dres. Mai vorbește câteodată de romani sau de troieni. Ar trebui să-l vezi și pe el, o namilă de om cu mers de rață, în niște pantaloni enormi de catifea reiată verde și cu haină de catifea reiată maro. Un sacou cu petice de piele la coate, pentru că e profesor universitar. Gâfâie puțin din pricina efortului de a veni până la ușă să mă întâmpine și are fața roșie de băutură.

— Tinere barbar neînfrânat! Poftește!

Face o plecăciune și, cu un gest larg al mâinii, mă introduce în hol. E îngrozitor de cabotin și plin de aere, mă întreb ce-o face când e singur, dacă toate aerele alea ies afară din el și atunci se boțește, se dezumflă și plânge.

Fiin’că-i un muist bătrân și singur, cu toți grecii lui.

— Așteptam cu nerăbdare minunatul nostru simpozion!

Așa-i spune el. Ca de obicei, mă duc direct la frigider.

— Am niște măsline grecești excepționale, de Kalamata, și niște anghinare umplute cu pate de trufe...

Are o femeie care îi gătește și face curat și frigiderul lui e întotdeauna arhiplin, trebuie să tot arunce din chestiile care se strică. Cotlete de porc în sos propriu, piure de cartofi, spaghete și chifteluțe, pui întregi umpluți cu orez și mirodenii, cu fructe și cu nuci. N-a ajuns la asemenea dimensiuni ciugulind felii de morcov și alte porcărele artistice, dar nu spune niciodată nimic de mâncarea adevărată de la el din frigider, mereu trebuie să pomenească de anghinarele lui umplute și de pizdele murate de porumbițe. De Siracuza. Dau peste o halcă splendidă de carne crudă. I-o arăt.

— Desigur! Orice îți face plăcere.

Aprind focul la aragaz. Albastru.

— Trebuie că ești năucit de foame, după ce-ai jucat atâta tenis.

N-are nici un sens să-i mai spun că nu joc tenis. E convins că m-a văzut pe terenul de tenis într-o dimineață scăldată-n rouă, când eram un tinerel cu obrajii acoperiți încă de puf.

— Când o să-mi permiți să te văd jucând?

— Mâine.

Carnea aterizează peste untul din tigaie, sfârâind.

— Unde?

— Ține-ți dracu' fleanca!

— Oooh!

Are nevoie de asta, din când în când. Friptura sfârâie în tigaie și eu mă îndop cu niște brânză foarte ciudată, măsline și câteva feliuțe subțiri de șuncă italienească afumată. Îmi pun friptura în farfurie, torn pe deasupra grăsimea rămasă în tigaie și mă așez la masă să mănânc. Gazda mea scoate o sticlă din frigider. Îi extrage dopul cu zgomot și-mi toarnă într-un pahar înalt de apă, eu nefiind un băutor rafinat. Iau o gură și mi se

duce ca fulgerul pe gât, e atât de rece că mă doare, cam cum ar fi să-ți vâri capul într-un râu înghețat de munte. După alte câteva scufundări în râulețul de munte îmi scot capul la suprafață, clipesc și mă trezesc într-un loc mai bun. Friptura a dispărut și un poponar gras și pompos se uită la mine. Mă umflă râsul. Asta e doar o scenă și eu am un rol în ea. Ridic sticla și dau pe gât ultimele picături de vin.

— Barbarule! Scit netrebnic! Învață să savurezi fructul viței!

Mă prind de marginea mesei cu ambele mâini, mă bâțâi și-mi dau ochii peste cap.

— Mă simt un pic dionisiac, îi zic.

Vedeți, tot am prins câte ceva despre grecii ăștia.

Mergem în sufragerie, unde-și ține toate cărțile alea și statuile mutilate, și ne așezăm pe canapea. Să înceapă simpozionul.

În timp ce eu mă aflu aici doar ca să i-o frec și să mă car, el, desigur, este o tristă relicvă a Antichității și se impune așadar un preludiu dialectic. Există și o anume temă recurentă. Ceea ce vrea profesorul să mă facă să înțeleg este că zburdălniciile la care ne vom deda pe această canapea nu înseamnă mare lucru. Trebuie să ținem seama și de latura intelectuală a relației noastre, pe care profesorul o prețuiește cu precădere. O, da. Mai mult chiar, dimensiunea fizică a oricărui act este doar o iluzie grosolană, importantă este numai esența. Dar esența nu poate fi percepută decât pe cale intelectuală, pasămite. Simțurile nu-ți sunt de nici un folos. Eu nu sunt eu, vedeți, e doar o iluzie. Eu sunt doar manifestarea tinereții și frumuseții. Și de asta ar vrea el să mă mut aici, în casa lui. Ca să mă poată contempla regulat. Am fi prieteni. Am avea o relație platonică.

Platon. Socrate și Fedru. Socrate și Alcibiade. Pausanias, Aristofan și Eriximah. Îi știu pe toți acești fini oratori, le știu și argumentele, și pe față, și pe dos. Numele lor alcătuiesc un pomelnic de muiști. Toți sunt niște poponari.

Dragostea, conform acestei șlehte, este ceva ce se poate petrece numai între cei de-o seamă, astfel încât nu poți să ai o relație cu o femeie, la fel cum nu poți avea o relație cu un animal. Câmpurile și femeile trebuie brăzdate și însămânțate, dar iubirea ți-o dăruiești doar celui mai bun prieten. Așa merg lucrurile. De femei se bucură numai plebeii vulgari, care nu vor decât să se descarce. Spiritele rafinate își caută câte un băiat, unul în floarea tinereții și totuși suficient de matur ca să fie o creatură rațională – un bărbat.

Socrate nu putea să spună pur și simplu: Fedru, mi-ar plăcea să-ți lărgesc gaura aia boțită din dos. Trebuie întâi câteva texte filozofice de încălzire.

Socrate e favoritul profesorului. Dar ce-i interesant la el este că n-a scris nici măcar un cuvânt, niciodată. Tot ce se presupune că a zis Socrate a fost scris de Platon. Platon spune totul, dar pretinde că el nu spune niciodată nimic, că Socrate a spus toate astea. V-ați prins? Așa-s intelectualii, nu pot spune nimic de-a dreptul. Pentru Platon, Socrate e ca păpușa pe care o ține ventrilocul pe genunchi, trăncănind întruna despre realitate și explicându-le tuturor cum merg treburile. Dacă cineva nu e de acord cu cele spuse, poate da vina pe Socrate, care-i deja mort. Fainã șmecherie. Îi spun asta profesorului. Îi spun că am oarecișice îndoieli în privința lui Platon.

— Trebuia să adopte o stratagemă, nu-ți dai seama? îmi explică profesorul. Uită-te la Socrate. Silit de mulțime să soarbă

cucută. Platon dădea dovadă de prudență folosindu-l pe Socrate ca purtător de cuvânt. Se proteja de gloatele dezlănțuite.

Dar Socrate nu fusese forțat să bea cucută. I se oferise varianta exilului, dar refuzase. I-am atras atenția profesorului asupra acestui aspect.

— Da, dar un atenian izgonit din cetate nu mai era o ființă umană, nu mai era nimic. Atenienii nu aveau nici măcar închisori, știi, pentru că să fii alungat dintre cetățeni, să fii exclus din *polis* era o pedeapsă foarte eficientă. Așa că Socrate a preferat să moară decât să plece în exil.

Și totuși, nu mă pot abține să nu mă gândesc că de fapt încerca să dea vina pe democrație pentru moartea lui, când toată lumea s-ar fi așteptat de la el să se suie într-o corabie și să dispară pentru o vreme. N-am încredere în Socrate. N-am încredere în nici unul din gașca aia. Platon îl pune pe Socrate să-i condamne pe sofiști pentru că nu spuneau ce voiau să spună și nu voiau ce spuneau că vor. Dar erau cu toții niște șmecheri, grecii ăștia, și nu poți să pui bază pe nimic din ce ziceau. Platon se folosea de toate tertipurile sofiștilor și mai avea și el alte câteva, proprietate personală.

Ca de obicei, ajungem să vorbim despre idei. Despre ideea de idee, de fapt, și asta mi se pare foarte interesant. Filozoful, în schema lui Platon, era un om pe care îl interesau ideile, din moment ce realitatea stabilă din spatele aparențelor poate fi înțeleasă numai la modul ideatic. Vedeți, eu, și proful, și toate cărțile astea nu existăm ca atare, și nici voi nu existați. Știu că sună nebunește, dar e logic. Nu există nici o formă de permanență în afara Ideilor, pentru că lucrurile pe care le percepem prin simțuri sunt mereu difuze și schimbătoare. Ceva ce nouă ni se pare că există cu adevărat nu e, de fapt, decât o

Idee de moment. Pe câtă vreme acum ne gândim la „ideal“ ca fiind un amestec artificial, un lucru pe care ți-l imaginezi, dar nu-l poți atinge, pentru platonicieni Idealul este cel mai real lucru dintre toate.

La început mi s-a părut un mod complet aiurea de a privi lucrurile. Dar într-o seară mergeam pe stradă uitându-mă în jur și dintr-odată am avut senzația că totul era ireal, un vis. Pe jos stătea un cerșetor, cu degetele de la picioare mâncate de boală, și-și arăta cioturile însângerate și soioase, întinzând mâna după mărunțiș. Mașinile șuierau pe lângă el pe stradă și muștele se adunaseră bâzâind în jurul cioturilor lui și mai încolo erau două pizde supertari care se uitau leșinate în vitrina unui magazin de bijuterii. O decapotabilă cu copertina lăsată a încetinit lângă ele și la volan era Domnul Mare Sculă, cu ochelari de soare și părul dat cu gel, conducând cu o singură mână și cu cotul odihnindu-i-se pe portieră. Nu l-au observat din prima, se uitau în continuare prin geam, visând la ce frumos ar fi să poată pur și simplu întinde mâna ca să apuce lucrușoarele acelea strălucitoare puse acolo să-ți ia ochii. La rândul meu, mă gândeam, cum fac de obicei, cât de mișto ar fi s-o împing pe una dintre ele cu fața la perete, să-i ridic fusta și s-o încalec. Măcar o dată și apoi să mor. Apunea soarele și mă uitam la toți oamenii ăia, la fețele lor, și toți arătau fie morți de-a binelea, fie entuziasmați de ceva foarte ciudat, iar eu eram fix ca ei și-mi spuneam: ei bine, Platon poate că are dreptate, ăsta e un vis, un vis bolnav, și toți oamenii ăștia pierduți muncesc și suferă, beau și vomită, se luptă și se fut, mint și fac schimb de lucruri între ei, dând și primind, niciodată mulțumiți cu ce au, și locuiesc în case, și discută despre meciurile de fotbal,

mănâncă și se cacă și-și fac griji că se îngrașă și că îmbătrânesc, se reproduc și în cele din urmă se îmbolnăvesc și mor.

Mă întind să-l deschei pe profesor la pantaloni. Ca întotdeauna, se uită la mine șocat. Ridică din sprâncene și deschide gura – „Aaaa, bine! Vai! Scuză-mă, dar... Eu... Vai!“. Dar se obișnuiește rapid cu năvala barbară dintre picioarele sale, pantalonii sunt desfăcuți și cocoșelul țâșnește afară, așezându-se ca într-un cuib printre firele cărunte, deasupra ouțelor boțite, făcându-mi cu ochiul.

Profesorul se reazemă de pernele de pe canapea, cu capul lăsat mult pe spate, înconjurat de tineri păstori troieni, care saltă și cântă la nai pe dealurile înmiresmate ale Ilionului. E departe, în *gymnasium*, unde băieții se adună să-și modeleze abdominalii, pectoralii și deltoizii înainte de a purcede la vreun simpozion. E departe, pe platourile olimpiene ale minții, înconjurat de zeii perfecțiunii.

— O, Doamne! O, ceruri! Pe cuvântul meu! Of, Dumnezeule! Barbarule! Infamule! Haimana! Plebeule! Ah, tu!

Ar fi în interesul meu să-i suflu un tril și-n fluieraș, dar sunt cam mofturos cu ce bag în gură. E pe fond psihic, doar în mintea mea. Desigur, ca orice altceva.

Platon explică asta cam așa: Niște prizonieri se află într-o peșteră, în lanțuri, cu fața la perete, fără să poată întoarce capul. Singura sursă de lumină este focul din spatele lor. Diferitele lucruri care se întâmplă în spatele lor, în perimetrul dintre ei și foc, își aruncă umbrele pe peretele peșterii, iar prizonierii, văzând aceste umbre de oameni, lucruri sau animale, cred că în asta constă realitatea, într-o sumă de umbre.

Noi suntem acei prizonieri. Asta e condiția noastră.

Apoi vine cineva care poate percepe realitatea de dincolo de umbrele care tremură pe perete – hai să spunem că-l cheamă Jim, ca să fie mai simplu. Jim încearcă să ne explice că ceea ce vedem noi nu e realitate. Pentru început, ar fi minunat dacă am înțelege ce sunt umbrele. Dar din moment ce noi credem că totul se reduce la acele umbre, existența noastră e una iluzorie. Vedeți, Jim e cel care a prins Ideea. Ideea a ceea ce provoacă umbrele. Înțelegeți acum ce vreau să spun cu faptul că Ideile sunt cele reale? N-am explicat așa de bine prima dată. Și nici Jim n-a făcut-o, pentru că tot ce are la dispoziție sunt cuvintele, niște abstracțiuni. De aceea Platon și cu mine ne folosim de această poveste și această imagine vizuală, ne adresăm în același timp minții și simțurilor.

Pot să-mi închipui, totuși, și restul poveștii din peșteră. Prizonierii se gândesc că o duc destul de rău și fără să vină Jim să-i bârâie la cap. Cineva scoate un pachet de cărți de joc și începe să le împartă. Pe Jim nu-l bagă în joc.

Platon își imagina că el e Jim, cel care le știe pe toate.

Eu, în schimb, încă mă îndoiesc că știa așa de multe. Cred că mai degrabă îi plăcea să creadă că le știe pe toate. Prin urmare, suntem cu toții închiși în peșteră. Mulțumesc. Și? Platon avea planurile lui cu fiecare dintre noi, iar dacă nu-ți convenea chestia asta, avea și o cupă cu cucută cu numele tău pe ea.

Și cu toate astea, când merg uneori pe stradă și simt că nu sunt tocmai pe de-a-ntregul acolo, mă gândesc la peșteră. Asta mi se întâmplă de obicei serile, când apune soarele, viața își încetinește ritmul și umbrele încep să se lungească.

Mi s-a sculat o dată când i-o frecam profesorului, dar asta nu însemnă că sunt homo. Mă gândeam la cu totul altceva, la ceva legat de propria mea pulă, de fapt, care este incomparabil mai

frumoasă decât a profesorului. Am o pulă Ideală, ați putea spune. Multe femei m-au felicitat pentru perfecțiunea estetică a falusului meu – destul de multe încât să știu că n-o spuneau doar așa, ca să fie drăguțe – și am ajuns să-l privesc aproape ca pe o operă de artă. Am devenit atât de narcisist în privința lui, încât fericirea pură de a avea o fată care să mi-o sugă e provocată de faptul că-i văd buzele în jurul propriei mele splendori sculate. E o chestie foarte vizuală. Mă gândeam la ceva de genul ăsta în ziua aia când mi se sculase. Și chiar dacă aș fi fost poponar, tot nu cred mi se scula cu profesorul.

Întotdeauna știu când e pe punctul să-și dea drumul, pentru că renunță la limbajul academic.

— Ah, să te fut între ochi! Beli-ți-aș pula aia jegoasă! În pizda mă-tii de futangiu...

În acest punct mă opresc un pic, doar ca să mă distrez văzându-l cum începe să se smucească în toate părțile ca o păpușă spasmodică, scuipând înjurături.

Apoi Thera erupe, Atlantida se scufundă și valuri înspumate se revarsă ca o mocirlă peste palatele minoice, eclipsând inteligența lui Perseu. Urmează o noapte vulcanică și înnorată, în care un praf negru se depune pe ruine, și un Ev Mediu întunecat și lung, în care nici un eveniment, cultural sau de altă natură, nu tulbură liniștea. Mă ridic și mă duc la bucătărie să mă spăl pe mâini. Mă șterg, după care mă mai spăl o dată, până la coate. Îmi arunc câțiva pumni de apă peste față, deschid sertarul unde știu că ține femeia de serviciu prosoapele și-mi iau unul curat. Mă șterg pe mâini și pe față cu prosopul, îl fac ghem și-l arunc pe bufet. Apoi mă întorc.

Profesorul s-a șters și el, dar încă zace acolo între perne, răsuflând greu, cu pieptul lui mare săltând și coborându-se, un

pic năucit de furtuna ce s-a abătut asupra lui din ceruri. De fiecare dată e la fel. Arată un pic rușinat, bâlbâindu-se, spunându-mi că probabil acum îl disprețuiesc pentru purtarea lui destrăbălată, pentru că nu se poate înfrâna. Încearcă să-mi explice, din câte se pare, că relația noastră nu se bazează pe acest „act vulgar“. Se bazează pe lucrurile pe care le iubește la mine. În speță, ideea de mine, tânăr, perfect și frumos. Și într-adevăr mă adoră, pentru că el nu e decât un nemernic bătrân, o epavă azvârlită pe țărm de valurile vieții, și eu n-am absolut nici un interes să stau prin preajmă doar pentru că mă adoră el. Adoratorii sunt plictisitori. A fost interesant să stăm de vorbă despre greci, dar probabil mai am și alte locuri unde trebuie să ajung.

— Ești un băiat minunat. Destul de primitiv încă, dar inocent și agreabil, și un ascultător atât de atent. Ah, dacă ar avea și studenții mei asemenea înclinații critice! Talentul tău pentru dialectică! Nu trebuie să gândești rău despre mine. Vezi cum tânjesc după respect? Sunt doar un bătrân stupid. Am fost și eu odată tânăr, cam ca tine, așa, de-abia îmi începeam viața, plin de visuri și speranțe. Dar lumea e așa de rea... așa de rea! Oamenii nu se iubesc unii pe alții. Sunt foarte puține lucrurile de care ne putem agăța. Tinerețea? Cu siguranță, nu. Ideile și simțul frumosului, asta e poate tot ce avem.

De la platonicieni la epicureni și apoi la stoici. Dar asta-i viața, profesore, înveți să aștepți până la următoarea doză care te scoală din morți. Și după ce-ai vărsat totul din tine, de nu mai rămâi cu nimic, vine și timpul pentru o nouă filozofie.

Eu – eu sunt un cinic.

Asta nu înseamnă ce credeți voi că înseamnă. Dacă vrei să știi ce înseamnă un cuvânt trebuie să-l iei de la începuturi și să-l

descompui până la ultimul strat. De asta oamenii ca profesorul pot vorbi atât de mult: știu toate fărâmele din care e compus un cuvânt.

Dar și asta e o capcană, pentru că uneori ajung să se certe din cauza cuvintelor și se îndepărtează de intrigă.

Nu, cuvântul „cinic“ însemna „câinesc“, pentru că cinicii trăiau ca niște câini. Ca niște câini vagabonzi. Stoic e un cuvânt care vine de la ceva ce însemna „portal“, dar cinicii n-aveau nici măcar o poartă. Disprețuiau orice fel de posesiuni. Și nu credeau în cuvinte. Nu-și puneau gândurile pe hârtie. Erau maidanezii lumii antice.

— Aș vrea să mai stau la un pahar de vin, profesore, și să discutăm despre greci, dar...

— Chiar trebuie să pleci? Neapărat? De-abia am apucat să schimbăm câteva vorbe.

— Da, trebuie. Chiar trebuie.

Mă conduce în hol, legănându-se în urma mea. Mă opresc la măsuța din hol. Deschid agenda cu numere de telefon și iau de acolo banii. Sunt de două ori mai mulți decât de obicei. Ei bine, profule, mulțumesc frumos, știu că îți poți permite, dar mai știu și că nu era neapărat nevoie. Sunt chiar impresionat. N-o să mă țină mult, presupun, și o să consider că mi se cuveneau, dar deocamdată sunt sigur că săptămâna viitoare o să petrec ceva mai mult timp cu tine. Deschizând ușa, îi spun:

— Profu’, săptămâna viitoare mi-ar plăcea să discutăm despre episodul cu sirena. Am senzația că e ceva mai mult acolo decât se vede la prima vedere. Gândește-te numai, Odiseu ar fi putut și el să-și înfunde urechile cu ceară, dar, în schimb, a ales să se lege de catarg și să asculte. Vreau să vorbim un pic despre asta, să întoarcem problema pe toate fețele.

Afară, o iau repede la picior pe străzile pustii. Sunt în întârziere.

E un bar dintr-ăla lung, slab luminat de la un capăt la altul, numai lemnăraie și imitații de vechituri agățate pe unde se nimerește, dar o văd imediat, tocmai în fund. Picioarele i le văd, lungi, unul peste altul, strălucitoare și grele ca metalul sub luna plină. S-a pus la patru ace.

Lumea vorbește despre aspectul moral al anumitor acțiuni, cum ar fi să-ți înșeli nevasta. Vorbesc o grămadă de căcaturi. Dacă o femeie ca Helen i s-ar oferi oricăruia dintre ei, ați vedea cu ce jigodii ipocrite aveți de-a face.

Și-a găsit deja un însoțitor, nici nu-i de mirare, și el îi spune ceva frumos, pentru că ea surâde. Mă duc spre ei. Porcul ăla îmi trage un zâmbet.

— El e Yannis. E din Grecia. Îmi povestea cum e pe-acolo.

Dau mâna cu Yannis. Yannis poartă haine scumpe, are un ceas belea și zâmbește întruna. Genul mediteranean, care îți fute iubita din vorbe, imediat cum te întorci cu spatele.

— Poți să te cari acuma, Yannis. Am ceva de discutat cu Helen, în particular.

Yannis încă zâmbește, dar fără tragere de inimă. Ar vrea să-mi zică vreo două, dar decide că-i o idee proastă. Helen se uită la scrumieră, își scutură țigara în ea de parcă ar bate în tobă cu un bețigaș, are și ea destulă minte să-și țină gura. Yannis îi spune, cu purtarea lui aleasă:

— Mi-a făcut plăcere să stăm de vorbă.

Ea dă din cap înspre scrumieră și el eliberează locul. Mă uit cum se strecoară într-un cotlon mai întunecat al barului. Barmanul stă pe lângă noi, în picioare, lustruind un pahar și

rânjind la mine să-mi arate cât de mult i-a plăcut. Să-l ia naiba și pe el.

— Era doar drăguț! spune Helen.

— Și amândoi știm la ce duce asta.

— Ești nebun la cap.

— Și paranoic.

— Da, ai dreptate, ești. Și, oricum, se cară în Grecia.

— Se cară în cur și iese pe partea ailaltă, dacă ești tu deșteaptă.

Scrâșnește din dinți, înfigându-și bețigașul în scrumieră, într-un *staccato* furibund.

— Dacă ești tu deștept!

— Poate că ai dreptate. Eu mă pricep la greci. Știi cum au câștigat războiul cu Troia?

— Da, știu. Cu calul ăla.

— Da, cu calul. I-au tras în piept. Și erau mândri de asta. A fost momentul lor de glorie. Apoi n-au mai rămas decât greci pe tot țărmul Mării Egee. Și și-au petrecut următoarea mie de ani făcând pe șmecherii unii cu alții.

— Grecii au inventat democrația.

— Au inventat cum se face rahatul praf. Și fix cu asta au rămas. Turcii au pus mâna pe Constantinopol.

— Acum se cheamă Istanbul.

— Nu zău, ești sigură?

— Da, sunt sigură, și parcă ziceai că tu nu te fuți în cur.

— Ăla a fost un cadou special, de ziua ta.

— Da, foarte special. Abia mai puteam să merg după aia.

— Erai tare nostimă. Cum te izbeai de toți pereții. Știai că atenienii n-aveau închisori? Au trebuit să și le desființeze.

Stăteau băieții la rând să intre în ele. Nu mai voia nimeni la marină.

— Da, știam și asta.

— Ce vrei să bei?

Îmi scot portofelul să vadă bancnota. Îi lucesc ochii.

— De unde ai făcut rost de atâția?

— Ore în plus la domn' profesor. Sunt mâna lui dreaptă. Lucrează la o carte care tre' să apară în curând și l-am ajutat. Stă rău de tot cu ortografia.

Stăm să bem câteva ore, apoi ne cărăm de acolo. Ne plimbăm agale pe stradă.

Se oprește în dreptul unei vitrine. Cu un manechin îmbrăcat într-o haină lungă.

— N-am văzut în viața mea așa ceva, îmi spune.

Se apropie de vitrină, ținându-mă de mână. Aproape că se lipește cu nasul de geam. Am senzația că nici nu mai respiră.

— Nu e piele obișnuită, șoptește.

Îți vine să întinzi mâna și s-o mângâi.

E făcută din petice de piele întoarsă în toate nuanțele de verde, cafeniu, ocru și ruginiu, culorile pământului, ale plantelor și ale mării iarna, și nu sunt două nuanțe exact la fel, deși sunt enorm de multe petice. Trebuie să fie piele de miel de-o zi, piele de ieduți, de pui de lamă sau cine știe ce animale mici pe cale de dispariție de care n-am auzit niciodată, de pe dealurile nebătute din estul Anatoliei. A fost croită în vreun orășel antic, Alep sau Damasc sau Antiohia, de un ultim maestru al breslei, care probabil confecționa rochiile prințeselor sau ale fiicelor de negustori bogați. Era făcută pentru o femeie înaltă și frumoasă. Nu s-ar fi potrivit pe oricine.

— O vreau, îmi zice.

Se lipește de geam.

— Nu vreau s-o aibă nimeni altcineva.

Se uită în ochii mei și inima mi se rostogolește încet și trist, ca un delfin sub valurile nopții. Dintr-odată devii un nimic și poți dărui orice, pentru că nimic nu contează, pentru că niciodată nu ai nimic pentru destul de mult timp.

— Știu cum te simți, îi spun.

Eticheta cu prețul spune că o să fac cercetări avansate pe tema sirenei, o să ne ocupăm și de Scylla și Charybda, poate și de ciclopi. O să fie nevoie să lucrez până târziu și poate să rămân peste noapte.

— O să las mâine un acont, s-ar putea să dureze câteva săptămâni...

Gura i se lipește de a mea. E fericită și eu sunt fericit. Toată lumea e fericită. Așa că merită osteneala.

Ne întoarcem la mine acasă. Nu arată ca un palat. Îmi arată un gândac care-și face plimbarea de seară de-a lungul podelei. Am dat cu spray, dar cred că ăsta a clefăit ceva gunoaie radioactive, e mai mare și mai rezistent decât restul. Nu se mișcă prea repede, totuși. Îl dau cu spray și o ia la goană, îl dau întruna cu spray până începe să se miște în cercuri mici în mijlocul podelei, beat, apoi se prăbușește pe spate, strângându-și nervos piciorușele.

— Gata, l-am terminat.

Helen deschide ferestrele să iasă mirosul de insecticid. Mă uit la șoldurile ei din spate, învăluite în fustă. Picioarele alea. Regești. Ea este Ideea lui Platon de femeie. Și Ideea mea. Restul nu sunt decât umbre. Într-o altă epocă ar fi fost luată cu japca din sat de ieniceri și dusă, la vârsta de numai 15 ani, direct la sultan. Orice soldat jegos de pe drum care ar fi încercat să o

apuce de pizdă rămânea fără cap. Dar acum suntem în secolul douășsunu' și este a mea, pentru o vreme.

Se duce la baie. Dacă încă vă mai gândiți că femeile sunt creaturi delicate, ar trebui s-o auziți pe a mea cum se pișă. Cât timp își vede ea de ciclonul din closet, îi iau telefonul și derulez numerele. Ajung la YANNIS. Grecii obișnuiau să se cheme Aristarc sau Agesilau. Acum le zice Yannis. Dau comandă să se blocheze apelurile pe care le-ar primi de la YANNIS. Și schimb și o cifră din numărul lui YANNIS.

E noaptea ei norocoasă, o să jucăm jocul ei preferat. Un bărbat străin a intrat în apartament și lucrurile s-au cam încins.

Iese din baie și o îmbrâncesc în pat. Se luptă, îmi trage un pumn în cap și mă strânge de gât. Îi smulg hainele. Reușește în același timp să se zbată și, în momente strategice, să mă ajute cu dezbrăcatul. Asta falsifică puțin scenariul, dar lenjeria ei costă o avere și n-ar vrea s-o vadă sfâșiată. O pun jos și îi leg mâinile cu cureaua de la pantaloni. Strâng până i se albește pielea și o leg de cadrul de la pat. Se zvârcolește și răsuflă greu. Mă dezbrac.

Mă uit la țâțele ei, la curba șoldurilor ei.

Platon credea în sanctitatea formelor sferice. Spunea că cercul este forma geometrică perfectă, pentru că este infinită. Sfera era și mai perfectă, fiind un cerc tridimensional. Țâțele ei arată bine când are mâinile legate așa la spate. O apuc de una cu toată mâna, o mușc de gât și o forțez să-și desfacă picioarele. O strâng de pulpe. Aș fi vrut să am mai multe mâini. Platon credea că Dumnezeu, fiind perfect, era prin urmare sferic și se gândea la el toată ziua, cum n-avea nimic altceva mai de soi în jur la care să se gândească.

Platon spunea o groază de lucruri.

Mi-alunecă pula înăuntru.

Privirile ni se întâlnesc. Sufletele noastre au o discuție serioasă.

Nu-i vorba de dragoste, de fapt. E vorba de munții înalți cu stele, dar sunt acolo și toate porcăriile din subsoluri.

Chiar o să ți-o iei acum, cățea, spun ochii mei.

Hai să te văd, javră, spun ai ei.

Intră până-n plăsele și când împing i se scutură tot corpul, cu tot cu patul de care am priponit-o. Îmi răspunde zvâcnind și ea înapoi, ca o femeie sănătoasă ce e.

Aș putea să vă spun cât e de bine. Dar nu găsesc cuvinte.

Dragă

— Scumpo! zise Bob, pe un ton enervat.

— Da, dragă ? întrebă Mary, ocupată cu mâncarea în bucătăria lor mică.

— N-ai mai terminat?

— Ei, ai răbdare. Abia peste câteva ore tre' să vină.

— Peste o oră, mai exact, răspunse el printre dinți, întorcându-se la articolul pe care îl citea, ceva despre politică și problemele financiare din Africa.

Bob și Mary Hamilton, la vreo șaizeci de ani, după ce și-au crescut copiii și au făcut împreună înconjurul lumii, se stabiliseră în sfârșit, singuri, în Scottsdale, o suburbie înstărită din Phoenix, Arizona. Un cactus gigantic veghea ca o santinelă dreptunghiul de pietriș din fața casei lor tipic suburbane. Aveau și o piscină micuță în spate. Stăteau uneori acolo, în după-amiezile răcoroase, poate după un grătar făcut afară, și colibri coborau fluturând peste tufărișul înflorit, ca niște bondari rotofei. Dar interiorul casei lor era transplantat din nordul Europei. Podeaua era acoperită cu un covor gros, cafeniu închis, iar mobila era făcută din lemn tare, închis la culoare. Pe pereți atârnau scene cuminți cu viața satului din Europa secolului XIX. Cel mai mare tablou reprezenta un grup de

bărcuțe într-un port, înainte de furtună. Marea era de un cenușiu închis și cerul greu de nori. Numai zumzetul mecanic, puternic, pe care îl făcea aparatul de aer condiționat îți mai amintea că te afli în deșert. Jaluzelele trase țineau la distanță lumina neîndurătoare.

— Dragă, or să apară în câteva minute.

Mary de-abia se apucase să pregătească puiul.

— Știu, scumpule. O să fie gata.

Dick și Nancy veneau la cină. Erau nou-veniți în oraș. Bob, care se ocupa cu imobiliarele, le vânduse o casă. Întotdeauna, după o vânzare, invitai cuplul respectiv la cină. Era o formă de politețe.

— Nu înțeleg de ce trebuie să lași mereu totul pe ultima clipă, dragă. Eu...

Îi puse în față un castron cu pastă de avocado și niște *tortilla*, iar el începu să mănânce. Era un tip sâcâitor și în vremurile lui bune, dar acum ajunsese și mai nesuferit, de când cu programarea asta la doctor, care nu era deloc a bună. Weekendul trecut mergea cu mașina prin deșert, înspre nord, în ținutul Navajo, și a leșinat.

Întâi s-a supărat pe ea că-i făcuse programarea.

— Nu înțeleg de ce trebuie să te porți de parcă aș fi tâmpit, scumpo, i-a reproșat el, dacă voiam să-mi fac o programare mi-o făceam singur și gata.

— Am presupus că oricum asta aveai de gând, dragă, altfel nu m-aș fi apucat să sun, i-a răspuns ea. Pot s-o anulez.

— Nu te mai deranja. E prea târziu acum. O să creadă doctorul că am înnebunit amândoi. Până la urmă nu strică să-mi fac un control.

— Da, dragă, așa e.

Dar n-a scăpat de starea asta neplăcută toată săptămâna. Să fi fost din cauză că îi era teamă să nu-i descopere ceva în neregulă, nu se știe, că n-a spus nimic. N-ar fi putut să spună ceva de genul ăsta în mod direct. N-ar fi putut să spună, de pildă: „Scumpo, am îmbătrânit și îmbătrânesc pe zi ce trece, nu mă simt prea bine și mi-e frică“.

În loc de asta, spunea: „Ai scăpat prea multă sare, dragă. Întotdeauna exagerezi cu sarea asta“.

Dick și Nancy erau din Texas. Aveau vreo patruzeci de ani și cei doi copii ai lor erau la universitate, fiecare în celălalt colț al țării. Nancy avea părul blond și des și era greu să-ți dai seama dacă pielea ei mată lucea din pricina straturilor de machiaj sau de la stat în soare zile întregi. În orice caz, nu arăta prea firesc.

— Ce bluză frumoasă, îi spuse Mary, și apoi se apucară să trăncănească despre ce avea Nancy de gând cu noua lor casă.

Lui Bob îi plăcea cum arată la corp. Încă n-am murit, își spunea singur. Observase că, în comparație cu ea, nevastă-sa părea cam stinsă.

— Cum merg treburile la Circle K, Dick? întrebă Bob.

— Ne străduim. Cam dură concurența. Dar asta nu-i o noutate. Așa e piața. Tre’ să ne luptăm pentru acțiunile noastre.

Dick venise în Phoenix ca manager al unui nou supermarket. Fusese transferat de la Houston de compania pentru care lucra, corporația Circle K. Scottsdale era o zonă în plină dezvoltare și compania lui pusese ochii pe ea, era un loc nou, bine plasat pentru interesele lor. Și Dick era în linia întâi. Se așteptau multe de la el. Bob, cu bărbia în palmă, scoase un „hmmm“ lung, încercând să-și exprime curiozitatea pentru acest subiect.

— Dar e o adevărată provocare, zise Dick, de parcă ar fi ajuns la o concluzie. Și ce e viața fără provocări?

— Chiar așa, chiar așa, îi răspunse Bob, pe același ton. Nu poți să zăbovești la nesfârșit pe același făgaș. Mai ales în afaceri, dacă ajungi doar să faci parte din decor, devii o povară. Și atunci ești mort.

— Încă nu-s gata să-mi fac bilanțul la lumânări, anunță Dick și adunarea chicoti pe înfundate la asemenea gând absurd, cum că el, Dick, cu aerul lui de tinerel, ar putea să-și facă prematur bilanțul la lumânări.

Gazda le aduse niște răcoritoare.

Stăteau adunați în jurul măsuței de cafea din stejar lăcuit, cu o tăblie imensă de formă neregulată, și beau bere la cutie, vorbind despre condițiile climaterice din Phoenix. Făceau o comparație între Texas și Arizona, cu orele de plajă, da, e important, și umiditatea asta, într-adevăr, încă o problemă de luat în calcul. Bob, ca de obicei, era o sursă fascinantă de informații statistice și își lămurea adepții cu privire la variațiile de temperatură de la un anotimp la altul și îngrozitoarele precipitații anuale. Iar Dick era un ascultător minunat pentru el. Avea o față prietenoasă și comunicativă și ridica frecvent din sprâncene de parcă ar fi spus: „Serios? Nu mai auzisem de chestia asta“. Părea mulțumit să fie în compania unei persoane care călătorise mai mult decât el și era mai bine informată. Au discutat despre diverse procese ale vedetelor, date la televizor, și despre cum cei bogați și celebri sunt tot timpul achitați pentru că își permit să-și cumpere cei mai buni avocați. Se auzeau comentarii depreciative din toate colțurile micii lor adunări despre profesiunile juridice, iar Bob se apucase să le povestească niște anecdote cu titlu de exemplu, din experiența

lui, care atestau imoralitatea unei asemenea profesiuni. Au discutat și despre crime, cum se înrăutățea situația din ce în ce, sau despre actele de destrăbălare filmate pe viu, de care auziseră sau le văzuseră la televizor, și despre cum stăteau lucrurile la Houston, ce se întâmpla acolo în ultima vreme întrecea orice închipuire. Dick și Nancy susțineau cu entuziasm pedeapsa cu moartea. Bob Hamilton, prezidând adunarea, se lăsă pe spate și-și încrucișă picioarele cu un aer afectat. Alegându-și până la urmă să fie dizident, spuse:

— Într-un fel, presupun că nu sunt decât un liberal de modă veche.

— Deci, Bob, îi zise Dick, în timp ce Mary le servea puiul gătit vânătorește, după ce se așezaseră la masă pentru cină, te-ai cam plimbat prin câteva locuri până acum.

— Da, m-am mișcat puțin. Desigur, aveam și familie de crescut pe atunci, așa că a trebuit să mă gândesc la toate ca un afacerist. Argentina. Era în plină dezvoltare atunci. Un loc minunat pentru tineri. Hong Kong, Africa de Sud – pentru puțin timp. Beirut.

Dick ridică din sprâncene. Își aducea aminte de un arab fanatic, fundamentalist, care s-a sinucis intrând cu un camion cu bombă într-o cazarmă a marinei. Și Dick fusese în marină cu douăzeci și ceva de ani în urmă. Voia să știe cum era în Beirut.

— Ah, asta a fost de mult, prin anii ’60, înainte să înceapă tot iadul ăsta. Și după aceea m-am întors în State. La San Francisco, acolo s-a născut Mary. După care am venit aici. De unde nu cred că o să mai plecăm nicăieri.

Aerul condiționat se opri brusc și absența zgomotului o luă prin surprindere pe Mary, dându-i o plăcută senzație de liniște,

deși nu fusese conștientă că sunetul acela era atât de enervant. Apoi Bob începu din nou să vorbească.

— Ăsta este unul dintre orașele care s-au dezvoltat cel mai rapid din toată țara. Cu zece ani înainte aici nu era decât deșert, o zonă total lipsită de potențial. Acum e un regal pentru afacerile imobiliare. Îi crește valoarea cu fiecare acoperiș. Înfloresc terenurile de golf peste tot. Și așa îți dai seama când o zonă are succes, când ajungi să vezi terenuri de 18 găuri prin locurile unde pe vremuri nu erau decât tufișuri uscate. Nu poate fi prea ieftin, cu toată apa pe care trebuie s-o pompezi ca să păstrezi vegetația. Dar oamenii, evident, sunt dispuși să plătească. Tu joci golf, Dick?

Dick admise că el prefera tenisul.

— E o rezervație indiană, ceva mai la nord de aici, la câțiva kilometri, continuă Bob. Și înainte cam așa mergeau treburile, le ziceai: uite, noi vă dăm un cec în fiecare lună să aveți de băut și voi stați liniștiți aici. Acuma pământul ăla valorează așa de mult că și-au pus în cap să ajungă un trib de milionari. Unii dintre ei, cel puțin. Sunt curios ce-or să facă dacă le încap atâția bani pe mână.

— Am auzit că sunt destul de mulți indieni în Arizona, spuse Nancy.

— Nativi americani, cică așa trebuie să-i numim acum. Vreo jumătate de duzină de triburi. Cel mai mare trib din țară, Navajo, este înspre nord, dincolo de Flagstaff. Erau două sute cinșpe' mii ultima dată când i-au numărat. Probabil că sunt mult mai mulți acum. Fac atâția copii. Serios, e revoltător. Și toți sunt pe asistență socială.

— Am fost acolo săptămâna trecută, spuse Mary. Doar pentru o zi.

— Da, adăugă Bob. În Four Corners. Canyon de Chelly. E și o porțiune de deșert unde pământul e roșu. Te simți de parcă ai conduce pe Marte.

Dick ridică din sprâncene.

— Un decor fenomenal. Îngrozitor de cald, totuși. Am fost nevoiți să ne întoarcem devreme.

— Ce păcat, răspunse Nancy, cu părere de rău.

— Da, zise Mary, dar mașina era supraîncălzită și Bob nu se simțea prea bine. O indispoziție ușoară.

— Dragă, mă simțeam foarte bine, spuse Bob tare, pe un ton aspru, oprindu-se din mâncat și trântindu-și tacâmurile în farfurie.

Ridicase vocea un pic prea tare, pentru că Dick și Nancy se văzură nevoiți să zâmbească larg, încercând să se asigure, și totodată să-i arate lui Mary, că înțelegeau perfect situația, Bob glumea doar, supărarea din vocea lui nu însemna că el chiar era supărat. Dar Mary, cu toată străduința ei de a disimula, arăta stânjenită rău și pe măsură ce treceau secundele, oaspeții simțeau cum le îngheață rânjetele pe buze.

— Iubitule..., începu ea.

— Scumpo, problema era mașina, spuse el sec, ca și cum discuția nu mai putea continua până nu se lămurea acest aspect. Nu poți să conduci ca nebunu' la o temperatură de peste 40 de grade, fără să-ți funcționeze aerul condiționat la mașină.

Se uită la fețele din jur, una mai înțelegătoare ca alta, să fie sigur că au priceput cum trebuie.

— Eu mă simțeam bine. Auzi tu, indispoziție...

Drumul de la nord de Flagstaff ducea până dincolo de dealurile verzi acoperite cu pini, înspre un podiș arid. Pe

pământul acesta uscat se afla rezervația. De-a lungul drumului erau amenajate din loc în loc tarabe cu suvenire, ademenind vehiculele ce treceau ocazional prin apropiere cu flecușteţele lor. Majoritatea însă erau părăsite și cele în dreptul cărora mai stătea câte un om nu păreau să prospere. Mary ar fi vrut să oprească să se uite un pic, dar Bob îi explicase că, din moment ce ea era singurul lor client, sigur s-ar fi simțit obligată să cumpere ceva ce nici măcar nu-și dorea, și trecuse mai departe pe lângă tarabele adormite, mărind viteza. Peisajul era presărat cu barăci și colibe improvizate, din lemn și lut, sau cu rulote care gemeau de atâtea antene și din când în când se vedea și câte un mănunchi de asemenea reședințe strânse la un loc, sub cerul liber. Pe alocuri pământul era acoperit cu pâlcuri de arbori pitici, galbeni, hrana de sezon a turmelor de vite sau oi, cel mult. În alte locuri, pământul arăta de parcă era copt, numai argilă și pietre. Trecură de o porțiune unde se vedea o crăpătură lungă, stăvilită, rămășițele jalnice ale unui râu de iarnă, unde se plantaseră câteva rânduri de păpușoi. Niște camioane ticsite cu familii întregi veneau din direcția opusă. Uitându-se la trăsăturile vădit asiatice ale tribului, Mary își dăduse seama că indienii nu erau chiar așa arătoși ca în filme. Și Bob spunea că mulți sunt cam supraponderali.

— Ce nu pot să înțeleg eu este cum supraviețuiesc oamenii ăștia, zise Mary. Vreau să spun, uită-te la cum arată pământul ăsta.

— Ajutoarele sociale, dragă. Le dă guvernul bani.

Observaseră că aerul condiționat nu funcționa cum ar fi trebuit și, la jumătate de oră după ce trecuseră prin Tuba City (care nu arăta deloc a oraș), mașina începu să dea semne de supraîncălzire.

— Of, la naiba! Poate ajungem totuși până la vreo stație de benzină. Unde o fi cea mai apropiată? Unde-i harta, scumpo? La tine era. A, uite-o.

N-aveau ce face decât să meargă mai departe până în Shiprock, următorul oraș. Trebuiau să dea de o stație de benzină pe undeva în drum. Picăturile de transpirație ce punctau fruntea roșie, bombată, a lui Bob începură s-o ia la vale înspre gulerul tricoului, care în curând deveni bun de stors și pus pe frânghie.

— Dragă, transpiri rău!

Arăta groaznic; i se dusese tot sângele din obraji și respira scurt, întretăiat.

— Știu că transpir, dragă, răspunse el enervat. Suntem la mama dracului, în deșert, fără aer condiționat.

Deși era îngrijorată, Mary se hotărî să nu-l mai bată la cap, că o să fie și mai rău. Buzele lui își pierduseră orice urmă de culoare. Spera numai să dea peste o stație de benzină după următoarea curbă.

Motorul începuse să scoată fum, sau poate erau doar aburi.

— Are nevoie de apă, icni el.

Apoi smuci fără să vrea de volan, mașina ieși hurducându-se de pe șosea și o luă în viteză la vale pe un drumeag prăfuit, înspre o adunătură de clădiri joase. Apăsă violent pe frână și mașina se opri scrâșnind în fața unei rulote. Lângă ea erau șase cadavre de mașini dezmembrate, care de care mai veche.

— Ia te uită la dezastrul ăsta, spuse el, trântind nervos portiera în urma lui. Se pare că am ajuns fix unde trebuia. Într-un cimitir de mașini.

Izbuti să deschidă capota mașinii fără să se frigă la degete, degajând nori de aburi. Apoi își duse mâna la cap.

— Dragă...

I se muiară picioarele și se prăbuși peste ea. Femeia reuși să-i susțină corpul greu și inert, sprijinindu-se de capota fierbinte a mașinii. Apoi îl lăsă ușor să alunece în praf.

Bob își ridică puțin capul și o văzu pe Mary așezată lângă el. Nu spunea nimic. El stătea întins la umbră pe o băncuță mică de lemn, lângă un perete, și în fața ochilor i se întindea o curte prăfuită, mărginită pe o parte de o rulotă lungă și pe celelalte de un bungalow în formă de L. Un șir de stâlpi din lemn ciopliți din bardă susținea veranda umbroasă de la un capăt la celălalt al construcției. Bob zăcea în colțul dintre cele două aripi ale bungalow-ului. Înspre latura deschisă a curții se vedeau rulota, caroseriile ruginite și propria lui mașină paralizată. Nimic nu părea să se miște în căldura înăbușitoare, cu excepția câtorva pui de găină care ciuguleau leneși prin praf.

Își dădu la o parte cârpa udă de pe frunte. Avea vocea răgușită, uscată:

— Cum am ajuns aici?

Nu încercă să se ridice.

— Te-a cărat un bărbat care locuiește aici. Ți-ai pierdut cunoștința câteva minute bune.

Închise ochii. Ideea de a fi cărat ca un copil mic de un bărbat i se părea umilitoare. Mai urma să facă pipi în pantaloni. Și acum probabil trebuia să stea de vorbă cu bărbatul acela care îl cărase. Nu voia să facă asta.

— Și unde s-a dus acum?

O ușă se deschise la ceva distanță de ei. Apăru un Navajo gras, cu părul cenușiu curgându-i de sub pălăria de cowboy. Aducea un vas de ceramică. Indienii erau singurii care se mai

îmbrăcau în haine de cowboy, se gândi Bob. Avea o cataramă mare și argintie la curea și de gât îi atârna o amuletă. Bob simțea că ar trebui să-i spună ceva străinului, dar nu-i venea nimic în cap. Ar fi vrut să-i vorbească indianul primul. Se întreba câtă engleză o fi știind sau dacă trebuia cumva să-i vorbească rar. Se ridică și simți cum i se învârtește capul. Chipul indianului dispăru sub borul pălăriei când își înclină capul, uitându-se la bulele și valurile pe care le făcea apa în timp ce o turna în pahar, de parcă ar fi fost vie. Îi întinse paharul lui Bob.

— Scumpo, crezi că e potabilă?

— Șșșșt, hai, bea.

Luă câteva guri. Era rece ca un râu de munte și imediat începu să se simtă mai bine. Indianul mai turnă un pahar și pentru Mary, apoi așeză vasul jos și vorbi:

— Oameni buni, cred că ar fi bine să mai stați o vreme p-aici. O să mă uit un pic la mașină să văd dacă se poate face ceva. Vă e foame?

— Nu prea, mulțumim foarte mult, spuse Mary.

Indianul dădu din cap.

— Serios, ne-ai fost de mare ajutor, adăugă ea.

— Nici o problemă.

Se întoarse agale, luând-o spre mașină. Femeia se gândea la accentul lui. Nu era chiar atât de diferit de al lor. Încerca să-și dea seama ce-l făcea să sune un pic ciudat. Cuvintele se auzeau de parcă ar fi venit de undeva mai jos de gât, poate din burtă.

Bob începuse să-și recapete culoarea în obraji. Stătea așezat acum, cu mâinile pe genunchi, uitându-se cu o privire încețoșată în urma indianului, o siluetă tremurătoare în

valurile de căldură, micșorându-se pe măsură ce se apropia de mașină.

— Sper că n-o să trebuiască să rămânem aici toată ziua, spuse el, morocănos.

Își revenise.

Mary își aducea aminte de o scenă petrecută cu ani în urmă, în Beirut – nu, trebuie să fi fost în Africa de Sud, pentru că era însărcinată cu Andrew, fiul cel mic. Da, sigur, Charlotte era încă un bebeluș și stătea cu ea la umbră, cu Charlotte și cu Alexander. Ce se întâmplase? Se plimbau pe dealuri să admire peisajul, la kilometri întregi depărtare de orice, și li s-a stricat și atunci mașina. Își amintea că Alexander, fiul cel mare, era foarte cuminte, probabil din pricina căldurii. Așa, și au stat tăcuți și nemișcați sub un copac, în timp ce Bob făcea spume pe lângă mașină, tunând și blestemând, furios la culme pe grămada aia inertă de metal.

Își amintea că era atât de absorbit de cearta lui cu mașina încât nu mai observa nimic în jur. Stătea și se uita la el de sub copac, gândindu-se că în clipa aia uitase și că avea soție sau că soția lui era însărcinată cu cel de-al treilea copil al lor. De ce-i venise asta în minte acum? Poate în primul rând pentru că, în acel moment, i se revelase dintr-odată caracterul lui. Și își dăduse seama că erau legați unul de altul, la bine și la rău, până la moarte. Ea avea să rămână lângă el, indiferent de greșelile și ratările lui, ba dimpotrivă, cu toate greșelile și ratările lui. Era un gând pe care el nu l-ar fi putut niciodată înțelege. Își imagina că este iubit pentru măreția lui. Căci cum altfel să-i inspiri femeii devotamentul? N-ar fi înțeles niciodată, își dădea ea seama, că propria lui soție îl putea vedea ca pe ceva comic și în

ultimă instanță futil, ca atunci, în clipele acelea când înjura și dădea cu piciorul în mașină pentru că refuza să se urnească; ca oricând altcândva. I se făcuse milă de el; astfel de oameni erau creaturi stupide și de prisos. O să-și ducă îngâmfarea asta cu el în mormânt.

Și după aceea, sub același copac, ținând în brațe copiii adormiți de căldură, își amintise cum l-a întâlnit prima dată, pe chei, în portul din San Francisco. Platforma de lemn scrâșnea lovită de valuri și bărcile se legănau și pluteau, iar ea își dusese mâna la ochi și abia putea să-l zărească din cauza mării care strălucea atât de puternic în spatele lui. Apoi apăruse lângă ea, înalt și zvelt, îmbrăcat în alb, cu șapca de marinar pe o ureche. Fratele lui mai mare îl învățase să navigheze pe iaht. Ea era foarte drăguță și era obișnuită cu bărbații care se lăsau imediat impresionați de prezența ei. Iar la el indiferența era cea care îl făcea să pară atât de diferit. Orice ar fi încercat să-i spună, nu putea scăpa de senzația că mintea lui e în altă parte. Ochii lui păreau că se uită undeva peste umărul ei, la mare distanță, în largul mării.

Trecuseră anii și el nu reușise încă niciodată să o vadă. Ochii lui priveau în continuare peste umărul ei, undeva în depărtare.

O ușă se deschise, întrerupându-i firul amintirilor. O fată cam de 8 ani ieși din casă, ducând de mână un băiețel de vreo 3 ani, în pielea goală. Fata își feri privirea de cei doi bătrâni, zâmbind timid.

Mary se gândi la copiii și la nepoții ei, pe care îi vedea atât de rar. Erau răspândiți în toate colțurile țării. Alexander era în Chicago și avea un copil, la fel ca și Charlotte, în Miami. Charlotte părea să aibă o căsnicie fericită, dar Alexander deja

divorța. Fiul lui avea 3 ani, iar Mary îl văzuse numai de două ori. Copiii erau atât de ocupați cu carierele lor, încât le era greu să-și mai facă timp și de vizite. Din când în când le dădea câte un telefon, dar mereu păreau obosiți sau „cu ceva treabă pe moment“. Odată traversaseră deșertul cu mașina ca să se ducă până la Andrew, în Los Angeles. Ambele margini ale șoselei străluceau de cioburi de la parbrizele sparte, de parcă inima acelei pustietăți ar fi fost brăzdată de o potecă bătută cu diamante.

Trebuia să admită că se simțea singură. Nu-i mai era suficient să meargă zilnic până la poștă și să se întoarcă acasă sau să conducă pe străzile imaculate din Scottsdale, pustii de căldură. Erau ținuți captivi de climă, oamenii își duceau viețile izolați în bulele lor de aer condiționat, urcându-se în mașini cu aer condiționat și conducând spre centrele comerciale, unde trebuia să te strecori ca o insectă de-a lungul parcării pârjolite de arșiță, înspre refugiul cu aer condiționat al supermarketului. Asta însemna pentru ei acasă: străzi peste străzi pe care nimeni nu se plimba, terenuri de golf și supermarketuri. Iar familia ei era departe.

Fata se întoarse la fel cum plecase, aducând un coș de roșii proaspăt culese. Zâmbi înspre cei doi bătrâni și intră în casă.

— Ce copii frumoși! spuse Mary. Fetița aia, ce ochi frumoși avea, atât de negri și strălucitori.

— Într-adevăr, mormăi Bob. Dar nu pare să aibă o relație prea bună cu apa și săpunul. Of, slavă Domnului că vine înapoi. Sper s-o fi reparat.

Indianul venea agale prin praful potecii, ștergându-se pe mâini cu o cârpă. Merse cu același pas egal, liniștit, până ajunse în dreptul lor.

— Cum te mai simți acum? Mai bine?

— Da, sunt bine. Ce s-a întâmplat cu mașina?

— A, cred că pierde uleiul. Nu curgea prea tare, totuși. L-am mai completat. I-am pus și niște apă. O să vă țină măcar până la Shiprock. Păcat că nu-i cumnată-miu aici, s-o repare ca lumea. Toate rablele alea de acolo-s ale lui. Le ia ca să le facă bucăți, pentru piese. Io nu mă pricep cine știe ce, proa'bil mai mult le-aș strica dac-aș încerca să le repar.

Bob se sculă în picioare și își scoase portofelul.

— Ne-ai fost de mare ajutor. Cât îți datorăm?

Indianul ridică mâna.

— E vorba doar de puțin ulei. Cumnată-miu nici n-o să se prindă.

— Păi, atunci, hai să mergem.

Bob dădu mâna cu indianul. Și Mary la fel. Indianul îi mai invită o dată să rămână la masă, dar Bob refuză. Lui Mary îi era foame, totuși nu-i venea să spună nimic. Făcuseră destul deranj și așa. Indianul i-a condus la mașină. Mary s-a oferit să conducă ea, însă Bob insista că se simte chiar bine. Indianul rămase să se uite în urma lor cum plecau.

— Ce om drăguț!

— Da, un tip foarte săritor.

Au pornit-o din nou de-a lungul platoului arid.

Imediat cum au trecut în New Mexico, câmpurile se făcură tot mai verzi, pe măsură ce drumul înainta pe lângă San Juan, înspre Shiprock. San Juan se vărsa în Colorado. Iar Colorado era sursa de alimentare pentru un lanț de rezervoare aflate sub stăpânirea unor hidrocentrale. Încă mai erau bătrâni în rezervații care își aminteau de vremurile îndepărtate, înainte ca fluviul să devină un lanț de lacuri de acumulare, când încă

era doar o venă fertilă ce străbătea pământurile aride de la Munții Stâncoși până la ocean. Luna poleia valurile unde veneau animalele să se adape. Păsările își făceau cuiburi în stufărișuri, la coturile râului. Zilele acelea se terminaseră.

Dezastrul pe care îl făceau nou-veniții nu se justifica nicicum, spuneau bătrânii. Storseseră pământul, fără să dea nimic în schimb. Hidrocentralele produceau energie pentru luminile Las Vegasului, tocmai în nord, lumini care ardeau toată noaptea, și pentru aerul condiționat de acasă de la Bob și Mary Hamilton, din Scottsdale, Arizona.

Aerul condiționat se activă automat, adăugând surplusul său de zgomot la sunetul vocii lui Bob. Iar Bob vorbea de Națiunile Unite.

— Nu sunt în stare să facă un program de bun simț pentru controlul natalității; imediat le sar în cap catolicii. E imposibil să mai faci ceva în ziua de azi fără să se supere vreuna dintre grupări. Dacă nu catolicii, atunci negrii sau care or mai fi.

Dick ridică din sprâncene. Nancy urmărea atentă discuția, ducând la gură câte o linguriță de înghețată cu lichior de cafea. Nu se plictisiseră deloc în timpul mesei. Cunoștințele pe care le avea Bob Hamilton păreau fără limite, experiența lui, vastă, și absolut despre toate chestiunile importante avea de zis câteva cuvinte tranșante.

— După mintea mea, nu e nici urmă de îndoială că ne îndreptăm spre un dezastru. Uitați-vă la chinezi. Nici măcar ei nu pot controla creșterea populației, iar la ei asta e o prioritate națională. Vă dați seama ce înseamnă asta pentru pământ? Ce restricții? Și clasa de mijloc în continuă dezvoltare, cu apetitul ei pentru produsele din carne, va începe să folosească

pământul din ce în ce mai puțin productiv. Sunt deja peste un miliard. Ce-o să se întâmple când o țară cum e China va trece printr-o perioadă de destabilizare?

Dick și Nancy dădeau din cap, la gândul celor un miliard de chinezi destabilizați.

— Da, ți-e teamă și să te gândești, spuse Dick. Așa de mulți oameni.

Mary nu mai lua parte la discuție. De câte ori încerca să facă asta, Bob își relua ideea cu tupeu, vorbind mai tare ca ea, o contrazicea pe un ton tăios sau se lua de vreun alt aspect al spuselor ei și nu se lăsa până nu o forța, practic, să-și recunoască greșeala. O teroriza și ea obosise, obosise și să mai facă pe concilianta și-i era frică să nu-i agraveze proasta dispoziție de față cu musafirii.

— Ca să nu mai vorbim de restul lumii. Africa – abuzuri cronice în materie de agricultură, din pricina suprapopulării. Deșerturile care se tot întind. Nu-mi mai amintesc acum cu câți kilometri pe an. Și chiar dacă Națiunile Unite ar veni cu un program rezonabil pentru controlul natalității, tot ar fi ca dracu' de greu să-i convingem pe oamenii ăia să-l aplice. Ei cred în familiile cu mulți copii. Șatre întregi. Cel mai uman ar fi poate să-i sterilizăm, să-i salvăm astfel de la moartea prin înfometare, dar după aia ne-ar face fasciști.

Bob duse la gură ultima linguriță de înghețată. Mary se ridică să întrebe cine vrea cafea.

— Decofeinizată. Două decofeinizate. Toată lumea la fel? Bine, o să fie cu atât mai simplu, atunci.

— Și nebunia e, continuă Bob, că toți oamenii ăștia vin să ne bată nouă la ușă. După fiecare război, foamete, calamitate naturală, vin aici să ceară drept de rezidență. Iar eu stau și mă

întreb, câți imigranți își mai permit Statele Unite să primească până să ajungem să plătim noi prețul suprapopulării din celelalte țări? Nu putem s-o ținem așa la nesfârșit. Trebuie să ne oprim la un moment dat, și de ce nu acum?

Imediat cum se așezară la cafea, cerul se acoperi de fulgere și tunete. Apoi se luă curentul. În camera întunecată, atenția li se îndreptă pentru prima dată înspre fereastră, prin care se vedea limba despicată a unui al doilea fulger tremurând electric pe deasupra culmilor dințate ale munților, înspre nord.

Se aprinse lumina.

— Iată-i și pe cei patru călăreți ai Apocalipsei, spuse Bob în glumă, amestecându-și zahărul.

Dick și Nancy începură să râdă.

— S-a auzit destul de tare, zise Dick.

— E o zonă foarte încărcată de electricitate. De fiecare dată când începe să plouă, sigur avem parte și de fulgere.

S-au dus la fereastră să se uite o vreme la fulgerele care brăzdau cerul.

Pe la 11 și ceva, Dick și Nancy se pregătiră de plecare.

— Mulțumim de invitație, a fost o masă delicioasă.

— Repede, să nu vă udați prea rău. Sper să ne mai vedem.

— Sigur, sigur.

— La revedere!

— Noapte bună!

Dick și Nancy aveau să-i invite o singură dată pe Bob și Mary la cină, din spirit de curtoazie, și cu asta basta. Așa mergeau lucrurile.

Bob se apucă să curețe farfuriile și Mary le puse în mașina de spălat vase. În timpul mesei nu se mai oprea din vorbit; acum, că rămăsese singur cu ea, nu mai avea nici un cuvânt de

zis. Era dintr-odată atât de liniște, încât Mary se simțea tristă și obosită, deși se obișnuise cu starea aceea de disconfort din timpul meselor. Doar ca să spună ceva, îl întrebă:

— Să-ți pregătesc ceva mâine la micul dejun, iubitule?

El termină de curățat și ultima farfurie și i-o întinse:

— Dragă, ar trebui să știi că nu ai voie să mănânci înainte de un control medical. Nu înainte să-ți ia sânge, oricum.

— Ah, am uitat.

Acesta nu era răspunsul potrivit. Nu uitase de spital, doar de faptul că n-avea voie să mănânce. El se retrăsese din nou în spatele unui zid de tăcere.

Furtuna începu să se domolească pe când ei își așteptau somnul în paturile lor paralele de câte o persoană. Tunetele se transformaseră într-un bârâit surd și îndepărtat, nu cu mult mai enervant decât zgomotul aparatului de aer condiționat. Adormiseră. Un fulger enorm care lumină toată bolta cerului îl sculă pe Bob din somn. Se pomeni în picioare lângă pat, îngrozit, de parcă l-ar fi electrocutat.

— A fost foarte aproape, îngăimă el.

Mary îl măsura din priviri.

— Cred că a fost la numai câțiva metri de casă.

Urmă o altă descărcare electrică, atât de puternică de parcă în curtea din spate ar fi explodat o bombă, și în lumina albă, necruțătoare, Bob își surprinse imaginea îngrozită în oglindă: ochii larg deschiși, gura căscată ca un tunel negru. Nu mai semăna cu un chip, ci cu un craniu; sub pielea întinsă se deslușeau arcadele, pomeții, bolta golașă a creștetului. Înainte să se facă din nou întuneric, imaginea îi stărui un moment pe retină ca un negativ înfierat. Era înspăimântat de propria lui

reflecție. Era dezgustat de cât de bătrân arăta, cât de neputincios.

— Culcă-te la loc, șopti Mary.

Își dori pentru o clipă să se ducă la ea, ca un copil la mama lui. Voia să se întindă lângă corpul ei cald, dar îi era teamă că o să pară ridicol și se întoarse la el în pat. Rămase întins ore întregi fără să poată adormi, uitându-se în tavan.

Cum programarea lui era abia la zece, Mary l-a lăsat să doarmă și s-a dus până la supermarket. Pe marginea drumului erau grupuri de muncitori mexicani, îmbrăcați în uniforme verzi identice și cu șepci pe cap. Lucrau de zor la restaurarea înfățișării orginare a curților din fața caselor, înainte să înceapă căldura de peste zi. Greblau pietrișul din jurul tufișurilor și cactușilor și strângeau tulpinile de trestie și crengile pe care le smulsese furtuna.

Când s-a întors, Bob se trezise deja și se lupta cu o scară de lemn în curtea din spate. Se repezi după el. Ultima dată când folosise scara, cu vreo șase luni în urmă, alunecase de pe ea și sfârșise cu două coaste rupte. Îl făcuse să-i promită că nu se mai atinge de ea.

— Dragă, ce faci?

El sprijini scara de zid.

— Păi, uită-te și tu, dragă. Încerc să-mi dau seama ce stricăciuni a făcut furtuna.

Vântul zburase câteva dintre foile de protecție de pe acoperiș în piscină. Scutură scara ca să fie sigur că ține.

— Dar mai știi ce-ai pățit ultima dată, dragă...

— Îmi pare rău, nu mai știu, de ce nu-mi aduci aminte? spuse el sarcastic și începu să se cațere.

— Am crezut că am fost de acord și n-o să mai...

— Nu, scumpo, *tu* ai fost de acord!

— Dar...

— Of, fir-ar a dracului de treabă! Numa' uită-te ce-i aici! Alea din piscină sunt floare la ureche în comparație cu restul.

Stătea pe ultima treaptă a scării, uitându-se la acoperișul făcut praf de vânt.

— Furtună nenorocită! Și nici n-o poți trage la răspundere: deja a trecut de granițele statului.

— Iubitule, te rog dă-te jos.

Și el se dădu, chiar mult mai repede decât s-ar fi așteptat ea. Părea să fi călcat în aer și apoi, dându-și seama de greșeală, încercă să se agațe de acoperiș, însă nu izbuti, iar picioarele lui, zbătându-se în căutarea unui sprijin, împinseră scara. Scara se prăbuși la pământ și el o urmă.

Simțea o durere ascuțită în piept și nu mai putea respira. Nu era un atac de cord, venea din partea dreaptă. Iar își rupsese coastele. Când deschise ochii, văzu o femeie bătrână aplecată asupra lui.

Fața ei îndurerată, cu susul în jos, gura deschisă cu buzele date cu un ruj roșu aprins, ochelarii cu rame negre îi aminteau mai degrabă de o insectă grotescă decât de soția lui. Femeia încercă să-și vină în fire și să spună ceva. El aștepta. Și, în sfârșit, auzi:

— Dragă! Ești! Bine?

Turbat de durere și de furie, era gata să izbucnească într-un torent de cuvinte tăioase, amare ca fierea. În starea asta, nu-i mai putea nimeni pretinde să fie stăpân pe el.

Dar suferința era atât de mare, încât nu reuși să icnească decât un singur cuvânt:

— Dragă!

Înspre Dunăre, pe jos

I

Era după-amiaza târziu și mergeam printre șirurile de plopi pe un drum de pietriș care urca și cobora ușor; apunea soarele, aruncând mănunchiuri groase de raze prin crăpăturile norilor vineți. Câmpurile erau în nuanțe de galben – porumb, grâu și iarbă – și în depărtare se vedeau dealurile întunecate. Mergeam pe jos până la Dunăre, 40 de kilometri înspre sud. Eram singur, picioarele mi se mișcau singure, peisajul trecea pe lângă mine, mă simțeam destul de bine. Dar n-aveam apă și trebuia să găsesc un loc unde să-mi pun cortul.

Am ajuns la o fântână. Am coborât găleata înăuntru, dar până s-o scot toată apa se scurgea prin găurile ei. La a treia încercare am reușit s-o ridic destul de repede încât să umplu cana de tablă legată cu un lanț de fântână. Apoi, luându-mă după o căruță cu fân, am ajuns într-un sat.

Ilidia era de fapt o uliță lungă, plină de bolovani, străjuită de un șir de case solide. Aș fi avut timp să ajung și până la următorul sat, dar o femeie în vârstă pe care o întrebasem pe unde s-o iau mi-a spus că pot să rămân la ea peste noapte. Am intrat în curte, gândindu-mă că aș putea să-mi pun cortul în

spatele casei, și apoi m-am trezit înăuntru, iar nepoatele ei se grăbeau să-mi pregătească o cameră. Andreea, de 12 ani, vorbea foarte repede în timp ce-mi făcea patul și era iute din fire și curioasă. Sora ei, cu un an mai mare, blondă și cam grăsuță, se uita la noi, hlizindu-se.

Fetele m-au dus să-mi arate satul înainte să se întunece de-a binelea. Se simțeau foarte bine în locul acela, erau mândre de animalele lor, de pomi și de ulițe. Adulții se deprind să se simtă jenați. Știu că sunt săraci, că locul în care trăiesc e înapoiat. O fetiță de pe-acolo își amintea de mine. Spunea că ea era în căruța cu fân când am intrat în sat. Mi-a arătat un izvor și mi-a spus că îi era frică de el pentru că odată văzuse un șarpe în apă.

Ajunși înapoi acasă, după ce s-a lăsat noaptea, bunica mi-a dat pâine și ceapă, brânză de casă, unt și lapte cald. Bunicul m-a întrebat dacă îmi place să umblu așa, singur. După care m-a întrebat unde mergeam. Și nu mi-era teamă de animalele sălbatice? Apoi mi-a zis:

— Elvețienii fac tot felul de lucruri din aur.

Am dat din cap, nu știam ce să zic.

Andreea mi-a arătat niște fotografii. Bunicul avusese dintotdeauna privirea aceea goală. Era priceput la cosit fânul. Bunica ținea toată casa. Erau și poze ale unui bărbat: „Tata, care ne-a părăsit“. În fotografiile de nuntă, tatăl avea o expresie vagă, confuză. Genul de om căruia îi place să se simtă el bine. Mireasa, cu părul lung, ca în anii ’80, părea banală și posesivă, o femeie predestinată să fie părăsită. Privind în urmă, la niște fotografii de demult, totul pare întotdeauna evident. Era și o poză cu cei doi în față la Restaurantul Minerilor, unde s-a ținut petrecerea de nuntă. Avusese loc în orașul din apropiere, Anina, care acum era în ultimul hal din cauza industriei care dăduse

faliment. Vara trecută, îmi povestea Andreea, ea și sora ei veniseră înapoi la bunicii lor, în sat.

N-aveau toaletă și mi s-a zis să mă duc în curtea din spate. Era o noapte cu stele. Caprele se uitau la mine cu ochii lor verzi, demonici.

În curtea din spate, bătrâna scotea apă din fântână și am întrebat cât îi datoram. Dar nu voia bani. Voia să zic bodaproste și să-i crească fetele sănătoase.

De dimineață, mi-a făcut un ou ochi. Era sărbătoarea de Sfântu' Ilie, protectorul satului, și nu lucra nimeni. Femeia fusese bună cu mine și am simțit nevoia să mă port ca un creștin adevărat, ca să-i mulțumesc, așa că m-am dus cu Andreea până în mijlocul satului, la biserică. La plecare, bătrâna mi-a dat o sticlă cu lapte, brânză și niște ardei, să am la mine. Strângeam provizii; cu o zi înainte, bunicii unor prieteni îmi dăduseră brânză și ardei și o bucată mare de *slanina*, grăsime de porc sărată.

Și așa, am pornit la drum spre Socolari, unde nu era decât un singur magazin, apoi spre Potoc, un sat încă și mai rupt de lume. Multe case erau abandonate. Un loc care murea. Nu mai rămăseseră acolo decât bătrâni. Apoi m-am trezit în câmp deschis, mergând în susul râului, pe malurile Nerei. Pe la începutul după-amiezii s-a stricat vremea și mi-am pus cortul pentru prima dată.

II

Dimineața următoare am mers înainte de-a lungul Nerei. Râul nu era mare, dar dealurile de pe ambele părți se ridicau în

pantă abruptă și pe o porțiune întinsă drumul străbătea un defileu adânc pe care apa îl tăiase printre stânci. Aveam de umblat vreo două zile fără nici un sat sau șosea prin preajmă.

După câteva ore de mers am ajuns la capătul potecii, defileul se adâncea și mi-a apărut un perete de piatră în față. Am început să urc. Se făcea tot mai abrupt pe măsură ce înaintam. Era destul de greu, mă cățăram ținându-mă de tufișuri, rucsacul mi se agăța de crengi și îmi alunecau pietrele sub picioare. Exact locul în care să-ți sucești gleznele sau să te muște vreo viperă. Stânca se ridica într-o pantă prea înclinată în dreapta mea și am cotit la stânga, îndepărtându-mă de râu. Apoi s-a făcut prea abruptă și în partea stângă. M-am odihnit puțin și am început să cobor încet.

Ajuns înapoi la râu, mi-am dat jos rucsacul și tricoul, era lac de transpirație. Mi-am legat bocancii unul de altul și mi i-am atârnat de gât, mi-am scos pantalonii, i-am pus și pe ei pe după gât și am traversat râul. Apa îmi venea până aproape de coapse și, cum curentul era puternic, trebuia să fiu atent la fiecare pas pe care îl făceam până am ajuns dincolo. Apoi, bucuros că se putea trece prin apă, m-am întors și mi-am adus și rucsacul. M-am odihnit pe mal și am mâncat niște pâine cu brânză și ardei.

Următorul obstacol era o spărtură în terasa săpată în munte, care în momentul acela era singurul drum de trecere prin defileu. O bucată de stâncă se prăbușise în râu, la ceva adâncime. Am încercat să văd dacă mă pot cățăra de-a lungul peretelui, dar mi-am dat seama că greutatea rucsacului m-ar fi făcut să mă prăbușesc în râu. Așa că mi-am scos rucsacul și i-am făcut vânt în partea cealaltă, cât de ușor am putut. Dacă nu nimeream, ar fi căzut în apă și dus era. Stătea acolo, părând tentat să alunece peste margine. Apoi am trecut și eu.

Defileul se lărgea în susul râului și mai era și un pod suspendat din lemn, ca un citat dintr-un western, bălăngănindu-se putred pe deasupra defileului. Ei bine, m-au gândit eu, podul n-ar fi aici dacă n-ar duce undeva; ăsta-i drumul pe care trebuie s-o iau. Frânghiile țineau bine, dar scândurile erau vechi și desprinse și lipseau atât de multe încât trebuia să fii atent la fiecare pas, să te hotărăști între două scânduri evident putrede, puse una lângă alta, sau o a treia care arăta sănătoasă, dar era foarte îngustă. Nu era de glumă. Frânghiile se lăsaseră și ele și ca să mă pot ține trebuia să înaintez aplecat, cu rucsacul greu în spate, care trebuie că arăta destul de ciudat într-o asemenea poziție. Dar era musai să mă țin de frânghii pentru că la fiecare pas podul se legăna ca o trambulină. Sub mine era ditamai prăpastia, așa că preferam să nu mă uit în jos.

Mai departe defileul dădea într-un spațiu deschis și am trecut printr-un câmp de mentă, unde am dat peste un bărbat fără dinți care s-a oferit să mă ajute. N-avea nici mâna dreaptă, doar un ciot. Își pierduse vacile. Le văzusem cumva? Flutura din ciot în timp ce vorbea. O luasem într-o direcție greșită, mi-a spus el și apoi mi-a arătat pe unde să trec râul. Mi-am scos bocancii și mi-am suflecat pantalonii până deasupra genunchilor. Mă simțeam cam stupid după aventura cu podul. Mi-a spus că el îl folosea numai primăvara, când se umflau apele.

Pe o porțiune destul de mare râul curgea mai încet și se lățea, iar malurile erau stăvilite cu scânduri; vedeam pești mari lenevind la umbră, aproape de mal. Îmi doream să fi avut o undiță. Aș fi putut să văd tot ce se întâmpla sub apă, peștele plutind odată cu curentul, adulmecând momeala. Nick Adams

pe Marele Râu al Inimilor Gemene, cu un sendviș cu ceapă în buzunarul de la cămașă. „Îl dureau mușchii și era o zi fierbinte, dar Nick era fericit. Simțea că lăsase totul în urmă, nevoia de a gândi, nevoia de a scrie, celelalte nevoi. Totul ținea de-acum de trecut.“ Bietul Hem. Într-o zi nimic nu i s-a mai părut amuzant. Absolut nimic. Nevastă-sa spunea că împușcăturile s-au auzit ca niște uși trântite.

Drumul urca până într-un punct de unde puteam vedea tot ținutul acela împădurit. Era după-amiaza târziu și soarele nu mai ardea atât de tare, lumina nu mai era orbitor de albă. Culorile păreau mai intense, umbrele își desenau formele și obiectele îndepărtate mi se păreau foarte aproape, clare, distingeam detaliile. Se vedeau defileuri înguste în față și în spate; simțeam că duc toate într-un punct invizibil. Era sentimentul acela care începe să te stăpânească atunci când ai ajuns la înălțime și te poți uita la drumul pe care l-ai lăsat în urmă.

În realitate, era un singur defileu, săpat de râul care șerpuia în jurul stâncilor. Spre norocul meu, am dat de o curmătură în stâncă, în porțiunea cea mai îngustă a buclei pe care o făcea râul, și am tăiat-o pe acolo ca să ajung înapoi. Era un loc frumos, cu râul șerpuind prin defileu și copaci care parcă se agățau de fiecare bucățică de pământ din despicăturile stâncilor. Mi-am pus cortul într-o vale formată de o viitură, între pădure și râu, pe un petic de iarbă. Apunea soarele și mi-am spălat hainele în râu, apoi m-am spălat și eu, în bătaia curentului repede. Mă simțeam ca un sfânt după asta, lângă focul care ardea, cu cerul întunecându-se treptat. Am pus la încălzit o conservă cu chiftele marinate și le-am mâncat cu pâine, cu atât mai bucuros cu cât știam că a doua zi aveam cu

jumătate de kilogram mai puțin de cărat. Apoi s-a făcut întuneric beznă și câteva perechi de ochi strălucitori mă priveau din pădure. Sau poate așa îmi închipuiam? Eram foarte obosit. M-am târât în cort, sub pătură, și am adormit.

III

În dimineața următoare, a patra zi de drum, am luat-o înainte în susul râului. Defileul se deschidea înspre niște pământuri cultivate din luncă; se vedea un drumeag prăfuit printre casele răzlețe, din care se auzeau câinii lătrând și ieșeau copiii să se uite la mine. Era un sat plăcut și ușor de străbătut. M-am oprit doar o dată, să mănânc niște pâine veche cu *slanina* și ardei la umbra unor copaci de pe malul râului.

Pe bătrân l-am întâlnit în satul Șopotu, într-o fundătură dintre dealuri. Am urcat împreună pe un drum forestier îngust, printre copaci – fagi, în mare parte –, până înapoi pe dealuri. Mergeam foarte încet, el avea probleme cu inima. Băiatul lui era în Grecia, spunea el, s-a dus să facă bani. Dinspre bătrân venea un damf greu, așa că încercam să nu stau pe direcția vântului. Mi-a spus și că a fost la București o dată, când era în armată. Apoi am început să vorbim despre istorii ceva mai recente.

— Ceaușescu ăsta a vrut să le ia la oameni animalele și să-i facă pe toți să stea la bloc. De asta erau oamenii supărați. Și pe urmă l-au împușcat.

— Și-a meritat soarta? l-am întrebat.

A stat o clipă să se gândească.

— Și-a meritat-o.

Odată, când eram în Bucegi, deasupra zonei împădurite, un cioban bătrân care stătea pe iarbă cu picioarele goale, păzindu-și turma, mi-a spus că era mai bine pe vremea dictatorului. Se vindeau oile mai bine.

— Ravensca, îmi zise bătrânul de acum, referindu-se la locul unde voiam să mă opresc peste noapte. Ăsta-i un sat de cehi.

Cehia era cam departe, dar ce-mi spunea bătrânul nu părea imposibil. Timp de un secol, zona aceea fusese una depopulată, un teritoriu de pe linia frontului în războiul dintre turci și austrieci, după care fuseseră strămutați aici supuși ai Imperiului Habsburgic.

— Cehi sau saxoni? am întrebat, fără să fiu sigur că m-a înțeles.

— Cehi, saxoni, tot aia-i.

Habar n-avea cum ajunseseră acolo. Erau acolo dintotdeauna.

Ne-am apropiat de o culme golașă și ne-am așezat să ne odihnim, uitându-ne peste dealuri. M-am ferit încă o dată să stau pe direcția vântului. Deasupra noastră, o pasăre mare era fugărită de una mai mică. Le-am privit o vreme, apoi, după ce și-a recăpătat suflul, bătrânul a început să-mi vorbească de aur.

Era aur ascuns undeva în pământurile astea, spunea el. Un bătrân îl ascunsese într-una dintre fântânile de pe dealuri. Dar în care fântână? Asta era problema. Altcineva spunea că ar fi ascuns sub un copac. Odată a văzut un bărbat care căra un sac și punea întrebări ciudate, iar în dimineața următoare găsiseră o groapă adâncă sub rădăcinile unui prun.

Când am ajuns la casa lui m-a invitat înăuntru. Am acceptat să beau niște apă, dar când am refuzat să mănânc a făcut o față... Eram nerăbdător să merg mai departe, în ritmul meu,

însă n-am putut scăpa de el, trebuia să accept să stau la masă. Nevasta lui s-a dus afară, într-un fel de dependință, să pregătească ceva de mâncare. Ea îi spunea „Moșule“, el îi zicea „Bunicuțo“. Aveau o casă cu două camere care arătau bine, cu pereții interiori proaspăt văruiți, însă fără apă curentă și înăuntru mirosea groaznic. Cum era o zi foarte călduroasă, ar fi fost mai bine dacă lăsa ușa deschisă, dar nu voia să intre muștele. Pentru muște probabil că mirosea bine. Am mâncat brânza și carnea friptă pe care mi le pusese femeia în față și am plecat din nou la drum cu bătrânul după mine. Insistase să mă însoțească.

— O să-ți aduci aminte de mine dacă găsești aurul? a râs el.

I-am spus că da. Glumea. Și totuși nu glumea.

Pe drum s-a întâlnit cu un vecin care stătea întins pe iarbă și s-au pus pe vorbă. Vecinul avea dinți de metal și un miros familiar. Am dat mâna cu ei să-mi iau la revedere și am mers mai departe printr-un peisaj splendid. Drumul forestier se întindea în fața mea, ondulat ca o panglică dusă de vânt, peste culmile dealurilor, până într-un punct unde cotea la stânga și cobora brusc, dispărând în câmpiile îndepărtate, iar eu mergeam repejor, nerăbdător să descâlcesc panglica, în sfârșit singur și liber.

După o oră am simțit cum mi se strânge stomacul. Mâncarea nu voia să alunece în jos și mă apucase o stare de slăbiciune. Un om întins în iarbă, păzindu-și vacile, mi-a spus că satul era la vreo douăzeci de minute depărtare. Am mers încă douăzeci de minute lungi și m-am oprit să mă uit la două femei care secerau grâul. Nu mai văzusem niciodată o seceră. Coase da, desigur, dar nu seceri. Cât mai aveam de mers? Încă douăzeci de minute. Mi s-a părut o cruzime faptul că, în starea în care eram,

distanța părea să se dubleze. Dar a oprit să mă ia o căruță cu fân care mergea în sat. Cei doi cai aveau căpăstrul împodobit cu niște împletituri colorate și cu flori galbene în dreptul frunții și le atârnau panglici roșii de ambele părți ale capului. Cai de vis, cai regești, unicorni. Iar căruțașul îmi zâmbea. Mi-am aruncat rucsacul în căruță și m-am întins în fân pentru încă un kilometru, cât mai era până în sat.

Satul cehilor era la intersecția a trei drumuri de țară. M-am odihnit un pic pe un triunghi micuț de iarbă în fața bisericii catolice, apoi mi-am pus cortul lângă cimitir, la ieșirea din sat. Aveam febră și mă simțeam slăbit, abia am reușit să-mi întind cortul. Mi-am scos un bocanc, m-am mai odihnit puțin, mi-am desfăcut șireturile la al doilea. Și tot așa. Apoi m-am întins, așteptând să-mi vină să vomit.

După ce am terminat, m-am târât înapoi în cort. Mi-era atât de sete că nu puteam să adorm. Transpirasem pe drum, iar măruntaiele mele otrăvite nu absorbiseră nici un strop de lichid. Se lăsase noaptea și câinii urlau jos, în satul întunecat, nu voiam să mă împiedic pe acolo în căutare de apă. Când a răsărit soarele am coborât în sat și-am găsit un robinet deasupra unei albii de lângă biserică. Apoi am reușit să dorm.

IV

Pe la miezul zilei m-am așezat la o masă de lemn în curtea mică a bisericii, ascultându-i pe cehi cum cântă înăuntru. După aceea au mai rămas o vreme în mijlocul drumului, de vorbă, până s-a deschis magazinul și bărbații s-au dus să cumpere bere.

După-amiază mă simțeam destul de bine s-o pornesc iar la drum. Un drum de țară, atât de prăfuit că mi se afundau picioarele. Erau mulți pruni pe margine, cu prune mici cât boabele de struguri, și cădeau întruna în praful de pe drum. Drumul ducea înspre dealuri și nu era nimeni pe câmp, la muncă. Era duminică, satul părea părăsit. Și era caniculă. Am trecut de un câmp de porumb, foile începuseră să se veștejească. Un an dezastruos pentru recoltele de porumb. Dar o luasem în josul dealului și mă simțeam bine; după câteva ore, drumul cotea într-o vale destul de adâncă, cu mulți copaci, un râu curgând în mijloc, și o câmpie cu iarbă deasă pe malul celălalt al râului.

Valea era îmbibată de apă și verde, după toate dealurile acelea uscate. Era un loc prea frumos să nu zăbovesc o vreme.

Am mai mers un pic de-a lungul râului și mi-am pus cortul într-o porțiune cu iarbă deasă. Eram izolat acolo, departe de drum. Aveam toată valea numai pentru mine.

De dimineață m-am spălat la râu, apoi am făcut focul și mi-am pus la încălzit o conservă cu fasole și cârnați. Mă simțeam minunat și nu m-am enervat nici când mi-am dat seama că o pornisem într-o direcție greșită cu o zi înainte. Valea mea ducea înspre nord, prin urmare, ca să o iau înspre sud, trebuia să mă întorc în susul dealului, până la locul de intersecție a celor trei drumuri, din satul cehilor.

A fost un pic mai greu la început. Urina mea avea încă o culoare ruginie, îngrijorătoare. După intoxicație era mai dificil să mă hidratez cum ar fi fost nevoie, cu tot mersul și căldura. Am făcut două ore până la Ravensca, apoi am luat-o înspre sud-vest.

De data asta drumul era foarte prost, chiar și pentru o căruță. Uneori dispărea cu totul și mergeam pur și simplu prin câmp, intuind pe unde ar putea s-o ia, până apărea din nou. Erau tot felul de drumuri care duceau în alte direcții, astfel încât nu puteam fi prea sigur.

Pe o pajiște am dat peste o femeie care păzea două vaci. I-am dat bună ziua și ea s-a uitat la mine cu o mutră tâmpă.

Trebuia să mă opresc și s-o lămuresc. Mă aflam pe niște dealuri la cumpăna apelor, erau pământurile pe care se așezaseră cei care nu mai aveau unde să se ducă. Nici măcar oamenii din Ravensca sau ceilalți săteni de prin împrejurimi nu veneau aici. N-aveau de ce. Pentru mine era plăcut să trec pe aici o dată-n viață, absolut din întâmplare, dar nu era un loc în care m-aș întoarce. Așa că m-am oprit și am stat de vorbă cu femeia, iar ea m-a întrebat cine sunt și ce făceam pe acolo, i-am zis că nu făceam nimic, mergeam doar, și poate m-a crezut sau poate s-a gândit că auzisem de aurul de pe-acolo. M-am uitat peste dealuri. Râurile curgeau înspre nord sau înspre sud, dar în cele din urmă se vărsau în Dunăre. În valea îndepărtată puteam să văd strălucirea începătoșată a unei ape, probabil un fluviu.

— Dunărea? am întrebat.

— Dunărea, mi-a răspuns femeia.

Destul de aproape să ajung la ea până să se însereze. Și munții Serbiei pe partea cealaltă. Totul în bătaia privirii mele. Voiam să merg, să merg înspre fluviul cel mare. Era o minune că picioarele mele mă puteau purta până la el.

Trebuie să fi mers vreo oră peste câmpuri, fără să întâlnesc pe nimeni. Apoi am dat de doi oameni întinși pe o miriște. Caii lor păștеau, încă înhămați la căruță. M-au chemat să vin la ei.

N-aveam nici un motiv să nu mă duc. Am mers pe câmp până la ei și m-am așezat.

Miroseau ca bătrânul cel ospitalier care mă otrăvise. Păreau să fie frați. Cel mai tânăr se bâlbâia, avea un defect de vorbire și părea destul de luat. Băuseră o sticlă de *rachiu* făcut în casă. Mai rămăsese un pic pe fund. Fratele mai mare avea pielea roșie, lucioasă, întinsă peste pomeții mari, rotunzi și niște ochi enormi, verzi, în nuanța aceea ciudată, ca a pisicilor. Nici unul dintre ei nu avea prea mulți dinți. Amândoi aveau în jur de treizeci de ani și prin acele părți nimeni nu ajungea la vârsta asta fără să-și piardă dinții din gură. Zbierau la cai de câte ori dădeau semne că ar lua-o la plimbare. Își treceau sticla de la unul la altul. Eu am refuzat-o. Nici vorbă de tărie cu soarele ăla deasupra capului, până nu făceam pipi cum se cuvine.

Discuția cu ei bătea pasul pe loc până să mă întrebe de unde știam pe unde să merg; am scos din buzunar o hartă mică, mototolită, pe care o desenasem cu mâna, ca să nu fiu nevoit să m-afund în rucsac după atlas. Pe harta mea erau sate, râuri, câteva X-uri și alte semne. Fratele mai mare s-a târât prin iarba proaspăt cosită până la mine, pe palme și pe genunchi, ca să vadă mai bine.

— Și aurul unde e? întrebă fratele mai mare.

— În fântână, unde l-a ascuns bătrânul, acum mult timp.

Mai luă o gură de băutură.

— Și unde e fântâna, atunci?

— Fântâna e undeva pe dealuri.

— Care dealuri?

Am stat și ne-am uitat înspre dealuri. Erau așa de multe, îngrozitor de multe dealuri. Se vedeau nedeslușit până dincolo de orizont.

— Ai și o hartă mai veche?

I-am zis că aveam și peste câteva clipe mi-am dat seama că el vorbea tot de aur.

Atlasul meu era din 1981, înainte ca regimul să devină atât de paranoic încât să sisteze orice producție. Și din 1989 încoace nu mai apăruse nimic folositor. Așa că am scotocit în rucsac după atlas, ca să-i pot apoi dezamăgi.

Sau poate au crezut că sunt deștept. Cel mai în vârstă începuse să-mi spună că sunt un băiat drăguț, foarte drăguț. Era timpul să plec.

Am luat-o iar peste câmp și i-am lăsat să viseze la aur, deși tot aurul de prin părțile acelea se afla în gura oamenilor. Aceia care își permiteau să mai aibă câțiva dinți. Lucrându-și cele câteva parcele de pământ de pe care scoteau atâta porumb și fân cât să ajungă pentru animale. Fără apă curentă, cu fântânile înghețate mai mult de cinci luni pe an – vine primăvara și atunci te poți spăla în fiecare lună, indiferent dacă e nevoie sau nu. Familia, drojdia societății. Dacă aveai noroc. Pentru că oricine a avut ocazia să plece, s-a folosit de ea.

Am luat-o în jos pe o cărare îngustă prin pădure, folosindu-mi picioarele pe post de frână, cu grijă să nu derapez. Mi-era greu să înțeleg cum puteau trece căruțele pe acolo, dar uite că puteau, judecând după urme.

În josul pantei era un pârâu; cărarea se lărgea, transformându-se într-un drum de pietriș. Cale de vreo oră de valea în care ajunsesem era orașul Sichevița. Am trecut pe lângă două femei care nici nu s-au uitat la mine.

În oraș nimănui nu-i păsa cine eram. Totul era minunat. Câini întinși la umbră, văzându-și de treabă. Asfaltul crăpat. O fată în pantaloni scurți. Un camion cu șase roți. Muzică venind

dinspre o casă cu ușa deschisă. Țiganii care stăteau pe scările din fața ușii, mâncând semințe de floarea soarelui. Un bărbat cu o pălărie de paie, la volanul unui tractor. Era o stradă lungă cu fațade de case vopsite în diferite culori. Mă simțeam ca în apropierea oceanului.

În mijlocul orașului erau o secție de poliție, un oficiu poștal și un bar. M-am așezat pe o bancă așteptând să vină mașina care mergea la Moldova Nouă. O țigăncușă se așezase lângă mine. Venise în vizită la rude. Nu prea aveai ce face în Sichevița, mi-a spus ea. „Naspa.“ Cam de căcat, adică.

Avea dreptate. Trecuseră deja vreo zece minute.

Apoi a apărut un camion mare. În spate avea geamuri și bănci pe ambele părți. A fost odată un camion care a futut un autobuz și din idila asta a ieșit o tărăboanță. Mi-am trântit rucsacul pe o roată de rezervă.

Și am pornit la drum paralel cu Dunărea, în lumina obosită a serii. Fluviul era larg și liniștit, cu Serbia pe partea cealaltă, ca o insulă. Oamenii pescuiau pe mal și din bărci, iar din loc în loc se vedeau turnuri de pază. Era magnific, ca și cum chiar ajunsesem la ocean după o călătorie lungă, la sfârșitul unei zile grele. Îmi venea să merg pe malul Dunării, să merg și să nu mă mai opresc, paralel cu șoseaua. Poate și din pricină că nu mai eram nevoit să merg pe jos.

Când am coborât din camion n-a plătit nimeni. I-am oferit șoferului bani, dar a refuzat să-i primească.

Moldova Nouă era un oraș ceva mai mic sau un târg ceva mai mare. Mulți copii ai străzii. Câteva țigănci alegând niște haine dintr-un container. Blocuri cu patru etaje. Oameni cu fețe aspre. Bărbați cu tricourile suflecate peste buric, dând pe gât

bere la sticlă. Bărbați care își repară mașinile. Femei îmbrăcate de parcă mâine ar veni sfârșitul lumii.

Mi-am găsit un loc de dormit pe marginea drumului, în afara orașului.

Eram iarăși în lume.

V

În gara din Reșița mi-am văzut imaginea într-un geam, dar mi-a luat ceva timp până să mă recunosc. Îmi dispăruse frica din ochi, pentru o vreme.

Am luat un ziar, m-am așezat pe rucsacul pus pe peronul gării și m-am apucat să citesc, ca oamenii care n-au răbdare să aștepte trenul. Se pare că nu pierdusem prea multe. Se întâmplau cam aceleași lucruri, doar că mereu arată un pic ciudat când n-ai mai avut de-a face cu ele un timp, și aveam senzația că puteam la fel de bine să fi citit Herodot sau Biblia, ca să-mi dau seama cum mai mergeau lucrurile în lume. Evident că toți ar trebui să avem ce mânca și destul spațiu ca să ne simțim în largul nostru, dar nu e niciodată chiar așa de simplu. *Toate râurile se varsă în mare; și totuși marea nu se umple.* Chestia asta ar trebui să apară în fiecare ziar, în fiecare zi.

În tren, pe drumul de la Reșița spre Caransebeș, am luat-o iar de la capăt.

Era o femeie grasă, între două vârste, gâfâind de căldură, fâțâindu-se cu prea multe bagaje și vorbind întruna. Nu vorbea cu nimeni în mod special. Vorbea cu toată lumea. Așa era ea

făcută. Mă uitam la ea și simțeam cum mă apucă pandaliile. Era atât de multă în spațiul acela atât de strâmt!

Se așezase lângă mine.

Era foarte cald și înghesuială. Trenul s-a pus în mișcare și ea a început să-i povestească femeii care stătea vizavi ceva despre soțul ei. Se încurcase cu o femeie mai tânără, care se folosea de el, evident, și ea nu voia să-i dea divorțul până nu era sigură că n-o să aibă nimic de pierdut din punct de vedere financiar. Dăduseră oamenii afară de la serviciu și el se pensionase mai devreme, iar pensia lui era mai mare decât a ei. Aveau un apartament cumpărat împreună. Apoi, cum începuse să capete încredere în confidenta ei, i-a povestit de anii în care soțul ei mergea la curve în Reșița.

Trenul s-a oprit fără nici un motiv aparent. De ambele părți se vedeau doar movile de pământ și tufișuri. Aerul stătut dinăuntru parcă se făcea și mai fierbinte. Voiam cu disperare să ies de acolo, să trec de movilă și s-o iau peste câmpuri.

Dar înveți să-ți înăbuși și sufletul din tine, să rămâi surd la dorințele lui, iar brutalitatea asta față de tine se cheamă, în general, sănătate, prin locurile de unde vin eu.

Așa că mi-am ascultat rațiunea, care îmi spunea să stau cuminte. Și trenul tot nu se punea în mișcare, și n-aveam idee când o să pornească odată.

Poate că soțul femeii nu era un om prea bun. Dar cel puțin n-o omorâse.

Confidenta femeii grase își ținea geanta pe genunchi; avea fața plină de urme vechi de coșuri, și câteva încă pe jumătate productive. Purta o bluză neagră cu o inimă argintie în partea din față, peste care scria cu litere fistichii *Natalie*, iar dedesubt, cu litere mai mici, *Paris*. Era trist să te uiți la fața ei, pentru că

se citea pe ea că nu vrea prea mult de la viață și nici ce voia n-o să obțină. Îi dădea Grăsanei sfaturi din reviste pentru femei, din paginile care se ocupau cu astfel de probleme.

Dar, pe de altă parte, noi avem cu toții toaleta în casă, noi, orășenii.

Reșița e, întâmplător, un oraș care trăiește de pe urma unei fabrici ce produce piese pentru mașini. Nebunul a construit-o în ciuda lipsei de cerere de pe piață. Printre multe alte lucruri pe care le-a făcut jefuind efectiv țărănimea, ca să hrănească oamenii îngrămădiți prin blocuri.

Acum muncitorii – soțul femeii celei grase, de pildă – erau dați afară pentru că nimeni nu cumpăra ce produceau ei.

Afacerile mergeau prost peste tot pe-acolo.

VI

Am ajuns înapoi la garsoniera mea de la etajul zece al unui bloc de la periferia orașului, am descuiat ușa și am intrat. Stăteam în mijlocul camerei, uitându-mă în jur. Era la fel cum o lăsasem când îmi revenisem după boală, zilele în care transpiram și mă scuturam tot de frisoane, bântuit de coșmaruri și speriat în ultimul hal, de orice. Camera în care locuiești, se spune, este proiecția personalității tale. În acest caz, eu eram un nimeni. Camera mea era practic goală. O saltea aspră și o pătură. Scaunul și masa la care scriam. Foi de hârtie răspândite pe podea, poezii și povestiri, toate scrise de mână.

Erau așa de multe căcaturi de cumpărat și nu prea mai aveam bani, iar cei pe care îi aveam îmi trebuiau pentru

mâncare. Nu mai voiam să-mi găsesc o slujbă. Avusesem o groază.

Nu mi-a ieșit vraja pentru vreme răcoroasă și m-am trezit iar în mijlocul unui val de căldură, iar unii dintre vecinii mei înnebuneau, clar. Am coborât să-mi iau apă și am luat liftul înapoi. Unul dintre cuplurile de pe palier stătea cu ușa de la apartament deschisă, sperând să se facă un pic de curent. O bătrână mi-a spus să nu mai trântesc ușa de la lift.

I-am mulțumit. Sunt un vecin cumsecade, un cetățean decent. Vreau să fie pace în lume.

Apoi un bătrân care stătea în picioare în pragul ușii, numai în chiloți, cu burta umflată, a început să strige la mine.

Am încercat să-i spun ceva, dar continua să țipe. Un bătrânel singur într-o cameră strâmtă, care n-are nimic de făcut, înnebunește de căldură.

Mă întorc cu spatele și plec.

El încă țipă.

Eu merg mai departe.

Cu dinții sparți

Duminică dimineață. Radu a coborât să mai ia patru beri. S-a întors cu ele sus: erau pentru el și pentru Andrei.

O cameră la etajul unu. Două paturi, câte unul de fiecare parte a ferestrei mari care dădea în stradă. Între paturi, sub fereastră, era o masă. Aveau niște paturi urâte și o masă urâtă. Și camera era urâtă. Țevile din podeaua camerei de deasupra fuseseră sparte și tencuiala de pe tavanul din baia lor se cojea în fâșii, iar pereții erau decolorați. Robinetul de apă caldă era stricat și un șuvoi fierbinte se scurgea neîntrerupt în țevile colectoare. Closetul fără colac abia se ghicea sub atâtea straturi de istorie.

Era un cămin de studenți. Andrei era student, deși nu studia niciodată, și camera era a lui. Radu se mutase acolo după ce îl dăduse soția afară din casă. Avea un serviciu bun, ceva cu computere, și avusese și un apartament bun până să-l prindă nevasta cu alta. Nu-i plăcea să stea cu Andrei și nu-i plăcea nici camera. Nu-i plăcea că Andrei dormea până târziu, bine înfășurat în ambele cearșafuri, lăsând în văzul lumii petele abjecte de pe saltea.

Dar totul avea să se schimbe imediat cum primea viza de Canada. Radu puse cele patru beri pe masă, lângă o revistă cu

mașini lăsată deschisă. Lângă fiecare mașină stătea câte un model, zâmbind. Deja știa pe ce-o să dea banii.

Radu se plimba de colo-colo. Simțea nevoia să vorbească. Andrei știa să asculte. Nu te întrerupea niciodată, dar nici n-avea vreun scop în viață. Nu-și făcea niciodată patul, de exemplu, sau nu-și tăia unghiile de la picioare. Radu ar fi vrut să-i explice ce-i cu nevoia asta de a avea un scop în viață. Ținea sticla în mâna stângă și cu dreapta gesticula.

— Uită-te la mine, de pildă. Pizda aia scârboasă de nevastă-mea vrea să divorțeze și de acum înainte fiul meu nu va mai auzi nimic altceva decât minciuni despre mine, de la ea și de la socri. Va trebui să-i dau bani tot restul vieții. Nu pot să mă întorc la mine acasă și locuiesc în căcatul ăsta de cameră, cu tine. Poți să zici că gata, s-a terminat cu mine, nu?

Andrei nu spuse nimic. Se uita doar. Era așezat în fund pe pat. Își ținea sticla de bere pe jumătate goală în echilibru pe genunchi și stătea cu gura ușor întredeschisă. Se simțea un pic ametit.

— Bun. Felul în care reacționezi la încercările la care te supune viața este definitoriu pentru tine ca persoană. Altul, probabil, ar freca-o la rece prin București ani de zile, aiurea. Dar pentru mine, dacă s-a terminat, s-a terminat. Plec în Canada. România nu mai înseamnă nimic pentru mine. Mă duc s-o iau de la capăt într-o altă țară. În câțiva ani o să am un alt standard de viață, unul la care nici nu îndrăznești să visezi. Asta înseamnă să ai un eșec și să-l transformi într-un succes, Andrei, și nu poți să faci asta decât dacă ai o direcție anume, un țel.

Se oprise și era bucuros că Andrei nu încerca să pună altfel problema.

— Cred că asta explică ce vorbeam mai devreme.

— Probabil că da.

— Vezi?

Timpul trecea și nu mișca nimic, cu excepția mașinilor, a autobuzelor și a unui tramvai, plus câteva camioane. Era duminică și totul funcționa la minima rezistență. Radu se ridicase să se uite pe fereastră și Andrei încă stătea în pat. Apoi Radu spuse:

— După ce termin berea mă duc la țigănci, să mi-o sugă.

Andrei zâmbi.

— Ce, vrei să-ți fac și ție cinste?

— Nu.

— Da, sigur. Hai că bem ceva când mă întorc.

După ce termină cu țiganca, Radu se postă lângă un chioșc din intersecție, sub soarele arzător, să bea o bere și să fumeze o țigară, simțindu-se foarte relaxat. Deși nu fusese cine știe ce, avea senzația că obținuse un fel de victorie. Plătise cam cât pentru patru beri. Capeți fix cât plătești. Radu se aplecă să pună sticla goală la loc și se uită după două studente tinere, drăguțe, în niște pantaloni așa de strâmți de ziceai că stau să crape pe ele. Asta era moda verii, cică. Pizde.

Apoi apăru o mașină scumpă și toți bărbații se întoarseră să se uite. Nu era nimic altceva de văzut pe stradă. O femeie la fel de scumpă coborî de pe locul de lângă șofer și se aplecă spre gemulețul chioșcului să cumpere ceva. Țigări. Toți bărbații de pe stradă se uitau la ea. Se întoarse în mașină. Mașina o luă înspre centru. În scrâșnet de cauciucuri.

Radu veni cu patru beri și le puse pe masă.

— A fost bine?

— O, da. Puțin sport, te ține în viață. Mi-a și înghițit-o. Dacă aveai ceva bani puteai să ai și tu parte de așa ceva. Dar n-ai nici un leu, nu-i așa?

Andrei luă un gât de bere.

— Ce-o să te faci fără bere după ce-o să plec în Canada?

Andrei se uită în jur. N-avea nici un răspuns. Au mai băut o vreme în liniște, ascultând zgomotele traficului. Se auzea un tramvai zăngănind în trecere. Și-au terminat berile.

— Te duci tu de data asta. Uite banii.

Următoarele beri le-au băut stând la fereastră și uitându-se după fete. Era o zi foarte călduroasă și fetele purtau haine strâmte sau, dacă nu, rochii decoltate, lejere, de vară. O fată trecu pe sub geamul lor și când ajunse chiar dedesubt, li se păru că arată din cale-afară de bine, cu materialul subțire al rochiei agățat de sânii pe jumătate expuși. Radu găsea că Andrei are o mutră tare stupidă, așa beat și uitându-se după femei. Stătea cu gura căscată, îi străluceau ochii și avea o privire confuză rău.

— Andrei! Uite-o pizdă pentru tine!

Era o femeie în vârstă care abia-și mai târa picioarele de căldură. Căra două sacoșe. Purta o fustă urâtă, maro și avea o expresie de epuizare pe față, din pricina greutății din mâini și a căldurii. Andrei zâmbi.

Apoi trecu plutind o fată subțirică. Purta un tricou alb prin care i se vedeau sfârcurile. Radu și Andrei se aplecară amândoi pe fereastră în timp ce fata trecea pe dedesubt.

— E a mea, spuse Andrei.

— Poate în visele tale obscene. Hei! Prietenu' meu are ceva pentru tine!

Fata nu și-a ridicat ochii. Au mai privit-o ceva vreme, cum se îndepărta cu fundul ei splendid. Un bărbat care trecea pe acolo

se uită în sus la Radu. Se uită însă un pic prea lung. Avea pielea arsă de soare, ca țăranii, și purta niște pantaloni bufanți de țigan, iar lui Radu nu-i plăcu deloc cum se uita în sus spre ei. Nu-i plăcea să se uite așa la el un nespălat dintr-ăsta cu părul pieptănat cu cărare într-o parte, ca în epoca de aur.

— Ce, mă? zise Radu.

Dar sunase ca un fel de „Hai, fă pași, bă, muistule“. Și bărbatul se oprise. Mai era unul în spatele lui. Avea aceeași tunsoare idioată, cu părul puțin umflat în vârful capului, și aceeași față de om care trage la plug în soare.

— Vezi că ai gura cam mare...

— Du-te, bă, în pizda mă-tii!

După alte câteva urări, primul dintre bărbați îi strigă lui Radu că-l invită până jos să-i dea explicații.

Radu îl trase pe Andrei de la fereastră.

— Haide!

— Nu știu dacă...

Radu o luă la goană pe scări, cu Andrei pleoscăind în urma lui, încălțat în șlapi. Imediat cum ajunse în stradă sub soarele năucitor, Radu simți că ceva e tare în neregulă. Nu mai sărise la bătaie din școala generală și tipul ăla venea drept spre el, clar n-o să mai apuce să facă nici un fel de scandal. Apoi se trezi la pământ.

Era un vis. Visul cu dinții care i se fărâmițau în gură fără nici un motiv și-i scuipa întruna afară. Îl visa cu regularitate de mulți ani și se tot întrebase ce putea să însemne. Erau și alte vise care se repetau, desigur. Cel în care era pe punctul de a face sex, dar nu reușea niciodată din pricina unui lanț de întreruperi și tot felul de lucruri care îi distrăgeau atenția. Sau era într-un loc public, o stație de autobuz, o sală de clasă, și

descoperea că e gol. Visul în care încerca să ajungă undeva și se pierdea, apoi nu mai avea timp, ăsta era un vis care dura ore întregi și se termina abia înspre dimineață, când se trezea epuizat la el în pat. Dar visul cu dinții sparți era cel mai simplu și mai consistent dintre toate, și acum i se îndeplinise.

Pantofi negri, ieftini, fără șireturi, ca să se încalțe mai ușor, și șosete albe, în dreptul feței lui. Pantofii îl loveau în coaste și în umeri. Bătut la sânge de o pereche de pantofi ieftini care se încalță ușor! Nu era prea amuzant. Văzu pete de sânge pe șosetele albe. Închise ochii.

Așteptă să fie sigur că pantofii plecaseră înainte de a-i deschide din nou. Se ridică într-un cot. Femeia în vârstă cu fusta maro era în stația de autobuz. Se uitau unul la altul. Își lăsase sacoșele jos, de o parte și de cealaltă, și își dusese ambele mâini la gură. Vedea ceva îngrozitor. Mai erau și câțiva tineri în stație, stăteau și se uitau. Oamenii din mașini încetineau să se uite. Toată strada se uita. Radu simțea șirurile de ferestre ale blocurilor din jur uitându-se pe furiș în jos la el.

— Andrei! Scoală-te!

Avea o voce ciudată. Buzele îi erau făcute zob.

Șlapii lui Andrei zăceau alături. Se scula cu greu și îi luă în picioare.

S-au dus în cameră. Și-au pus hârtie igienică pe răni. Radu avea doi dinți sparți în față, în partea de sus, și-i curgea sânge din buză. Obrazul drept era zdrelit bine. Avea dâre negre de pământ incrustate în piele. Gemea din reflex și de fiecare dată durerea ascuțită de sub coaste îi curma respirația. Andrei avea o tăietură mică și adâncă sub ochiul stâng. Ochiul era umflat și închis. Își scrântise și încheietura de la mâna stângă. Au stat pe pat o bună bucată de vreme, poate o jumătate de oră, fără să

vorbească. Pe masă erau două beri neterminate. Afară se făcuse liniște și ei erau perfect treji.

Când s-au întors de la spital era întuneric. Radu stătea cu un tampon de tifon la buză. Andrei se întinsese în pat cu fața la perete. Autobuzele, tramvaiele și troleibuzele treceau din ce în ce mai rar de-acum. Se retrăgeau să-și petreacă noaptea la depou. Ieșiseră gândacii, patrulau pe linoleum. Radu și-ar fi dorit să fi venit deja săptămâna viitoare, anul viitor. Și-ar fi dorit să fie undeva departe. Și-ar fi dorit să fie altcineva, cu totul alt om. Nu era vorba atât de durere – îi dăduseră un calmant la spital – cât de faptul că mâncase bătaie. Trântit la pământ și bătut ca un câine. Și de cineva pentru care n-ar fi putut să simtă decât dispreț – pentru părul său, pentru hainele sale, pentru munca sa, pentru felul în care vorbea. Un țigan, practic. Iar dinții sparți erau semnul înfrângerii sale. Visul cel ciudat devenise realitate. Cei doi dinți pe care lumea îi putea vedea când vorbea sau zâmbea. Avusese niște dinți foarte frumoși și până acum nici nu se gândise la asta. Și uite așa îi trecuse viața, parcă îl pedepsise Dumnezeu. Dinții ar fi trebuit să fie mai solizi, mai tari ca oasele – cel puțin așa se presupune. Cei mai puternici din tot organismul. Oamenii care trecuseră prin cutremurul din ’77 spuneau că ce i-a dat cel mai tare peste cap a fost faptul că pământul li se păruse mereu foarte solid.

Înfrânt.

Așa se simțise și când s-a dus la apartament să-i ceară iertare neveste-sii și a descoperit că schimbase yala la ușă. L-a lăsat să intre și i-a explicat ce zice legea. Părea nedrept. Dacă l-ar fi iubit într-adevăr, nu profita în halul ăsta de o greșeală. Avea senzația că de-abia așteptase, în tot timpul ăsta, să-l prindă că face un pas greșit, în timp ce el, credul, își închipuia că relația lor are o

bază solidă. Se uita în urmă, la toate prin câte trecuseră, la toate lucrurile pe care și le spuseseră, își amintea toate dățile în care făcuseră dragoste, și nu mai știa ce e real. Cum putea ceva real să se dezintegreze atât de ușor?

Își desfăcu o sticlă de bere și bău. Vărsă un pic când duse sticla la gură, din cauza buzei rănite și a tifonului. Un șuvoi subțire de bere amestecată cu sânge și salivă i se prelinse pe gât și pe mijlocul pieptului, până jos, în pantalonii lui scurți.

— Andrei, bea o bere cu mine.

— Nu.

Andrei se învelise până peste cap în cearșafuri, stătea cu spatele la Radu. Ca de obicei, salteaua pătată în mod misterios stătea dezgolită sub ochii lumii.

— Andrei, îmi pare rău.

Andrei nu-i răspundea.

Radu rezolvă problema scurgerilor de bere demontând un pix cu mină și folosindu-i tubul de plastic pe post de pai. Era satisfăcut că reușise să rezolve problema. Răspunzând provocărilor la care le supune mediul înconjurător, ființele umane reușesc să progreseze din punct de vedere tehnologic. Își aminti că citise asta undeva. Dar după ce bău jumătate de sticlă, se văzu nevoit s-o încline ca să ajungă cu tubul până la bere și o vărsă din nou. Tifonul de la gură era îmbibat de bere și i se lipise de buză. Turnă bere într-o cană și bău cu tubul din ea.

— Andrei, calmantele astea n-au nici un efect. Îmi pulsează buza. Cred că o să mai iau o pastilă.

— Au spus să nu le combini cu alcool.

— Mereu spun asta.

— N-o să-ți mai rămână nici una pentru mâine dimineață.

— Parcă tu n-aveai chestii dintr-astea în program. Și, oricum, ce spunea Iisus Hristos despre ziua de mâine? Îți aduci aminte?

Andrei nu-i răspunse.

— Spunea că păsările din cer nu se gândesc la ziua de mâine.

Radu luă calmantul și mai desfăcu o bere. Până la urmă n-a fost o zi chiar așa de rea. O căldură adormitoare i se răspândea în tot corpul. Începuse cu o senzație plăcută de amorțeală în membre și apoi se întinsese, cuprinzând masa, cana de cafea plină de bere răsuflată, chiar și pe Andrei, ghemuit ca un copil în așternuturile sale. Afară se auzeau mașinile trecând, torcând. Căldura cuprindea totul, se răspândea asupra orașului lâncezind de oboseală și asupra cetățenilor săi, li se urca încetișor în paturi. Iar el le vedea garsonierele și apartamentele de prin blocuri, pe dinăuntru, mii de celule, un fagure de miere electric, desfăcut în două cu cuțitul. Căldura se răspândea prin troleibuze și autobuze, de-a lungul șinelor de tramvai, care brăzdau pielea de beton a orașului, ca o dantelărie de nervi. Se strecura în casele ticsite ale țiganilor și pe terenurile virane dintre blocuri, în care urlă câinii vagabonzi. Se strecura prin firele de telefon atârnate deasupra străzilor și pe bulevarde cu șase benzi, largi cât fluviile. Firmele de neon de pe clădirile din Piața Unirii clipeau rece spre Casa Poporului.

Orașul era ținut laolaltă de o undă invizibilă de electricitate. Când închise ochii, Radu o auzi bâzâindu-i prin corp, urcând și coborând pe șina spinării. Își aminti de doctorii și asistentele de la spital și un val de recunoștință pentru bunătatea lor îi invadă pieptul, făcându-l să-i vină să plângă. Nu se purtaseră cu el cu dispreț, pentru că era beat și pentru că mâncase bătaie. Se purtaseră bine, ca niște profesioniști. Asistentele îmbrăcate în

alb pluteau de-a lungul coridoarelor ca niște îngeri. O lacrimă fierbinte i se scurgea pe obrazul stâng. Era atât de frumos.

Deschise ochii. Era în Canada. Se odihnea într-un scaun mare și negru, un scaun de dentist. Era foarte sus, în aer. Prin pereții transparenți ai camerei se vedea orașul, clădiri cu geamuri strălucitoare, turnuri și coloane de metal. Dincolo de zgârie-nori era un lac mare, cu reflexii argintii. Urmele albe ale unui avion cu reacție străbăteau cruciș și curmeziș cerul de un albastru rece al iernii și se auzeau clar sunetele rare ale unui concert de vioară, de undeva din tavan.

Un bărbat înalt într-o haină albă stătea în picioare cu spatele la Radu, contemplând cerul. Își ținea mâinile la spate. Orașul era Toronto, iar lacul era Ontario. Dentistul se întoarse încet cu fața la Radu. Arăta incredibil de bine. Avea părul cenușiu, cu câteva șuvițe întunecate, și barba neagră, cu câteva fire cenușii. Sprâncenele îi erau negre, bine arcuite, și acestea, împreună cu ochii lui pătrunzători, inteligenți și întunecați și nasul ușor coroiat, îi dădeau aspectul unei păsări răpitoare. Vorbea pe un ton grav, în engleză:

— Știi, pe vremea când eram copil, în Armenia, într-una dintre diminețile acestea friguroase, cu pământul înghețat, plecam de acasă de la tata spre școală și, uitându-mă înspre vest, puteam să văd în depărtare vârfurile înzăpezite ale Araratului.

Dentistul făcu o pauză și se uită încă o dată înspre oraș. Se întoarse și spuse mai departe:

— Pot să-ți refac dinții. De fapt, pot să-i fac mai puternici decât erau, cu materialele și tehnologia pe care o avem acum la dispoziție.

Radu își atinse cu limba locul gol, zimțat, unde ar fi trebuit să fie dinții. Dentistul continuă:

— După cum progresează știința, cu destui bani ar fi posibil să oprim și chiar să inversăm procesul fizic de îmbătrânire.

Dentistul se duse înapoi la fereastră. Dădu din cap încet, ca pentru el; orașul se întindea la picioarele lui.

Radu se trezi cu o lumină neîndurătoare intrând pe fereastră. Se uită la ceas. Avea cadranul spart. Îi era rău și îl durea gura. Găsi cel de-al doilea calmant al lui Andrei pe masă, înspre partea lui de pat. Se ridică și se duse la baie să facă pipi, dar își dădu seama că nu poate să stea drept. Jos, la baza cefei, simțea o durere cumplită. Luă calmantul cu apă.

Baia nu se schimbase. În continuare, din tavan tencuiala cădea în fâșii, pereții erau pătați, robinetul de apă caldă șuiera, lăsând apa să se prelingă prin rozetă. Își aminti că avea programat un interviu la ambasada Canadei, la ora nouă. Era zece. Se uită la fața lui în oglindă. Vești proaste cât cuprinde.

Și dinții sparți.

Viața mea de artist

Am acoperit tulpinile copacilor și arbuștilor cu straturi protectoare de paie și frunze uscate, am făcut borduri pentru potecile de cărămizi, am tuns iarba. Noi eram vreo treizeci, iar locul era enorm. Iarba de pe terenul vast din fața clădirilor corporației trebuia tunsă în linii drepte, alternativ, astfel încât șoferii care treceau în viteză pe șoseaua din apropiere să vadă niște benzi în diferite nuanțe de verde.

Încărcam cu furca frunzele uscate în roabă când José m-a anunțat:

— *Oye, Felipe, anoche pisé mi mujer.*[1]

Arăta foarte încântat de el însuși. Minunat, am zis. Și ce-i așa neobișnuit în asta?

— Stăm într-o cameră cu alți șase oameni. Nu-i chiar așa de ușor.

Eram cu toții imigranți, majoritatea ilegali. Pe José aproape că-l luaseră pe sus curenții când a trecut râul să ajungă în Statele Unite. Era cam pirpiriu. În dimineața aceea sufla un vânt rece și el dârdâia din toate mădularele. Era primăvară, dar diminețile erau încă friguroase în Virginia, mai ales la primele ore. Cu numai câteva săptămâni înainte, când veneam să luăm

lopețile și greblele dimineața devreme, le găseam cozile acoperite cu o pojghiță de gheață.

— *Lo hizimos muy tranquilamente*.[2]

José s-a îndepărtat împingându-și roaba cu îngrășăminte, frunze uscsate și paie, cu aceeași expresie de încântare pe față.

Supraveghetorul ne-a strigat la masă. Ne-am așezat în cerc pe iarbă să mâncăm.

Ieșiseră și câțiva dintre funcționarii de prin birouri, să se mai dezmorțească. Ne simțeam ciudat uitându-ne la ei în timp ce ne odihneam; acum aveau tenișii albi în picioare și dădeau câteva ture rapide în jurul parcului industrial la care munciserăm noi toată dimineața ca să-i menținem armonia artificială. Era ciudat să-i vezi pe oamenii aceia mergând atât de nefiresc, în pas forțat. Păreau să se îndrepte cu pas întins spre o treabă anume, în permanență concentrați asupra țintei, incapabili să se oprească.

Era țara lor.

Supraveghetorul, Bill, mânca un sendviș, iar noi, ceilalți, aveam turte de mălai, orez și fasole. Îmi spusese că ar vrea să-l învăț spaniolă. Se angajase de curând și voia să ne fie simpatic. Uneori mă punea să-i traduc. Buza de deasupra îi era ascunsă de o mustață pe oală, cum vezi în pozele cu Wild Bill Hickock sau generalul Custer sau oricare altul dintre criminalii ăștia care vânau indieni. Deși n-avea, probabil, mai mult de treizeci de ani, îi cam atârna pielea pe față și era plin de riduri. Avea ochii albaștri, cu marginile pleoapelor inferioare înroșite. De la droguri, îmi povestise el odată. În tinerețe nu-i stătea capul decât la distracție.

În orice caz, acum toate astea erau istorie și, prin urmare, iată-l pe Wild Bill Hickock – după atâția ani demenți în care

fumase marijuana, se ținuse de futaiuri, condusese beat și avusese mici probleme cu legea – supraveghind treaba muncitorilor imigranți, o chestie care probabil i se părea oarecum exotică și întrebându-mă dacă n-aș putea cumva să-l învăț spaniolă.

Desigur, i-am zis că puteam, dar până la urmă povestea asta a rămas la stadiul de discuție. N-aveam parte de cine știe ce mediu academic și studiile interculturale nu se bucurau de succes. Asta și din cauză că angajatorul nostru ne-a tras tuturor clapa. Ceva mai încolo.

Dacă știai engleză și aveai carnet de șofer, te făceau supraveghetor și câștigai cu 1.75$ în plus pe oră. Eu n-aveam carnet.

Eddy mă dusese în DC într-o după-amiază. Ne dăduseră liber și puteam să dau testul. Eddy arăta de 17 ani, dar era cu zece mai mare. Avea o mustață mică și subțire. Toți își lăsau mustață, care cum se nimerea, indiferent cât de prost arătau. Dacă n-aveai păr pe față, însemna că ești indian. Era o problemă de rasă. O mustață deasă însemna coaie mari și sânge de cuceritor.

Centrul de testare consta din câteva barăci prefabricate trântite într-o parcare. Funcționarii erau toți niște înfumurați. Strămoșii lor fuseseră aduși din Africa în lanțuri, în calele vapoarelor, și acum ei erau angajați să stea la birou ca funcționari publici ai Districtului Columbia, iar asta nu prea le convenea. O femeie aspră cu o mapă în brațe stătea lângă mine în mașină. Făcea asta de câțiva ani de zile, dar ei i se părea că trecuseră secole. Plictisită sau nu, arăta bine. Mi-a spus să pornesc mașina. M-am uitat la picioarele ei în timp ce trăgeam

frâna de mână și băgam în viteză și am luat-o din loc, alunecând ușor. Aveam zece ani de condus în spate.

Nici măcar nu ieșiserăm din parcare, când a tras frâna de mână și a oprit brusc mașina.

— Ai picat testul.

Trecusem de un indicator de cedare a trecerii, plasat într-un loc unde n-avea ce căuta, cu câțiva metri înainte de colțul străzii. Ar fi trebuit să mă opresc acolo și să mă uit în stânga și în dreapta de parcă aș fi vrut să-mi dezmorțesc gâtul. Așa scria la lege.

Deci n-aveam să mă fac supraveghetor. N-aveam să primesc o mărire de salariu, și ea putea acum să se ducă liniștită să-și ia o cafea.

A intrat înapoi în baraca din prefabricate, cu emisferele dosului ei intolerant bâțâindu-se într-o parte și în alta în pantalonii largi, în timp ce se îndepărta, fericită cum numai oamenii supărați pe lume pot fi. Eddy și cu mine ne-am întors la muncă. Am luat-o prin cartierele deprimante de negri din sud-estul DC-ului. Erau semne de cedare a trecerii peste tot. Parcă până atunci fuseseră invizibile; acum dădeam peste ele la tot pasul.

— *Hija de puta*, spuse Eddy.

— Mda...

Asta era America. Cam pe atunci am început să am sentimentul că tot ce aș fi încercat să fac aici era sortit eșecului.

Viața mi s-a făcut un pic mai bună câteva luni mai târziu când, în cele din urmă, am reușit să trec de semnul cu „Cedează trecerea“ și m-au făcut supraveghetor. Aveam camioneta mea și o echipă de muncitori și conduceam de colo-colo, între

substațiile de distribuție a electricității din nordul Virginiei. De obicei tăiam iarba, cu niște mașini de tuns enorme. Și întotdeauna mașina era cea care făcea ce voia cu tine, te smucea înainte mai repede decât ai fi vrut să mergi. N-o lua la goană, dar nici nu puteai spune că ieșise la plimbare. Vitezele se schimbau din ghidon. Aveam în cap o imagine de desen animat, cu un bărbat numai pielea și osul, în poziție orizontală și ținându-se strâns cu mâinile de ghidonul uneia dintre mașinile astea de tuns iarba, în timp ce zbura deasupra pământului, cu dinții dezgoliți într-un rânjet comic și totodată disperat.

Iar noaptea, în somn, îți strângeai pumnii ca un clește. Eu aveam mâini mici. Mă trezeam cu degetele amorțite, nu puteam nici să apuc periuța de dinți.

Ceasul suna la 4:45 dimineața. Era întuneric și nu-ți doreai decât să mai dormi puțin. Așa că îți începeai ziua cu acest mic act de violență împotriva corpului tău obosit. Te sforțai să te scoli, să-ți strecori corpul țeapăn în uniformă, pantaloni bej și tricou verde, peste care venea un hanorac verde cu emblema companiei. Și o luai în jos pe scări, prin casa cufundată în întuneric, unde ceilalți încă mai aveau voie să doarmă pentru alte câteva ore. Îmi luam micul dejun și-mi pregăteam mâncarea pentru prânz, apoi, pe la 5:20, venea Eddy să mă ia.

Eram vreo 12 cei cărora Eddy ne asigura transportul, într-un microbuz vechi, și ne cerea câțiva dolari pe zi pentru asta. Dacă aveai noroc, puteai să stai pe roata de rezervă. Nimeni nu prea avea nimic de zis la ora aia. Mergeam înspre centrul orașului, prin cartierul afaceriștilor, pustiu, și peste podul care lega DC-ul de Virginia. De acolo se vedea Lincoln Memorial, puternic luminat în zorii zilei, când ieșeam noi din oraș. Abraham stătea

acolo singur, pe tronul lui de piatră, pe când abia se crăpa de ziuă, contemplând libertatea, spiritul de sacrificiu și alte câteva lucruri pentru care America era măreață. Ne lua aproximativ o oră să ajungem la companie. Birourile clădirii erau ca niște barăci de lemn prefabricate. Cum de obicei n-aveam timp, funcționam cu o precizie de ceasornic și, imediat cum trăgeam pe dreapta, mă îndreptam spre propriul meu tron. Mă simțeam foarte bine acolo. Era curat și liniștit, locul perfect pentru acei funcționari de birou care nu urmau să vină decât peste vreo două ore și, câteva minute mai târziu, ieșeam un pic mai luminos și mai cu suflet, pregătit să-mi încep ziua de muncă.

Se formau grupele de lucru, câte un supraveghetor și o echipă la fiecare mașină, și ne încărcam camionetele cu roabe, lopeți, greble, furci și tot ce ne mai trebuia. Pe la 7 o porneam spre locul unde trebuia să muncim în ziua respectivă, care era la o jumătate de oră distanță, uneori o oră sau mai mult.

Dar întâi ne opream să luăm mâncare de la El Chino's, o benzinărie.

Toate benzinăriile astea aveau *fast food*-uri – cartofi prăjiți și sendvișuri și pizza, făcute undeva într-o fabrică, întotdeauna cu un gust suspect, întotdeauna pline de grăsime și foarte tentante – sau cafea și gogoși. Și, dacă erai destul de tâmpit, găseai și fasole *burrito* ambalată în plastic, cu cincizeci de ingrediente care expirau peste luni de zile, pe care puteai s-o desfaci și s-o pui la microunde, ca să te facă apoi să tragi niște bășini care puteau de parc-ai fi avut în cur un cimitir întreg. Dar trecea ceva timp între micul dejun și prânz și totul era așa de tentant. La El Chino's aveau întotdeauna cartofi prăjiți dintr-aceia plini de grăsime și foarte condimentați, sendvișuri calde cu *bacon*, de care trăgeai cu dinții și se întindea și ouă

răscoapte. Iar El Chino probabil că se trezea la fel de devreme ca noi, amărâtul. Probabil că atunci când era copil, în orașul lui de baștină din Asia, se uita la taică-su cum spăla și călca mii de cămăși pe zi într-o cameră înăbușitoare, plină de boilere și aburi, și acum era fericit că avea o benzinărie a lui pe unul dintre drumurile nu foarte aglomerate ale Americii. Nu știu de unde venea – China, Vietnam sau Coreea –, dar mare parte din viață și-o petrecuse la benzinăria lui, iar de-a lungul anilor învățase chiar și spaniolă. Știa să numere, cel puțin.

Cam în același timp cu noi, apăreau și oamenii de la celelalte companii din zonă care se ocupau cu amenajarea, și era ciudat să-i vezi. Aveau uniforme aproape ca ale noastre, doar că într-o nuanță de verde diferită și cu altă emblemă. Îți stricau toată liniștea, pentru că arătau ca noi, dar erau străini. Ca și cum te-ai uita într-o oglindă în care totul este deformat, dar numai puțin. Simți că ar trebui să recunoști fețele și totuși nu reușești.

Făceau aceeași muncă și trăiau la fel ca noi. Numai compania era diferită. Nu eram unici pe lume, prin urmare. Ne înrolaserăm într-o armată care-și desfășura trupele prin toată țara, salariați în război cu dezordinea suburbană.

Serveam patria amenajând peluzele din fața caselor, adică acele locuri care te făceau să înțelegi că America e condusă de companii, face parte dintr-un sistem. Te pierdeai în sistem pentru câțiva dolari pe oră. Ei cumpărau pământul, ei ridicau casele și apoi aduceau trupele de gherilă ale imigranților ilegali să amenajeze locul, ca să arate drăguț și civilizat și, mai târziu, ca să-l mențină așa. După aceea vindeau loturile, cumpărau iar pământ și o luau de la capăt.

Camioanele veneau și descărcau munți întregi de îngrășăminte, paie și frunze uscate. Cu o iarnă în urmă, devreme, în diminețile înghețate, când de-abia se zărea vreo geană de lumină pe cer, movilele acelea de materie organică închisă la culoare scoteau aburi când le descărcau și scoteau aburi când îți înfigeai lopata în ele, lopata cu coada acoperită de o pojghiță de gheață, iar dacă îți uitai mănușile acasă într-o asemenea dimineață, puteai să-ți bagi mâinile reci în grămada aia caldă care fermenta.

Apoi, ei bine, venea primăvara și nu mai erau aburi. Nu mai era nimic drăguț. Doar o movilă mare, închisă la culoare, într-o zi, de altfel, plăcută. Ore întregi săpam la muntele ăla, învârtindu-ne de colo-colo cu roabele încărcate, ca niște furnici hărnicuțe din desenele animate, obsedate de o baligă enormă lăsată în urmă de o ierbivoră supraponderală. Soarele urca pe cer și, cu o oarecare satisfacție, vedeam cum toată munca noastră cu datul la lopată, împinsul la roabă și tot așa începea să aibă efect. Muntele se făcea tot mai mic. Eram chiar un pic entuziasmați la gândul că în curând va dispărea de tot. Strigam unii la alții din ce în ce mai tare și munca mergea ca pe roate. Era rândul *nostru* să-i venim de hac! Să-l înfrângem! Încă puțin și dispărea ca și cum n-ar fost, chiar înainte să vină următorul camion. Roabele pline haleau acum cu înghițituri mari bucățile rămase din morman. În sfârșit, puteam să ne întindem la soare și să vorbim tot felul de căcaturi pentru o vreme.

Dar apoi, în depărtare, ieșind de pe șosea acolo unde începea drumul care ducea înspre locul nostru de muncă, se ivea un alt camion; abia îl vedeam, mic, ca de jucărie, venind către noi. Și-l priveam cum se face din ce în ce mai mare. Era plin ochi cu

îngrășăminte și își ridica remorca, huruind, ca să-și verse încărcătura exact în locul unde fusese celălalt munte.

N-am învins niciodată muntele acela. Indiferent cât de buni am fi fost, grămezile de îngrășăminte, paie și crenguțe creșteau mereu la loc. Toată treaba asta a noastră cu furcile, roabele și netezitul straturilor protectoare ținea toată ziua, zi de zi; așa ne-am petrecut toată primăvara. Tantal, Sisif și ridicolul. În America existau cantități infinite de îngrășăminte. Era ca o predestinare, imediat cum părinții pelerini s-au dat jos de pe vapoarele lor și s-au trezit că trebuie să facă față provocărilor agricole, s-au hotărât să-și planteze niște tufe, pe care să le înconjoare cu straturi protectoare, iar toată treaba asta urmau s-o facă indienii. Prin urmare, asta era viața noastră. Să le facem pătuțul prețioșilor pomișori, să bătătorim ușurel straturile, ca să arate îngrijite și plăcute ochiului, și să prevenim apariția buruienilor pentru încă un an.

Toată munca asta. De ce să nu arate ceva mai natural, mă întrebam, de ce să-mi petrec zilele făcând gogoșele de bălegar la baza copacilor tineri și a puieților?

Dar era o întrebare tâmpită. Genul de întrebare pe care o pune un om care nu e în stare să-și găsească altceva de lucru. Totul era calculat. Pur și simplu nu-i costam prea mult. Tuturor le plac lucrurile drăguțe și, dacă sunt drăguțe și ieftine, atunci le plac și mai tare.

Iar serile, când cobora soarele pieziș și aveam de-a face cu ultimul munte de îngrășăminte, pe ziua aceea, cel puțin, americanii veneau acasă în mașinile lor, de la slujbele lor de prin birourile capitalei la peluzele frumos amenajate, și viața era minunată. Zgomotul portierelor trântite și al televizoarelor deschise. Chiar arăta ca unul dintre locurile în care să-ți dorești

să trăiești. Soarele nu mai ardea, munca pe ziua aceea era gata, se vedeau grădinarii în fundal, strângând totul, încărcându-și uneltele în spatele camionetelor.

Noi trăiam în altfel de locuri. Noi locuiam în oraș.

Cartierele de negri erau cele mai ieftine. Mai existau și câteva zone mixte. Cea mai bună soluție era să închiriezi o casă mare într-un cartier al negrilor și s-o umpli.

Don Pablo și cei doi fii ai lui locuiau împreună cu vreo alți 14 oameni într-o asemenea casă. Odată a trecut pe acolo o curvă, vai mama ei. Avea nevoie de vreo 10 dolari, urgent. Câțiva chiriași au venit până la ușă, dar nu era nimeni tentat. Femeia tremura ca un câine bolnav. În cele din urmă, lui Don Pablo i s-a făcut milă de ea și a luat-o în primire, apoi au urmat fiul lui mai mare și cel mic, care avea cu câțiva pesos mai puțin decât îi trebuiau în dotare. Toți cu zece dolari.

— *Bastante burato*[3], i-am zis fiului cel mare al lui Don Pablo, în timp ce făceam niște straturi; tăișul lopeților noastre felia frumos gazonul, apoi pătrundea ușor în pământ.

El m-a privit lung.

— Noi suntem și mai ieftini.

Imigranții n-aveau deloc respect pentru bieții negri. Ei aveau hârtiile în ordine, vorbeau engleză și tot trăiau în rahat.

M-a întrebat de ce nu mă duc și eu la curve. Ce, eram zgârcit?

— Eu? Am femeie.

Nu i s-a părut un motiv suficient de bun.

Eram în 17 martie, iar eu mă mișcam îngrozitor de încet. Mi-ar fi picat bine o sărbătoare. Nu păreau să aibă prea multe

sărbători în Statele Unite. Cred că eram doar foarte obosit în ziua aceea. Și Wild Bill Hickock vine și-mi spune:

— Tre' să ne mișcăm un pic mai repede. Mă rog, dacă se poate. Băieții lui Reuben ne-au cam luat-o înainte.

A spus-o politicos. Aproape cerându-și scuze, de fapt. Unul dintre ceilalți supraveghetori se trezise să mănânce căcat de elefant ceva mai repede și Bill era un pic nervos pe chestia asta.

— Pe mine nu mă deranjează, i-am zis, împingându-mi roaba plină.

Lucrul amuzant era că Wild Bill nici măcar nu voia slujba asta. Îl obligase nevastă-sa să și-o ia. El ne-a povestit. Investise bani în echipament. Putea fi propriul lui șef. S-a apucat să ne povestească asta odată, în timpul mesei de prânz.

Stăteam în cerc, vorbind engleză, eu, Bill și un negru mare din New York, Stan, care se mișca cu încetinitorul și era și el supraveghetor. Stan încerca să-și umple timpul așteptând să facă rost de o slujbă ca îngrijitor la terenurile de sport dintr-o școală, unde ar fi avut mult mai puțină treabă de făcut. Venise în Virginia pentru că nevastă-sa își găsise un serviciu mai bun în DC. Stan îmi spunea că el nu și-ar mai părăsi nevasta la vârsta lui – avea vreo 35 de ani – pentru că era prea târziu să se mai poată obișnui cu altă femeie. Într-un fel, era soțul perfect. Stătea serile pe-acasă, trăgând din chiștoc și ascultând muzică. Era și Ramón cu noi, un grăsan din El Salvador cu obrajii rotunzi ca de copil, ochi de chinez și o mustață subțire.

Așa, și Wild Bill ne povestea cum l-a bătut nevastă-sa la cap să-și ia serviciul ăsta, pentru că un salariu stabil era cel mai bun lucru din lume.

Se trezea înainte să se lumineze de ziuă, își ducea fiica – din prima lui căsnicie – la creșă și ajungea la companie pe la 6 jumate, își umplea camioneta și o pornea spre locul de muncă, iar pe la 7 sau 7 jumate era acolo, gata să facă bani. Își trecea în condică nouă ore de muncă, se ducea acasă, se spăla și mânca. Presupun că se uita la televizor câteva ore și-și asculta femeia plângându-se de ce se mai întâmpla la ea la birou.

— Și încă vrea să facă sex în fiecare noapte, adăugă el.

M-am uitat în ochii lui înroșiți și l-am văzut cățărându-se pe ea, îndatoritor. Apoi plecând dimineața și încercând să nu facă prea mult zgomot, ca să o lase să sforăie, trăgându-și singur un șut în cur să se dea jos din pat și să se ducă la muncă pentru salariul ăla stabil.

Ramón ne-a spus că în fiecare seară se duce la femeia lui, tot din Salvador, și ea îi satisface toate poftele. Ramón avea o voce plângăreață și semăna cu un eunuc, genul de bărbat preocupat mai degrabă de burta lui decât de coaie. Ea voia să se mărite cu el pentru că el avea drept de rezidență, iar ea nu, dar, în schimb, ea avea o fată de care trebuia să aibă grijă. Așa că Ramón profita cât putea, se ducea la ea acasă în fiecare seară, rânjind și îndopându-și fața aia grasă a lui.

— Ăsta e singurul motiv pentru care e bine să te însori, spuse Wild Bill. Pentru mâncare.

Apoi se uită la ceas.

— Gata cu prânzul. Hai înapoi la lucru.

— Dar de-abia a trecut o juma' de oră, am protestat eu.

— Pauza de prânz e doar de o juma' de oră.

Până atunci îmi luasem câte 45 de minute, în echipa lui Reuben și a lui Eddy, și credeam că atâta am dreptul să stau. Când colo, furam de la companie. Uneori, după ce mâncam de

prânz, aveam timp chiar și să-mi trag șapca pe ochi pentru un pui de somn. Zilele acelea fericite se terminaseră. Wild Bill, omul care pe vremuri obișnuia să conducă beat pulbere și să se îndoape cu substanțe ilegale, se hotărâse s-o facă de-acum încolo ca la carte.

Mi-am umplut roaba pentru a cincișpea sau poate a șaișpea oară pe ziua aceea și m-am îndreptat către următorul copac.

Eu m-am însurat pentru că n-aveam nici un sfanț.

Cei 1 500 de dolari pe care îi împrumutasem se terminaseră, Rosa se apucase să mai împrumute încă 500, facturile veneau întruna și eu nu reușeam să-mi găsesc de lucru nici măcar la un bufet nenorocit de pe șosea, să le pun pe masă cafele și gogoși, la cinci dimineața, unor ratați ca mine. Până și în bombele astea îmi cereau să le arăt actele! Lucrasem vreo două zile într-o librărie dintr-un ditamai mall, pe terenurile virane de la periferiile orașului Montgomery, Maryland. Îi mințisem cu actele. M-au lăsat să lucrez vreo două zile, cât am tras eu de timp că o să le aduc. Apoi m-au dat afară și mi-au trimis plata prin poștă.

Stăteam pe treptele din fața ușii. Asta se întâmpla prin octombrie și era încă o vreme călduță.

— Hai să ne căsătorim, am zis.

Era mult mai ușor decât să cumperi o mașină, de exemplu. M-am dus până la tribunalul din Rockville cu pașapoartele noastre și am făcut o programare peste câteva zile. Rosa și-a luat liber de la birou în după-amiaza respectivă, eu am împrumutat o haină și am luat un autobuz până în Rockville.

Am mers să bem o cafea și să stăm puțin de vorbă, să vedem dacă într-adevăr e bine ce facem. Cafeaua și discuția fuseseră

ideea ei. Eu plătisem deja taxa la tribunal și nu simțeam nevoia să mă răzgândesc. I-am spus că o iubeam și asta a părut s-o liniștească.

Căsătoria a fost oficiată de o femeie și noi ne abțineam să nu râdem când am zis cuvintele. Era ca în filme. N-aveam nici inele. Apoi am luat autobuzul înapoi până la mine acasă – în toamna aceea locuiam într-o cameră de la subsolul unei case, în Montgomery – și ne-am consumat căsătoria.

După cum s-a dovedit, ar fi fost mai ușor să-mi fac rost de acte false pentru dreptul de rezidență, și mai ieftin, pe deasupra, dar în momentul acela nu știam pe nimeni care să mă ajute în problema asta.

Într-o zi mă învârteam pe la firmă așteptând să mă duc acasă și unul dintre funcționarii de la birou m-a chemat înăuntru.

— Sunt unșpe oameni acolo, mi-a zis el. Alege trei.

Uneori mă puneau să fac și lucruri de genul ăsta, pentru că vorbeam spaniolă, cică.

Am intrat în camera unde erau cei unșpe oameni, unii așezați, alții în picioare. Păreau să fie mai mult de unșpe, poate pentru că erau toți cu ochii pe mine, așteptând să decid. Toți auziseră că probabil e rost de vreo slujbă și veniseră din oraș, de la o oră distanță, să vadă despre ce e vorba. Unii dintre ei erau mai în vârstă. Unul avea chiar fire cărunte în mustață și o figură înțeleaptă și blândă. Îmi doream ca omul acela să aibă o slujbă. Simțeam că viața ar trebui să devină ceva mai ușoară pentru cineva cu o asemenea față.

— Hai să vedem. Cine e căsătorit?

Aveam șapte oameni.

— Cine are și copii?

Au rămas cinci.

Trei dintre ei, cu cei mai mulți copii, au primit slujbele; printre ei era și cel care îmi plăcuse. Scăpasem de responsabilitate, deși nu eram sigur de criteriile pe care le aplicasem. E posibil să fi descurajat folosirea metodelor contraceptive. Le-am luat numele și m-am dus la șef.

— Fă-le niște xeroxuri după actele de identitate, te rog, mi-a zis șeful.

Așa că i-am dus pe norocoșii candidați la xerox și ei mi-au înmânat documentele. Erau toate false. Și prost făcute. Dacă îți treceai degetul peste ele se simțea că fotografiile erau decupate și lipite pe deasupra. Am glumit cu ei, spunându-le că actele sunt false. Râdeau cam cu teamă, dar n-au spus nimic. Pe moment, eu eram un birocrat al companiei, o persoană importantă. Și niște bărbați în toată firea râdeau de bancurile mele stupide, speriați de moarte, pentru că aveau mare nevoie de o slujbă.

Am făcut xeroxuri. Ca să avem o dovadă, în caz că sunau cei de la imigrări, că am angajat numai rezidenți cu acte în regulă. Compania își făcuse datoria, după litera legii. Compania noastră era la concurență cu celelalte companii care făceau același lucru, așa că să respecți spiritul legii nu era o opțiune. Era primăvară și creștea iarba, iar peluzele trebuiau să aibă marginile frumos aranjate.

Cei de la imigrări n-au sunat niciodată. Imigranții ilegali erau deja o instituție. Care se ocupa de muncile neplăcute.

Ceilalți opt oameni făcuseră călătoria de pomană, dar a doua zi se zvonea că e nevoie de un om care să spele vasele. Pe ușile din spate, erau admiși în bucătăriile restaurantelor din centru.

Am luat-o pe șosea către benzinărie și mi-am cumpărat o bere pentru drumul înspre casă.

De obicei lucram până la 5 și eram înapoi la companie, să ne lăsăm uneltele, pe la 5 jumate sau 6. Eddy, desigur, nu putea să plece până nu se întorcea și ultimul om să aducă echipamentul, adică omul care lucrase cel mai mult în ziua respectivă sau la cea mai mare distanță. Așa că rareori plecam de la companie înainte de 6 jumate, uneori chiar mai târziu.

Așteptam până făceam măcar o treime din drumul înspre casă înainte să-mi desfac sticla de bere, ca să nu mă chinui cu vezica plină. Un asemenea disconfort era ultimul lucru pe care mi-l doream. Corpul meu se simțea deja mai bine, relaxat după muncă. Mi se făcea sete, cum ne întorceam noi prin DC, cu toată populația trează și în mișcare la ora asta, toți americanii aceia ocupați și de succes, agitându-se de colo-colo în lumina serii, văzându-și de treburi; mi se făcea sete și mă cam luam de la berea aia. Era o binecuvântare. Îmi plăcea să mă uit la oraș seara și la toți oamenii aceia care făceau bine. Nu, nu era o binecuvântare. Era doar o bere. Nu era rău.

Asta însemna că ajungeam acasă un pic după 7 jumate. Nouă ore plătite. Cel puțin șase dintre ele mi le petreceam pe drum, încărcând sau descărcând roabe și învârtindu-mă degeaba pe-acolo. Îmi rămâneau nouă ore pe zi, dacă totul mergea bine, pentru orice altceva, inclusiv dormit.

În perioada aceea, dușul era pentru mine o mare plăcere. Apa fierbinte pe mușchii mei obosiți, spălatul în sine și un rând de haine curate după aceea – tricouri și hanorace – și faptul că eram liber până adormeam. Asta nu se întâmpla niciodată prea târziu, cam imediat după ce-mi pregăteam ceva de mâncare.

Ultimul lucru pe care-l făceam era să-mi pun ceasul să sune.
Mă sculam dimineața și o luam de la capăt.
Anotimpurile treceau.

Ajunsesem acasă și îmi făceam ceva de mâncare, ceva cu carne. Colegii mei de cameră se uitau la mine oripilați, pentru că ei erau vegetarieni și participau la campanii pentru drepturile animalelor. Eu nimerisem printre ei accidental. Era una dintre casele acelea din DC pline de tineri cinstiți care lucrau pentru organizații non-profit care se ocupau cu astfel de campanii. Ai mei erau cu campania pentru Mâncare Necontaminată, militau pentru vite, să nu li se mai facă de petrecanie, ca să dea mai mult lapte. În America, pâinea are vreo douăzeci de ingrediente și e făcută în fabrici la sute de mile distanță. Merele sunt mari și frumoase, dar n-au nici un gust. Animalele sunt dependente de droguri. Era într-adevăr o problemă, dar în momentul acela nu voiam decât să-mi pregătesc masa de seară și vegetarienii mei plângăreți încercau să mă convingă să nu contaminez o anumită tigaie, prăjind în ea un animal mort.

— Putem să facem și noi ca evreii, ei au câte două seturi din fiecare, am sugerat.

Pe Continentul Pierdut, maniile culinare deveniseră una dintre multele noi religii. Nu se prindea nimeni că singurul fel în care puteau salva pământul era să-l dea înapoi indienilor.

— De ce nu cooperezi? scânceau ei.

— Pentru că mă doare-n cur.

M-au considerat înapoiat din punct de vedere politic. Nu „progresist“. Eu îi consideram pe ei americani. Le era greu și lor

să fie anglo-saxoni, responsabili pentru soarta lumii. Era o situație cam stupidă, dar plăteam foarte puțin la chirie.

De fapt, lucrasem și eu pentru scurt timp în birourile uneia dintre organizațiile acelea care se ocupau cu campaniile. Eram cercetător, și încă unul foarte bun. Dar femeia americană, cu firea ei constant plângăreață și cam ticăloasă, împreună cu înfiorătoarea plictiseală a unei zile de muncă, m-au făcut să-mi dau seama că am și eu limitele mele și, într-o zi, am simțit nevoia să iau o gură de aer, am plecat la plimbare și nu m-am mai întors.

Apoi mi-am făcut rost de slujba asta. Se plătea ceva mai puțin. Dar nu se plângea nimeni. Era doar o muncă de îndeplinit și atât. Nu mai era vorba de nici un fel de ambiții, posturi, idei, cauze, și oamenii se înțelegeau mult mai bine.

Am trecut prin toate anotimpurile, de la înghețul iernii la canicula verii. La începutul primăverii s-a pornit o ninsoare întârziată și ne-am oprit din lucru, ne-am urcat într-un camion și ne-am uitat ce frumos cad fulgii, speram să acopere lumea și să se sfârșească ziua de muncă, iar Luis ne spunea despre femeile pe care le futuse, și altcineva povestea despre un bărbat care a lucrat pentru companie până și-a pierdut unul dintre degetele de la picior din cauza unui ferăstrău electric și a primit douăspe mii de dolari drept compensație, pe care s-a apucat să-i bea până când i-au mai rămas vreo trei mii, iar pe ăștia i-a furat cel mai bun prieten al lui și s-a întors cu ei în El Salvador. Eram cu toții de acord că bine îi făcuse. Acasă, cu trei mii de dolari puteai să cumperi pământ și să-ți faci o viață. Omul nu tre' să se pișe așa pe șansele pe care le are. Și am vorbit despre cât ai putea să câștigi dacă ți-ai pierde un deget sau o mână.

Accidentele puteau fi și cu noroc. Apoi s-a oprit ninsoarea, a ieșit soarele și supraveghetorii au început să țipe la noi să ne dăm jos din camioane. Dacă nu terminam treaba, îi puneam într-o postură proastă.

În miezul verii, când aveam și eu camioneta mea, echipa pe care o conduceam își termina treaba și după aceea, cum eram într-un loc liniștit, la țară, se adunau cu toții să mănânce de prânz și se întindeau la umbră. Odată, prin nord-vestul țării, unde erau dealuri și DC-ul părea foarte îndepărtat, am văzut un vultur uriaș coborând din înalturi și așezându-se în fața noastră, în praful de pe drum. Luis mi-a spus că în Salvador era plin de dihănii dintr-astea pentru că mereu se găseau cadavre pe drumuri. Americanii susțineau guvernul împotriva rebelilor și, prin urmare, mereu rămâneau cadavre în drum.

Unii nu vor să lucreze pentru alți oameni. Știu că cel mai bine e să aibă pământul lor, că atunci pot fi liberi. Asemenea oameni sunt adevărații idealiști, pentru că au viziunea primilor pași pe care trebuie să-i facă ființa umană ca să fie împlinită. Cei care lucrează pentru alții își compromit acest ideal. Cei care lucrează orbește pentru alții și nu-și dau seama la ce au renunțat sunt deja pierduți.

Săptămâna Paștelui, *Semana Santa*, este o sărbătoare care durează o săptămână în America Latină. În America anglo-saxonă, desigur, este doar o altă săptămână de muncă. Deci am lucrat în Vinerea Mare și apoi am aflat că urma să lucrăm și în sâmbăta Paștelui.

Asta era o veste proastă în sine. Dar era o veste proastă și pentru că nu urma să fim plătiți pentru orele în plus.

Dimpotrivă, pentru ce depășea cele 40 de ore de muncă obișnuite, primeam *jumătate* din plata obișnuită pe oră. Doi dolari jumate în loc de cinci.

Exista un salariu minim, dar asta se pare că nu conta prea mult. Contractul nostru stipula că trebuie să primim un salariu săptămânal, dar nu spunea pentru câte ore. Așa că, practic, în loc să ne jefuiască de-a dreptul, compania ne dădea un bonus pentru orele în plus pe care le lucram. Și cum se întâmpla să lucrăm nouă sau chiar zece ore pe zi, pierdeam cam zece dolari pe săptămână. Apoi, la fiecare două săptămâni, trebuia să lucrăm și sâmbăta. Asta îți lăsa destul timp să te îmbeți peste noapte, să te cerți cu nevasta și duminică să dormi toată ziua. Iar luni treceai iar la treabă, la îngrămădit bălegar în jurul copacilor.

Așa că eram în sâmbăta Paștelui, împingându-ne roabele, aranjând alte câteva straturi protectoare în jurul tufelor, bătătorindu-le frumos și pierzându-ne vremea cu alte asemenea activități idioate la departamentul de înzorzonare. Ne aflam în același parc industrial în care, cu ceva vreme în urmă, Wild Bill mă rugase să-l învăț spaniola. Părea să fi uitat complet de asta. Eram cu toții într-o dispoziție cât se poate de proastă. Și cum mormăiam cu toții în spaniolă, fără să ne mișcăm prea vioi, pe Bill l-a apucat paranoia. I s-a părut că José, pe care îl rugase să se miște puțin mai repede, a zis ceva despre el în spaniolă. Poate chiar o fi zis.

— Ce-i, José, ai vreo problemă cu mine?

José a spus că n-are. Ce altceva ar fi putut spune? Oricum nu vorbea engleză prea bine, așa că, și să fi vrut, tot nu putea zice mare lucru.

Nu-mi plăcea ce se întâmpla. Nici unuia dintre noi nu-i plăcea. Îi spusese lui José să-și vadă naibii de treabă. Noi ne vedeam de treabă oricum. Eram de mult acolo. Nu era nevoie să ni se mai spună.

José a venit întâi la mine:

— *Trabajamos hasta las cuatro. No más. Qué dices?*

Mie îmi convenea. Și vorbele lui au ajuns la urechile tuturor celorlalți din echipă. Indiferent dacă terminam sau nu până la patru, aveam să ne încărcăm echipamentul în camion și s-o luăm din loc. Până la patru, atât. De-abia așteptam. Eram bucuroși că reușiserăm să luăm împreună o decizie.

Prin urmare, la patru deja încărcam camionul. José conducea. Dar Bill, transpirat tot, vine în goană și îmi spune mie, pentru că eu eram cel care vorbea engleză:

— *Hey!* Ce v-a apucat, băieți?

— Ne pregătim de plecare.

— N-ați terminat treaba!

— Ba am terminat.

Am ridicat rampa din spate a camionetei. José s-a strecurat pe locul șoferului. Am urcat cu toții. Bill înjura. Am plecat și l-am lăsat acolo, cu alți câțiva oameni. Îmi amintesc că Ramón era unul dintre ei. Îmi amintesc ce privire de șobolan avea, privirea unui om care n-ar fi niciodată în stare să iasă din turmă. Ne-am întors la companie, am descărcat echipamentul și ne-am dus acasă.

Nu era mare lucru. Dar nouă ni se părea că am realizat ceva.

În noaptea aia m-am îmbătat cu Rosa și ne-am certat. Nu-mi amintesc ce ne-am spus, dar totul era foarte dramatic. Din cauza mea, eram supărat pe viață și pe ea. Presupun că îmi

plăcea să dau vina pe ea pentru America. E o vină cam mare, și tot ea era de vină și pentru alte lucruri. Detaliile nu sunt așa de importante, mereu ne întorceam la câte o chestie foarte veche, cauzele Războiului Troian sau ceva legat de un măr. Cine ce i-a zis cui și de ce. Mai târziu spunea că am trântit-o jos de pe scaun. Îmi amintesc vag că la un moment dat se învârtea cu picioarele în sus pe podea. Devenisem un tip cam nesuferit. Până atunci crezusem despre mine că sunt o persoană decentă, dar ceva mi se întâmplase și acum nu mai era adevărat ce credeam și nu știam nici ce anume s-a schimbat. M-am trezit singur, dimineața devreme. La un moment dat a intrat în cameră, gata îmbrăcată și s-a uitat la mine. Am deschis ochii. Mă durea tot corpul. Mi-a spus că sunt un ticălos.

— Du-te dracului, i-am zis și eu.

Parcă nici vocea nu mai era a mea. Eram răgușit mort. Și alea erau primele mele cuvinte în ziua aceea, Duminica Paștelui.

Rosa a plecat. Dar nu ne-am despărțit. Eram îndrăgostiți.

Asta s-a întâmplat duminică, tocmai bine să-mi strice ziua liberă.

Luni, Iisus se simțea deja mai bine, și eu la fel. M-am trezit pe întuneric, m-am dus jos și când a venit Eddy i-am zis să le spună că-mi iau liber.

M-am băgat înapoi în pat și când m-am trezit din nou strălucea soarele și era tare bine că mai aveam câteva ore lungi și goale înaintea mea. Fără roabe, fără îngrășăminte. M-am plimbat prin cartier, fericit, mi-am cumpărat ceva de mâncare, m-am dus până la poștă; genul de lucruri pe care de obicei n-aveam vreme să le fac. Și în tot timpul ăsta mă gândeam la ei muncind, în vreme ce eu eram liber, și asta m-a făcut să mă

simt și mai bine. După prânz am adormit pe canapeaua mare de sub fereastră. Aveam toată casa aia mare și goală la dispoziția mea. Toți ceilalți locatari erau pe afară, salvau lumea. Să le fie de bine. Eu voiam să salvez ceva din mine.

După-amiază m-am apucat să scriu o poveste. Nu mai scrisesem niciodată o poveste și nu știam dacă sunt în stare. Nu știam cum să fac bani pe tărâmul mierii și al laptelui și nu știam multe alte lucruri, iar să scriu nici atât. Totuși, ca prin farmec, cuvintele se rostogoleau afară, separate și legate, deveneau propoziții și paragrafe care curgeau în josul paginii, transformându-se, cu toată stângăcia lor, în ceva mult mai coerent decât viața mea. Asta era libertatea. Ceilalți muncesc, mă gândeam, și eu stau aici la masa asta, cu un creion în mână, în casa asta mare și goală. Puteam să scriu o propoziție și, dacă nu-mi plăcea, puteam s-o șterg și să fac alta nouă. Dacă exersai îndeajuns, căpătai puterea să spui tot felul de lucruri, chiar dacă nu le auzea nimeni altcineva. O parte îngrădită din tine, o parte debilă, începea să se miște și să vorbească, neîndemânatică și cu atâta mirare.

Afară, prin ușa pe care o lăsasem deschisă, vedeam o pisică; tocmai se trezise, probabil, și-a întins labele din față cât de mult a putut, cu coada ridicată drept în aer, ca un fulger.

În ziua următoare m-am întors la lucru. Eddy nu le spusese că nu vin luni și m-au chemat în birou pentru asta și pentru incidentul de sâmbătă; m-au pus să semnez o hârtie prin care eram de acord că sunt vinovat de ceva. Și pedeapsa: urma să lucrez într-o altă zi liberă, fără plată. Ei bine, aveam nevoie de bani, dar aveam nevoie și să-mi exersez propozițiile, și probabil să mai trag un pui de somn pe canapea.

Când am ajuns la locul de muncă, Wild Bill a venit la mine. Am schimbat câteva cuvinte despre ce se întâmplase. Destul de politicos.

— Am hotărât că nu mai lucrăm după patru. Asta a fost tot.

— Ascultă, eu sunt șeful aici!

— Știu asta.

Voiam să cad la pace cu el, dar n-aveam de gând să capitulez.

— Să muncim sâmbăta pe jumătate din bani! Săptămâna Patimilor e sărbătoare în America Latină, toată săptămâna e sărbătoare. Aici nu înseamnă nimic.

— Ba înseamnă, dacă ești creștin, spuse Bill.

Atunci m-am prins. El era pocăit. Americanii ăștia parcă o au în sânge. Adică îți faci de cap vreo câțiva ani și apoi, imediat ce devii un pic confuz și te frigi, cum se întâmplă mereu în țările pustii și deprimante, Iisus dă peste tine și te ridică la pieptul Lui. Apoi Iisus le strânge sufletele și ei se văd scăpați.

Mi-a părut rău pentru Wild Bill. Nu era prea deștept. Era la fel ca noi, ceilalți, încercând doar să meargă înainte, nu prea apuca să doarmă, nu prea avea bani, era hărțuit între doi stăpâni, se străduia să-și facă nevasta fericită și-și dăruia majoritatea orelor lui de viață unei munci care nu însemna nimic pentru el, care îl plimba de colo-colo, la întâmplare, și-l făcea să se simtă atât de mărunt.

Mi-a părut rău că ne-am purtat cu el ca și cum ar fi fost omul companiei. Era doar un om, cu nimic mai norocos decât noi, și de asta voiam să fac pace cu el.

Dar, lucru cu adevărat incredibil, el insista – în timp ce oamenii de pe cositoare se luptau să tundă iarba, înainte și înapoi, în așa fel încât să obțină acele benzi alternative de verde care li se păreau atât de șmechere oamenilor ce treceau prin

apropiere, pe șosea, înspre capitală – Bill insista și tot insista că el e șeful.

Colorado, spre sud, pe șoseaua interstatală către granița cu New Mexico, întuneric afară, somn, și șoferul spune:

— Hei! E rândul tău să treci la volan!

Era un camion în toată legea, nu mai condusesem așa ceva.

— Bine, trage pe dreapta și o să încerc.

— Nu. O să scot aerul din scaun.

Apăsă pe un buton, aerul începu să sâsâie și scaunul se lăsă în jos.

— Acuma suie-te pe scaunul meu, așa, pe la spate. Ia volanul. O să mă strecor eu pe lângă tine.

Am schimbat locurile fără să încetinim și iată-mă conducând. Așa am ajuns șofer de tir.

Și am mers tot înainte. Nu voiam să mă mai întorc în DC. Nici la nevastă-mea.

Întâi m-am dus la New York să-mi găsesc de lucru. Un prieten de-al meu își cumpărase mașină. Am pornit-o pe drumurile din Long Island, apoi am luat-o către vest, am trecut de Marile Lacuri, peste prerii, înspre Munții Stâncoși. Apoi m-am trezit în camion. Am condus cu rândul peste Stâncoși, traversând deșertul din sud-vest, către California.

Când am ajuns în San Diego, în nord, apunea soarele peste Pacific. Cu câteva săptămâni mai devreme mă uitasem la Atlantic. Din greșeală, traversasem tot continentul.

Habar n-aveam ce fac. Habar n-aveam ce-o să se întâmple mai departe. Nu-mi rămăsese decât să mă mișc, să muncesc mai departe. Pentru moment, poate că era mai bine să nu mă mai gândesc atâta.

1. Azi-noapte mi-am futut nevasta. (în sp. în orig.) (n.a.)
2. Am făcut-o pe tăcute. (în sp. în orig.) (n.a.)
3. Destul de ieftin (în sp. în orig.) (n.a.)

Animalul

Doi bătrâni stăteau într-o grădină de legume. Unul dintre ei era o namilă de om și îți puteai da seama după părul lui sur, și în mod special după mustața lui, tot cenușie și lungă de începuse să se răsucească la capete, că avea o părere bună despre el. Ion se îmbrăca, se ducea în oraș și nu se simțea mai prejos. Întotdeauna își punea pe el o cămașă. Când trebăluia singur în grădina lui din spatele casei se mai descheia la câte un nasture și lăsa soarele să-l mângâie pe burta lui mare, bronzată și lucioasă. Numai dacă era foarte cald își scotea cămașa cu totul. Lui Ion îi plăcea să facă treabă în grădină. Avea viță de vie, pruni, peri și meri. Apoi erau legumele și în fundul grădinii se ridica un șir de plopi; frunzele lor licăreau în lumina soarelui, scuturate de câte o pală de vânt. Dincolo de plopi se vedea lanul de porumb pe care îl arase fiul lui, cu tractorul. Ion stătea împreună cu prietenul lui, Mircea, și admirau amândoi fasolea, ce frumos crescuse, roșiile și celelalte plante.

Mircea avea pe el o pereche de pantaloni scurți. Era singurul bărbat din sat care purta pantaloni scurți. Era chel. Mai purta și un tricou cu „Freddie Mercury“ scris pe el. Și o poză cu Freddie, cam ieșită la spălat.

— Te îmbraci ca un puștan de 12 ani, spuse Ion. Arăți ca o sperietoare așa.

— Nu zău.

— Și habar n-ai cine e Freddie Mercury.

— Un cântăreț din Franța.

— Nu e nici cântăreț, nici din Franța.

— Dacă aș avea țâțe ca ale tale, aș purta și eu cămașă.

— Când te vede lumea pe stradă...

Mircea îl apucă pe Ion de încheietura mâinii. Încerca să-i arate ceva la vreo zece pași de locul unde stăteau ei, un animal care se apucase să roadă câteva fire de mărar.

Ion văzuse multe la viața lui. Când era tânăr, după război, l-au obligat să cedeze zece hectare de pământ bun cooperativei din Timișoara. Atunci a plâns. Și a râs când l-au împușcat pe dictator. Pe vremea aia era deja prea bătrân ca să mai poată lucra pământul cum trebuia. Fiul lui, care trăia la oraș, a cumpărat un tractor și a plantat lanurile de porumb; se întorcea în weekenduri și de sărbători să aibă grijă de pământul familiei.

Dar Ion nu mai văzuse niciodată ceva care să semene cu creatura care se afla în grădina lui de legume în seara aceea.

Cei doi bătrâni stăteau nemișcați. Se așteptau ca animalul s-o ia la goană în orice moment.

Mircea arătă înspre o plasă, lângă piciorul lui Ion. O folosiseră să acopere căpșunile, ca să nu le ciugulească păsările. Dar acum era iunie și se terminase perioada căpșunilor. Ion ridică plasa și-i întinse un colț lui Mircea, fără să-și ia ochii de la creatură. Înaintau încet printre cuiburile de fasole. Nu se puteau abține să nu se lase conduși de dramatismul momentului. Era ca la vânătoare. Pășeau foarte încet. Aveau

amândoi aproape optzeci de ani și oricum nu se grăbeau prea tare cu nimic. Dar în acest moment, care cerea atâta îndemânare, și cu atâta presiune pe capul lor, reușeau să se miște cu o grație desăvârșită.

Creatura se uită în sus la ei. Nu părea dornică să scape. Poate că era un animal foarte prost. Plasa căzu peste ea. Continua să se uite la ei, încrețindu-și nasul. Ion se aplecă s-o apuce de după ceafă, ca nu cumva să-l muște.

— Ai grijă! spuse Mircea.

Creatura nu opunea nici un pic de rezistență. Au dus-o în curte, au descâlcit-o din plasă și au pus-o într-o cutie să se uite mai bine la ea.

Era greu de spus ce animal o fi fost. La urma urmei, amândoi aveau aproape optzeci de ani de când făceau umbră pământului. Într-o sută și șaizeci de ani, te-ai aștepta să fi văzut cam orice animal care putea să trăiască prin partea locului, chiar și pe cele rare sau foarte sălbatice.

Creatura avea urechi mici ca de șoarece, mergea mai mult sau mai puțin tot ca un șoarece și avea păr, nu blană. Dar era de mărimea unui iepure și nu avea deloc coadă. N-avea moacă nici de șoarece, nici de iepure. Și nu părea s-o deranjeze prea tare că se afla în captivitate.

— Poate e o corcitură, spuse Mircea, dând glas unui gând care le trecuse amândurora prin minte. Ca un catâr.

Ion își drese glasul.

— Între un șoarece și un iepure. Hai, nu mă-nnebuni. Poate între un șoarece și un elefant!

Începură amândoi să râdă. Vorbele lui se refereau la bancul preferat al lui Mircea. Mircea n-avea deloc memorie pentru bancuri, așa că nu știa decât unul, pe care îl repeta de câte ori

era cu cineva nou și se cerea un banc: un șoarece se îndrăgostește de o elefăntiță și reușește s-o seducă. În timpul actului, se rupe o creangă din copac și cade peste elefăntiță, care scoate un strigăt de durere. Ei, vezi că-s tare? zice șoarecele printre dinți.

Lui Ion i se păruse mereu un banc oarecum inadecvat, venind din partea unui bărbat cam pirpiriu, care avea o soție foarte grasă, dar nu-i spusese niciodată asta lui Mircea. Asemenea lucruri nu le puteai spune, pur și simplu. Soția lui Ion era și ea cam plăpândă, așa că paturile conjugale ale celor doi prieteni susțineau aproximativ aceeași încărcătură.

În cele din urmă, se plictisiră să stea în picioare și nici soarele nu mai era așa de puternic. Mircea o luă înspre casă pe drumul de țară prăfuit, peste dungile umbrelor pe care și le întindeau trunchiurile copacilor.

*

* *

În seara aceea, Ion se băgă în pat și patul scârțâi sub greutatea lui. Scârțâia în fiecare seară. Ce să-i faci, așa era patul. Așa era și omul. Se simțea un pic îngrijorat. N-o să treacă mult și Mircea probabil o să se apuce să dea din gură și curtea lui o să se umple de oameni curioși să vadă creatura, stând cu toții grămadă să se uite ca proștii și flecărind mai rău ca maimuțele, iar el va trebui să le dea de mâncare și de băut la toți. Va trebui să fie acolo în permanență, să stea cu ochii pe ei și n-o să mai aibă deloc timp de treburile lui. Or să vină și țiganii din partea cealaltă a satului, să sară gardul noaptea și să-i fure animalul. Dacă erau ei în stare să-i jumulească pomii noaptea, sigur or să

fie foarte interesați de un animal ciudat. Unul care s-ar putea să aibă o mare valoare. Sau să le stârnească interesul oamenilor de știință. Exista și posibilitatea unei recompense. O sumă importantă. Ion se dădu jos din pat și aduse cutia de carton în care puseseră creatura din camera mare în camera mică; o așeză pe podea lângă patul lui. Se întinse să mângâie creatura pe cap. Părea să aprecieze gestul, își ridicase capul și mișca din botic. Simți în nări un miros ușor de fân cald și de petale proaspete de trandafir. Chiar era un animăluț liniștit, plin de afecțiune și poate chiar inteligent.

— Ei, hai acuma, Brigitte.

Se băgă la loc în pat. Numele îi venise din pură inspirație de moment. Întotdeauna fusese bun la nume pentru animale. Era unul dintre talentele lui. Și pe ea o botezase după Brigitte Bardot, una dintre marile vedete din tinerețea lui și o mare iubitoare de animale, la rândul ei. Venise la București cu câțiva ani în urmă, era preocupată de soarta câinilor vagabonzi și adoptase unul să-l ia cu ea în Franța. Se dăduse la știri. Era încă o femeie frumoasă, se gândea Ion.

Pe lângă scârțâitul patului se auzeau multe alte mormăieli și oftaturi până să-și găsească el locul. Dar în noaptea aceasta îl frământau prea multe gânduri și nu reușea să adoarmă. Pe lângă toate celelalte lucruri care nu-i dădeau pace, mai era și Mircea. De fapt, Mircea nu-i dădea pace de peste șaptezeci de ani, de când erau copii. Și pe atunci era subțirel ca fusul, împiedicat, și avea tendința să-i stea în drum de câte ori era ceva treabă mai serioasă de făcut. Se certaseră de câteva ori de-a lungul anilor. Fuseseră și situații în care nu-și mai vorbiseră cu lunile. Dar lui Ion o lună sau două nu i se părea un timp neapărat lung. Desigur, treceau mai repede decât pe vremea

când avea douăzeci de ani. Da, se gândea Ion, era cam alunecos, nu prea puteai să pui bază pe caracterul lui Mircea. Asta se vedea și din felul în care se îmbrăca. Cine ar fi vrut să se uite la picioarele lui sfrijite? Și felul în care vorbea despre Brigitte, de parcă ar fi fost proprietatea lui. Probabil deja se gândea la bani.

— Nu știu dacă pot să am încredere în el, îi spuse Ion neveste-sii, pe care aproape o luase somnul.

— În cine?

— În Mircea. Nu e genul de om pe care să te poți baza, la o adică.

— Mai bine nu mai bei cafea după masa de seară. Nu mă mai bate atâta la cap.

Ion rămase treaz o vreme destul de lungă sau cel puțin așa i se păru. Mintea îi zumzăia într-un mod neplăcut. Omul se putea trezi încovoiat de responsabilități când se aștepta mai puțin. Și apoi, când era chiar pe punctul de a adormi, sări brusc în picioare, speriat de un zgomot ciudat. Era ca ciripitul unei păsări din înaltul cerului. Care venea dinspre cutia lui Brigitte. Aprinse lampa și zgomotul încetă. Nevasta lui se ridicase în fund pe pat, uitându-se chiorâș la lumină, cu fața boțită de somn.

— Ce-a fost asta?

— Brigitte! Cânta!

Lumea se făcea tot mai ciudată.

*

* *

Și Mircea dormise prost. Îl deranja atitudinea lui Ion față de animal. Lui îi era clar că jumătate din drepturile asupra

creaturii îi reveneau lui și ar fi fost frumos din partea lui Ion să țină seama de asta. Încă de când erau copii, Ion a vrut mereu să fie el șeful. Ion era cu un an mai mare și mult mai puternic și mereu se jucau numai de-a ce voia el. Iar familia lui Ion avea mai mult pământ. Chiar și după ce le fusese luat pământul, familiile mai bune încă își aminteau care le era locul. De obicei, Mircea nu se supăra că Ion prelua conducerea, pentru că n-avea sens să se certe cu el pentru fiecare mărunțiș. Dar în cazul de față, Ion se gândea, probabil, că acel animal ciudat ar putea să le aducă ceva bani. Sau poate să atragă atenția presei. Și Ion o să stea în grădină, în cea mai bună cămașă a lui, povestindu-le oamenilor de la televiziune cum *el* a fost cel care a capturat animalul.

Ca de obicei, Mircea se trezi mult prea devreme, nevoit să se scoale din pat și să meargă afară să se ușureze. De câte ori i se întâmpla asta, nu mai reușea să adoarmă la loc. Se luminase deja de ziuă. Încercă să-și repete în minte discuția pe care voia s-o aibă cu Ion. Era ca și cum ai juca șah. Și când el o să zică asta, eu o să spun că, apoi el o să-mi răspundă... În acel moment, Mircea vorbi cu voce tare.

— Adică îmi spui în față că...

Nevastă-sa miji un ochi și se uită la el.

Mircea se dădu jos din pat, puse niște lapte la fiert pentru micul dejun și, după ce îl termină de băut, ieși să dea de mâncare la pui și la porc. Era încă prea devreme să se ducă acasă la Ion, așa că se apucă să repare gardul din jurul grădinii de zarzavaturi, pentru că scăpau puii înăuntru, ăia mai mici, și ciuguleau roșiile și ardeii înainte să se coacă.

— Ce devreme te-ai trezit! spuse Ion voios când Mircea apăru la el în curte, câteva ore mai târziu.

Un pic prea voios, se gândi Mircea. E cam nerăbdător, își zise Ion, hotărât să nu-i spună prietenului său că animalul putea să cânte. Au luat-o amândoi spre locul din grădină în care găsiseră creatura, evitând subiectul, fiecare așteptându-l pe celălalt să înceapă. În cele din urmă, Mircea îi dădu drumu':

— Știi, m-am gândit. Poate că ar trebui să anunțăm autoritățile.

— Autoritățile? Ce autorități? Despre ce Dumnezeu vorbești?

— Vreau să spun, animalul...

— Brigitte?

— Da, Brigitte. Din moment ce noi nici măcar nu știm pe ce am pus mâna. Ar trebui să mergem în oraș. Și să anunțăm pe toată lumea. Presa. Sau vreun departament de la guvern care se ocupă cu fenomene dintr-astea neobișnuite. Și, desigur, după cum bine știi, s-ar putea să fie vorba și de o sumă de bani.

Ion, cu buzele strânse, își înfipse degetul de la picior în țărâna dintre araci.

— Noi? Și pe ce-am pus *noi* mâna, mă rog? Ar fi trebuit să-mi dau seama. Probabil că n-ai pus geană pe geană azi-noapte, gândindu-te la banii ăia de recompensă.

— Nu-mi spune că ție nici nu ți-a trecut prin cap.

Ion își drese vocea.

— Întotdeauna m-am mulțumit cu ce-am avut. Asta este o descoperire științifică, nu un bilet la loterie. Dar dacă primesc vreun ban, n-o să te uit.

— Cum ai putea să mă uiți? spuse Mircea, ridicându-și vocea. E pe jumătate a mea și știi foarte bine asta! Așa e drept!

— Acuma nu te agita degeaba! Vezi pământul ăsta? E al meu! Taică-miu mi l-a lăsat mie și la rândul lui îl avea de la taică-su, care i l-a lăsat lui. A trebuit să aștept patruzeci de ani să-l

primesc înapoi. Și pe ea am prins-o aici, asta înseamnă că e a mea.

— Eu am văzut-o primul și am prins-o împreună, cu plasa aia de colo. Așa că nu are prea mare importanță unde a fost prinsă. Legea spune că-i a mea.

— Știu ce spune legea. Dacă merele vecinului cad pe pământul meu, atunci sunt ale mele. Așa că ea e a mea, sută la sută, și dacă primești vreun ban pentru ea, va fi pentru că eu sunt bun la inimă. Dar în momentul ăsta n-aș conta prea mult pe asta.

— Las' că vedem noi!

— Da, vedem noi.

Ion îl însoți pe Mircea până la poartă, unde se despărțiră.

— Porc de Guineea, spuse fiul cel mai mic al lui Ion, care venise de la oraș, unde era profesor la o școală.

— Nu prea arată a porc. Însă am auzit-o guițând.

— Sunt din America de Sud. Indienii din Peru cică le mănâncă. Poate că asta o fi.

— Serios? Și crezi că Brigitte valorează ceva?

— Nu. Și e un el. Uite.

— Prin urmare, așa arată ștremeleagul unui porc de Guineea. Ce pot să zic, m-ai dezamăgit, Brigitte. Sau cum te-o fi chemând, porcușor peruan ce ești.

Ion așează „porcul“ înapoi în cutie.

Intrară în casă să se așeze la masa de prânz. Era sâmbătă. Întotdeauna era frumos când unul dintre băieți trecea pe acasă. Soția lui Ion era plină de viață și aveau o scuză bună ca să stea cu toții laolaltă, să mănânce bine și să bea o țuică de prune. Apoi Ion se ducea să se întindă un pic pe canapea după-masă,

ascultându-și puii din ogradă cum râcâie prin țărână, și adormea.

Mircea fusese furios toată ziua, dar spre sfârșitul după-amiezii nu mai avea pic de energie și se simțea mai degrabă deprimat. Dădu drumul la televizor, însă nu-l prea interesa nimic, îl închise la loc și acum stătea cuminte pe scaun, în timp ce soarele se umfla tot mai mult și se lăsa în jos peste câmpuri, iar lui nu-i venea nici să aprindă lampa, așa că singura lumină din cameră erau razele palide care intrau pe fereastră. După toate probabilitățile, creatura era a lui Ion, din punct de vedere legal. Dar pe el aroganța lui Ion îl jignise. Felul în care îl făcuse să înțeleagă că nu merită nici un fel de considerație. Era vorba de puțin noroc, pe care Ion nu suporta să-l împartă. Ce mai prietenie.

Auzi poarta închizându-se. Pașii erau ai unei femei, dar mai ușori decât ai nevestei lui, care plecase să-și viziteze niște rude în satul vecin. Apăru un cap pe după ușă. Era nevasta lui Ion. Îi spuse că Ion îl roagă să treacă pe la ei ceva mai încolo, la un pahar de vin.

Mircea se învioră imediat. Avusese dreptate să-și susțină punctul de vedere, să arate că el nu se lasă călcat în picioare. Așa trebuia să te porți cu un om ca Ion, care avea tendința să-i sară țandăra din orice.

Mircea mergea pe drumul de țară, iar casele și copacii se transformaseră în siluete. Ramurile copacilor, în special, își abandonaseră concretețea și culoarea și acum se desenau pe cer ca o dantelărie complicată, de doliu. Sau, dacă se uita la ei dintr-un unghi diferit, lumina lor i se părea solidă, neagră, un mozaic neregulat format dintr-un milion de gâze lucioase. Ai

putea să trăiești dintotdeauna și încă să te mire asemenea lucruri, pentru că mereu le uiți. N-ai să știi niciodată asemenea lucruri, pentru că n-ai cum să nu le uiți. Dacă ar fi vrut cineva să picteze o astfel de imagine, ar fi fost imposibil. N-ar fi avut niciodată destul timp. I s-ar fi făcut foame, i s-ar fi făcut somn și, în cele din urmă, s-ar fi descurajat văzând că nu e în stare. Din spatele gardurilor înalte de lemn se auzeau uneori zgomote. Voci de copii. Muzica de la radio. Clincănitul unor oale de tablă în timp ce femeile puneau masa. Sunetele din spatele gardurilor erau sunete pașnice. Mircea salută un vecin, care își ducea vaca de funie înspre grajd, după ultima ei masă la marginea drumului. Apoi trecu pe lângă un băiat și o fată. Se sărutau și el îi deranjase. Și-au dat drumul din brațe și l-au salutat politicos, fără să îndrăznească să mai scoată vreun cuvânt până nu s-a îndepărtat. Aveau amândoi vreo 16 ani. Le știa familiile, le cunoștea bunicii și străbunicii mai bine chiar decât ei. Dar să-și cunoască bunicii nu mai însemna nimic pentru ei. Cei bătrâni se subțiau și dispăreau, iar lumea trebuia descoperită din nou, pentru prima dată. Numai sărutările în serile calde de vară, primele din istoria lumii, erau în continuare reale pentru acei tineri. Și cei tineri aveau dreptate, simțea el. Să stai cu o fată sub un copac, sărutând-o și uitându-te la un drum despre care nu știi nimic și nici nu-ți pasă dacă înseamnă ceva. Și apoi închideai ochii o clipă și erai iarăși un om bătrân, mergând încetișor de-a lungul aceluiași drum.

Pe deasupra lui zbură un liliac. Avusese mai degrabă senzația unei mișcări, fără să distingă o formă, ca un freamăt în câmpul vederii, care dispăruse înainte să se poată concentra. Nu-și dorea să fie altundeva pe lume. Nu știa prea multe, dar cumva simțea că îi e îndeajuns. Te nășteai, mureai, și între

aceste două capete viața era deseori foarte ciudată. Avea un presentiment că o să moară înaintea soției lui și îi părea un pic rău de ea, se obișnuise foarte tare cu el. Ion o să moară și el. Unul dintre ei o să moară primul și celălalt n-o să mai poată veni în vizită, să stea de vorbă la un pahar de vin. Mai aveau și alți vecini, dar nu era același lucru.

Ion îl întâmpină la poartă și îi strânse mâna cu căldură. Deci erau în continuare prieteni și egali, chiar și în privința înțelegerilor asupra animalului. Nu era vorba de bani. Ci doar de respect. S-au așezat la masa de lemn de pe verandă. Ion i-a turnat un pahar de vin roșu dintr-o carafă. Fusese o recoltă mai bună decât cea din anii precedenți. Au stat și au ascultat greierii și au vorbit despre tot felul de mărunțișuri.

— Mi-e un pic foame. Mâncăm ceva?

Ion aduse o cratiță și niște farfurii și Mircea tăie pâinea. Au mâncat în liniște până s-au săturat bine. Apoi au mai mâncat puțin. Era un ghiveci la tavă, cu mai multe feluri de carne și niște cârnați afumați, care se muiaseră frumos la cuptor. Avea ceapă, usturoi, fasole verde, ardei, roșii și cimbru, și frunze de dafin, mărar și pătrunjel – toate din grădină –, iar sosul era cu piper negru din plin, și ardei iute, și niște smântână turnată pe deasupra la sfârșit. Mircea își șterse farfuria cu pâine și luă o înghițitură bună de vin, să nu i se aplece, se lăsă cu scaunul pe spate și scoase un râgâit, fără nici o reținere. Ion umplu din nou paharele. Nu e nimic mai bun în viață decât să stai la sfârșitul zilei lângă un prieten, să mâncați împreună și să stați de vorbă la un pahar de vin.

— În legătură cu Brigitte, spuse Ion.

— Da?

— Tot ce ai spus. Cam ai dreptate.

Ion se întinse pe deasupra mesei și își puse mâna peste cea a lui Mircea, strângându-l ușor și uitându-se în ochii lui.

— Jumi-juma, spuse Ion, zâmbind.

— Da, așa e drept.

— Parte egală. Jumătate tu, jumătate eu!

Ion se așeză la loc pe scaun. Începu să râdă încetișor, cu mâinile pe burta care-i tremura greoaie. Arăta de parcă stătea să plesnească. Avea fața congestionată. Apoi începu să râdă până-i dădură lacrimile, curgându-i pe obrajii lui roșii.

Mircea se uită la grămăjoara de oase din farfurie. Și rămase cu gura ușor deschisă.

Încă o poveste de dragoste

Era sfârșitul verii și stăteam pe terasa unuia dintre barurile mele preferate, sub un lămâi, simțindu-mă destul de bine; bătea o briză ușoară, iar ea a venit și l-a sărutat pe prietenul meu Anton, un actor, apoi s-a așezat la masa noastră. El și-a scuturat țigara în scrumieră, jarul a scânteiat scurt, ne-a prezentat; ea mi-a întins mâna, lungă și bronzată. O chema Ana. Arăta bine și mirosea și mai bine. Era brunetă, cu ochii alunecoși și strălucitori, își mișca grațios mâinile în timp ce vorbea. Dacă mi-ai fi spus atunci că într-o lună urma să ne îndrăgostim și să ne mutăm împreună, aș fi zis că-i o prostie. Trecuse mult timp de când nu mai credeam în miracole.

Dar, ca să nu mai lungesc povestea, exact așa s-a întâmplat.

Într-un weekend minunat din septembrie, am ajutat-o să-și mute lucrurile în apartamentul meu, care dădea înspre parc și de unde se auzeau în fiecare zi vocile copiilor prin ferestrele deschise și vedeai bătrâni și cupluri de tineri stând pe bancă, imuni pentru câteva momente la mecanica stridentă a orașului. Am scăpat un suspin de recunoștință în sinea mea pentru viața asta care putea să fie și bună și mi-am dat seama că totul i se datora ei. Devenisem mai răbdător, mai blând cu ceilalți. Îmi dedicam mai mult timp familiei și zilele de muncă parcă

treceau mai repede. Odată chiar le-am sugerat amicilor, ușor jenat, că nu e nevoie să folosească un limbaj vulgar când se referă la femei. Au râs că mă schimbasem atât de mult și am râs și eu cu ei.

Serile stăteam la fereastra deschisă, ultimele raze calde ale anului cădeau asupra parcului și asupra oamenilor care se plimbau, iar eu mă gândeam că viața, în fond, e așa de simplă! Noi ne-o făceam mai grea decât trebuia, tot agitându-ne atâta, cu ambițiile noastre, cu vanitatea noastră stupidă, dar ea, de fapt, era simplă. Și nu era nimic urât pe lume, în afară de lucrurile pe care și le făceau oamenii unii altora. Aerul cald răspândea sunetele din parc, sufla prin copacii parfumați și-mi limpezea fața. Eram îndrăgostit și lumea mi se părea pură.

Arătam bine împreună, toată lumea spunea asta, și prietenele noastre – iubitele amicilor mei – îmi ziceau că dintotdeauna au crezut că până la urmă o s-o găsesc pe ea, pe cea pe care o căutam. Tuturor le place să-i vadă pe cei singuri fiind în sfârșit cu cineva. Le dă senzația că totul merge bine.

Prima dată când am sesizat mirosul a fost într-o duminică dimineața, când ne-am trezit amândoi în același timp.

Duminica, cea mai frumoasă dimineață dintre toate, când n-aveam altceva de făcut decât să stăm în pat, să facem dragoste, să facem duș, să ne întoarcem iar în pat, să citim ziare, cărți, să ne uităm la televizor până ni se făcea foame. Apoi plecam în plimbare până la piață să cumpărăm ceva de mâncare, de dragul de a cumpăra lucruri și de a ne plimba, mai degrabă, decât de nevoie. Și după aceea veneam acasă cu pungile pline de mâncare, scoteam cumpărăturile și ne apucam să gătim ceva bun.

În dimineața aceea ne-am rostogolit unul cu fața la celălalt. Mi-a zâmbit somnoroasă. Am zâmbit și eu. Mâna mea a alunecat de-a lungul conturului ferm al coapsei ei, peste curba adâncă a șoldului, înspre valea lină a taliei și, în sfârșit, s-a făcut căuș deasupra sânului ei, culmea cea mai apropiată, încercând să apuce cât mai mult din el, și am strâns-o ușor. Apoi mi-am coborât capul să-i pot suge sfârcul închis la culoare și mi-am lăsat mâna în jos pe spatele ei, să-i mângâi cele două emisfere. O voiam toată. Eram lacom. Iar ăsta nu era preludiul unui act sexual ce-ar fi urmat imediat, nu era nici o grabă, mai întâi urma o vizită la baie, să mă spăl pe dinți și să-mi arunc câțiva pumni de apă peste față. Ăsta era doar un mod aparte de a ne spune bună dimineața.

Mi-am dat seama că ceva nu e în regulă când mi-am îngropat fața în părul ei. Iar ea mi-a simțit ușoara crispare.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic, am zis.

I-am adulmecat capul încă o dată, conștient că mă purtam aproape ca un câine.

— E doar părul tău. Miroase... diferit.

Nu era un miros rău sau foarte puternic. Dar era neobișnuit. Nu era al ei. Se simțea un iz ușor de râncezeală, în dreptul tâmplelor.

— Diferit? Cum?

Era un pic îngrijorată. Oamenii sunt întotdeauna sensibili la mirosuri.

— Ei, nu-i nimic, am spus și am sărutat-o pe buze.

Am făcut duș împreună, și-a spălat părul și mirosul a dispărut. Ne-am băut cafeaua, am plecat să ne plimbăm prin parc și apoi până la piață. Era o toamnă dintre cele mai blânde,

cum nu-și amintea nimeni să mai fi fost de mult, și frunzele căpătaseră o nuanță de auriu palid. Sau de galben strălucitor, portocaliu și ruginiu, și roșu ca sângele.

Dimineața următoare m-am grăbit să mă duc la lucru. Seara, când am ajuns înapoi acasă, era acolo, l-am simțit de cum am deschis ușa. Ea a luat florile pe care i le adusesem – niște lalele – și le-a pus în apă. Am deschis o fereastră. Nu era un miros groaznic. Dar mă deranja și mă învârteam din cameră în cameră ca o pisică, adulmecând lucrurile. Mă scotea din fire. Era peste tot și nicăieri. Venea dinspre rufele murdare, îl simțeam în așternuturi. Ea a venit la mine și m-a luat în brațe.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat. La ce te gândești?

Cel mai mult era în *ea*.

— La nimic.

Am pregătit cina. Friptură bine condimentată rumenită în unt, pe care am flambat-o cu coniac când a fost gata – am stins luminile să vedem flăcările albastre – și am amestecat și un pic de frișcă în sosul din tigaie. Și o salată. O masă excelentă. Am băut un pahar de vin roșu, tare, și am uitat ce mă deranjase atâta.

După alte câteva zile am observat că mirosul încă nu dispăruse. Ba era chiar mai puternic. Se răcise și vremea și nu prea mai aveam motive să las geamurile deschise. Nu era insuportabil. Nu pot nici măcar să spun cu siguranță că era neplăcut. Dar era acolo, unde nu trebuia să fie, și imediat ce reușeam să-l uit, ea trecea pe lângă mine și mă izbea și mai rău. Părea să vină *din* ea, mai exact, dar era în mod sigur mai puternic *în jurul* ei, și de asta eram atât de confuz. Am fost cam retras și necomunicativ toată săptămâna aceea. Era îndeajuns

de neplăcut încât să-mi atragă atenția, să încep să nu mă mai simt bine. Ca atunci când te duci la un concert, asculți o muzică foarte frumoasă, dar începe să te mănânce talpa sau te apucă o durere de dinți, nu-ți amintești dacă nu cumva ai lăsat ceva în cuptor sau vreun robinet deschis, și muzica nu mai are nici un farmec. Ana mă întreba întruna ce e în neregulă și eu îi ziceam că nu e nimic.

N-am mai făcut dragoste săptămâna aceea, în afară de o singură dată când eram cam beat.

Sigur venea dinspre ea, am tras eu concluzia vineri seară.

Mă așezasem pe o bancă în parc, într-un loc de unde puteam să văd apartamentul nostru, încercând să amân un pic momentul în care trebuia să mă întorc acasă. Cădeau frunzele în jurul meu. Venea iarna și zilele se scurtau. Ea era acasă, se vedeau luminile aprinse. Străluceau roșiatic, cald, printre ramurile aproape goale ale copacilor, iar eu aveam un sentiment straniu de exil, un fel de nostalgie, ca pe vremuri, când eram adolescent și mergeam noaptea prin orașul singuratic, uitându-mă la ferestrele luminate ale caselor și imaginându-mi încântat viețile perfecte ale celorlalți oameni desfășurându-se în camerele acelea confortabile. O iubeam și știam că sunt infantil. Poate avea o problemă de sănătate și trebuia să-mi depășesc reticențele și să discut cu ea despre asta. Numai că îmi era foarte greu. În primul rând, o să ne apropie mult prea tare, era între noi o distanță care pentru mine încă avea o anume valoare. Eram încă un pic misterioși unul față de celălalt și nu voiam să se termine acest stadiu al relației noastre. Dar purtarea mea o făcea să sufere. M-am dus acasă, hotărându-mă să vorbesc cu ea a doua zi.

A doua zi, seara, aveam niște musafiri. Am ajuns acasă, am deschis larg fereastra, mi-am pus un pahar mare de gin tonic și am decis că o să-i servim cu pâine cu usturoi și ceva delicatese.

Eram cam nervos, gândindu-mă că prietenii noștri or să vină și atunci când o vor îmbrățișa sau săruta, or să observe și ei. Anton a venit primul. N-a spus nimic de miros, a început să vorbească de nu știu ce producție în care era implicat și el. După o vreme – Ana era ocupată în bucătărie – l-am întrerupt. M-am aplecat peste măsuța de cafea:

— Anton, e un miros ciudat. Tu nu-l simți?

A crezut că poate îi sugerez că el l-a adus în casă și s-a uitat pe tălpile de la pantofi.

— Nu de la tine! N-ai simțit un miros ciudat când ai intrat?

Ba da, simțise mirosul de ardei copți. Îi amintea de serile de toamnă ale copilăriei. Și i se făcuse foame.

M-am lăsat înapoi pe spate în fotoliu, confuz, și el a reînceput să vorbească despre teatru. Mi-era greu să mă concentrez la ce spunea.

Apoi a sosit Nick, un prieten vechi de-al Anei. S-au îmbrățișat cu căldură. Nick băuse deja ceva și era într-o dispoziție bună. E un tip foarte masiv, cu un piept mare și rotund, și de fiecare dată când îl vedeam observam că-și tunsese barba altfel, asta dacă nu se rădea în cap. Era solistul unei trupe rap de succes, cu versuri agresive. Lumea se minuna mereu cât de civilizat era în realitate.

— Nick, i-am zis, când l-am prins singur un moment, n-ai observat nimic neobișnuit în casă? Vreun miros ciudat care nu se simțea înainte?

Nu observase. Mi-a lăudat pâinea cu usturoi, totuși.

Și așa au decurs lucrurile mai departe. A fost o seară minunată. Când au venit și ceilalți, ne adunaserăm vreo șase și am stat cu toții la masa mea mare de lemn, prietenii îmi devorau mâncarea – mereu îmi place să le pun prietenilor mei pe masă mâncare bună – și ne simțeam foarte bine dispuși. Am băut și am râs, iar eu am băut și am râs mai mult decât oricine altcineva. Ana arăta minunat. Mi-am pus mâna peste a ei:

— Știți, le-am zis, toată săptămâna mi-a venit un miros ciudat în nări și nu mai scăpam de el. Încă puțin și credeam că am înnebunit. Și știți ce? Nimeni altcineva nu-l simțea.

Nick aprinsese un *joint* și-l trecea în jurul mesei, iar asta mi se părea destul de amuzant.

— Ce fel de miros? m-a întrebat Anton.

Am încercat să le explic. Era un miros acru, înțepător, de parcă ar fi fost ceva pe cale să putrezească. Pâine mucegăită. Un miros umed, ca hainele unei prostituate. Brânză. Pește afumat. Transport în comun. Un miros ordinar, enervant. Semăna cu o mulțime de lucruri și, în același timp, cu nimic anume. Și cu cât mă străduiam să-l descriu, cu atât mi se părea că sună și mai ridicol și ei râdeau de se stricau.

— Serios, zise Ana, toată săptămâna s-a învârtit prin casă adulmecând ca un câine. Începuse să mă îngrijoreze.

— Da’ acum a trecut, am spus eu, simțind că mi s-a luat o piatră de pe inimă.

— Eu am o babă la mine în bloc, zise Anton. Mi-a bătut la ușă să-mi spună că se sufocă de la vaporii degajați de deșeurile toxice, că îi ard ochii și gâtul, și mirosul vine prin țeava de ventilație și prin găurile de la prize. Spunea că nu mai poate să-l suporte. Și că o să cheme poliția. Nu era drept. Nu era civilizat

să te porți așa, îmi tot spunea și mă ruga, dacă pot, să încetez cu aruncatul deșeurilor toxice în chiuvetă.

— Și a chemat poliția? a întrebat Ana.

— Nu cred, zise Anton. Unii nebuni știu cumva că sunt nebuni, își dau seama cât de departe pot merge.

În noaptea aia cred că am râs până am adormit.

Dar, trebuie să vă spun, nu mi-a fost deloc mai ușor din momentul acela, știind că eu sunt singurul care poate să simtă mirosul. Da, mi-a trecut prin cap că poate era ceva în neregulă cu mine, că eram un pic nebun, dar asta nu mă ajuta defel să rezolv problema sau să-mi fie mai ușor să trăiesc cu ea, iar putoarea era din ce în ce mai puternică. Făceam tot ce puteam ca să evit să stau cu ea acasă. Veneam târziu, deja beat, și beam în continuare, într-o atmosferă din ce în ce mai grea de putreziciune.

O mai iubeam încă? Desigur că o iubeam și desigur că i-aș fi arătat-o dacă nu m-aș fi simțit tot timpul atât de hăituit de mirosul acela care părea să vină din porii ei și să pătrundă în toate. Începuse să-mi placă răceala iminentă, purificatoare, a vântului de iarnă, cum îmi intra prin haine, mă mușca de oase, îmi înțepa pielea și omora duhoarea râncedă ce se agățase de mine în camera în care dormisem. Și stăteam pe o bancă în parc, gândindu-mă: Cum de mi se poate întâmpla una ca asta? Așa ceva distruge totul. E posibil să existe un asemenea blestem? Atunci asta o fi. Și atâta timp cât o să mă las sufocat de persoana asta, n-o să pot fi nicicum fericit. Nici ea nu poate fi fericită. E nevoie de credință să mențiii vie vraja iubirii. Îndoielile distrug orice vrajă. Am așteptat și am tot așteptat și

nu e deloc mai ușor. Da, am vrut să-mi salvez iubirea. Dar eram deja otrăvit.

V-a fost vreodată rău de la stomac, cu febră și senzație de vomă? Și într-o asemenea stare, ați mai simțit vreo urmă de iubire? Tot ce face omul atunci când suferă e să sufere. Nu mai e loc de nimic altceva. În această postură mă aflam eu. Tot ce-mi doream era să scap de senzația asta mizerabilă.

M-am dus într-un bar și am băut câteva pahare, apoi am plecat acasă. M-a izbit de cum am intrat pe ușă.

Devenise violent.

Adusesem vorba de miros de câteva ori, dar ea credea că nu vreau decât să schimb subiectul și eram perfect conștient că în felul ăsta nu demonstram altceva decât că nu sunt normal la cap. Nu puteam s-o suport când mă atingea. Mă simțeam groaznic și când o respingeam. Dar mereu mă trezeam că o resping – era aproape un reflex fizic –, înainte să-mi creez spațiul necesar ca să observ cum o făceau să se simtă gesturile mele.

Și apoi, atâta noian de cuvinte! Trebuia să explic întruna ceva ce nu se putea explica. Discuțiile îmi intensificau frustrarea de îmi venea să plâng ca un copil mic. Aveam ieșiri necontrolate de furie, care o speriau și mă făceau să mă simt vinovat a doua zi, când ieșeam din casă și reveneam la o stare mintală ceva mai rezonabilă. Și apoi erau absențele, care o făceau geloasă. De ce o evitam? De ce nu vorbeam cu ea? De ce n-o mai iubeam?

Beam întruna. Desigur, știam din înțelepciunea populară că băutura face rău la depresie. Dar în acest caz, băutura era singura care izbutea să facă lucrurile mai ușoare. Mirosul mă

deranja mai puțin, apoi parcă dispărea cu totul și uneori reușeam să fim împreună ca pe vremuri. Era ca o abandonare, ca o revenire la dragostea noastră, cum fusese ea înainte. Și, în același timp, cumva într-un fel rezervat, amorțit. De parcă murise și deja trăiam cu nostalgia ei.

Nimeni nu știe de unde vine dragostea sau ce este acea magie. Și nimeni nu știe unde dispare.

Îi mulțumesc lui Dumnezeu că a inventat cutiile de medicamente, mă gândeam eu dacă se întâmpla să rămânem unul lângă altul mai mult decât trebuia.

Viața noastră sexuală era moartă. Ultimele flori pe care i le adusesem se ofiliseră și le aruncase. Unde pe vremuri nu era decât generozitate, acum găseam doar amarul. Stăteam în parc, singur cu copacii goi și lucioși din jur și cu vântul iernii, și mă uitam la fereastra unde strălucea lumina casei noastre. Uneori îi vedeam silueta sau doar umbra, mișcându-se dincolo de geam. Când o vedeam de la distanța asta, când îmi dădeam seama cât de aproape era, simțeam cum mi se rupe inima.

M-am dus acasă, știind că ne apropiem de sfârșit. Mi-am turnat un pahar de votcă, seacă. Era foarte frig afară. Am destupat sticla, am deschis un pic fereastra, m-am aplecat și am luat câteva înghițituri mari în aerul înghețat și străin.

Am auzit-o în spatele meu. Pașii ei pe parchet.

— Nu mai suport, mi-a spus. Parcă mă urăști. Nici nu te mai apropii de mine.

M-am întors. Îmi părea rău pentru ea. Pentru amândoi. Era mai ușor când simțeai că mai există încă o speranță, după ce te despărțeai de cineva. Am stat lângă fereastră.

— Nici măcar nu spui nimic. E o cruzime. E o cruzime ce faci.

Am luat încă o înghițitură zdravănă.

— Te-ai schimbat, continuă ea.

Se învârtea cu pași mari prin cameră. Nu era genul de femeie căreia să-i placă scenele dramatice. Dar purtarea mea din ultimele săptămâni o ținuse cu nervii încordați. Se plimba încoace și-ncolo. Era posibil să se termine cu lacrimi. Poate ale mele.

— Uită-te la tine! mi-a zis. Spune ceva!

Nu puteam. Vântul rece aproape îmi jupuise obrajii. Am stat acolo, uitându-mă la ea.

— Nu se mai poate așa, a zis.

Mișcările ei, de obicei grațioase, erau acum haotice. Când vorbea, fața și mâinile i se mișcau atât de repede că nu puteam să fiu atent la ea.

— Îmi pare rău, i-am răspuns. Nu pot să explic.

Mi-a zis cu un râs amar că da, mai mult de atât nu pot.

— Plec, mi-a spus apoi. Nu mai stau aici nici o singură noapte. Nu încerca să mă suni.

Mi-a sărit inima. Reușisem, în sfârșit se întâmplase. M-am dus înspre ea. Rămcezeala mă sufoca și tot mi-era greu s-o pierd. O uram. Aveam pumnii strânși. Aș fi putut s-o lovesc și dacă spunea un singur cuvânt aiurea.

— Cățea stricată ce ești! Pizdă stricată!

Am împins-o în drum spre ușă.

M-am dus în parc și am stat acolo mult timp, uitându-mă la fereastră prin împletitura crengilor negre, acum goale, fără frunze. Am continuat să stau acolo și după ce, în sfârșit, s-au

stins luminile și ea plecase, iar eu începusem să tremur. Apoi m-am întors acasă.

Am deschis toate ferestrele. Să intre aer curat. Nu mai eram obligat să explic nimănui ceva ce eu însumi nu puteam să înțeleg. M-am plimbat prin camere, m-am uitat la obiectele familiare, la mobilă, tablouri, cărți. Era totul foarte simplu și concret. Eram din nou singur și mă simțeam ușurat. Înapoi la nimic. Înapoi la zero. Și în același timp simțeam că mi se jucase un renghi murdar. Aerul înghețat curăța duhoarea și deja nostalgia și singurătatea se instalaseră la locurile lor. Îmi doream lucruri imposibile. Îmi doream viața cu ea înainte să se strice totul. Tot ce dădusem îmi fusese luat înapoi și acum aveam chiar mai puțin decât la început.

Vântul rece lua cu sine toată otrava. Afară începuse să ningă. Fulgii enormi pluteau prin aerul întunecat, împinși către pământ, așezându-se peste copacii din parc. Cât de multă mișcare și totuși atâta liniște! Era uimitor. Am început să plâng.

Când mă scufund

I

Blocat într-un taxi, pe o căldură infernală, la semafoarele de la Universitate, mă îndreptam spre Unirii. Traficul la ora de vârf, o demență. Și mi-era rău. Intoxicație. Parcă aveam un bolovan în burtă și nu mi se părea o idee prea bună nici să respir. Înainte să apuce măcar să se miște camionul din față, șoferul de taxi se proptise în claxon, așa cum se face la București. Mașina din spate claxonează și ea, apoi șirul de claxoane se întinde în urma noastră. Un lanț inutil de zgomote și gaze fierbinți de eșapament prin geamul deschis. Șoferul accelerează spre următorul stop, ieșind pe interval să vadă dacă poate depăși camionul și virează scurt înapoi în rând când își dă seama că nu poate. Își varsă nervii pe mașină și după mașină pe mine. Nu-mi vine deloc să-l cunosc. Un corp mărunțel, umflat, într-un maiou roșu strălucitor, cu umerii și brațele acoperite de păr negru și des. La semafoarele de la Unirii frânează puternic, aruncându-mă în față. Ajunsesem la porțiunea de oraș dărâmată și reconstruită de dictator, nouă și teribilă.

— Ia-o mai ușor, îi spun.

Întoarce capul spre mine. Mă uit înainte, cu dinții strânși, încercând să mă abțin. Nu pot să-i văd expresia feței, dar o simt.

Apoi se întâmplă din nou; claxoane, accelerație, frână bruscă.

— Ia-o mai ușor sau lasă-mă să mă dau jos.

Și iar privirea dură, cu soarele arzând în partea cealaltă.

— Dacă aveți o problemă cu felul în care...

Mă aplec și-i dau drumul. Curge din mine ca din găleată. Mă și mir de unde iese. Da' el se miră și mai tare. N-am vrut să-i vomit în mașină, dar asta era problema lui acum, eu le aveam pe ale mele. Scuip, îi arunc niște bani în poală și cobor încet din mașină. Luminile s-au schimbat și șoferii din spate înnebunesc. Mașinile zvâcnesc înainte până la următoarele semafoare și eu mă alătur unei turme de oameni înecați de fum, așteptând să traversez șase benzi de trafic. Ziua se încălzește tot mai tare și mai am de străbătut o bucată bună din Bulevardul Unirii. Acolo stă ea.

Hai să ne întâlnim, i-am spus iubitei mele, să mai vorbim o singură dată.

Nu, mi-a zis ea, înainte să-mi închidă telefonul. Nu fi ridicol.

Ratații orașului. Fac iarăși parte dintre ei. Știu că ar trebui să renunț, dar nu pot.

Se dă liber la pietoni. Ne mișcăm înainte.

II

Cu o zi în urmă, am luat un tren de dimineață de la Petroșani. Un drum pe care l-am făcut de multe ori, dar nu în ultimul an. E un drum lung și în zonele de șes e foarte cald.

M-am dus acasă la soră-mea, Loredana. N-a fost prea încântată să mă vadă. Știa că vin, dar a rămas în ușă câteva secunde, uitându-se la mine, înainte să facă un pas în spate ca să mă lase să intru. N-aveau nici ei prea mult spațiu. Îmi împrumutase niște bani cu un an în urmă și acum aștepta. Este o persoană ordonată, nefericită și crede că mi-am ratat șansele, îmi irosesc viața. Nu-i convine că am avut nevoie să vin la ea.

Au o fetiță mică și un băiat de opt ani, nepotul meu, Ovidiu. El stă pe un scăunel lângă ușa de la balcon, sperând să bată vreo adiere de vânt. E în sufragerie, camera în care dorm părinții lui noaptea. Intru, dar el nu se ridică. Îmi zâmbește și mă duc să-l mângâi pe cap. Îl întreb ce citește. E o carte cu animale care trăiesc în mare. Suntem la etajul patru și se văd vârfurile copacilor legănându-se ușor. El e singurul meu nepot și eu sunt singurul lui unchi. E foarte inteligent, foarte atent și are foarte multă răbdare. E mic pentru vârsta lui, cam apatic și are cearcăne negre în jurul ochilor. Cu câțiva ani înainte crezuserăm că o să moară. Avea o boală de ficat foarte rară. Acum se pare că e mai bine, dar soră-mea încă mai stă cu zilele în sălile de așteptare. Ar trebui s-o întreb cum se mai simte copilul. Dar nu sunt în stare.

Vine și soțul Loredanei. Ne dăm mâna și ne spunem unul altuia că suntem bine. Dă drumul la televizor și se așază pe canapea. Pe ecran se bat doi tipi cu niște bâte acoperite cu pâslă până când unul dintre ei cade de pe un fel de piedestal. Sunt pe o plajă. Cu lume în jur care aplaudă și țipă. E amuzant. Toată lumea e îmbrăcată lejer. Comentatorul își scuipă plămânii.

Cu mult timp înainte, cumnatul meu și cu mine ne-am decis că nici unul dintre noi nu era interesat de celălalt și am căpătat obiceiul să nu vorbim. El are un serviciu bun, câștigă destui

bani. Computere, o firmă străină. Din câte știu, îi place. Și-au luat mașină, au asigurare privată de sănătate. Se gândesc să-și ia un apartament mai mare.

Așteaptă posac să fie gata masa de seară.

Mă duc jos cu Ovidiu și ne așezăm pe o bancă între blocuri, la umbra copacilor, să stăm de vorbă. Blocul lor e în vestul orașului și acolo e la fel ca oriunde altundeva, șiruri după șiruri de blocuri. Totuși, nu e chiar la bulevard și nu arată prea rău. Niște copii se zbânțuie prin preajmă. Câțiva dintre ei vin la Ovidiu și stau puțin de vorbă, dar el nu se duce să se joace cu ei. S-au obișnuit. Fumez o țigară și fumul se ridică în spirale în aer, înspre copaci. Îi spun că înainte să se construiască orașul, înainte să înceapă oamenii să locuiască în orașe, nu era decât pădure peste tot, de la Dunăre până în munți. Cei care nu știau bine drumul se puteau pierde.

Ovidiu îmi spune că atunci când o să se facă mare vrea să fie pădurar, ca să taie copacii cu niște ustensile speciale.

— Și voi aveți ustensile speciale, îmi spune. Burghie. Și căști cu lanternă.

— Da.

— Tu ai vrut dintotdeauna să te faci miner?

— Niciodată.

— Ah.

E adevărat. Dacă ai crescut într-un oraș minier, cu un tată miner, îți imaginezi că viața ta o să fie altfel.

— O să plec de acolo în curând. O să mă duc să mă fac pădurar. Și o să tăiem împreună copaci. Cu ferăstraie electrice.

Copilul îmi zâmbește și eu sunt bucuros. Stăm de vorbă doar.

Mi-e ușor cu copiii. Nu mă străduiesc prea tare și ei mă ascultă. Îi spun lui Ovidiu o poveste cu un bărbat care visase că în pădure e ascunsă o comoară. Și a plecat din satul lui să caute comoara. A umblat încolo și încoace un an întreg fără s-o găsească, dar nu putea să se oprească pentru că vedea comoara cu ochii minții. A descoperit tot felul de lucruri ciudate în pădure și s-a întâlnit cu oameni despre care nici nu știa că sunt de la el din sat. Când s-a întors acasă fără comoară, lumea a început să râdă de el. Dar el, de câte ori îi auzea râzând, își amintea de călătoria lui.

Am urcat înapoi la etajul patru, ne-am așezat la masă. Loredana hrănea bebelușul. Soțul ei nu scotea un cuvânt. Poate din cauza prezenței mele. Sau poate că mereu era așa. Un om resemnat cu viața lui, prea obosit să mai fie dezgustat. Soră-mea mă întreabă de ce am venit la București. Îi spun că am venit să opresc o nuntă. Pufnește.

— Îți pierzi timpul.

— Știu.

— Și-atunci?

Soțul ei ține un os între degete și se uită la mine în timp ce-l roade și-l suge deasupra farfuriei.

— Trebuie să fiu sigur că asta vrea într-adevăr.

— Și-apoi?

— Nimic.

Există un scop în ceea ce fac. Trebuie neapărat să fac asta. Chiar dacă e inutil, pentru mine e necesar.

Și nu vreau să discut asta cu alții.

Se uită la televizor, tot jocuri pe plajă. Apoi un karaoke, toți cântă fals, în engleză. Și reclamele ne spun ce trebuie să

cumpărăm. De obicei țin ceva de băut în casă, dar nu mă întreabă dacă aș vrea, așa că le cer cheile de la ușă.

— Vezi să nu trezești copilul când te întorci.

— Nu-l trezesc.

Mă întorc beat și dau peste pătuțul copilului pe întuneric; copilul începe să țipe. Eu dorm în camera copilului și a lui Ovidiu, separată de a adulților prin niște uși mari de sticlă acoperite cu perdele transparente. Se aprind luminile. Stau pe patul pe care îl împart cu Ovidiu și îmi scot ghetele. Loredana e cu spatele la mine, liniștind copilul, tăcerea ei e mai grea decât cuvintele. Simt aceeași ostilitate ca și înainte, dar acum pare să-și fi găsit un motiv și ea e, fără îndoială, cumva satisfăcută, într-un mod straniu. Ovidiu e întins pe o parte, uitându-se la mine, cu ochii larg deschiși de parcă ar fi stat treaz pe întuneric până atunci. N-are nici o expresie pe față. E mai rău decât dacă ar fi țipat. Apoi se face iar întuneric.

— Îmi pare rău, Ovidiu. N-am vrut.

Tace și pentru un moment mi-e teamă că și el s-a supărat pe mine.

— Mă gândeam. Povestea pe care mi-ai spus-o, cu omul din pădure. E mai bine să găsească totuși o comoară. Așa, toată lumea o să înțeleagă că n-a fost o călătorie degeaba. E un final mai bun. Ce zici?

— Ai dreptate. E un final mult mai bun.

Încă multă vreme după aceea le aud șoaptele în camera alăturată, soră-mea pe un ton aspru, vorbind repede, soțul ei, încet și obosit. Adorm pentru câteva secunde și se face dimineață.

III

Bulevardul Unirii este un vis al perfecțiunii, lung și drept, visul unui nebun. În spatele meu, la distanță, pe o ridicătură de pământ, stă Casa Poporului cea de coșmar. Vechiul București dărâmat cu buldozerul, ca să se construiască în loc un monument al nebuniei. Care acum își bate joc de noi. Nu există destui oameni să umple spațiul ăla. Nu e făcut pentru o măsură omenească. Încă un teren viran în care să se pișe maidanezii. Clădirile sclipesc în lumina intensă a soarelui. Nu e pic de umbră și sunt lac de transpirație. Îmi cumpăr niște apă de la un chioșc, pe care încerc să n-o dau pe gât dintr-odată, și gumă să-mi ia mirosul greu din gură.

Merg întins spre banca unde lucrează Ileana. Îmi simt picioarele scufundându-se în asfalt. Mă uit în urmă și nu e deloc o iluzie. Am lăsat urme în smoala trotuarului.

Banca are aer condiționat. Întreb la vreo trei ghișee și dau de ea la un birou de schimb valutar. O deranjează să mă vadă, dar nu mai are ce să facă. Se ridică de la masă și vine la ușa biroului, unde stăteam în picioare.

— Ce cauți aici?

— N-ai vrut să ne întâlnim. Trebuia să vorbesc cu tine.

Ne așezăm în hol. E îmbrăcată ca de serviciu. S-a fardat și arată grozav, e elegantă. Eu sunt cel nelalocul lui, încă transpirat, venit de pe stradă. Arată probabil ca și cum ar vorbi cu vreo persoană străină, aflată acolo din întâmplare.

— Și? Ce vrei să-mi spui?

În jurul nostru, peste tot, oamenii numără bani. Era o vreme în care un teanc dintr-acela de bancnote ne-ar fi salvat. Dar ce vreau să spun cu acest „ne-ar fi salvat“? Ea e bine acum. Se

întâmplă să mai greșești, dar uiți, treci mai departe. Eu sunt cel care s-a blocat în trecut, tot întorcându-mă când ar trebui să stau deoparte. Știam că o să vină și momentul ăsta, în care o să-mi dau seama că nu se mai poate face nimic, în sfârșit, nimic. *Ce vrei să-mi spui?* Am dat din mâini. O mie de lucruri voiam să-i spun și acum nu-mi venea nimic în cap. Stă picior peste picior, cu mâinile odihnindu-i-se în poală. Pe degetul ei strălucește un diamant. Cărbune sau diamante, e același lucru. E doar o problemă de racord. Și de cizelare. Un biet nemernic a coborât în mină să-l scoată la suprafață. Mă uit în jos și văd că am pantofii murdari. Încerc să nu-i las la vedere, ascunzându-mi picioarele sub scaun.

— Vorbesc cu tine, la mine în cap, tot timpul. N-ar fi trebuit să se termine atunci. Ar fi trebuit de-abia să înceapă. Vreau să spun, când erai însărcinată cu copilul meu.

Întoarce capul. Nu vrea să-și mai amintească de asta acum. E pe cale să înceapă o nouă viață, una mai bună, cu toate piesele la locul lor. O casă, un soț. Cu care să aibă copii.

— Aș putea să mă întorc în București. Să-mi găsesc ceva de lucru, orice.

— Nu. E prea târziu acum.

Simt că mă pierd. O întreb:

— Ești fericită?

— Da.

E adevărat. Am dispărut. Nu mai am loc lângă ea. Mă întreabă de slujbă.

— Spuneai că e numai pentru un an. A trecut deja anul.

— Nu prea am altceva de făcut. S-ar putea să mai rămân un an.

Apare o femeie care îi întinde Ilenei ceva să semneze. Îmi spune că trebuie să plece.

— Bine, du-te.

— Pleacă tu întâi.

Aș fi vrut să mai stau puțin în răcoarea de acolo, dar ea vrea să mă vadă plecând. Nu ne sărutăm, nu ne îmbrățișăm. Ies din bancă. Venisem să-mi îndeplinesc misiunea, acum era gata. Aerul fierbinte din stradă mă pocnește de parcă aș fi deschis ușa unui cuptor.

IV

Am fost student o vreme, la Facultatea de Construcții. Nu prea îți mai găseai de lucru ca inginer de când începuse să se năruie totul în jur și nu mă duceam la cursuri. Dar Bucureștiul era nou pentru mine și era bine să te simți așa de liber. Majoritatea studenților erau ca mine, din provincie, profitând de căminele gratuite.

Pe vremea când am întâlnit-o pe Ileana, oficial nu mai eram student, dar mă înțelesesem cu unul care nu avea nevoie de cămin și-i dădusem niște bani administratorului. Căminele erau niște clădiri de zece etaje, cu câte patru oameni în cameră. Eu stăteam la C7, etajul unu. Ghena de pe coloană se înfundase undeva la etajele de sus, așa că toate gunoaiele se aruncau pe geam, pe terenul viran de dedesubt. Nu știai niciodată ce-o să vezi zburând prin dreptul ferestrei. Sticle. Oase. Prezervative. Și un televizor, în noaptea în care am pierdut calificarea la campionatul mondial. Câinii vagabonzi scurmau prin gunoaiele dintre cămine. Iarna urlau de foame.

Erau vremuri bune. Orașul se simțea bine cu sine însuși în urâțenia lui brutală, abrazivă, dar pentru noi era în continuare nou, treceam prin el și nu ne păsa. Aveam destulă mâncare și băutură, apăruseră și fetele. Un oraș în descompunere, plin de cele mai frumoase fete. Tramvaiele cârâiau oprindu-se în stații și prin ușile care scârțâiau, zăngănind în lături, se vedeau coborând în stradă fetele, grăbite să ajungă la cursuri. Picături de ploaie dansând în cercuri prin băltoace de noroi, toamna, pe trotuarele cârpăcite, și o fată pășind cu grijă pe deasupra să nu-și strice pantofii. O corcitură uitându-se buimacă la fulgii de zăpadă. O fată cu capul gol, repezindu-se spre intrarea în cămin, cu fulgi în părul ei negru.

Aveam bani. Treceam granița în Bulgaria și mă întorceam cu marfă, pe tren, strecurându-le vameșilor partea lor. Uneori mă duceam și în Turcia. Când mă întorceam din călătoriile mele, mă duceam la Ileana, stătea într-o cameră cu alte trei fete din orașul ei. Masa era mereu acoperită cu o față de masă. Uneori erau și niște flori. Paturile mereu făcute, vasele spălate și puse la loc după masă. Aveau răbdare să-și calce hainele pentru dimineața următoare, vorbeau fără să se grăbească. În orașul acela care te îmbolnăvește de nervi sunt uneori femei care știu cum să facă lucrurile frumoase, să pună grație în cele mai simple gesturi.

Mi se par extraordinare vremurile acelea, acum, că sunt doar o amintire. Cât de ușor ne era, asta mă uimește. Uneori plecam cu Ileana în excursii la Predeal, unde munții și brazii îmi aminteau de acasă. Vara, acolo era răcoare și iarna vedeam zăpadă curată. Și aveam o cameră numai pentru noi, să facem dragoste și să stăm întinși unul lângă altul diminețile, ascultând sunetele de afară.

Totul s-a schimbat.

Guvernul băgase taxe de timbru la țigări, ca să descurajeze traficul la negru, și vânzătorii de la chioșcuri se temeau să mai cumpere pachete de contrabandă. Am sfârșit umblând prin cămine, din cameră în cameră, să le vând direct studenților. Întotdeauna ziceau că-mi dau banii mai târziu.

Într-o dimineață mă spălam pe dinți, gândindu-mă ce aș putea să-mi găsesc de lucru, când am auzit că bate cineva tare la ușă. Era poliția, veniseră să-mi ceară actele la control. Încercau să-i prindă pe cei care stăteau pe de-a moaca în căminele de studenți. Am brodat o poveste cum că sunt în vizită, pe care n-au crezut-o, pentru că deja îl luaseră la bani mărunți pe administratorul căminului. S-au așezat, simțindu-se ca la ei acasă, și am stat de vorbă o groază de timp. Până la urmă le-am dat o sută de dolari. Și mi-au promis că n-o să mai aud de ei. Nu eram în situația în care să mă târguiesc cu ei, să ajungem, de pildă, la vreo 40 sau 50 de dolari. Apoi au observat cartușele de țigări și s-au decis să mi le confiște. A trebuit să le învelesc pachetele în niște ziare vechi. Le era târșă să iasă din clădire cu atâtea cartușe de țigări bune. N-au zis nimic de faptul că țigările n-aveau timbru, dar știam că aveau să aibă destule de zis data viitoare, când se vor întoarce. Trebuia s-o șterg.

Mi-am găsit un loc ieftin în centrul orașului, puțin mai mare decât o debara, sub acoperiș, o cameră cu un pat și mai nimic altceva. Dușul era la subsol, un furtun deasupra podelei de beton. Cineva îmi dăduse și o plită electrică. Prietenii au venit în vizită și au râs de cum putea să arate locul. Dar, în general, aveam mai puțini vizitatori decât înainte.

Mi-am găsit de lucru pe un șantier. Primul lucru pe care a trebuit să-l fac era să dau jos tencuiala de pe un perete cu

barosul. Voiau să facă un restaurant acolo și sub tencuială era cărămidă bună, dintr-aia roșie. Două săptămâni am izbit pereții cu barosul ăla. Ridicam nori de praf și îi inhalam. Ieșea praful în valuri și pe stradă. Fetele care treceau pe lângă clădire își acopereau fața cu mâinile. Ne făceam semne când trecea câte una mișto. Atunci când stai cu un baros în mână, plin de praf din cap până în picioare, ți se pare că fata aceea drăguță care trece prin apropiere e dintr-o lume din care tu nu faci parte. Ea arată curată, luminoasă și foarte departe și tu știi că dacă v-ați întâlni, te-ar disprețui, pe tine și salariul tău de mizerie.

Câștigam destul cât să-mi ajungă de chirie și de mâncare, dar pe măsură ce trecea timpul mi-era tot mai greu, cu toate acele zile de muncă, urmate de după-amiezi obositoare de plictiseală. Îți calculai fiecare ban, disperat că duci o viață atât de meschină. Vorbeam cu prietenii de petrecerile noastre de pe vremuri. Și, mult prea repede, ne transformam în niște oameni cum nu voiam să fim.

Apoi mi s-a oferit slujba asta, în mină. Era atât de neașteptată, atât de extremă, că mi s-a părut o șansă. M-am amuzat de ce reacție au avut prietenii mei din București. Pentru oamenii din București, minerii sunt niște brute violente care într-o zi au venit și i-au bătut măr pe contemporanii lor ceva mai sofisticați. Niște oameni care aduc țara la sapă de lemn cu salariile lor imense, pe care le primesc pentru că guvernul se teme de ei. Mi-am propus să fac o astfel de muncă pentru cel mult un an. După aceea o să găsesc eu altceva, cu siguranță. Și, oricum, minele se pot închide în orice moment.

Ileana nu era prea încântată, dar n-a zis mare lucru. Ne-am despărțit cam ambiguu și câteva zile mai târziu coboram în mină pentru prima dată în viață.

Nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru ororile primei săptămâni. Eram un străin, unul care le stătea mereu în drum. Munceam într-un spațiu strâmt, ciocănind la pietrele cele negre, într-o lume complet separată de cea luminoasă de deasupra. Asta e imposibil de înțeles până n-ai coborât acolo: distanța față de lumea pe care ai lăsat-o în urmă. Și știi în fiecare secundă că e posibil s-o fi lăsat în urmă de tot. În acea primă săptămână am trăit cu spaima continuă că o să se prăbușească bolta tunelului. Mulți oameni muriseră pe loc în puțuri. Alții avuseseră timp să aștepte ajutor în liniște și întuneric, fără să știe dacă or să-l primească la timp. Numai de rușine am continuat să mă duc până la sfârșitul săptămânii. Rușinea de a fi trecut în fiecare zi, pe stradă, pe lângă oameni despre ale căror vieți adevărate nu știam nimic. Mi-era rușine că tata făcuse o astfel de muncă și eu nu știusem până atunci cât de rău era.

La sfârșitul primei săptămâni mi-a spus că e însărcinată. Avea nevoie de bani pentru avort. Dacă ar fi avut bani, probabil s-ar fi dus fără ca măcar să-mi spună. Abia terminase facultatea și stătea cu ai ei în Târgoviște, până își găsea ceva de lucru. Costa 22 de dolari. Clinica cerea plata în dolari.

Am plecat de dimineață. Aveam banii în buzunar, dar încă nu credeam că era neapărat nevoie de ei. Pe drum, în timp ce autobuzul șerpuia în jos pe munte, spre câmpiile fierbinți, îmi repetam în minte ce aveam să-i zic. Era o zi senină și munții se vedeau limpede în stânga mea. Mereu îmi aduc aminte de drumul spre Târgoviște, cu șiruri de plopi de o parte și de alta, înalți și drepți, cu spații egale între ei.

Autobuzul m-a lăsat la gară. Urma să fac o plimbare, de acolo până în locul unde mă întâlneam cu Ileana, pe străduțele

liniștite dintre casele care nu dădeau înspre bulevard. Era după-amiaza devreme și străzile păreau somnoroase. Gardurile de lemn ascundeau grădinile și verdeața lor se revărsa pe deasupra. Era un cartier care pe vremuri fusese elegant, dintr-un oraș care pe vremuri fusese prosper, dar îmbătrânise și se stinsese și acum nu mai voia decât să-și vadă liniștit de treburile lui. Ca să fii fericit, îmi imaginam că era de-ajuns să ai o casă pe o stradă ca asta, în care singura tulburare ți-era provocată poate de lacrimile copiilor, când pisica intra în casă, ținând în gură o pasăre cu gâtul frânt.

Ne-am întâlnit într-un parc în apropiere de casa ei. Purta o rochie neagră de vară, neagră ca părul ei, cu un imprimeu cu flori roșii. S-a uitat drept înainte cât timp am stat pe marginea băncii, întors către ea, spunându-i cum o să plec de la mină și o să-mi găsesc de lucru în București, cum o să ne descurcăm noi și totul o să fie bine. Era însărcinată cu copilul meu și eu aflasem asta la sfârșitul aceleiași săptămâni în care aflasem, de asemenea, cât de ușor poți să mori, cât de subțire e firul ăsta care ne ține în viață. Eram îndrăgostit de ea, și eram îndrăgostit de copaci, de soare și de viitor.

Dar în ochii ei mă prăbușisem de mult. Când am terminat de vorbit, a dat încet din cap. După ce se rezolva problema asta, poate mai discutam despre ce simțeam unul față de celălalt. Eu îmi luasem o slujbă la capătul lumii, într-o mină, iar ea nu mai era studentă, trebuia să-și găsească de lucru. N-aveam bani, n-aveam unde locui. Viața era destul de grea și fără un copil. Ea era abia la început de drum și la ce se întâmpla cu țara noastră, nimic nu mai era așa de sigur. I-am promis că o să fim fericiți. A dat iar din cap, încet.

O făceam să sufere, vorbindu-i de lucruri imposibile. I-am dat banii. Ea s-a dus la clinică, eu m-am dus la gară.

Era întuneric când m-am întors la Petroșani. Se vedeau nori imenși venind în grabă dinspre nord, plouase și străzile erau portocalii, lucioase, sub lumina felinarelor. Am găsit un telefon și, la celălalt capăt al firului, ea a început să plângă, încet și îndelung. Nu mai era nimic de zis. Se terminase. În tăcerile lungi stăteam cu receptorul lipit de ureche, cu ochii închiși, simțindu-mă ridicol. Știam că trebuie să spun ceva, dar nu-mi venea nimic în cap. Am întrebat-o dacă a durut și mi-a spus că nu. Și exact când începuse să-mi vorbească, mi s-a terminat cartela. Începutul unei propoziții suspendat în aer. Am rămas tâmpit în picioare câteva secunde. Nu mai știam cine sunt sau cum am ajuns acolo.

Nu mai aveam nici un ban, așa că m-am uitat în jur, poate dădeam de cineva din Lupeni care să mă ajute să ajung acasă. L-am găsit pe văru-meu Marius, în fundul unui bar, jucând table cu niște prieteni. Erau beți și veseli și am stat să-i ascult până au terminat. Eram foarte departe. Viața mea reală se scursese în subterane, nu mai era în văzul nimănui. Omul de la suprafață, cel pe care îl vedeau toți, nu mai eram eu. Mă întrebam dacă se mai simțiseră și alții așa și bănuiam că da. Mă gândeam cum nu l-am cunoscut niciodată pe tata și pe nimeni dintre cei care lucrau cu el, până când n-am coborât eu însumi într-o mină. Am înțeles de ce erau ei împotriva lumii. Nimeni altcineva nu conta, nimeni altcineva nu înțelegea.

În ziua următoare m-am dus la muncă. Era mai bine decât să fac ce vreau cu timpul meu. Nu-mi mai era frică. Am muncit cu spor.

V

— Hei!

— Vreau doar să-mi iau bagajul.

Loredana mă lasă să intru în hol. Vine după mine în cameră și stă în picioare, uitându-se, cu brațele încrucișate, cum îmi strâng lucrurile. De parcă i-ar fi teamă să nu fur ceva.

— Și? Ai reușit cu ce voiai tu?

— După cum ai spus, o pierdere de vreme.

— Și de bani. Ești fericit acum?

Îmi scot portofelul și îi întind două bancnote mototolite de câte o sută de dolari. Banii pe care i-i datoram de peste un an, când mă jefuise poliția și nu mai aveam de nici unele. Îi adusesem în caz că Ileana mi-ar fi dat vreun motiv să rămân. Acum eram în drum spre gară. Îmi cer scuze pentru întârzierea cu banii. Ea se uită la mine confuză. Transformase banii într-un motiv de ranchiună. Și nu mai știe cum să se simtă, plăcut suprinsă pentru bani sau deranjată să afle că până la urmă m-am descurcat un pic mai bine decât se așteptase. Îi spun la revedere civilizat și ușa se închide în urma mea.

Cobor un șir de scări și înțepenesc la jumătatea drumului, cu mâna pe balustradă. Nu mi-am luat la revedere de la Ovidiu. Aș putea să mă întorc.

Merg mai departe.

În gară, la bilete, e haos. Și mirosul oamenilor, așteptându-și trenurile nerăbdători și nervoși, îmbâcsește aerul încins. Toată lumea are aceeași idee – să plece din oraș – și această idee ne-a vărsat pe toți ca prin pâlnie înspre punctul de evacuare, aproape că ne cățărăm unii peste alții ca niște furnici. Mă așez la o coadă lungă și frustrată și, după câteva minute, îmi dau

seama că e o creatură mutantă, cu două capete, amândouă desfășurându-se dinspre același ghișeu. Mă mut la altă coadă. Pe măsură ce înaintează, lumea începe să se certe, din cauza celor care vor să se bage în față. Inevitabilii pensionari se târguiesc ca într-o reclamă a neputinței. Apoi un bărbat care pledează: nu poate pierde trenul. O familie de țigani își saltă bunica pe treptele de afară, din stradă. Bătrâna stă îndesată ca un sac de cartofi pe capacul unei lăzi în care sunt niște nutrii. Iar ei trag lada cu o funie, de parcă ar fi o sanie, printre chițăieli infernale, înspre sala de bilete, strigând nervoși. Probabil că în ochii bătrânei toată scena arată ca un vis ciudat.

Reușesc să prind trenul. Ceilalți șapte din compartiment sunt niște bătrâni din Petroșani. Ca de obicei, unul începe să vorbească și se pun toți pe discutat. Subiectul preferat al tuturor: prețurile, cât costă asta, cât costă ailaltă și cu cât se dădea în nu știu care piață, prețul pâinii în comparație cu anul trecut și cum se duc toate naibii. A fost o zi lungă și lipsa de sens a discuției mă scoate din minți. Același lucru se întâmplă în compartimentele de tren de când lumea. Cum ieșim din București, două femei în vârstă se apucă să vorbească despre diferite dezastre întâmplate în mine de-a lungul anilor. Asta o să dureze o vreme.

Odată a venit un tip din Germania, făcea parte dintr-o delegație a sindicatului de mineri, și noi stăteam în jurul lui împreună cu un translator, iar el spunea: E o crimă! Această mină trebuie închisă imediat! Părea șocat. Apoi noi ne-am întors la lucru. Și el s-a întors în Germania.

Ironia e că nimeni nu vrea cărbunele nostru. E de calitate inferioară și echipamentele noastre sunt vechi de când lumea. E mai ieftin să importe. Guvernul ne-ar închide și mâine, dar le e

teamă că brutele se vor coborî iar de pe dealurile lor și, prin urmare, o târâie așa de ani de zile.

Suntem în câmp deschis, e o seară liniștită. Ciudat, ceilalți pasageri nu mai simt nici ei nevoia să vorbească și e mai bine așa. Sunt foarte obosit. Înspre Pitești soarele pare umflat și greu și umbrele încep să se deseneze pe pământ. Lumina și-a mai pierdut din strălucirea albă și lucrurile îndepărtate se conturează în detaliu. Dealurile, un mănunchi de sălcii la cotitura unui râu. Totul pare prezent și urgent. Ochiul nu mai trebuie să caute, totul este în imediata lui apropiere. S-a întâmplat ceva curios cu felul în care mi-o amintesc pe Ileana, indiferent cât mi-aș spune eu să las trecutul în urmă. Cu cât se îndepărtează, pare să ia contururi tot mai limpezi. Acum știu ce mi s-a întâmplat mai clar decât știam atunci când le trăiam. Nu pot să fac nimic în privința asta, e ca și cum mi-aș spune, de pildă, să mă uit pe geamurile acestui tren, dar fără să văd ce e dincolo de ele.

Un șir de oameni se mișcă pe șosea, de-a lungul unui șir de plopi, cu coasele în echilibru pe umeri. Lamele sunt strânse pe ax și înfășurate în cârpe albe, ca niște bandaje. Și-au terminat treaba și sunt bucuroși că au scăpat. Cunosc sentimentul.

Simt o mână pe umăr, scuturându-mă. Deschid ochii. Zorii cenușii în Petroșani. Oamenii de pe peron trec pe sub geamul meu, cu mersul acela grăbit de prin gări. Sunt nerăbdători să se întoarcă la viețile lor.

Iau primul autobuz spre Lupeni, cerul își recapătă treptat culorile. Printr-o gaură din podea intră gaze de eșapament. Nu se simt prea rău cât mergem drept, dar imediat cum autobuzul face eforturi s-o ia la deal, ne curg ochii și începem să ne sufocăm.

Merg pe singura stradă principală din Lupeni, care este, de asemenea, drumul care străbate Valea Jiului. Drumul se termină în capătul văii, la vreo treizeci de kilometri mai încolo. De-a lungul străzii sunt blocuri golașe din beton, de zece etaje. Cam la fel cum vezi și la periferiile Bucureștiului. Un oraș mort, acolo unde, în mod rezonabil, n-ar trebui să fie deloc un oraș.

Deschid ușa de la apartamentul în care stau împreună cu părinții mei, același în care am crescut. Mă întâmpină tata. De-abia s-a trezit și e îmbrăcat în niște pijamale ponosite și un halat vechi. Îmi spune că mama s-a dus până la piață. Are abia 50 și ceva de ani, dar pare mai bătrân. Se mișcă greoi. Are plămânii terminați din cauza anilor de praf negru inhalat. Are ochii grei și pielea de pe față brăzdată. E dărâmat. Când zâmbește, pare să-l doară, de parcă ar sfida gravitația. Aș vrea să fac un duș, însă robinetul scuipă și tușește. Mă așez în bucătărie și tata îmi face o cafea. Întotdeauna ține câteva sticle de apă în frigider. Nu știi niciodată când se oprește apa. Mă întreabă de restul familiei și eu mint. Îi spun că Ovidiu crește frumos și s-a mai îngrășat un pic. I se luminează fața.

— Ce bine. Foarte bine.

Mă întreabă cum a fost. Crede că m-am dus la București să fac rost de niște bani. Afacerile mele cu țigări. Inventez o scuză, că au vrut prea mulți bani în avans.

— N-are importanță. Măcar ai încercat. Ai simț pentru afaceri. Prea mulți oameni se mulțumesc doar cu ce le pică.

Simt nevoia să dorm, dar în curând trebuie să intru în șut. Mi-am terminat zilele de odihnă și acum e timpul să cobor din nou în mină.

Iau autobuzul împreună cu ceilalți, ne duce în afara orașului, la câțiva kilometri în susul văii, unde e gura puțului. O

femeie ridică bariera să ne lase să trecem. Și-a luat slujba asta de când i-a murit bărbatul în mină, cu un an înainte. Ne schimbăm în salopete, ne punem bocancii și căștile. Oamenii din tura de mai devreme tocmai au ieșit la suprafață. Se mișcă greu, răspândindu-se care pe unde, încercând să se adapteze din nou la spațiul deschis. Sunt obosiți și murdari, și beți de atâta lumină și culoare. Întotdeauna e așa când scapi, când vezi iar cerul, iarba și munții.

Ne suim în lift. Poarta de metal se trântește în urma noastră. La întâlnirea filoanelor de metal se nasc diamantele. Coborâm și aerul se răcește repede. Niciodată nu vorbim în momentele astea. În primele luni sau cam așa, mereu simțeam cum mi se strânge pieptul, dar acum m-am mai obișnuit. Când mă întorc și văd iarăși cerul îmi vin tot felul de idei ciudate, minunate. Parcă asist la nașterea lumii. Aș putea chiar să spun că am început să cred în Dumnezeu. Când mă scufund, în schimb, mi se golește mintea și nu mai știu decât de munca pe care o am de făcut.

Mă trezesc. Sunt în patul Ilenei. E după-amiaza devreme, duminică, nu se simte nici o mișcare pe o asemenea căldură, nici un sunet. Este camera ei din studenție. Stă la birou, în fața ferestrei, scriind. E cu spatele la mine, nu știe că m-am trezit și o privesc. În dreptul ferestrei mari e agățat un cearșaf alb, să facă un pic de umbră. O adiere slabă de vânt ridică încet unul dintre colțurile de jos ale cearșafului și nu se aude decât creionul ei mișcându-se deasupra hârtiei. Are părul negru, strălucitor, pe fondul alb, lucios, al foii de hârtie. Stau întins acolo, uitându-mă la ea.

Liftul se oprește. Se deschid ușile. Ne mișcăm înainte.

Un spectacol

Aplauzele s-au potolit, artistul a făcut un pas înainte și și-a scos cămașa. Publicul a amuțit complet. Avea partea stângă a pieptului atrofiată, suptă, arăta artificial și era proaspăt tivită pe trei laturi cu niște cicatrici roșii: o linie dreaptă puțin mai jos de clavicula stângă, încă o linie dreaptă ușor în stânga sternului și, tot pe stânga, o linie curbă care cobora sub șirul de coaste.

Era un bărbat urât, palid, cu câteva fire de păr răsfirate în vârful capului și expresia unuia care a suferit un șoc teribil cu mult timp în urmă și nu și-a mai revenit. Genul care ar sta într-un colț la petreceri, fără să spună nimic, și de care nici ție nu ți-ar veni să te apropii.

Cu un tampon îmbibat în alcool și-a curățat zonele cicatrizate, apoi a luat un cuțitaș de pe masă. Nu părea să aibă de gând să zică ceva. Toată lumea se așteptase să țină un mic discurs înainte, o expunere a filozofiei sale, un cadru în care publicul să plaseze spectacolul la care avea să asiste. Nu; trecuse direct la acțiune, își decupa cu dexteritate propria carne, pe urmele liniilor lăsate de cicatrici. Dacă e vorba să te tai singur, trebuie să ai ceva îndemânare.

Spectatorii erau așezați pe scaune dintr-acelea sub formă de strapontine, așa cum sunt de obicei prin cinematografe, și s-a

auzit zgomotul multora dintre aceste scaune săltându-se brusc, semn că unii dintre cei de față găseau că spectacolul devenise deja insuportabil pentru stomacurile lor. Era mai mult decât se așteptaseră.

Începuse să curgă ceva sânge, într-adevăr, dar nu foarte mult, carnea din jurul țesuturilor cicatrizate era moartă de ani de zile. Artistul își scotea copcile care îi înconjurau coastele până în dreptul sternului și le lăsa să cadă una câte una într-o soluție albastră. Apoi mai meșteri ceva cu cuțitașul și, iată, ceea ce promisese era pe cale să se întâmple: își vârâse degetele în propria rană, în apropierea inimii.

Acum, că totul era gata, își ridică fața palidă să înfrunte spectatorii. Urma să se uite la ei în tot timpul ăsta. Era vorba de profesionalism. Pentru ei o făcea. Trase și coastele sale se desfăcură. Își deschisese propriul piept ca pe un panou, de parcă l-ar fi scos din balamale.

Și le-a arătat o inimă de om, o inimă vie.

Stătea acolo în picioare, cu transpirația curgându-i pe fața palidă și sângele prelingându-i-se pe mâini. I se citea suferința în ochi. Nu felul acela de suferință pe care simți nevoia să o împărtășești, neapărat. Suferința unui nebun.

Undeva în spatele sălii s-a auzit un zgomot de lichid care se varsă. Asta era rău. Dacă începea vreunul să vomite, îi putea pune pe fugă pe toți ceilalți.

A urmat imediat hohotul de plâns al unui bărbat, plângea de parcă n-ar mai fi plâns de când era copil, ca după ani lungi de disperare tăcută. Și plânsul lui s-a întins în toată sala. În curând mulți dintre ei au început să plângă. Nu știau de ce. Fiecare persoană care plângea scotea altfel de sunete. Oamenii nu vorbesc la fel sau nu râd la fel și nici nu plâng la fel, dar

hohotele lor s-au adunat laolaltă ca apele unui râu și s-au unit într-un singur sunet.

Artistul stătea în picioare în fața lor, cu pieptul deschis, ochii deschiși și gura ușor întredeschisă. Își ridicase brațele într-o parte și alta, doar puțin, cu palmele deschise, tremurând, ca pentru a spune: Vă dau inima mea vie. Acum o puteți vedea. Mai mult de atât nu am ce să vă ofer.

Rămase așa vreo jumătate de minut, deși părea că trecuse mult mai mult timp, destul de mult încât să-i facă pe câțiva spectatori să se întrebe dacă nu cumva avea de gând să sângereze până la moarte sub ochii lor. După care și-a închis pieptul, cu un gest tandru, și și-a montat la loc copcile care îi țineau coastele lipite de stern. Nu părea să mai dea prea multă atenție publicului. Pierduse ceva sânge în timpul spectacolului și acum trebuia neapărat să aibă grijă să nu-i mai curgă. Un bărbat în halat alb apăru pe scenă să-l ajute. Începând din partea de sus a inciziei, asistentul se apucase să-i coasă artistului carnea măcelărită.

Un tip gras, în costum, apăru în fața publicului pe scenă:

— Asta a fost tot, spuse el. Spectacolul s-a terminat. Puteți merge acasă.

Era un sfârșit cam abrupt. Totuși, oamenii erau bucuroși să plece. Văzuseră destul. Nu se auziră nici un fel de aplauze.

— N-ai decât să spui ce vrei, zise o femeie în hol, dar asta arată că teatrul încă mai înseamnă ceva în ziua de azi.

Afară, lumea începuse să discute despre ce semnificații ar fi putut să aibă spectacolul. Erau cu toții de acord că avea o semnificație. Până la urmă, oamenii erau mișcați. Nu era vorba de o montare elaborată, dar avea forță. Mulți erau de părere că

probabil teatrul se reîntorcea la primitivism, la ritualurile care dăduseră naștere tragediei antice.

— A fost extrem, spuse un bărbat în negru, ștergându-și ochelarii.

Era împreună cu o fată înaltă, subțirică, și încă un bărbat.

— Dar se poate numi artă?

Fata cea subțirică încercă să-i răspundă:

— Catharsis, spuse ea. Ai observat ce mulți oameni au început să plângă?

— Eu n-am plâns, zise bărbatul, punându-și ochelarii.

— Consolările nu mai au nici un efect asupra oamenilor. Au nevoie să simtă suferința, continuă fata.

Ieșiseră în stradă, încheindu-și nasturii la haină.

— O paralelă evidentă ar fi Iisus Hristos, bătut în cuie spre binele nostru. Un spectacol care durează de câteva mii de ani. Poate că tipul ăsta are vreun complex mesianic.

Cel de-al doilea bărbat, iubitul celui cu ochelarii, spuse:

— Nu știu dacă leacul ăsta al lui chiar și-a făcut efectul.

— Asta pentru că ești un jidan împuțit, spuse primul bărbat.

— Am făcut duș de dimineață. Dar, din replica ta, îmi dau seama că am dreptate.

Fata începu să râdă.

— Vreau să spun, ce rol are sacrificiul? continuă cel de-al doilea bărbat. Evreii îl omoară pe Iisus. Creștinii îi omoară pe evrei. Acum evreii îi omoară pe arabi. Pilda sacrificiului n-o să le ajungă niciodată. Sau o să le ajungă, dar n-o să-i țină prea mult.

Au mai continuat o vreme discuția, despre japonezi și mexicani. Japonezii erau oameni cu stil, dar nu visau de fapt decât la cărnuri bine condimentate și brânză topită.

În culise, artistul era bandajat și examinat de medicul lui personal, sub ochii bărbatului gras în costum.

— Te anemiezi tot mai mult, spuse doctorul.

— O să te odihnești câteva săptămâni, zise costumul. Mai avem programate încă două spectacole și apoi mai bine ne-am opri, te lăsăm să te odihnești cum trebuie.

Artistul nu părea prea încântat.

— Oamenii au nevoie de mine, spuse el.

Doctorul și costumul se uitară unul la celălalt. Amândoi făceau bani frumoși, dar nu mai voiau să continue.

— Au nevoie de mine, repetă artistul.

Costumul scoase o pastilă și-o înghiți.

— Oamenii nu-s decât niște ratați, spuse el. Crezi că știi de ce au ei nevoie? Mai bine ia-ți banii și ține-te un timp departe de lume. Ăsta-i sfatul meu.

— Dacă nu, o să te sinucizi până la urmă, zise și doctorul.

— Niciodată n-o să le ajungă, spuse costumul.

Însemnări dintr-un bordel turcesc

Am ajuns înapoi în camera mea de hotel. Femeia arăta bine. Nu voiam decât să trecem odată la ceva acțiune.

— Patruzeci de milioane.

— Treizeci.

— Bine. Acum.

— După.

— Acum.

În filme, mereu le plăteau după. Dar așa e în filme. I-am dat 20 de dolari, aproape treizeci de milioane de lire turcești. A calculat și mi-a făcut semn că trebuie să facă o mică plimbare, să verifice dacă nu sunt falși, da, de parcă eu m-aș fi născut ieri.

— Cum să nu, i-am zis, știi ce? Dacă nu-ți plac, dă-mi-i înapoi.

S-a hotărât că-i plac.

Toată povestea asta era ca un joc de mimă, singurul cuvânt pe care îl știa în engleză era „bani“, asta până să spun numele orașului în care ne aflam și să arăt înspre ea.

— Azerbaijan, mi-a răspuns.

Apoi am vorbit în rusește. Eu vorbesc șapte limbi. Șase dintre ele prost. Înveți tot felul de lucruri când ești departe de casă. Cu rusa poți să agăți târfele din Turcia. Multe vin din fostele țări sovietice. Cerere și ofertă.

— Tre’ să-i dau toți banii peștelui, mi-a zis. Mai dă-mi cinci milioane, numai pentru mine.

— Bine. Dacă faci treabă bună.

— O să fac. Dă-mi-i acum.

— După.

— Acum.

I-am mai dat cinci.

O întâlnisem pe stradă cu o zi înainte. Semăna bine cu grecoaica. Brunetă și uitându-se un pic cruciș, micuță, cu forme pline. Mi-a propus să facem sex și am simțit cum mi se contractă un mușchi în spatele sternului, nervos, ca o pisică ghemuindu-se înainte să facă un salt, dar nu vorbeam boabă de turcă și mă cuprinsese o spaimă mută, în timp ce vânzătorii de prin magazine se uitau la noi, în lumina necruțătoare a zilei. Ea a dat din cap și a plecat. Eram o pierdere de vreme. M-am întors în camera mea și am început să mă plimb încoace și încolo. Cât ar trebui să-i dau? Mă amețeau șirurile de zerouri de pe bancnote. Ea era din carne și asta era doar hârtie. Din partea mea, i-aș fi dat și pe toți. M-am spălat pe dinți și am făcut caca. Când mi-am tras pantalonii, m-am trezit că-mi sare nasturele de sus. N-aveam curea, așa că urma să alerg după o femeie cu pantalonii în vine, la propriu.

Am căutat-o toată ziua și toată noaptea, plimbându-mă prin oraș cu mâinile în buzunare ca să-mi țin pantalonii pe mine. Înspre dimineață am sfârșit într-un bordel, vorbind rusește cu fetele din Georgia și Azerbaijan, Moldova sau Ucraina. La ora aia eram deja beat și rupt de oboseală, așa că nu mai puteam decât să dau din gură.

— Trece timpul, mi-a zis ea.

S-a dezbrăcat și s-a suit în pat, desfăcându-și picioarele de parcă s-ar fi așteptat să i-o înfig, pur și simplu.

Pizda ei ar fi trebuit să fie largă și urâtă, uzată de atâtea futaiuri. Dar era mică și curată. Cu părul pubian foarte scurt, aproape o umbră. Nici o șansă de păduchi. Musulmanii sunt oameni foarte curați. Stătea întinsă, sprijinită într-un cot, cu părul ei des și negru revărsându-se pe perna albă. Rămăsesem în picioare, numai cu boxerii pe mine, simțindu-mă ca un sultan.

— Îmi amintești de cineva.

— Hai să trecem la treabă, îmi zice.

Mă întind lângă ea.

— Îmi pare rău, îi spun, am nevoie și de ceva preludiu.

Era moale și mirosea bine. Petale de trandafir. Dintre toate florile din harem, pe tine te-am cules în noaptea aceasta. Mi-am pus prezervativul. Gemea și suspina de parcă eram un armăsar în călduri, dar când și-a dat seama că nu mă grăbeam deloc a început să se plângă.

— Hai odată! Dă-ți drumu' că trece timpul!

Încă mai aveam de învățat cu tocmelile astea. Mânca stafide când m-a agățat și m-am întins după punga de hârtie maro, am luat un pumn plin și i l-am îndesat în gură. Asta a făcut-o să tacă. Pentru câteva secunde.

— Hai că trece timpul, n-auzi?

Eram mazilit. Mi-am dat drumul și gata.

A fugit în baie. Auzeam dușul. S-a întors în cameră ștergându-se între picioare și a aruncat prosopul ud pe pat. Mi-a smuls țigara dintre degete, a fumat-o și s-a apucat să-și perie părul ăla magnific în fața oglinzii. Ca să se facă frumoasă pentru următorul. Mă uitam la ea din spate. I-am mai dat

câteva țigări și a plecat, lăsându-mi o grămăjoară de stafide pe noptieră.

Și-așa am gustat prima dată din Sabila.

Grecoaica din Salonic tuna și fulgera când venea vorba de turci. Acum eram într-un bordel de pe malul Mării Negre și mă uitam la Atatürk, agățat pe perete. Îmi spuseseră că nu e nimic de văzut în oraș, dar cu toate astea m-am dus; puțea a pește de te trăznea, dar măcar nu se înghesuia nimeni să-mi vândă vreun covor. Bordelul arăta destul de obișnuit pe dinafară. Adică era mizerabil, prost luminat, cu câțiva bărbați arzând-o pe-acolo, plictisiți de ei înșiși. Femeile erau în spatele ferestrelor acoperite cu obloane, ca să nu se vadă din stradă. Puteai să treci prin apropiere fără măcar să-ți dai seama. Eu intrasem și ședeam sub Atatürk. Mustafa Kemal era tătucu' tuturora. Avea sfaturi pentru orice. Dacă le spunea să se spele pe mâini înainte de cină, făceau din asta un slogan și îl agățau la vedere lângă poză.

Mă împrietenisem cu Yakup, chelnerul. Peste vară lucrase într-un bar de pe litoralul Mării Egee. Erau destui turiști. Englezoaicele și nemțoaicele se regulau cu turcii pe gratis, subminând un sector important al economiei.

— Dar mie îmi ziceau: Hai, tataie! Fă pași!

Avea treișapte de ani, divorțat, chel, scund și fetele de 20 de dolari din casă erau prea scumpe pentru el. Își permitea însă câte o târfă de doi dolari de pe stradă, dar mai bine era fără.

Într-o zi i-am spus:

—Yakup, de câte ori vin încoace te găsesc scriind, ce tot scrii acolo?

Mi-a arătat caietele lui. Scria niște „povestiri comice", așa le numea el.

— Mă uit, îmi zise, arătându-mi în jur, ascult și îmi fac niște însemnări, așa, ca pentru mine.

„Însemnări dintr-un bordel turcesc“, m-am gândit eu. Ce titlu bun! Exotic și totuși dostoievskian. Merită să scrii o poveste fie și numai pentru un titlu ca ăsta. S-ar putea să-l folosesc.

Yakup glumea, zicea că o să ajungă bogat, o să câștige Premiul Nobel și atunci o să ducă fetele la plimbare cu iahtul. Îi purtam ceva respect, totuși. Era unde era și o scotea la capăt. De câte ori începea câte o perioadă de acalmie, stătea acolo și scria, arunca trei lulele într-o oală și le amesteca.

Și eu făceam la fel. Ciolanele idilelor sunt greu de îngropat, așa că eu le țineam la foc mic. Romanul vieții mele.

Venise iarna și ploua peste Marea Neagră, bărcile erau trase la mal, iar pescarii ascunși pe după geamuri șiroinde, trăgându-se de mustăți, jucau table și fumau, și beau pahar după pahar de ceai la orele mici ale dimineții, și iată-mă și pe mine, în camera mea închiriată, cu podele de lemn, trezindu-mă în fiecare zi de dimineață ca să lucrez la operele mele în proză, frumoase și săltărețe, înghițind găleți întregi de ceai și plimbându-mă cu pași mari, pe măsură ce lumea din capul meu prindea strălucire, se înflăcăra, scotea scântei – și așezându-mă din nou, să aștern alte câteva rânduri curgătoare, copleșitoare, de mă uimeam singur, eu, creatorul. Dar ăsta era farmecul locului în sine, nu eu îl confecționasem. Nu eu ciopleam materialul încăpățânat pentru a scoate forma la iveală. Eu eram doar conductorul unei energii magice. Eram posedat de ea, eram acolo s-o aduc pe lume, să mă eliberez de ea. Eram băiatul de la livrări. Mă simțeam în culmea fericirii și totodată umil. Era un timp sfânt.

Făceam și sex din plin, iar asta mă scutea de chestii mai elevate. Îmi picau în plasă toate piițipoancele, mă lingeam cu toate plimbistele, mă tăvăleam cu toate zdrențele, boarfele și ștoarfele, încălecasem toate curvele și cocotele. Erau tinere și curate, marfă de calitate.

Nu mă mai săturam de Sabila. Pentru că semăna la corp cu grecoaica și era ceva și în caracterul ei, ceva nostim și energic, duritatea aceea impenetrabilă de sub pielea ei, care parcă mă apuca de coaie. Când visam, Sabila și grecoaica se împleteau, deveneau una și aceeași. Aș fi putut să le separ, să fiu rezonabil, să nu mă mai trezesc din somn plângând, dar, iată, rațiunea mai putea încă să aștepte. Romanul meu era pe terminate. Știam că mă fut prea mult și în curând o să rămân fără bani, dar nu voiam să rup ritmul. Mă trezeam în fiecare dimineață, îmi puneam de cafea, făceam rost de o târfă și cuvintele curgeau de la sine. Încropisem și un volum de poeme.

Reușisem să pun la punct un sistem prin care eu făceam ce voiam cu Sabila și ea scotea cât voia de la mine. Îi dădeam câte un dolar la fiecare două minute. Schimbaserăm rolurile. Se uita la ceasul de pe noptieră ca la cronometru.

— Mai încet! îmi șoptea.

— Doamne! spuneam eu, simțind că-mi ticăie și creierii din cap. Hai, că trece timpul!

Totul mergea foarte bine, până când a început să meargă cum nu se poate mai prost.

Și s-a întâmplat după cum urmează. Ea își pieptăna părul în fața oglinzii, vorbind încontinuu, cum făcea mereu, și înainte, și după, despre niște prostii, cum că soțul ei avea o mașină mare și o să vină să o ia acasă, una din zilele astea, iar eu m-am dus la sertăraș, pentru cele patruzeci de milioane ale ei, le merita, și

acolo nu mai era nici un ban. Una dintre colegele ei de breaslă mă curățase. Indiferent cât de beat ești, nu trebuie să adormi înainte să plece ea. Întotdeauna o conduci până la ușă. Ei bine, am vrut distracție, acum aveam. Pentru un moment medievalo-epifanic, mi-a trecut prin cap gândul îngrijorător că poate să ți-o tragi cu o groază de târfe este de fapt UN LUCRU RĂU și acum mă pedepsea Dumnezeu. M-am simțit ca un păcătos. Era șocul de a fi rămas lefter. Mai aveam ceva bani în bancă, dar foarte puțini, cam cât mi-ar fi trebuit să ies din țară. Asta era tot. M-am întors în cameră. Încă vorbea de nebună. Cum îi plăceau ei nucile cu miere.

— Sabila, va trebui să te plătesc mâine.

A rămas cu peria în aer. I-a pierit zâmbetul din ochi și apoi de pe buze.

— *EahociumoidenghiSECEAS!*[1]

I-am explicat situația în care mă găseam. A sărit în picioare și a început să șuiere printre dinți. Și mi-a trântit o droaie de cuvinte frumoase. Mi s-a părut amuzant. Până când s-a uitat fix în ochii mei, de parcă ar fi vrut să mă țintuiască de perete, cu niște ochi sticloși, umezi și negri ca tăciunii, și mi-a trecut degetul, foarte încet, de la scrot până la stern.

— Prietenul meu o să te spintece ca pe un pește!

Nu știam nimic de prietenul, soțul sau peștele ei, nici dacă ăștia trei erau unul și același, ca Sfânta Treime, dar tre' să recunosc că mă căcam pe mine de frică.

— Credeam că suntem prieteni! N-ai tu așa o inimă de aur?

Acum își strânsese pumnul și stătea cu piciorușul ei mic înfipt în podea.

— Nu futut pe gratis!

Ar fi trebuit să fie nostim, dar nu era. Am încercat să-i explic, însă calculatorul minuscul din creierul ei nu putea să proceseze expresia „mai târziu“. Era în stare să-mi facă tot felul de chestii nasoale, nu încăpea nici o îndoială.

— O să-ți primești banii. Doar că nu-i am aici.

— DĂ-MI! BANII! ACUM!

— Ascultă, i-am zis, cu mâinile tremurându-mi în timp ce-mi deschideam portofelul. Uită-te la chestia asta. Arată ca un cartonaș de plastic. Dar asta-i tehnologia Vestului. Magie. Bag chestia asta într-o gaură din perete și îmi ies bani. Așa că nu-i nevoie de amenințări. Dacă nu poți să aștepți până mâine, mergem și-ți dau banii acum.

Asta a mai calmat-o un pic.

— Trece timpul! a mârâit la mine, punându-și haina.

N-o mai auzisem de mult zicându-mi asta.

Am coborât scările de lemn, apoi am luat-o la stânga, chiar pe Atatürk Caddesi și drept înainte spre faleza plină de sare și mațe de pește, cu formele negre ale macaralelor din port proiectate pe cer.

Mi-am băgat cardul în gaura din perete.

— Trece timpul!

Am pocnit tastele să introduc codul și să-mi revendic avuțiile. Și nici prin cap să nu-i treacă micii mele curve ticăloase că o să aibă parte de ele. Să învețe cum să se poarte cu clienții mai întâi.

Era frig. Îmi frecam mâinile una de alta. Mașinăria a început să toarcă și mesajele zburau prin eter de la o rețea de computere la alta, gloria economiei globale și a tehnologiei informației la cheremul meu, făcându-mi pe plac în momentele mele de nevoie.

YOUR BANK HAS DECLINED YOUR REQUEST.

PLEASE REMOVE YOUR CARD.[2]

Am introdus din nou cardul și am cerut o sumă mai mică. Același rahat.

— Vezi, Sabila, acest sistem depinde de comunicarea între un număr de rețele de computere, care leagă un număr de circuite bancare, și știi cum e cu computerele, uneori mai cade temporar rețeaua. Asta nu înseamnă că nu mai am bani. Înseamnă doar că nu am acces la ei pe moment, fix în clipa asta, chiar acum. Te rog să înțelegi.

Corpul i s-a răsucit și s-a încordat de mânie, iar piciorul ei micuț s-a înfipt iar în pământ, ca o ștampilă. Încă o mostră de limbaj vulgar, ceva despre mațele mele revărsându-se pe trotuar.

— Bine, bine. Ajunge cu asta. Dacă n-ai încredere în mine pentru 20 de dolari amărâți, hai să mergem la mine acasă și o să-ți dau altceva în schimb.

— Trece timpul!

Asta vedeam și eu. De câte ori mă uitam în oglindă. Și încă nu publicasem nimic.

Ne-am întors acasă, dar n-aveam decât tot felul de prostii să-i dau. Până și ceasul de pe noptieră era un rahat. I-am oferit un radio vechi, care aparținea proprietarului. I-am oferit și singura mea pereche de pantaloni.

— Ha! Fetele zic că ești gagiu’ cu pantalonii în vine.

Chiar sperasem ca vreuna din ele să fi vrut să-mi coasă amărâtul ăla de nasture.

— Ce-i cu mâzgălelile astea ale tale? mă întrebă, luându-mi neprețuitele caiete de pe masă.

— Lasă-le pe alea. N-au nici o valoare.

Și-a îndesat romanul și poemele mele în geantă, pe care nu mai reușea să o închidă, murmurând întruna:

— Nu futut gratis! Nu futut gratis!

— De ce iei chestiile alea?

— Pentru că pe astea nu vrei să mi le dai. Ha!

Și apoi a plecat cu tot ce scrisesem de când venisem în oraș. Nu mai aveam nici un alt exemplar.

Am desfăcut o sticlă de votcă să mă liniștesc și când am terminat-o eram gata să scot șișul la peștele-soțul-prietenul ei. Din fericire, m-am împiedicat de covorașul de rugăciune și m-am lovit cu nasul de birou. Mi-am înfundat nările cu hârtie igienică și am lăsat capul pe spate. Apoi am adormit, așa, pe scaun.

M-am trezit foarte devreme și m-am dus la bancomat. Mă simțeam ca o sperietoare de ciori căreia i se dăduse un suflet și un șut în cur să se ducă și să cutreiere toate tărâmurile blestemate din lume. Nu se vedea țipenie de om, doar un măturător artritic, care mătura strada cu încetinitorul, și totul în urma lui era trist și dureros. Dinspre Marea Neagră bătea un vânt rece, care îmi înțepa ochii și făcea să-mi dea lacrimile. Ar fi arătat bine la *National Geographic* – „Turcia în zorii zilei pe coastele solitare ale Mării Negre“, și apoi niște statistici despre sardine –, dar mie mi se părea de tot căcatul. Și idioții ăia de pescăruși nu-mi erau de nici un folos. În vreme ce-mi introduceam codul, un cârd de pescăruși atacase un tomberon de plastic. Erau mari ca niște gâște. Nici nu era nevoie de prea mulți ca să omoare un om. Spre norocul meu, găsiseră niște bucățele de pește.

Apoi am auzit un zumzet blând dinspre bancomat și muzica reconfortantă a bancnotelor nou-nouțe în timp ce erau numărate. Am inhalat mirosul de alge al mării, condimentat cu guano și alte obiecte de mult expirate.

VĂ RUGĂM SCOATEȚI CARDUL

Ceea ce am și făcut.

VĂ RUGĂM SCOATEȚI BANII

Și le-am zâmbit pescărușilor.

Muezinul își striga chemarea de dimineață. Se auzea ca un bocet târându-se prin boxele date la maximum ale minaretului. De câte ori nu-l înjurasem că mă scula din somn, și acum intrase atât de frumos în armonie cu momentul meu de salvare. M-am oprit pe treptele moscheii. Interiorul dogorea de lumini roșii, artificiale. Erau câțiva bărbați pe covorașe, la începutul unei noi zile, deschizându-și inimile și mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru viață. M-am dezlegat la șireturi și mi-am scos ghetele. Eram înăuntru, în genunchi, cu fruntea pe covoraș. Asta este! Până jos! Săracii de voi, catolicii, habar n-aveți de nimic! Să fi fost mahmureala, banii, zorii fără de speranță, roși de molii și surghiuniți de soarele ce se ridica pe cer, dar mi s-au umezit obrajii. Lăsați-mă să fiu abject, căci mă voi ridica din nou, prin mila voastră! Lăsați-mă să fiu umil în fața Lui, stăpânul universului, să-l proslăvesc că nu s-a depărtat de mine, El, carele din păcat m-a ridicat – m-a erectat – la viața cea veșnică, El, chezășie a potenței mele, El, carele în deșert lucrează cu oasele și carnea mea! A fost bine o vreme, cât s-a putut, dar apoi câțiva dintre ceilalți credincioși au început să se uite cu coada ochiului la mine. Erau destul de rezervați în prosternările lor și eu mă aruncam prea violent cu fruntea la pământ și aveam capul descoperit. Și miroseam a băutură și

prepuțul meu era netăiat. Mi-am dat seama la timp și mi s-a făcut teamă de scandal. M-am retras. N-ar fi înțeles în veci ce simțeam eu.

Așa că m-am dus acasă, am dat drumul la apă în cadă și m-am băgat înăuntru. Apa fierbinte îmi făcea bine la coaie și am luat problema în mână. Mă simțeam departe de încurcăturile dintre oameni. Și făcusem rost de bani.

După-amiază, mai înspre seară, eram, însă, la fel de smintit ca înainte. N-o găseam pe Sabila. Euforia inițială, datorată banilor, începea să pălească și eram îngrijorat pentru textele mele. Știam că-i o cățea mercenară și m-ar fi șantajat la sânge dacă ar fi aflat ce imporante erau pentru mine caietele alea. Mi le-ar fi vândut înapoi pagină cu pagină și n-aș fi avut ce face, deloc.

Când muezinul a anunțat apusul soarelui, nu făcusem încă nici un progres. M-am dus la bar și am stat puțin cu Yakup, dar era prea devreme pentru oricare dintre fete și n-o văzusem nici pe Sabila. I-am povestit de caietele mele. S-a uitat la mine cu înțelegere.

— Cred că ai făcut o greșeală, prietene.

Ce cuvinte simple! Avea prezență auctorială, voce narativă. Dacă mi-ar fi vorbit însuși oracolul din Amun, și tot n-ar fi fost mai clar că eram terminat. N-aș mai fi avut inima s-o iau de la capăt cu romanul. Felul în care curgea prin mine, cum mă uimise, mă înrobise, inocent, deschis și umil în actul scrierii, toate astea nu se mai puteau repeta. Ar fi fost ca și cum m-aș fi forțat să stau jos și să înfulec linguri mari și reci din ciorba de ieri. Să-mi spun că era gustoasă și hrănitoare nu m-ar fi ajutat câtuși de puțin s-o înghit mai ușor. N-ar fi mers. Și s-ar putea să nu mai am niciodată o idee promițătoare. O să mă întâlnesc cu

muzele fără să mi se mai scoale. Sabila mă curățase de toată seva, rămăsesem impotent și sărac. Eram terminat ca scriitor și ca om dacă nu-mi luam caietele alea înapoi.

Se făcuse aproape miezul nopții când am dat de ea, pe Atatürk Caddesi, unde o văzusem prima oară, în toamnă. Am încercat să mă controlez. Nu voiam să par prea interesat de caietele alea. Nu-mi permiteam. Aveam în buzunar ultimii mei bani. Alții nu mai erau.

— Ți-am adus banii, dă-mi caietele.

— N-am mâzgălelile tale la mine. Ți le dau mâine.

— Le vreau acum.

— Bine. Dă-mi banii.

— Banii după.

— Acum!

Aceeași veche discuție. Clar mă avea. I-am dat banii.

— Prea puțini. Trece noaptea, trece timpul. Prea multe cuvinte.

Am mai scos o bancnotă. Văzuse tot teancul de data asta și mi-a zâmbit. Eram iar respectabil.

— Timp pentru sex, mi-a zis, luându-mă de braț.

— Nu vreau sex, Sabila. Vreau mâzgălelile înapoi. Acum.

— Le-am aruncat.

Am auzit un sunet ciudat ieșindu-mi din gât. Ca al unui om pe care îl apucă cineva de pe stradă și-l sugrumă brusc, fără veste.

— Noaptea trecută eram foarte supărată pe tine, mi-a spus, făcându-mi cu degetul. Ești foarte rău!

— Poți să le găsești?

— Trece timpul. Trebuie să plătești.

— După.

— Acum!

Futut de o curvă.

M-a luat de braț, conducându-mă în josul străzii întunecate. S-a oprit și mi-a arătat un șanț.

— Ce? Mi-ai aruncat mâzgălelile acolo?

A dat din cap că da.

Am făcut un salt înainte să mă uit. Pentru o clipă am avut senzația că am nimerit într-o groapă cu șobolani, dar de fapt erau pisici, probabil jumătate din pisicile orașului, și au fugit speriate care încotro. Ghetele mi se scufundau într-un strat moale de măruntaie de pește, cartoane, cadavre în descompunere, frunze de varză, ziare ude și alte asemenea împuțiciuni. De fapt, nu știu exact ce era acolo, dar conținutul organic era neobișnuit de dezvoltat. Mă sufocam și nu vedeam nimic în jur. M-am pipăit să-mi găsesc bricheta. Nici cu ajutorul ei n-am reușit să descopăr prea multe. Erau niște hârtii aruncate acolo, dar nu ale mele. Lipăiam prin mizeria aia, căutând urme de artă. Dispăruse. Îngropată în căcat. Sau nu fusese niciodată acolo.

— Sabila. Te implor. Spune-mi că hârtiile mele sunt în siguranță în camera ta. Te iert că mi-am distrus ghetele din cauza ta. Te implor. Era un roman despre o fată care mi-a frânt inima și tot ce mi-a rămas era povestea ei. Era singurul lucru care avea vreo valoare. Semăna mult cu tine, dacă vrei să știi. Ăsta-i singurul motiv pentru care ai câștigat peste 500 de dolari de la mine până în clipa asta. Spune-mi că arta și iubirea nu sunt îngropate în rahat de pisică și capete de pești. Trece timpul. O știu prea bine. Spune-mi ceva! Sabila?

Bricheta se încinsese prea rău și mă ardea la deget, așa că am lăsat-o să se stingă. Cerul era plin de stele și, cu cât mă

uitam, cu atât se făceau tot mai multe și m-am simțit îngrozitor de singur când mi-am dat seama că nu vorbeam decât cu ele și că Sabila deja plecase. Poate până la urmă o să-mi iasă un poem mai scurtuț din toată povestea asta. Am ieșit din șanț, cățărându-mă pe ce se nimerea și m-am dus înapoi la bar să vorbesc cu Yakup.

— Prietene, miroși a ceva neplăcut!

M-am uitat la ghetele mele. Am ieșit în stradă să vorbim.

— Eram dezamăgit din dragoste, Yakup, foarte romantic, și am scris o carte despre asta. Dar nu eram pregătit pentru curvele astea. Sunt absolut imorale.

— Asta e o poveste foarte comică. Pot s-o folosesc?

— Fă ce vrei cu ea. Eu am terminat cu scrisul.

— Nu, e ca și cu femeile, dorința mereu ți se întoarce. Și când se întoarce, o primești, pentru că îți spune că încă mai ai o inimă care bate.

— Foarte aforistic, Yakup.

— Poți să-ți satisfaci și singur foamea. Dar nevoia de femei cere întotdeauna un partener. Nu e niciodată simplu.

— Ăsta *trebuie* să fie sfârșitul poveștii.

— Numai puțin, prietene, încă puțin. Să faci un pic de curățenie, întâi. Dacă nu-i dăm haosului din jur o formă, suferim, suntem confuzi, ne apucă depresiile, sau chiar altele mai rele.

În clipa următoare eram într-un autobuz spre Istanbul. Nu-mi ieșiseră jocurile cum voiam și acum trebuia să mă întorc și s-o iau de la capăt de undeva, să-mi vând timpul. În drum spre stația de autobuz am văzut-o pe Sabila. Era pe partea cealaltă a străzii, se ducea la o întâlnire. Pașii ăia ai ei, mici și săltăreți. Știam că era cu treabă pentru că mergea foarte repede, foarte

hotărât. Dintr-un oarecare motiv, nu simțeam nimic împotriva ei. Dimpotrivă, o admiram.

Unele activități nu prea au sens, dar să nu le faci parcă are și mai puțin sens, și atunci ești prins în capcană, cântând de după gratii. Autobuzul pornise și eu mă gândeam la Yakup. Am scris titlul în susul paginii. Apoi au început să curgă cuvintele.

1. VreaubaniimeiACUM! (în rusă în orig.) (n.a.)
2. Banca refuză transferul. Vă rugăm, scoateți cardul. (n.t.)

Filantropia

Virgil a scris articolul și apoi a stat o vreme să se uite la valurile de fum ce se ridicau prin dreptul fereastrei sale de la etajul zece. Fumul era de la niște frunze cărora le dăduseră foc. Dar nu se poate spune că ardeau, mai degrabă mocneau, și asta dura deja de săptămâni întregi. Scrisese despre cum e să trăiești în fum. Încercase să o ia în glumă. Nu voia să pară isteric.

Se auziră niște bufnituri cu pumnul în ușă. Deschise. O matahală de femeie se uita în jos la el, zâmbind printre dinții lipsă. Virgil i-a întins o bancnotă și a închis ușa înainte să apuce să vorbească.

De șase ani îi împrumuta bani. După câteva luni venea să-i aducă înapoi și după alte câteva zile apărea iar, mirosind a băutură, și-i împrumuta la loc. Timp de câțiva ani l-a tot distrat ritualul ăsta. Dar acum se schimbaseră lucrurile. Femeia nu mai vorbea de varicele ei. Îi spusese foarte tăios într-o zi că nu mai voia să audă de picioarele ei sau de orice altă parte a corpului.

La scurt timp după ce eliminase conversația din relația lor creditor-debitor, femeia și-a luat un câine, care scheuna isteric de câte ori trecea pe lângă ușa ei, în drumul lui înspre și dinspre garsoniera în care stătea, la capătul holului.

Își imagina cum vine la ea și-i dă un pumn de bani: „Poftim, îți cumpăr câinele!“, apoi lua animalul, încă scheunând, și-l arunca pe geam. O mică rotire în aer, dădea moale din lăbuțe și gata, dispărea peste marginea balconului. Tragic, tragic și abia și-l cumpărase.

Nu putea să se uite pe fereastră, la fumul ca o perdea de ceață, fără să aibă senzația că e asediat. Și nu doar de fum, care era oricum destul de rău, ci de prostia atotcuprinzătoare pentru care fumul era doar una dintre manifestări.

Acuma, se gândi Virgil, într-un oraș de blocuri gri, cu dungi de funingine, cum să te mai deranjeze și niște frunze veștede? Într-un oraș vandalizat, amenințat de câinii sălbatici, de traficul agresiv, de gazele de eșapament de la mașinile vechi, de la autobuze și camioane, cine să mai spună că frunzele veștede sunt și ele o sursă de poluare? Și totuși, dacă orașul a îndurat milenii întregi, și-a schimbat religiile, au murit și s-au născut în el dinastii, s-a lăsat prădat de barbarii călărind cu spatele, veniți din est, dacă în oraș s-au întâmplat deja toate astea și mai stau încă să se întâmple o groază, de ce, până la urmă, n-ar avea loc aici și un omuleț, în miezul iernii, îmbrăcat aproape în zdrențe, care să se aplece și să dea foc la o moviliță de frunze. Hei, dragii mei vecini, iată niște fum! Hai să se amestece cu gazele de eșapament, cu muzica asurzitoare a claxoanelor și cu lătratul extatic al maidanezilor!

Într-un an, Virgil coborâse să se înțeleagă cu cei care făceau focul. Inevitabil, au început să ridice vocea și o femeie grasă, între două vârste, cu un batic pe cap și vreo șase fuste – arăta de parcă tocmai s-ar fi dat jos din trenul care o adusese de la țară – a pus mâna pe o greblă și o scutura amenințător în direcția lui, spunându-i să se ducă în morții mă-sii. El a răspuns la fel și

niște băieți care jucau fotbal au lăsat mingea și au venit și ei să se uite. Cei doi bărbați, cu haine și fețe de culoarea frunzelor veștede, s-au aplecat după greblele lor, rânjind.

Virgil se duse să se spele. Din robinete curgea numai aer. Adio duș. Dar parcă avea câlți în loc de păr. Nu putea să se ducă pe la redacțiile ziarelor arătând ca un idiot. Dacă scriai ca un idiot erai plătit pentru asta, dar dacă arătai așa, erai terminat. Și-a dat cu niște apă pe cap dintr-un lighean în care își pusese la muiat niște rufe murdare.

O luase pe palier și câinele femeii-matahală începu să latre ca nebunul din spatele ușii. Ca de obicei. Intră în lift, închise ușile scălâmbe și apăsă pe buton. Când stai la zece, îți petreci mai mult timp în lifturi decât alți oameni. Și dacă te apuci să calculezi tot timpul ăsta, se gândea Virgil, cât îți ia să urci și să cobori, să deschizi și să închizi uși, de-a lungul a zeci de ani, descoperi că ți s-a dus așa jumătate din viață.

O să înnebunești gândindu-te la asemenea lucruri, își spuse singur.

O bătrână ieșise din bloc în fața lui Virgil și, cum nu-l observase, încerca să închidă ușa, tot împingând-o. El a ținut-o până când femeia și-a dat seama de prezența lui. A durat un pic mai mult decât s-ar fi așteptat. Era unul dintre oamenii aceia care trăiseră atât de mult că bătuseră cărare până la magazin sau până în stația de autobuz și acum se orientau după propriile urme. Așa se întâmplă, se gândi Virgil. Poți să trăiești o viață fără imaginație sau curiozitate, să te târâi prin lume la întâmplare și să nu mai vezi nici ce-i sub nasul tău. Bătrâna va avea o zi la fel de frumoasă ca și până atunci. Tineri obtuzi care la bătrânețe devin niște decrepiți și mai obtuzi. Până și copiii mici sunt mai înțelepți.

Apoi privirile îi rămaseră ațintite asupra unei gropi adânci în trotuar. Apăruse peste noapte. Destul de mare cât să cazi în ea. Dacă ți se întâmpla să calci aiurea, cu ochii după vreo frumusețe de 16 ani mișcându-și fundul pe-acolo, o încurcai. Crusta de beton de deasupra aleii se năruise, pur și simplu, și acum se formase un crater adânc. Și-ar fi dorit să apară și mai multe gropi. Mari de tot, adânci, inexplicabile, ca să le dea oamenilor senzația aia puternică de bucurie secretă – sentimentul că era posibil să se întâmple ceva atât de extraordinar – pe care o aveau când vedeau niște avioane zburând pe cerul albastru și intrând direct în niște zgârie-nori.

Trebuia să traverseze o intersecție frenetică. Mereu era acolo o groază de fum, și zgomot, și claxoane, alte câteva secunde din viața lui de muritor ticăind degeaba, în timp ce sufletul lui nemulțumit se consuma singur, așteptând o lumină pietonală. Iar gânduri tâmpite. Și apoi o luă de-a valma împreună cu ceilalți.

Coborî la metrou. Tocmai pierduse un tren. Următoarea grămadă de oameni se revărsa în jos pe scări să umple din nou spațiul rămas gol. Stat în picioare. Zece minute. Mozaicul de pe jos era de un galben plictisitor, ca într-un closet de pe vremuri.

Undeva, știa el, viața era frumoasă.

Se sui în tren și-și găsi un loc pe scaun. Înțeleg, își spunea, cum oamenii își petrec viața obsedați de bani și de creșterea nivelului de confort material, de aparența statutului pe care îl au, ca și cum și-ar dori să fie niște insecte mai strălucitoare decât suratele lor de nediferențiat. Adevărul e că ne disprețuim unii pe alții. Oamenii nu se mai respectă, respectă banul. Eu sunt cea mai puțin materialistă persoană pe care o cunosc și

dacă aș avea bani mi-aș construi pereți și porți să mă protejez de toți acești sălbatici care nu pot niciodată să tacă.

Bărbatul de lângă el își citea pagina zilnică de bârfe, o mizerie. (Învață-i să citească și exact asta o să-i intereseze.) Era o poveste despre un om care căzuse într-un canal deschis și zăcuse acolo, la zece metri adâncime, timp de două zile, strigând după ajutor. Bărbatul nu-și amintea cum de căzuse prin gura de canal, ceea ce era de înțeles. Se pare că lumea arunca gunoi acolo de ceva vreme și sticlele de plastic de pe fundul canalului îi amortizaseră căderea, salvându-l de la răni mai grave. Nimeni nu-i răspunsese la strigăte. Stătea în întuneric și pierduse noțiunea timpului. În cele din urmă, un pensionar care își plimba din întâmplare câinele pe terenul viran unde era canalul a auzit gemetele și a anunțat autoritățile. Era o fotografie cu bărbatul pe un pat de spital, cu o perfuzie în braț și buzele cojite. Spunea că n-are familie și nici serviciu și numai credința în Dumnezeu l-a susținut în existența lui de zi cu zi și în tot acel timp petrecut în canal.

Oribil. Povestea era mișto, totuși.

Apăru și primul cerșetor. Ținea în brațe o icoană, Iisus cu mielul în brațe. Imaginea era încadrată de beculețe roșii care pâlpâiau. Un Iisus cu baterii. Peste toate scrâșnetele și scuturăturile metroului, un submarin prăpădit transportând invalizi, se făcu auzită o litanie monotonă, bâzâitul abject al autocompătimirii. Tatăl mort, opt frați acasă, mama bolnavă de cancer, foame, dacă aveți putința, Dumnezeu să vă binecuvânteze. Și apoi jos, în genunchi, foarte jos, făcându-și cruce, cu poza în fața lui și luminițele în jur.

Creștinism. Comunism. Și iar creștinism. Ideologii similare, deși creștinismul fusese inventat pentru sclavi, iar comunismul

pentru micii funcționari și muncitorii din fabrici. În timpul comunismului, muncitorii, niște idioți cu bale, turma, sunt prezentați ca victime inocente ale istoriei. Băieții cei buni de prin filme. Și apoi, să muncești pentru stat însemna să fii liber. Liber de obligația de a face ceva. Cu excepția muncii. Elementul bovin din om, ridicat la rang de virtute. Pentru că așa spune Tătucu'. Apoi Tătucu' face un infarct și moare și tu te întorci să-l aștepți pe Iisus, scâncind în metrou, cum ești tu victima lumii, rugându-te de semenii tăi călători în numele virtuților creștine.

Mai erau și țiganii. Bărbatul care cânta la acordeon, femeia care venea cu mâna întinsă. Lui Virgil îi plăcea muzica vioaie care se auzea ca la horă pe fundalul zgomotului mecanic al vagonului de metrou, cu mădularele sale prost asamblate, îi plăcea cum sunetele mai ascuțite răzbăteau printre vociferări și câștigau teren pe moment, sunetele vieții ridicându-se deasupra oamenilor resemnați, o floare răsărind printr-o crăpătură din beton.

Virgil își băgă o mână în buzunar. Să finanțăm trupele de rezistență.

Virgil credea că dacă îți împarți banii cu străinii trebuie s-o faci dintr-un motiv rațional. Ți-ar trece prin cap să plătești pe cineva ca să-și expună diformitățile? Ți-ai dori să vezi un ciung la paradă? Să fi fost ăsta un spectacol revigorant? Un om care se târăște de-a lungul podelei unui vagon de metrou, cu un crac de la pantaloni suflecat, ca să-și expună ciotul murdar al piciorului? Era bine să plătești un om ca să facă asta, să-și expună propria inutilitate într-un fel degradant și pentru tine, și pentru el? Le-ai da bani unor copii ai străzii cu ochii triști, trimiși de părinții lor la produs în subteran pentru că scoteau mai mult profit de pe urma lor așa decât dacă i-ar fi dat la

școală? Dar unui dobitoc mucos, care se umilea singur, crezând că dacă se apleacă destul de jos o să-i arunci un bănuț?

FAAAACE-ți-looooooc, văăăă-ROOOG! FAAAACE-ți-looooooc, văăăă-ROOOG! se auzi deodată și Virgil se trase în lături.

Bărbatul cu operația lucra pe aceeași linie de metrou de ani de zile. Șchiopăta în cârje, aplecat de mijloc, cu ochii pierduți în spatele unor lentile groase, plângându-se de o operație pe care ar fi trebuit s-o facă, dar nu reușea să strângă bani. O altă victimă. A sănătății precare. Iar asta nu era vina lui. Dar vocea aia plângăreață, aia da, era numai vina lui. Dacă trăiești cu un asemenea om, în cele din urmă îți vine să-l pocnești și să-l pui să curețe veceul cu periuța de dinți.

Trenul se oprise. S-au deschis ușile. Bărbatul cu operația a ieșit. În drumul său spre următorul vagon, este oprit de cineva care îl prinde de braț.

— Ia stai un minut, îi spuse Virgil.

— Atenție, anunță robotul, se închid ușile.

Bărbatul cu operația se zbătea să ajungă între uși. Mâna încă îl ținea strâns de braț.

— Vreau să-ți zic două vorbe.

Coada trenului dispăru înghițită de tunel și se făcu iar liniște și pace pe peronul pustiu, cu excepția celor doi bărbați în lumina slabă.

Bărbatul cu operația își ridică privirea, dar numai până la nivelul umerilor, ca un câine lovit prea des, care își ține mereu capul în pământ, uitându-se în jur să preîntâmpine pericolul.

— Dă-mi drumul!

— Ascultă. Asta-i ziua ta norocoasă. Îți dau bani de operație, înțelegi? Am strâns ceva bani la ciorap și, deși sunt doar un

străin, am de gând să-i scot și să ți-i dau. Știu că sună incredibil, dar nu glumesc.

Bărbatul cu operația oftă.

— Gata, ieși din starea asta. Cerșitul nu-ți ajută la nimic. Mare parte din ce aduni se duce pe mâncare și alte nevoi și nu faci decât să-ți lungești cariera de cerșetor până la adânci bătrâneți. Așa că m-am gândit să fac apel la rațiune. Pe lângă asta, vocea ta mă scoate din minți de ceva vreme. Nu cred că am cuvinte să-ți descriu gradul de neplăcere pe care mi-l provoacă vocea ta și tot ce reprezintă ea pentru mine. Atitudinea din spatele ei, completa dezintegrare a personalității umane, doborâtă la pământ de secole de ideologii creștine și comuniste. Acuma, să nu îndrăznești să-ți faci cruce, că nu știu ce-ți fac. Nu te mai suport. În ceea ce te privește, eu sunt Anticristul. Și Raskolnikov. Și Kurtz. Nu că ai fi auzit vreodată de ei, brută. Altceva decât cei trei porcușori nu cred că știi din toată literatura europeană. Dar nu-ți face griji, n-am de gând să-ți fac de petrecanie, pentru că așa ceva mai degrabă creează probleme decât să le rezolve. Sunt un om rezonabil și-mi dau seama de asta. Nu sunt un tâmpit de nazist. Nu, vreau doar să-ți plătesc operația.

— Dăăăă-mi drumuuuu'!

— Haide, hai să ieșim din hruba asta și să mergem să ne cunoaștem mai bine. O să-ți fac cinste cu o cafea și ceva de mâncare și ne gândim cum să procedăm mai departe.

Încă ținând-o strâns de braț, binefăcătorul își scoate victima din stația de metrou. Bărbatul cu operația mai să cadă grămadă pe scara rulantă care îl azvârle la lumina zilei. Era destul de neîndemânatic cu cârjele. Clipi din cauza soarelui și ochii mici i se îngustară și mai mult, ascunzându-se sub lentilele groase.

— Mai ești și aproape orb, practic. Arăți ca o molie la lumina becului. Chiar te cred că n-ai prea petrecut mult timp la suprafață. E minunat aici sus, o să-ți placă.

Ieșiseră pe un teren viran. Nu părea să existe prin apropiere nici un loc unde să li se servească o cafea sau altceva. Camioane, autobuze, mașini mișcându-se de-a lungul unei străzi enorme. Ceva mai sus, la o oarecare distanță, se vedeau blocurile pe fondul cerului. Un șir de chioșcuri, care de care mai strâmbe, îngrămădite unul într-altul și arătând de parcă le-ar fi azvârlit cineva din cer cu fața la stradă. Câțiva oameni mergeau pe o străduță prăfuită înspre blocuri. Și trei câini stăteau prin preajmă într-o poză nostimă, cu boturile îndreptate în direcții diferite.

— Nu te mai purta de parcă te-ai aștepta să-ți trag una. Fii bărbat! Stai drept! Cât costă operația asta? Și, de fapt, ce ai?

— Am o ppppp-ia-ttttthhhhhh-nichi!

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, spune odată să înțeleg și eu! Ce? Știai că ai și un defect de vorbire?

— Ppppp-ia-tttthhh-răăăhhh-nichi!

— Ești constipat?

— Riiiihhh-chhhhh.

— Of, lua-m-ar naiba! Ce ai ?

— Piatră la rinichi!

Virgil își ridică ochii spre cer, unde zbura o pasăre. După care lovi cu piciorul una dintre cârjele de sub molie. Apoi pe cealaltă. Zdrăngănitul lemnului pe beton.

— Dhoooare foarte tareee!

— Îți arăt eu ție durere. Ce-i toată tărășenia asta cu cârjele, ei? Văd că ești în stare să stai în picioare foarte bine și fără ele.

Și când mă gândesc că era să dau o avere pe tine. Ar trebui să-ți ard una în moacă pentru asta.

— Sunt aproape orb. Nu pooohhht să lucrez.

— Dar știi destule șmecherii, nu? Parazit nenorocit. Înșeli oamenii cinstiți să-ți dea bani câștigați din munca lor. Vă știu eu p-ăștia, stați la supt berea după colț în timp ce copiii umblă cu cartoane de gât pe care scrie că le e foame.

— Lasă-mă-n pace!

— Hai, cară-te naibii de-aici.

Molia se aplecă să-și culeagă cârjele de pe jos și Virgil îi trase un șut generos în fund.

— Să te duci la lucru pe altă linie de metrou de-acu' înainte!

Atunci au apărut polițiștii cu câinele mort.

— Ce se întâmplă aici?

— Domnule ofițer! spuse Virgil. Derbedeul ăsta m-a înjurat!

Protestul moliei se înțepeni într-o oclusivă.

Polițiștii se uitară care dintre cei doi era mai bine îmbrăcat și deciseră să voteze în favoarea decenței.

— Vagabond împuțit! Îl deranjezi pe domnul. Dispari!

Molia se întoarse grăbită în pământ, cu ambele cârje sub brațul drept.

Polițiștii aveau grade prea mari să fi fost în patrulă la o stație de metrou de pe un teren viran. Căpitanul avea o față de gogoașă. Colonelul era ceva mai în vârstă, sever și prezentabil într-un mod cumva lipsit de expresie. Amândoi erau înalți. Gardienii statului. Ai oricărui stat și ai nici unuia în special. Căpitanul ținea un câine mic de un picior din spate, ca pe un iepure împușcat.

— Au! Ce-a pățit la cap? întrebă Virgil, strâmbându-se.

— Un camion.

— Da’ și să-l cari așa prin oraș! Se sperie copiii, mă gândesc. Și pe mine mă cam sperie, de fapt.

Căpitanul, căruia gura îi atârna un pic deschisă tot timpul, se uită la colonel; acesta continua să privească drept în față, impasibil. Colonelul era un actor care își confecționase o singură expresie – impasibilă – și se ținea de ea indiferent ce se întâmpla în piesă.

— Câinele, spuse colonelul, aparține unui senator.

Colonelul, deși nu era prea vorbăreț de felul lui, își simțise demnitatea rănită de faptul că se afla în posesia unui câine mort și se gândise să clarifice situația cum se cuvine. O femeie, senator și membru al Partidului România Mare, își pierduse câinele și telefonase la secția de poliție de care aparținea. Ofițerii care răspundeau de zona respectivă preluaseră imediat cazul și se duseseră în vizită la senatoare acasă, unde li se făcuse o descriere amănunțită a câinelui. Senatoarea era înnebunită, obsedată de ideea că i-l furaseră țiganii să-l folosească pentru cine știe ce ritual oribil. Au fost alertate toate unitățile. Au găsit câțiva țigani să-i căpăcească, dar nici urmă de câine. Conducând prin oraș, colonelul le ordonase tuturor unităților să stea cu ochii în patru după un câine neobișnuit de mic, fără coadă. În cele din urmă, Lucky, cum se numea câinele, a fost găsit într-o zonă urâtă a orașului, unde lipsa lui de experiență în privința vehiculelor îl costase viața.

Virgil era de acord că acesta era un mod urât de a rezolva un caz.

— Știu unde puteți găsi un câine ca ăsta, spuse el.

Căpitanul cu fața ca o gogoașă se uită la colonel.

— Poate că merită să facem niște cercetări, spuse colonelul.

— Nu spun că ar fi exact la fel.

— Ea nu prea vede bine.

— Ne-a pus sare în cafea, spuse fața de gogoașă, vorbind pentru prima dată.

Virgil își dădu seama că o și băuseră.

La ordinele colonelului, căpitanul azvârli câinele într-o gură deschisă de canal. Se suiră în mașina de poliție, cu Virgil în spate. Căpitanul porni motorul.

— Pun girofarul?

— Lasă, pornește odată, spuse colonelul.

Au parcat în fața blocului lui Virgil. Focul aproape că se stinsese și fumul nu se mai înălța prea sus, dar era încă prea gros ca să fie suportabil.

— Nu puteți să-i arestați?

— Nu există nici o lege împotriva arderii frunzelor uscate, zise colonelul.

— Să-i luați la interogatoriu și să-i amenințați cu câteva palme sau ceva de genul ăsta?

Au intrat în bloc și s-au îngrămădit în lift, urcând la zece.

— Aici, spuse Virgil.

Au bătut la ușă. Se auzi un câine scheunând. Ușa se deschise. Un munte deșănțat de femeie, cu gura deschisă de uimire la vederea uniformelor. Amândoi polițiștii observaseră câinele.

— E bun, zise colonelul.

Căpitanul se apucase să-l măsoare.

— Vă confiscăm câinele, doamnă, spuse colonelul, impasibil, ridicând vocea să se audă peste schelălăitul panicat al câinelui.

— Dar...

— Câinele dumneavoastră nu este înregistrat. Din punct de vedere legal, este un câine care nu există.

După care poliția dispăru. Lătratul se auzea tot mai îndepărtat pe măsură ce coborau cu liftul.

— Mi l-au luat pe Brioșă, spuse femeia. Singurul meu prieten!

— Așa este, spuse Virgil, apropiindu-și fața de a ei. Și dacă încerci să-ți faci rost de altul, îi pun să te aresteze.

Se întoarse să plece și câțiva vecini care spionau prin vizoare și-au retras gâturile subțiri de pui și s-au îndepărat speriați de uși. Virgil a luat-o pe hol înspre camera sa, a intrat și a încuiat ușa.

Și-a dat jos haina și pantofii și și-a pus un pahar de votcă. S-a așezat și s-a uitat la fumul care bătea iar în dreptul ferestrei lui și apoi la paharul de votcă de pe masă. După ce s-a săturat să se tot uite la el, l-a dat peste cap. Era cu o zi mai în vârstă și orașul era același. Un fel de Om al Renașterii, se gândi Virgil. Ies din casă să-mi ajut semenii și ajung să joc într-un scheci cu Stan și Bran. Nu era deloc bine sau frumos să dai în cerșetori, știa. Dar se simțise destul de bine în momentul cu pricina.

Articolul lui era încă în buzunarul hainei. Undeva, doi ofițeri de poliție se prezentau în fața unui senator cu jumătate de creier cu un câine fără jumătate de creier, refuzând politicos încă o cafea, din lipsă de timp. Virgil își mai turnă niște votcă. Focul încă mocnea și fumul se ridica în valuri pe fondul întunecat al cerului. Dădu pe gât și al doilea pahar.

Era bine, era foarte bine, ce putea să facă votca asta, și probabil mâine va fi o nouă zi foarte frumoasă.

Relatări de la fața locului

I

Gara de Nord, București. Stau sprijinit de o coloană de fier, așteptând-o pe Elena, o femeie pe care de-abia o cunosc. O țigancă bătrână și grasă stă pe vine în stânga mea, scuipând semințe de floarea soarelui printre dinți. Mă uit la ceas și o iau grăbit prin mulțime. Iat-o, uitându-se drept înainte, mergând cu pași mari, croindu-și drum prin înghesuială ca un aparat de ras electric, indiferentă la cei din jurul ei: băieței în zdrențe cu pungi de aurolac, un bărbat cu un sac de cartofi în spate, care aproape că intră în ea și apoi se întoarce s-o privească lung. Părul negru, lins și strălucitor, strâns bine la spate. Doi soldați tineri, cu fețele înroșite de frig, o văd cum zâmbește când mă recunoaște. Iar eu mă uit încântat la toate astea, ca un regizor care și-a instruit figuranții ca la cazarmă și a filmat un cadru perfect. Noi ne sărutăm, un soldat ridică din umeri. Tăiați! Gata, puteți să mergeți acasă. Țiganca grasă și bătrână scuipă vehement, ridicându-se în picioare. În locul unde stătuse a rămas o cunună de coji.

— Am întârziat.

— Nu contează. Ai reușit să faci rost?

— Nu sunt sigură.

— Nu te-ai văzut cu el?

— Te rog. Hai că vorbim mai târziu.

Plantez o sticlă de rom pe tăblia rabatabilă de sub fereastra compartimentului nostru.

— Mâine dimineață, când deschid ochii, o să văd pământ străin.

Mă întorc și văd că zâmbește la cuvintele mele. Suntem la acel stadiu al relației noastre în care tot ce ne spunem pare interesant.

Trenul se urnește din gară și eu o sărut. Am sentimentul unui nou început. Blocurile înfiorătoare ale Bucureștiului alunecă pe lângă noi, lumina prăfuită a serii se scurge din cerul ud de iarnă, iar în penumbra compartimentului îmi văd satisfăcut propria imagine reflectată în geam. Senzația de mișcare îmi alungă gândurile. Sunt bucuros că-mi las în urmă viața obosită și Bucureștiul.

— Nu mi-ai spus ce s-a întâmplat cu unchiul tău, dacă ai reușit până la urmă.

— Nu vreau să vorbesc despre asta acum. Îți spun altă dată.

Unchiul ei, pe vremuri funcționar comunist, responsabil cu unele proiecte importante în domeniul construcțiilor, tocmai fusese ales în Senatul României. Nebunia de după privatizare îl făcuse un om bogat; apoi banii și niște vechi amici îl făcuseră senator. Așadar, avea dreptul la o cameră de hotel cu tot dichisul și la un apartament de serviciu în București. Apartamentul i-l promisese Elenei și, cum eu n-aveam neapărat un loc al meu în care să stau, mă interesa foarte tare acest aspect.

Însoțitorul de vagon ne aduce așternuturile și ceilalți ocupanți ai cușetei, un cuplu din Moldova, de vârstă medie, se pregătesc în scurt timp de culcare. Mă întind pe locul meu, cu pernele îndesate la spate și Elena în față și mă scufund pentru multă vreme în rom și în vorbe, povestind iar și iar întâmplări de prin trenuri și călătorii, viața mea de hoinar. Orașe invizibile se strecoară pe lângă noi în noapte și zgomotul roților țăcăne un ritm în care vocea începe treptat să mi se piardă. Elena e vrăjită de cuvintele mele și, într-adevăr, există o urmă de dorință pentru ea în discursul meu alambicat, mă întreb dacă o să fiu în stare s-o iubesc. Amețit de propriul meu romantism, îmi spun singur că până la urmă am dreptate să aștept, cu toate îndoielile mele, asemenea momente pure și rare ca acesta. Am dreptate să fiu atât de lipsit de simț practic, să n-am nici măcar unde locui.

Se face târziu și ne întindem, băgându-ne unul într-altul în patul strâmt, ea cu capul pe umărul meu, eu cu mâna răsfirându-i părul negru, în timp ce mintea îmi clocotește de planuri. Am ajuns la un prag și am așa de multe de spus că dau pe-afară.

II

Mă trezesc cu un vag sentiment de jenă, de parcă aș fi spus o minciună gogonată. Sticla e pe jumătate goală și am de lucru. Republica Moldova, la câțiva ani haotici după ce și-a luat inima în dinți și s-a desprins dintre ruinele Uniunii Sovietice, își alege un nou președinte. Iar eu trebuie să scriu un articol; încă o țară amărâtă rezumată în câteva sute de cuvinte. Cerul de deasupra

Chișinăului e greu ca plumbul în această ultimă zi de noiembrie.

Într-o cameră neîncălzită de la etajul 11 al Hotelului Național, înghit o aspirină și dispar sub un maldăr de așternuturi. Elena are de scris ceva despre sărbătorirea zilei naționale a României în această provincie greu încercată. Pe străzi, oamenii vorbesc rusește. Îi sugerez să scrie un articol ironic, dar pentru așa ceva ar putea fi dată afară; drept urmare se duce să prindă o ceremonie organizată într-un cimitir. După-amiază mă simt destul de bine încât să mă apuc de lucru. Cumpăr ziarele locale, dau o raită pe la organizația internațională de monitorizare a alegerilor și apoi petrec o oră în compania unui tânăr și cinstit patriot din Ministerul de Externe, care încearcă să mă tragă de limbă. Se neliniștește când îi spun că vreau să mă duc în Transnistria, unde separatiștii de etnie rusă și-au declarat independența. Nu-ți garantează nimeni siguranța, îmi spune pe un ton grav, și apoi îmi povestește de lăcomia vameșilor de la punctele de trecere.

În noaptea aceea, după ce facem, să zicem, dragoste, Elena mă strânge în brațe ceva mai mult decât mi-aș fi dorit. Mă întreabă ce e în neregulă. Nimic, îi spun. E vechea dezamăgire care apare după ce ai obținut ceva ce-ți doreai de mult. Romul s-a terminat și sunt prea obosit să cobor în stradă după încă o sticlă.

— Cum o cheamă? mă întreabă după o lungă tăcere.

— Contează?

— Voiam doar să știu.

— O cheamă Ana.

Sunt obosit și cam irascibil. E ca și cum aș mai fi văzut o dată scena asta și replicile îmi revin în minte înainte să le aud. Nu e

vina Elenei, așa că trebuie să-mi controlez resentimentele și să-mi joc mai departe rolul. Mi-e greu să mă văd în postura asta. Îmi spun că în curând o să fiu în Transnistria, de parcă asta ar fi un fel de scăpare. Elena îmi colorează infidelitatea cu nuanțe care nu există. Așa cum stă acum, întinsă lângă mine, o simt cum caută să intre în rolul de Cealaltă Femeie, de parcă ar proba niște haine, să vadă dacă i se potrivesc.

— Vrei s-o părăsești?

— N-are importanță ce vreau eu. Viața curge de la sine.

Încă alte câteva replici de genul ăsta, ale căror detalii nu mi se pare necesar să le relatez, apoi, inevitabil:

— Deci până la urmă la asta se rezumă vorbele tale minunate. Nu ești genul de bărbat care să aibă prea mari tangențe cu lumea înconjurătoare.

— M-am cam săturat de lumea asta înconjurătoare.

— Și-atunci ce cauți aici, dacă nu-ți pasă de mine?

— Îmi scriu articolul. Relatez de la fața locului...

Se pare că e o neînțelegere la mijloc. Elena își imaginase un altfel de film, unul despre lumea reală, în care apărea un bărbat real. Evident, nu prea-mi vine să colaborez la scenariu. Dar începem să ne cam certăm și n-am chef de scandal. Nu-i adevărat că nu-mi pasă de ea. Îmi pasă, dar nu atât de mult încât să mă bag în jocul ăsta. Nu vreau să mă cert, să-i spun lucruri care să doară. Așa că o sărut și o iau în brațe.

Ne împreunăm din nou, mai cu succes de data asta. Mai cu succes pentru că o facem cu furia și dezamăgirea că nu suntem decât doi străini. Nu ne mai prefacem că suntem tandri și, ciudat, în lupta noastră scapără momente de tandrețe adevărată, care ne împing și mai departe. Apoi se face iar frig în

cameră, suntem amândoi transpirați și încercăm să aranjăm păturile pe care le-am trântit pe jos. Adormim.

Ziua alegerilor. S-a terminat cu discuțiile, cerul e din nou greu ca plumbul.

Silitoare, Elena se ridică și se îmbracă încet, iar eu simt că mă apucă remușcările. Trebuie să se ducă la biroul electoral central și nu se poate hotărî cu ce să se îmbrace.

— Ar trebui să pun o fustă pe mine.

— E un fel de ținută obligatorie?

— Nu. Dar dacă mă îmbrac bine o să-mi fie mai ușor să conving bărbații să mă ajute.

— Până la un punct...

Își pune o fustă foarte scurtă și cizme de piele lungi până deasupra genunchilor, lăsându-și la vedere pulpele învelite în dresuri. Îmi vine s-o trag înapoi în pat.

Mai dorm câteva ore. Când mă trezesc, cerul e la fel ca înainte și mă gândesc dacă să aflu rezultatele de la televizor sau să mă duc mai încolo la o bere cu cineva de la o agenție de știri. Înghit o aspirină și decid că e cazul să fac un efort. Pot să iau trenul până în Transnistria, să stau câteva ore și să mă întorc în aceeași seară.

Elena apare după prânz și se arată îngrijorată de planurile mele. Mă folosesc de situație să aflu ce-i cu apartamentul.

Îmi povestește că atunci când s-a dus la unchiul ei la hotel să discute problema, a încercat s-o pipăie. Se pare că n-avea de gând să dea apartamentul chiar pe gratis. Logic. Doar într-o țară săracă nu te îmbogățești cu o asemenea atitudine. Îmi imaginez un cadru cu un satir fugărind o fătucă într-o cameră luxoasă de hotel.

— Nu mi-a venit să cred. Are doi copii de vârsta mea. E bătrân și gras. A încercat să mă împingă în pat. Mi-a zis că îi vine să mă mănânce.

— Ce ticălos lacom. Ăsta-i genul de lucru pe care l-aș spune eu. E fratele maică-tii sau al lui taică-tu?

— Nu, e vărul maică-mii. Au fost colegi la universitate. Îl știu de când eram mică.

— Atunci nu ți-e chiar unchi. Văr de-al doilea. Sau văr mai de departe. Mă rog. Bănuiesc că-i obișnuit să pună mâna pe ce nu-i al lui.

— A fost oribil. Chiar îl știam de când eram copil.

Ieșim împreună din hotel și mă roagă să nu mă duc în Transnistria. Mă simt cumva flatat că i se pare că am de gând să fac ceva periculos. Ne ținem de mână și așteptăm să-i vină ei autobuzul. În stație mai e și un băiețel de trei sau patru ani. Maică-sa se apleacă să-i aranjeze pălăriuța și cravata, deși nu era deloc nevoie de chestia asta, apoi îl sărută pe obraji.

Elena spune că un copil e cea mai mare realizare în viață; l-ar îmbrăca în haine drăguțe și s-ar bucura să-l audă spunând „mama“. Elena e extraordinar de frumoasă, dar frumusețea asta nu i-a contaminat și visurile. Sunt banale. Tot ce-și dorește e un bărbat bun pe care să se poată baza, cu ceva bani, care să-i facă un copil. În schimb, dă peste mine sau peste tot felul de politicieni libidinoși. Asta e, ghinion. De fapt, nu-i decât o pizdă proastă și-mi pare rău pentru ea. Iar eu nu sunt decât un cretin de muist. Și-mi pare rău și pentru mine. În timp ce se suie în autobuz îmi spune să nu mă întorc târziu și, pentru o clipă, chiar regret că sunt un episod fără consecințe în viața ei.

Se simte miros de grajd. Oamenii care iau trenul spre Răsărit, toți vorbitori de rusă, par istoviți și săraci. Ghemuit lângă geamul murdar, cu șapca trasă pe ochi, mă uit la peisajul care se scurge pe lângă noi. Dolarii sunt împăturiți în șaișpe și ascunși prin haine, pentru ca vameșii să nu-mi poată lua chiar tot. Un tip pe care îl cheamă Andrei mă întreabă care-i treaba cu mine și îi răspund într-o rusă stâlcită. Am mai văzut vreodată atâta sărăcie? îmi zice. De fapt, am mai văzut, și încă de multe ori, și nu mi se pare interesant. Îmi spune aceeași poveste, cu lucrurile care merg tot mai rău, oamenii cumsecade nu reușesc să aibă o viață normală, e mafie peste tot. Mă întreb dacă discuția asta o să ajungă până în punctul în care o să-mi ceară bani. Pot să-i dau bani fără nici o problemă, dar ascultatul și așteptarea asta mă fac să nu mă simt în largul meu. Câmpurile se ondulează în zare și linia orizontului pare tot mai aproape. Un tractor minuscul lucrează pe un câmp pătrat. Copacii sunt lucioși și negri, iar pământul și-a pierdut toată verdeața, petice de iarbă gri și maro așteaptă să cadă zăpada și să le acopere. Aveți case din astea la voi în țară? Acolo cât se câștigă? Un țăran își trage de căpăstru calul înhămat la plug, îi atârnă capul greu și se clatină, bălăcindu-se prin noroi. O femeie îl ceartă pe Andrei că se plânge unui străin. Intră și alții în vorbă. Când obosesc, un bătrân care tăcuse până atunci spune calm, cu aerul că ar trage o concluzie:

— O vacă îți trebuie ție. Ca să ai lapte întotdeauna. Și brânză, și unt, toate ale tale. Smântână. Fără vacă n-ai de nici unele.

Andrei își ia capul în mâini și se freacă la ochi îndelung. Desigur, n-o să mai ceară bani. E doar un om, umilit de hainele pe care le poartă, încercând să-i spună unui străin că nu hainele astea îl fac pe el om.

Până la urmă, nu vine nimeni să ne ceară pașapoartele la Benderi, un oraș de după granița cu Transnistria. Pe peron un steag flutură ușor în bătaia vântului. O întreb discret pe o femeie din bufetul gării dacă poate să-mi schimbe banii și mi se oferă cu dragă inimă un teanc de bancnote locale. Câțiva mafioți stau înșirați la bar și beau votcă. Femeia se întoarce să se uite mai departe la televizor. Mă îndrept spre centrul de votare, dincoace de graniță, înapoi în Moldova, traversând un pod de beton peste șinele de tren, cu vântul șuierând printre stâlpii de susținere, și apoi o iau pe un drum care se încolăcește și se îngustează înspre periferie, până afară din oraș.

Venind aici, fugeam de Chișinău și de Elena, unde ajunsesem încercând să fug de București și de Ana, la care ajunsesem fugind de altundeva. Poliția transnistriană oprește mașinile la punctul de trecere și eu îmi târâi picioarele printre ele, neobservat, împreună cu alți câțiva localnici care se întorc acasă cu traistele pline. Se lasă noaptea și simt noroaiele sub tălpi. La centrul de votare oamenii spun că totul a decurs bine. Mă uit la niște bătrâne certându-se care să intre prima după perdele să voteze și asta e tot.

După 11, mă întorc la hotel, înfrigurat și obosit după călătoria într-un tren neîncălzit și fără lumină. Elena, bucuroasă că mă vede, își îmbrățișează eroul revenit cu bine. Mă uit la mine prin ochii ei și mă simt un pic mai bine decât m-am simțit în mai tot restul zilei. Îmi pune ceva de mâncare pe masă și îmi toarnă un pahar de votcă. Îi arăt ce mi-a mai rămas din bancnotele transnistriene, peste un milion de ruble. Se uită curioasă la banii aceia fără nici o valoare.

Mănânc și beau și-mi simt din nou picioarele calde. Încerc un sentiment de simpatie față de Elena, față de femeia din ea, nu vreo imagine a ei, și-mi dau seama că nu mi s-a mai întâmplat asta niciodată. E fericită că m-am întors cu bine, iar eu sunt la rândul meu fericit să fiu împreună cu ea. Îi spun că am obosit de statutul meu de *freelancer*. Ai toată libertatea, teoretic, dar nu prea se cheamă că-ți rămân cine știe ce bani, chiar dacă reușești să nu-i dai pe chirie. Votca parcă m-a lovit în moalele capului și vorbesc fără șir.

— Era în tren un tip, Andrei, care nu mi-a plăcut prea mult. Discutau toți în rusă și nu puteam să-i urmăresc prea bine, iar el stătea acolo cu capul în mâini, le mai auzise pe toate de o mie de ori și se săturase. Viața se tot învârte în jurul cozii, oricât de mult de străduiești. Și atunci a apărut lângă el fetița lui, avea, cred, vreo nouă ani. Mă întreabă ce limbă vorbesc și îmi spune în engleză „Pe mine mă cheamă Maria“. El se uita în sus la fetiță, fetița lui deșteaptă și drăguță, și pentru prima dată ochii i s-au umplut de viață, de parcă se revărsase asupra lui o lumină. Asta îl făcea să meargă înainte; nimic altceva din ce credea, făcuse vreodată sau învățase. Fetița asta de care lumea încă nu se atinsese...

Dacă eram într-o altă stare, probabil aș fi spus: uite ce lucruri ciudate ne țin să nu ne înecăm în rahat, și aș fi lăsat-o baltă. Dar acum mă împiedic de cuvinte, încercând cu disperare să explic. Mi-e ușor să construiesc din vorbe chestii sofisticate, dar de câte ori încerc să povestesc ceva simplu simt că ratez. E un lucru evident și eu îl complic, punându-l în cuvinte. Dar Elena oricum nu mă ascultă. Ține banii în mână, îi întoarce pe o parte și pe alta și i se plimbă prin cap propriile fraze. Îmi spune că s-a gândit și poate ar fi mai bine să nu ne mai vedem după ce

ne întoarcem la București. Cel puțin pentru o vreme. Iată că mi se face și o cronică proastă. Se pare că nu mai sunt unic. Sunt ca mulți alți bărbați fără coloană vertebrală, care au retragerea pregătită de la bun început. Vorbește mai departe, încă o vreme. În cele din urmă ridic o mână s-o opresc. A fost o zi lungă și destul de grea încât să întoarcă totul cu susul în jos. Te lupți să fii singur, copleșit de singurătate. Îmi vine să-i spun: Elena, ar fi atât de simplu pentru noi să încercăm să ne iubim unul pe celălalt! Pare un lucru ușor de spus și chiar de simțit, pentru câteva momente.

Încep să arăt descurajat și asta o face pe ea să se simtă ceva mai împlinită, pare mai fericită, mai puternică. Orice rugăminte venită acum din partea mea ne-ar arunca într-un contrast vizibil, și am și eu mândria mea. Îi spun că are dreptate, n-ar trebui să ne mai vedem, ne-am face singuri probleme. Îmi dau seama că strâng în pumn milioanele pe care i le-am adus ca suvenir.

Miezul nopții. Se anunță la radio rezultatele parțiale ale alegerilor și candidatul pro-Rusia e clar la conducere. Pentru mine e bine așa; pot să scriu despre colapsul economic de la câștigarea independenței și despre petrolul rusesc de care este atâta nevoie. „Moldova cu fața către Rusia.“ Un titlu bun. Dau câteva telefoane și-mi scriu articolul. Închei cu ceva despre idealul libertății care, din păcate, este cam scump. Indiferent cât de prost sau superficial este articolul, mereu e bine să bagi un pic de filozofie la final. Îl face pe cititor să aibă senzația că a înțeles și el ceva.

Mă bag în pat. E cald. Elena e și ea caldă. Se trezește și mă ia în brațe, își pune un picior peste mine. Pentru ultima oară, se pare. De data asta, tonul ei e cel al unei femei independente

care caută plăcerea. Simt că am subestimat-o, iar asta mă face s-o vreau, însă sunt un pic dezechilibrat de turnura pe care a luat-o noul meu rol. Îmi fac datoria și ea adoarme cu mult înaintea mea.

III

Acum am zburat către sud și m-am oprit să mă odihnesc în Atena.

După ce m-am întors la București, am cam tras un pic de mine să merg înainte, să fac bani în continuare; colaps economic în Bulgaria, demonstrații pe străzile Belgradului, tulburări în Kosovo. Butoiul cu pulbere al Balcanilor! mi-a zis un prieten ziarist, cu o privire încântată. Dar eu eram terminat și în București n-aveam pic de liniște. Mi se părea că oriunde îmi puneam puțin capul jos, se nimerea câte o haită de câini să-mi urle sub fereastră. (Jumătate de oraș se plângea că a fost mușcată, cealaltă jumătate îi hrănea cu resturi – niciodată nu a existat o majoritate convingătoare care să-i extermine.) Am terminat cu articolele. Și era plăcut să simt că am lăsat-o baltă. Ana și-a pierdut răbdarea în cele din urmă, confruntată cu apatia mea. Îmi părea rău că am făcut-o să-și piardă timpul. Iarna mă deprimă întotdeauna. Primăvara e sezonul migrațiilor.

Într-o zi, prin martie, m-am așezat pe o bancă în parc, întrebându-mă ce să fac mai departe. Rămăsesem cam fără bani. Se făcuse vreme bună, subit, inexplicabil, și printre crengile bătrâne se vedeau ițindu-se frunzulițe strălucitoare. Apoi s-a întâmplat ceva ciudat: Elena, pe care n-o mai văzusem

de la Chișinău, venea plimbându-se pe aleea acoperită de pietriș, de mână cu un bărbat. Avea o expresie de relaxare pe față pe care n-o mai văzusem niciodată. Se uita în jur, se uita în pământ, își ridica ochii înspre el și pe mine nu mă vedea absolut deloc. Am avut senzația – poate un pic cam aiurea pentru gustul meu – că sunt invizibil.

Îmi amintea de scena din gară, când o priveam cum își face loc prin mulțime, numai că de data asta mă simțeam mai degrabă ca unul dintre figuranți, nu ca un regizor. Îmi trecuse vremea. Făcusem câteva însemnări. Și gata, îmi completasem raportul. Era timpul să trec mai departe.

Așa am ajuns la Atena, orașul care a văzut totul. Orașul care a murit și a renăscut de câteva ori.

Am o cameră mică, fără prea multă mobilă. Urmează să se întâmple ceva în curând, dar n-ar strica să țin asta numai pentru mine, deocamdată. În loc să-mi îndrept atenția asupra Albaniei, sfâșiată de un război civil, îmi petrec timpul cu două tinere femei, una de 19 ani, alta de 21. Tatăl lor, armator, mă plătește, ca să le învăț engleză, mai bine decât aș fi putut câștiga vânând dezastrele din Balcani. Se îmbracă la modă, elegant, așa cum trebuie să arate niște fete bogate. Tatăl lor hotărâse că se vor duce să studieze în California, că e timpul să facă și ele ceva. N-au nici un interes pentru nimic din ce le spun că se întâmplă pe lume, nu pare să le impresioneze nimic. Ne înțelegem repede; ele nu vor să învețe, eu n-am chef să predau. Oricum, engleza lor e destul de bună pentru California. Așadar, în timp ce tatăl lor stă la birou, întorcând banii cu lopata, inclusiv pe ai mei, fetele mă plimbă prin oraș. Stăm și ne tratăm pe terasele cafenelelor. Îmi cumpără prăjituri și lichior de anason. Eu stau și citesc istorie antică, despre zidurile de

apărare pe care le-au construit Pericle și Temistocle ca să-i țină la distanță pe spartani și despre ambiții, trădări și lunga agonie a imperiului, iar ele fumează țigări mentolate și, din spatele ochelarilor cu lentile mate, se uită impasibile ca niște pisici la oamenii care vin și pleacă. Ca doi doi sfincși lustruiți și plictisiți.

Nu-mi dau seama nici măcar dacă mă plac sau dacă pentru ele fac pur și simplu parte din decor.

Ieri, cea mai mare dintre ele și-a pus ochelarii pe masă și, cu mâinile încrucișate la ceafă, fixându-mă cu niște ochi pe drept cuvânt ca ai Cleopatrei, m-a întrebat în grecește:

— Care-i problema cu tine? Ți-e frică de femei?

Se presupunea că nu știu grecește, așa că m-am prefăcut că nu pricep o boabă, iar ele au început să râdă.

Am răspuns în limba strămoșilor mei, de care mă simt atașat sentimental:

— *Tá tuirse orm, tar éis do mháthair*.[1]

Nu prea aveam ce vorbi. Și-a pus ochelarii pe cap, italienește, ca o a doua pereche de ochi. Eu m-am întors la Tucidide. Democrații atenieni dezbat o problemă spinoasă: dacă să extermine sau nu întreaga populație a unei insulițe pe motiv că le-a dat ajutor dușmanilor.

Generațiile vin și se duc, iar lumea rămâne la fel. Bate vântul dinspre nord, bate vântul dinspre sud, apoi o ia din nou de la capăt. Ochii noștri n-ajung să vadă destul încât să fie satisfăcuți, urechile noastre n-apucă să audă destule. Nu e nimic nou pe lume.

Sunt zile în care mă satur de toată repetiția asta și mă simt ca un câine care aleargă aiurea în cerc, la infinit, încercând să-și prindă propria coadă. Și în alte zile iau metroul până în port și mă uit în zare peste apa strălucitoare, la vapoarele care se

îndepărtează pe mare și simt viață înaintea mea, în razele energice de soare ce scaldă crestele valurilor care se ridică și coboară regulat. Ce mai urmează? Ce e dincolo de marea asta? Vaporul ăla poate merge spre Bosfor? Don Quijote, pe patul de moarte, îi spune lui Sancho: Uită de toate rătăcirile astea, eram nebun. Și Sancho plânge: Dar îmi plăcea de tine așa! Hai, încă o călătorie măcar! Vaporul se face din ce în mai mic. Există un pod la Istanbul. Aș putea să trec în plimbare pe alt continent, să las Europa în urmă. Am destul aur în buzunare. Vaporul se transformă într-un punct. Îmi încordez privirea. Tremură un pic. Și dispare.

1. M-a cam epuizat maică-ta. (în gaelică în orig.) (n.a.)

O după-amiază de dragoste

Dan stătuse sub soarele arzător toată ziua, muncind. Acum se făcuse seară și aștepta să-și primească recompensa. Se dădu jos din lift la etajul cinci și înaintă pe palierul murdar și sumbru, asemenea tuturor celorlalte paliere murdare și sumbre din oraș.

Irina îi deschise ușa. Părinții ei plecaseră în weekend. S-au sărutat și el a închis ușurel ușa în spatele lui. I-a strecurat o mână sub bluză. De-abia făcuse duș și avea pielea catifelată și răcoroasă, iar șoldurile și sânii plini și copți. O asemenea risipă de feminitate la numai 17 ani, știa și el, însemna că în timp ce fetele mai subțirele de-abia se împlineau, ea o să se îngrașe. Dar în momentul ăsta toate era la locul lor, perfecte.

Se desprinse de ea și trecu din hol în sufragerie. Întâi o să fumeze o țigară și ea o să-i aducă ceva de mâncare și de băut. Apoi venea vremea să meargă în dormitor.

Dan se așezase la masă, cu Irina îmbrățișându-l de la spate. Inspira parfumul părului ei proaspăt spălat. Iar ea și-l dăduse peste cap, ca să-și lipească obrazul stâng de obrazul lui drept. Îi mângâia pectoralii întăriți de greutățile pe care le ridica la muncă.

— Ai avut o zi bună, dragă? îl întrebă în joacă.

El pufni scurt, râzând pe jumătate de felul în care începuse ea să imite genul de discuție pe care l-ar avea în timpul mesei de seară un cuplu în vârstă, plictisit, care n-ar semăna deloc cu ei.

— Nu, dragă, n-am avut.

— Mi s-a părut mie că erai cam nervos la telefon.

— Câteva sute de kilograme de piersici mucegăite.

— Asta înseamnă foarte mulți bani?

— Nu înseamnă nimic, o să uit imediat ce apuc să-ți sfâșii chiloțeii ăștia de pe tine.

— Ah, bestie!

Îl pocni ușurel peste față și sări la o parte. El o lăsă să plece. Apoi și-au zâmbit unul altuia. El și-a scos pachetul de țigări din buzunar, iar ea i-a adus niște vin alb și un pahar din bucătărie. Auzea aragazul șuierând și o oală pusă la încălzit. Apartamentul era înghesuit, pereții nu mai fuseseră văruiți de douăzeci de ani și arătau îngălbeniți. Într-o zi, când o să aibă destui bani, o să-i facă o casă mai frumoasă decât asta. Și-o să aibă bani. Nu trebuia decât să fie foarte hotărât și să se folosească de toate ocaziile pe care i le scotea viața în cale. El fusese primul. Asta era tot ce conta. Cu fetele ceva mai mari erau o droaie de lucruri pe care n-aveai cum să le știi. Își aprinse un Marlboro și privi satisfăcut spiralele de fum. Se simțea bărbat.

— Cam devreme pentru piersici, se auzi vocea ei din bucătărie, înăbușit, de parcă ar fi vorbit singură.

Știa și el asta. Erau importate din Turcia, dar nimeni altcineva nu scosese încă piersici pe piață și el le-o luase înainte, le-a cumpărat și le-a aranjat frumos la 7 dimineața, când soarele începuse deja să ardă, pe taraba din intersecție. La

fel ca în fiecare dimineață, trafic la greu, mașini turându-și nerăbdătoare motoarele la semafoare, camioane lăsând în urma lor nori negri și groși de fum, oamenii scurgându-se spre gura de metrou. Decorul în care își făcea el banii.

— Nu-i vorba numai de bani, spuse el, ridicând vocea ca Irina să-l poată auzi din bucătărie. Doar că nu-mi place să fac greșeli. Arătau perfect când le-am văzut prima dată, probabil or fi avut o groază de tăieturi și zbârceli. Și a fost și foarte cald. Înspre mijlocul zilei erau toate făcute terci. Nu mai cumpăra nimeni.

Irina îi aduse un castron cu supă și niște pâine. Se așeză lângă el.

— Tu nu mănânci? o întrebă.

— Am mâncat.

— Și apoi, continuă el, luând o lingură de supă și mușcând din pâine, eram cu toate lăzile astea de piersici putrede puse unele peste altele ca un zid în fața tarabei. Îl serveam pe unul și m-am trezit că peretele se înclină peste noi. Știi cum zic? Când ceva e pe cale să se prăbușească și pare să se miște cu încetinitorul?

Irina dădu din cap.

— Ei, așa. Nu puteam să fac nimic, decât să mă uit cum cade. Toate piersicile alea răspândindu-se pe trotuar. Îmi venea să omor pe cineva.

Ea își acoperi gura cu mâinile și începu să râdă la imaginea sutelor de piersici sărind și rostogolindu-se pe trotuar. Îi veni și lui să zâmbească, dar zâmbetul i se topi brusc, amintindu-și de oamenii care se opreau să se uite cum se răstoarnă lăzile de deasupra și se duc naibii sute de piersici. Picioarele pietonilor grăbiți, ocolind piersicile. Piersici rostogolindu-se în canal. Un

câine mirosind o piersică, fără nici o urmă de interes. O mașină storcind altă piersică și lăsând o pată pe carosabil. Un băiețel aplecându-se să pună mâna pe o piersică și mama lui care îl smucește grăbită. Și apoi toate piersicile pe care a trebuit să le adune la loc, împreună cu băiatul pe care îl angajase, și să le aranjeze înapoi în cutii, mai murdare și mai stricate decât înainte.

— Crezi că le-a trântit cineva intenționat?

Dan luă o gură de vin. Asta se întâmplase după-amiaza. Pietonii ieșeau de la metrou, în valuri, ca niște furnici. Soarele cobora spre apus, arșița se mai domolise. Servea un bărbat tânăr, subțirel, la costum, genul care arăta mulțumit de viața și serviciul lui. Bărbatul nu părea să se fi atins de lăzi.

— Poate că le-am aranjat aiurea de la început, spuse el.

Ea ridică mâna și se frecă la ceafă, după care se întoarse în bucătărie să pună la prăjit niște carne de porc și cartofi. El se enervase iar vorbind despre asta.

Irina i-a adus mâncarea. După ce a terminat de mâncat și-a dat scaunul în spate și s-a șters la gură cu un șervețel, l-a împăturit și și-a șters fruntea, azvârlind apoi șervețelul pe masă.

— Prea cald în orașul ăsta.

Ea se ridicase, stătea în picioare înaintea lui și-l săruta pe față. Dan trase adânc aer în piept. Miroasea răcoros și bine.

— Într-o zi o să avem o casă la țară, lângă un râu.

— Mie mi-e bine și acum.

— E altfel când ești la școală. Când o să începi să lucrezi, o să simți cum trece timpul și tot vrei diverse lucruri. Simți că ți se scurge viața și ai vrea ceva în schimb.

Recunoscător, începu să o sărute pe față și pe gât. Apoi limbile lor se repeziră una spre alta. Se sărutară așa până veni momentul să facă o pauză. El se îndreptă de spate, își luă bricheta și țigările de pe masă și le băgă în buzunarul de la pantaloni. Apoi se duseră în dormitor și se dezbrăcară.

Soarele de după-amiază târzie răzbătea prin fereastră, desenând fâșii largi de lumină aurie pe pat și pe o porțiune de perete din spatele acestuia. Ea stătea întinsă pe pat, goală, pe burtă și se făcea tot mai aurie. El se suise peste ea și începuse să-i maseze spatele. Îi frământa cu degetele mari mușchii de pe o parte și alta a coloanei vertebrale, începând de jos, de la baza spatelui și croindu-și drum până la ceafă. Ea suspina, încerca s-o facă să se relaxeze, să scape de tensiunea din corp. Apoi, cu toate degetele, îi masă gâtul și umerii. Când nu mai putu să se abțină, o mușcă de umăr. O mușcase un pic prea tare și ea scânci și se zvârcoli sub el. El se trase înapoi, până la jumătatea picioarelor ei. În lumina care bătea cu o precizie supranaturală, corpul ei se vedea acoperit cu fire foarte subțiri și mici de păr auriu, prea fine pentru ca mâinile lui să le poată simți, pe dosul brațelor, pe spate și pe fund.

Îngheță.

Corpul ei, de obicei într-o nuanță mai palidă, ca mierea aurie, căpătase o culoare mai profundă. Iar în jurul șoldurilor se vedea, subțire, dar distinctă, o urmă albă care indica acea porțiune minusculă ce fusese protejată de razele soarelui.

Cu o vară înainte, când de-abia își începuse afacerea și se vedeau de câteva luni, ea a fost plecată câteva zile la mare, împreună cu niște prieteni. Nu-i spusese și lui că pleacă, știind că are de lucru și că nu i-ar fi convenit să se ducă fără el. Dan

fusese furios, îi trântise câteva și apoi dispăruse, așteptând să vină ea la el, înlăcrimată și plină de remușcări.

Irina simți că ceva e în neregulă și întoarse capul să se uite la el. Soarele coborâse mai mult și acum fața ei era oarecum în umbră. Părul îi acoperea gura.

— Ce e? spuse ea.

— Te-ai bronzat frumos.

Avea vocea un pic răgușită. Ea își lăsă capul să-i cadă înapoi pe pernă. Părul îi ascundea fața. El stătea nemișcat, cu picioarele ei țintuite unul lângă altul sub el. Se uita la ea cum respiră. Dacă aștepta destul de mult, până la urmă o făcea să-i spună ceva.

— Ți-am zis, zise ea, vorbind cu capul pe jumătate în pernă, m-am dus cu fratele meu în vizită la niște prieteni de familie, la țară. Sunt prieteni vechi de-ai părinților.

Se dădu jos de pe ea, greoi, și se așeză pe marginea patului, cu spatele, își culese pantalonii mototoliți pe podea și scoase țigările și bricheta din buzunar. Ea rămase întinsă în aceeași poziție. Stătea nemișcată. El era conștient de fiecare zgomot pe care îl făcea, deschizând pachetul și aprinzându-și bricheta. Își aprinse țigara din a doua încercare. Era conștient că și ea auzea toate zgomotele. Chiar și cu fereastra deschisă, era foarte liniște. Putea să audă și sfârâitul foiței care ardea, când trăgea din țigară. Toate aceste sunete îi spuneau că încă mai deține controlul pentru câteva momente. Nu știa ce să spună mai departe.

Îi simți corpul schimbându-și poziția. Întoarse capul să se uite la ea. Stătea pe o parte, cu capul sprijinit de brațul drept și degetele pierzându-i-se în păr. Razele de soare se concentraseră acum într-o dungă luminoasă peste sânii și abdomenul ei.

Umbra lui îi cădea peste șolduri. Lumina se subția, cățărându-se pe zid, urmând să dispară cu totul în curând. Îi plăcea la nebunie forma sânului ei de deasupra, când stătea pe o parte. Îi venea să-și frece fața de sânii ei, să stea cu sfârcul ei în gură la nesfârșit. Acum, deși arăta excepțional de frumoasă în lumina stranie, vederea ei îl tulbura. Se uita insistent la ea, suflând fumul într-o parte, să nu-i vină în față.

— Ai făcut plajă fără sutien cu niște prieteni vechi de familie?

— Era un loc gol, protestă ea, eram singură.

— Aha.

— Nu-mi place când ești așa. Întrebări prostești. Despre nimic. Despre lucruri care n-au nici o importanță.

— Când iubești pe cineva, când chiar iubești pe cineva, totul are importanță.

Lăsă tăcerea să se adune în jurul lor, să-și facă efectul.

— Și nu spui minciuni când chiar iubești pe cineva.

Ei i se făcuse jenă că era goală. Ușurel, cuprinsă de teamă sau de furie, poate chiar de amândouă, se ridică și-și culese hainele de pe jos. Închise ușa de la baie în urma ei. O auzea trântind și trăncănind pe acolo, apoi dădu drumul la apă. Își făcea de lucru inutil. Stinse țigara, se ridică și își puse pantalonii.

Se auzi soneria de la interfon. De obicei o lăsa pe ea să răspundă la interfon când erau singuri acasă. Dar astăzi era altceva. Ajunsese deja la interfon, când auzi ușa de la baie deschizându-se cu un bufnet nervos.

— Alex? fâșâi vocea de jos.

Era vocea unui bărbat. Alex era fratele mai mare al Irinei. Nu mai stătea cu familia.

— Haide, urcă.

Irina stătea lângă el. Își pusese pe ea un șort și un maiou.

— Acum faci pe nebunul, spuse Irina. Dacă e vreo cunoștință de-a alor mei, o să am probleme!

— O să ai probleme! Vorbești de parcă ai fi la școală.

Mai avea puțin și începea să plângă.

— *Sunt* la școală!

Dan stătea în picioare, cu brațele încrucișate peste pieptul gol, în timp ce Irina se dusese să deschidă ușa. Vizitatorul era un tânăr slab și foarte bronzat. Se așteptase să-l vadă pe fratele Irinei și rămăsese complet nedumerit când Irina i-a spus că Alex plecase să repare mașina. Se întoarse către Dan, care nu dădu nici un semn că ar avea intenția să se prezinte.

— Dar ai zis...

Dan se uita la el fără nici o expresie. Cu brațele în continuare încrucișate pe piept.

Tânărul se întoarse spre Irina. Încercă să-i explice că geanta lui rămăsese în mașină și Irina i-a spus că Alex o să fie probabil acasă mai târziu.

— Dar n-am nici pantofi, nimic.

Dan se uită în jos, la picioarele băiatului. Era încălțat cu niște șlapi, cum se poartă la mare.

Continuă să se uite la el dintr-o parte. Tânărul plecase, preferând s-o ia pe scări decât să mai aștepte liftul, și Dan închise ușa fără să-i răspundă la salut. Între timp, Irina se întorsese și o luase spre dormitor.

Dan stătea în picioare pe coridor, privind în gol.

— Cine a fost ăsta? strigă după ea.

O auzi cum deschide și închide un sertar.

— A, un prieten de-al lui Alex. Când ne-am întors s-a stricat portbagajul de la mașină, n-am putut să ne scoatem lucrurile.

— Dar de ce n-avea pantofi?

— Erau încuiați în portbagaj.

Era foarte speriată acum. Cu siguranță. Dacă o prindea fie și cu o singură minciună, ar fi fost de ajuns ca s-o termine. Ar fi fost de ajuns ca să scoată la iveală totul.

— La țară nu se poartă pantofi?

Nici un răspuns. Vorbise încet și poate nu-l auzise. Începea să se întunece. Aprinse lumina de pe hol. Bătea în roz. Se lăsă pe vine, în dreptul pantofilor înșirați la ușă. Ridică una dintre perechile pe care le purta ea de obicei și îi scutură ușor, cu tălpile în sus, lovindu-i de podea. Câteva fire de nisip fin se scurseră pe linoleum. Pentru un moment rămase în continuare acolo, pe vine. Puse pantofii la loc, exact unde fuseseră. Știa că în curând o să-l cuprindă furia, dar pe moment simțea doar că nu mai are aer, de parcă ar fi primit un pumn în stomac. Acum, că se întâmplase, i se părea că ar fi trebuit să se aștepte la asta de ceva vreme. Era inevitabil, dar refuzase să creadă că ea ar putea fi la fel ca celelalte. Își trecu degetul peste micul cerc de nisip, desenând o linie subțire, împărțindu-l în două. Se întrebă dacă ar fi putut oare să facă ceva astfel încât ea să nu fi fost așa, dar nu-i venea nimic în cap.

În mod curios, tânărul fără pantofi semăna vag cu bărbatul de la tarabă. Avea aceeași figură rafinată, privirea unui om care se îmbracă bine să se ducă la serviciu și știe în ce direcție o s-o ia viața. Dan nu se îndoia că asta era doar una dintre coincidențele acelea care îți atrag gândurile, în timp ce te chinui să pricepi ce s-a întâmplat. Văzu lăzile clătinându-se, căzând inevitabil, cu încetinitorul, sute de piersici prea coapte luând-o

fiecare pe drumul ei de-a lungul trotuarului, oamenii oprindu-se să se uite la el cum încearcă să le adune.

Se ridică și-și frecă degetele unele de altele să-și șteargă nisipul. Se lipise. Avea degetele umede. El fusese primul. Deschisese ușa necazurilor. Își simțea gâtul încordat. Începuse să-l doară. Știa că o iubește foarte mult. Dar nu știa ce avea să spună sau să facă mai departe.

Își șterse mâinile de pantaloni și se îndreptă spre dormitor.

Crimă și pedeapsă

Iepurașii se împreunează

Eu și Diana ne întorceam la ea acasă. Afrodita era și ea cu noi. Două noaptea, pisicuțele ieșiseră la plimbare, era una dintre nopțile acelea fierbinți de vară, în care betonul parcă dogorește și orașul nici n-apucă să se răcească bine înainte ca soarele să se întoarcă pe cer, arzând.

— Pe aici, zice Diana.

— Ba pe aici, spun și eu.

Eram beți. Străzile din preajma blocului unde stă ea sunt așa de încurcate, niciodată nu știu care e drumul cel mai scurt. Așadar, pariul sportivilor: ea o ia pe drumul ei, eu pe al meu și vedem noi o dată pentru totdeauna cine-i mai tare.

— Afrodita, du-te cu el, să nu fugă.

N-are încredere în mine. Chiar a intrat în joc.

Așa că o iau la picior împreună cu Afrodita, o tipă misterioasă, închisă în ea și cam cinică, înaltă, osoasă și cu părul lung. Se tot împiedică și se sprijină de mine, poate pentru că e beată. Sau poate nu. O apuc și o trag pe o alee.

— Hei, jos labele de pe mine, porcule! Diana e cea mai bună prietenă a mea.

— Termină cu prostiile, îi spun. N-avem prea mult timp.

Sărim peste preludiu, dar locația e oricum suficient de excitantă, precum și eliminarea excesului de conversație. După ce te-ai futut cu aceeași fată de cincizeci de ori, chiar de zece ori, poate încă de a doua oară, nu mai e nimic interesant în asta. Prima dată când intri în ea, atunci da, este pur și simplu senzațional. Și înainte de asta totul e ceva pur teoretic, poate imposibil, e o fantezie, dar acel prim moment de penetrare este un vis împlinit, soarele ce se întrevede printre nori, pământul făgăduinței în sfârșit aflat, este ca focurile de artificii, ca ploaia în deșert, ca lălăielile sentimentale pentru beți, e taina primei comuniuni, primul măr copt, șarpele din iarbă, o explozie de sensuri care îl reduce la tăcere pe învățat, face din înțelept un copil, îl înalță pe cel futut și-l smerește pe cel care fute. În timp ce-mi intram în ritm, cu Afrodita sprijinită de perete, dimensiunea etică a acțiunilor noastre nu era deloc un factor demn de luat în considerare. Ne aflam dincolo de bine și de rău. N-o să fiu atât de neobrăzat încât să susțin că Dumnezeu murise și totul ne era permis. Dar mă înălțam spre lumină și aș putea spune că eram implicați în ceva infinit mai important decât morala măruntă a muritorilor, iar Dumnezeu, creatorul nostru, mă înțelegea pe deplin.

Nu știu dacă ați văzut vreodată iepuri împreunându-se, dar cu ei se întâmplă următoarea chestie: masculul își scurtcircuitează creierul lui mărunt când își dă drumul; i se aprind neuronii ca niște artificii, are loc o explozie cerebrală și alunecă la propriu de pe femelă, căzând inconștient pe o parte pentru câteva momente. Apoi își vine în fire și scutură din cap de parcă ar spune: Mamă, ce-a fost asta? Chiar și pentru noi, primatele superioare, sexul este un narcotic puternic, unul

care, temporar, poate suspenda realitatea. Deci am căzut de pe Afrodita înapoi pe pământ, amețit, dezorientat și cumva dezgustat de senzația că, of, iar m-a fraierit careva. Cam ca zgomotul ăla ca de bășină când iese aerul dintr-un balon. Mă închei la șliț și mă întorc în lume, e momentul în care gândurile ți se îndreaptă spre eventuale boli venerice și copii nedoriți, spre responsabilitățile față de nevastă, dacă ai așa ceva, și poate faptul că ai trădat un om pe care îl iubeai, dacă asta ai făcut, îți frânge inima.

Am alergat un pic, apoi am mers repede până la ultimul colț, de care am trecut în pas de plimbare, cu un aer responsabil și încercând să ne domolim respirația, pentru că noi nu eram genul care să înșele pe nimeni. Împreunarea noastră fusese ceva care ținea de instinct. Diana stătea în ușă, cu cheile la vedere și o mână în șold, uitându-se la noi cu o privire de școlăriță care face pe deșteapta, cu expresia aia de „v-am zis eu“ pe față.

Grădina de buruieni

În sfârșit, după toate țepele și ghinioanele, apăruse o femeie care spunea că mă iubește pentru cine sunt cu adevărat, care citea mâzgălelile mele nenorocite de parcă fiecare vers îi străpungea inima. Dar eu nu puteam s-o suport și, deși încercasem s-o părăsesc în nenumărate rânduri, se strecura înapoi ca un vierme, de câte ori mă prindea slab, beat sau în călduri. Eram foarte circumspect cu oricine îmi spunea că mă iubește pentru cine sunt cu adevărat. Cred că în termenii oricărei relații trebuie să se strecoare și câteva calificative. În

cazul ăsta, era vorba doar de faptul că mă foloseam de ea cu nerușinare, iar ea refuza să se supere. Tot ce trebuia să fac era s-o suport și pe chestia asta eram futut, hrănit și cazat.

Toate astea spre neplăcerea tatălui ei, director executiv al corporației americane nu știu cum. Ai ei erau divorțați și maică-sa plecase în croazieră cu un tânăr cubanez cu pula mare, iar tăticu', în calitate de părinte responsabil, se gândise că o vară în București era exact ce-i trebuia Dianei, drept pentru care îi pusese la dispoziție chiar și un apartament. Într-o zi a dat buzna înăuntru în timp ce eu stăteam întins pe canapea, în chiloți, cu un pahar de băutură în mână și niște resturi de pizza pe măsuța de cafea, uitându-mă la un episod cu *Beavis and Butthead* pe DVD. A fost un moment foarte jenant, el stând acolo în costum și eu trăgându-mi în grabă o pereche de pantaloni. Era o namilă de om cu o privire autoritară. În fond, ăsta era tipul care avea grijă de mine și, cum fusesem prins într-un moment atât de prost, mă simțeam foarte umil. Împărtășeam punctul lui de vedere. Și mie mi se părea că situația era dezgustătoare. Dar ce era să fac? Să mor de foame?

N-am mai reușit niciodată să mă simt cu adevărat relaxat în apartamentul ăla, știind că tăticu' ar putea da buzna oricând, ca un Superman de corporație ce era.

— Deci, tu trebuie să fii poetul, îmi aruncă el, fără să-mi întindă mâna.

Și probabil asta a fost chestia cea mai oribilă, cea care m-a făcut să mă simt ca un impostor. Ea era îndrăgostită de poeziile mele nepublicabile sau de ideea că eram „poet", ceea ce o făcea din start nebună de legat. Eu sunt un tip destul de convențional în gusturi, îmi plac femeile atrăgătoare, poate și un pic

superficiale. Femei practice interesate de bărbații cu serviciu și cu mașini bune, genul de femei care se feresc de mine.

Diana încuraja tot ce era nevrednic în mine. Sufletul meu semăna cu o grădină de buruieni. Era ca și cum te-ai apuca să fumezi iarbă într-o dimineață, apoi te trezești că s-a făcut noapte și te-ai uitat la MTV toată ziua, nu-ți vine să te miști de pe canapea și nici nu-ți pasă. Așa a fost luna mea cu Diana.

A fost odată un băiat din Nantucket

Știu la ce vă gândiți. Vă gândiți că spun povestea asta pentru că mă cred deștept și-mi zbârnâie coaiele când vă înșir istorii dintr-astea vulgare. Un futai rapid la colțul străzii cu o fufă cam ametită. Ei bine, dacă vreți să știți, Rousseau a scris deja o carte despre asta. Știu că nu-i nici o glorie perversă în jocurile astea de doi bani, și cu atât mai puțin ceva original. Acum nu vreau să fac pe deșteptul, încerc doar să ajung la esența lucrurilor, să scot la iveală adevărul. Încerc să vă spun ceva despre sufletul uman. Încerc să vă spun ceva despre mântuire. Încerc să vă spun ceva, măcar de m-ați asculta.

Ne-am dus la ea acasă, chiar lângă ambasada Elveției. Era un apartament enorm, numai pluș, ultramodern. Puteai să uiți că ești la talpa Europei. Mă simțeam, momentan, ca-n Manhattan, departe de putoarea umanității. Și eram fericit? Nu, nu eram. Îmi venea să-mi scot pula și să mă piș pe ea de casă. Apartamentul ăsta mă prinsese în capcană. Mă simțeam păcălit de paturi confortabile și băi cu spumă și sisteme de sunet, de televiziunea prin cablu, frigiderul burdușit și barul plin cu băuturi și trebuia să scap cumva, dar asta se dovedea a fi

extrem de dificil. Eram prizonierul unei patroane a artelor care îmi așezase chiar și hârtie și creioane pe birou. Trebuia să stau cuminte și să produc în timp ce ea se învârtea pe-acolo în vârful picioarelor. Viața era perfectă. A fost odată un băiat din Nantucket, cu pula așa de mare că putea să și-o sugă singur. Îmi venea să plâng, totul era atât de inutil, tot luxul ăsta și compania unei idioate. Măcar dacă aș fi reușit să mă organizez, să fur ceva și apoi s-o șterg. N-ar fi fost o idee proastă. Desigur, în realitate aveam nevoie de un serviciu și un loc al meu ca să pot să stau singur – SINGURĂTATE! – și de o revenire la ordine și decență, dar mă făcusem atât de ușor de corupt. Mi se părea oribil. Așadar, de asta mă purtam ca un rahat în această situație nefirească, în loc să stau să ascult zgomotul traficului în noapte, într-o cameră micuță de la periferiile orașului, într-un loc unde aș putea începe să fiu din nou fericit.

Baza unei vieți bune este o existență dominată de principii și un grad anume de sinceritate în relațiile cu cei din jur, o concordanță între viețile noastre interioare și eurile exterioare, sociale. Dar Diana, cu toleranța ei izvorâtă dintr-o inimă simțitoare și un cap prin care sufla vântul, n-ar fi acceptat așa ceva. Din dragoste pentru mine, mă îndemnase s-o folosesc, iar eu o foloseam, și-n timpul ăsta deveneam un parazit de ultimă speță, o scursură a emisferei stângi a curului ei enorm. Mai presus de orice, feriți-vă de minciună, pentru că minciuna otrăvește sufletul așa cum ploaia face să ruginească fierul. Nu asta ne învață Feodor în *Frații Karamazov*?

Deci, vedeți, îmi dădeam toată silința să provoc o criză, să sparg buba, și ne-am pus pe băut toți trei. La un moment dat, Diana m-a pus să le citesc o poezie și apoi a zis că e puternică. Nu știu, când sunt făcut pulbere poemele mele par mai

profunde, mai pline de substanță, ba chiar gravide, dar apoi amintirile mele se începțoșează, totul devine vag și eram singur în cameră, aruncând discuri de *frisbee* pe fereastră spre ambasada Elveției. Dar nu erau discuri de *frisbee*, erau CD-uri cu muzică clasică degenerată, avea o colecție întreagă de corcituri din astea, muzică clasică reorchestrată pentru uzul trupelor de rock. Nu puteam s-o suport, de câte ori o auzeam zumzăind mă simțeam ca un eunuc de cartier, aruncând cutii de conserve și tot soiul de pachețele într-un cărucior pe care îl împing pe un coridor steril sub neoanele unui supermarket, cu muzică ambientală în fundal – of, la naiba! Așa că i-am bombardat pe elvețienii ăia pururea neutri și le-am trântit în completare niște Céline Dion și Michael Bolton. Apoi am revenit în cameră, ele erau pe canapea, plângându-și de milă pentru nu știu ce, ceva foarte emoționant și m-am gândit: of, la naiba, femei.

Dintr-odată Afrodita m-a arătat cu degetul, cu lacrimile țâșnindu-i din ochi, și-a strigat: „M-a futut, jigodia asta m-a futut!“.

O nominalizare la Oscar

Se petrecuse un lucru inexplicabil. Dar mă simțeam minunat de treaz, atent și bucuros că în sfârșit se întâmpla ceva, drept pentru care am izbit paharul cu whisky de perete, într-o demonstrație foarte reușită de furie masculină. Ce, era s-o las pe curva aia mizerabilă să mă împroaște cu noroi? Nici gând! Eram înalt de zece metri, pe un ecran enorm, era rolul meu de Oscar. Chițăielile lor m-au făcut să trag un picior și în măsuța de

cafea. Am început să strig și să gesticulez, iar ele s-au agățat una de alta de parcă aș fi înnebunit. Desigur, nu înnebunisem. Am pornit-o în pas de defilare înspre dormitorul cel mare – încă le mai auzeam hohotind în sufragerie – și m-am pișat pe pat, a fost ceva dezgustător, dar era sufletul meu în joc și trebuia să iau măsuri. Poate ar fi cazul să dau foc la casă, m-am gândit, băgându-mi puța la loc în pantaloni, da, într-adevăr. M-am distrat un pic gândindu-mă la asta, dar era doar de distracție, n-aveam de gând să fac nimic cu adevărat oribil și ilegal care să mă distrugă. Aș putea să mai sparg niște mici consumabile, niște DVD-uri, de pildă. Și cu gândul ăsta în minte, am defilat înapoi în sufragerie. Afrodita era pe balcon, vomitând, exagerase cu atâta Bailey's Irish Cream – varianta penibilă de băutură sofisticată a unei curve – și Diana stătea pe canapea, plângând și tremurând.

— Era o seară atât de frumoasă, ne simțeam bine și a trebuit s-o strici tu. Întotdeauna faci așa!

— Da, mereu aceeași poveste, mereu sunt eu de vină și tu te smiorcăi. Și americanii ce fac în timpul ăsta? Bagă bani în armata israeliană ca să omoare copii palestinieni. Dau foc Columbiei pentru că Whitney Houston trage cocaină pe nas. Ridică în slăvi orice amărât de dictator, doar pentru că îi lasă să tragă o conductă de petrol peste teritoriul lui, distrug pădurile și fac găuri în stratul de ozon. Uită-te în jur! Cine naiba plătește pentru toate căcaturile astea? Vreo femeie cu zece copii care muncește pe o plantație de banane din Guatemala. Cățea insensibilă ce ești! Numai la tine te gândești. Vai, îmbătrânesc și o să mor. M-a condamnat cineva la moarte. De unde crezi tu că vine poezia asta a mea, dacă nu din conștiința exagerată a propriei mele mortalități, din faptul că văd cum se topește

lumânarea vieții pe care mi-a fost dat s-o trăiesc? Și pe tine te preocupă numai fleacurile, lucrurile efemere, ego-ul tău fragil și rănit. Te preocupă unde îmi bag eu pula!

— Ai dreptate, începu ea să scâncească. Sunt atât de egoistă. Ai nevoie de libertate ca să creezi. Dar îmi faci rău!

— Acuma nu vrei decât să mă faci să mă simt vinovat, din nou.

— Îmi pare rău. Iartă-mă!

— Dacă pot! Tu și căcatul tău de 11 septembrie. Parc-ați fi singurii oameni de pe lume care au încasat vreodată o bombă. Ce zici de Dresda și de Hiroshima, de napalmul din Vietnam și de ambasada Chinei din Belgrad, de sutele de mii de recruți irakieni care n-aveau nimic pe lumea asta, nici măcar uniformele de pe ei nu erau ale lor? Ce zici de toate bombele alea deștepte din Afganistan, care și-au uitat ochelarii acasă și-au nimerit din greșeală peste niște ciobani? Știi, m-am tot întrebat la ce-o fi bună crosa asta de golf, dar acum știu.

Am făcut un gest cu mâna înspre ea. S-a făcut mică toată.

— Unchiul Osama este controlorul de trafic aerian și eu sunt genul de băiețaș care joacă golf.

Am dat cu DVD-ul de pământ. Podeaua s-a umplut de cioburi de sticlă. Afrodita respira greu în fundal.

Apoi nu-mi mai amintesc decât că eram în pat cu Diana, era întuneric beznă și liniște, iar ea stătea foarte cuminte și eu vorbeam cum nu se poate mai curgător, mărturisindu-i că am comis o crimă.

Crima...

Acum o să auziți povestea pe care i-am spus-o Dianei despre crima pe care o săvârșisem, cum am omorât în bătaie o babă și pe fiică-sa ca să le iau banii. În timp ce citiți, vă rog să țineți minte că e doar o ficțiune. Deși apar detalii verosimile, în concordanță cu viața mea anterioară, din câte știa Diana despre ea, adevărul e că n-am omorât niciodată pe nimeni. Pur și simplu n-am stofă de criminal. Dar, beat fiind, îmi trecuse prin minte, într-o străfulgerare de geniu, că dacă reușeam s-o conving pe Diana că s-a înhăitat cu un criminal căutat de poliție o să-mi dea niște bani s-o las în pace și aș fi putut s-o iau de la capăt, proaspăt și cu inima curată.

Îmi croiam drumul spre mântuire.

— Nu eram în toate mințile, Diana, nu mâncasem ca omu' de nu știu câtă vreme și n-aveam altceva de băut decât o poșircă ordinară luată din piață. Era destul de limpede, dar avea niște pete vâscoase sau uleioase, albastre, foarte ciudate, care pluteau ca niște șerpișori, efectiv mă fascinau. Visam că înot pe sub apă cu Rimbaud, într-o mare tropicală cu șerpi de mare albaștri. Și cu cine mă trezesc că-mi bate la ușă, cu baba de sub mine, care venise să-mi spună că îi curge apa prin tavan.

Acuma, asta dura de ceva vreme, ea tot venea pe la mine să-mi zică de tavan, să mă întrebe ce-am de gând cu țevile alea sparte. Ei bine, nu era nimic în neregulă cu țevile mele, era vorba de acoperiș, stăteam la zece, dacă îți amintești, și se scurgea apa pe coloana de aerisire de câte ori ploua, iar ei i se uda tavanul, ca să nu mai zic de-al meu. Bineînțeles, i-am explicat ce se întâmpla, dar nu voia să asculte, voia doar să vorbească, și stătea acolo în prag trăncănind cu orele, n-avea importanță ce spuneam eu, ne tot învârteam în jurul cozii, iar și iar, și-mi povestea și de alte lucruri, dar mereu revenea la

tavan. La început am crezut că e doar o băbuță cumsecade, însă până la urmă tavanul ei mă scotea din minți. Nu doar prostia în sine te înnebunește, ci felul în care se repetă, felul în care îți cere un răspuns de fiecare dată, iar asta se combină cumva cu ideea de politețe și de bunăcuviință. Cred că de asta unii cedează nervos pân' la urmă, mai ales dacă își impun să reziste măcar o vreme, da' de fapt sunt foarte stresați, cum eram eu, lasă-mă să-ți explic, pentru că e vorba de faptul că și-a căutat-o cu lumânarea, știam că mă așteaptă în josul scărilor, și nu puteam nici să cobor să-mi iau o pâine, că m-ar fi tras de mânecă să-mi zică iar de tavanul ei.

Și faza e că nici măcar nu-i păsa de tavan, se simțea singură și voia să stea de vorbă cu cineva. Așa că în ziua aia venise, ca de obicei, în vizită, da' eu mă simțeam un pic cam dezechilibrat, cu șerpii de mare și mâncarea și restul, și stătusem o vreme pe balcon gândindu-mă că nu era chiar așa de mult până jos, dacă aterizam peste tufișul ăla de dedesubt poate chiar supraviețuiam. Deci m-am uitat la draga de ea și mi-am zis, păi oricum e deja cu-n picior în groapă și restul vieții ei n-o să fie defel mai amuzant, aș putea s-o grăbesc puțin, asta nici n-ar fi un păcat, nu?

Își ținea toate bijuteriile într-o cutie. Mi le arătase odată. Era dintr-o familie de boieri și comuniștii le naționalizaseră toate proprietățile, dar încă mai avea bijuteriile astea într-o cutie și obișnuia să le scoată ca să le arate celor care veneau în vizită, poate își imagina că e un fel de contesă sau așa ceva. Iar eu mă cam săturasem de atâta sărăcie, nici nu-mi mai aminteam cum ajunsesem în București, știam doar că era vorba de o greșeală și mă gândisem că era timpul pentru o schimbare de decor, poate să dau o fugă la New York sau altundeva, în Brazilia. Așa că am

coborât până la ea după vreo oră, cu un ciocan ascuns în haină, n-am întâlnit pe nimeni pe coridor și ea mi-a dat drumul înăuntru.

Apoi m-am gândit: ciocan, sânge, cam grețos! Doar n-o să-i faci de petrecanie cu ciocanul, ce primitiv! Așa că am sufocat-o cu perna, a fost ca și cum s-ar fi dus la culcare, probabil mai puțin dureros decât oricare dintre variantele care o așteptau. Aș fi putut să ies pe palier și să spun cuiva că am coborât să văd ce mai face și am găsit-o așa. Infarct! M-am dus la cutia cu bijuterii, hotărât să iau numai câteva chestii mai mici ca să nu stârnesc bănuieli. Îi mulțumeam lui Dumnezeu că în sfârșit îmi venise mintea la cap, pentru că dacă aș fi făcut-o așa cum plănuisem de la început, aș fi putut să dispar din țară pentru o vreme, da' până la urmă tot sfârșeam la pârnaie.

Și atunci apare fiică-sa și se duce dracu' totul. Era o grăsană nesuferită, nu-mi plăcuse niciodată de ea. Profesoară la o școală, locuia lângă maică-sa, nemăritată – cine s-o ia? –, foarte încrezută și agresivă. Bătrâna zăcea moartă pe covor, eu eram cu mâinile înfipte în bijuteriile strămoșilor și pe masă se vedea un ciocan cât toate zilele. Cam nasol. Și ea vine direct spre mine, nu-mi amintesc prea clar partea asta, dar trebuie că i-am futut una cu ciocanul, pentru că apoi am alunecat într-o ditamai balta de sânge, în drum spre ușă. Am înșfăcat cutia cu bijuterii și astea s-au răspândit peste tot, chiar și-n sângele de pe jos. Cred că de fapt am alunecat pe linoleumul ud și m-am lovit cu capul de perete – de asta aveam vânătaia aia mare când ne-am întâlnit noi. Oribil.

În zilele următoare am simțit că-mi pierd mințile. Îmi dădusem seama că am omorât pe cineva. Aveam și momente de luciditate; bătrâna fusese eutanasiată, iar cu fiică-sa se

întâmplase un accident. Toată povestea fusese o mare greșeală, desigur, știam și eu asta, dar nu voiam s-o las să-mi distrugă viața pentru totdeauna. Dacă aș fi putut să mă adun, să stau liniștit și să las timpul să treacă – nimeni din blocul ăla nu mă cunoștea, decât așa, în termeni foarte vagi – poate reușeam să fug din țară.

Dar cum să stau liniștit? Și dacă mă prindeau? Dacă mă recunoștea cineva pe stradă? Dacă poliția aflase deja și era pe urmele mele? Nu puteam să mă gândesc la mine ca la un criminal, dar mă tot vedeam alunecând în sânge cu ciocanul în mână. Am ieșit din casă în noaptea aia, mi-am aruncat hainele într-un canal, chiar și ghetele. Crezi că știi cine ești și apoi te pomenești în plin coșmar, nu poți să te trezești și te zbați să rămâi cu mintea-ntreagă. Primul pas ca să pot desface blestemul ăsta era să scap de bijuterii.

Una câte una, am dat inelele, colierele, broșele, cerceii, brățările, le-am dat pe toate cerșetorilor. Toată ziua m-am plimbat prin metrouri, tramvaie, autobuze, am traversat dus și întors tot orașul până când drumurile mele, desenate pe o hartă, ar fi arătat ca un fir lung și încâlcit, aruncat pe jos, o traiectorie chinuită și fără sens, pentru că n-avea importanță în ce direcție o luam. Singurul lucru care conta era să scap, să mă descotorosesc de profitul crimei mele, să-i redau statutul de accident, cum ar fi atunci când te tai din greșeală cu un cuțit, ceva ce s-a întâmplat fără să vrei. Dădeam peste câte un cerșetor sau doar un om sărac care-mi cerea ajutorul în timp ce treceam grăbit pe un culoar de la metrou, odată cu turmele de călători de la orele de vârf, și lăsam să-i cadă în pălărie un inel de aur, apoi dispăream înainte chiar să-i văd reacția. Sau dădeam peste un bătrân cântând la vioară. Peste un copil al

străzii, o fătucă drăgălașă de 12 ani, fără îndoială pe cale să ajungă prostituată. Și de fiecare dată îmi construiam în cap niște povestioare despre cum le-am schimbat cursul vieților. Bătrânelul cu vioara se întoarce acasă la nevasta lui bolnavă, îi spune că poate să-i cumpere medicamente, se mută într-o căsuță la țară, el cântă la vioară mai departe, ea croșetează fulare pentru nepoți. Tot felul de prostii sentimentale, îngrozitoare. De cele mai multe ori n-ai de unde să știi dacă într-adevăr ajuți pe cineva sau îi dai ocazia să se distrugă singur, în special când e vorba de bani. Uneori, chiar și cei care se iubesc își vin de hac unul altuia. Dar așa mi-am ținut mințile la un loc în ziua aceea teribilă, printr-un șir de pomeni, cu sentimentul că mă despovărez de realitatea cumplită a unei crime. Și așa m-ai găsit tu atunci, pe seară, stând într-un bar, aproape inconștient.

După ce mi-am terminat povestea, am rămas întins pe spate, foarte tăcut, ascultând-o cum suspină. Era un moment dramatic. Bietul de el, mă gândeam, să aibă pe conștiință o asemenea crimă, un asemenea păcat, pe care în sfârșit îl mărturisește pe întuneric, frângându-i inima femeii de lângă el. Apoi mi-am amintit că „bietul de el“ eram eu și femeia era Diana, iar asta nu era decât o poveste. Dar nu o simplă poveste, ci una al naibii de bună, spusă cu o voce răgușită, foarte credibilă până la capăt. Bine gândită! Nu-i de mirare că mă purtasem complet anapoda în ultimul timp, cu o asemenea povară pe conștiință. (Îmi plăcea în mod special porțiunea cu tăvălitul prin sânge, pe care se pare că mi-o aminteam dintr-o nuvelă a lui Cehov, una despre o crimă – o tușă de realism destul de reușită, și chiar *aveam* un semn pe frunte, într-o parte, când mă văzusem prima dată cu Diana, în urma unei

întâlniri pe timp de noapte cu un perete.) Apoi m-am gândit: Iar ești de căcat, spui minciuni extravagante, și cu *Karamazov* cum rămâne? Și mi-am răspuns singur: Ei bine, toată scena asta m-a cam terminat psihic, ea o să-mi dea niște bani, după care o să scăpăm unul de celălalt, e cel mai bun lucru pentru amândoi, și o s-o iau de la capăt, scopul scuză mijloacele. Of, dar tot nu puteam să nu mă gândesc: Asta-i filozofie bolșevică, cu scopul scuză mijloacele, și Stalin a tras din ea o concluzie logică, așa cum a prezis marele Feodor. Dar apoi: Stalin a omorât milioane de oameni, eu doar am inventat o poveste despre o crimă, ce, e vina mea că fata asta e în stare să înghită orice? De ce trebuie să fii tot timpul atât de dur cu tine însuți?

Aproape că ațipisem, când am simțit-o mișcându-se și am întors capul. Stătea pe marginea patului.

— Nu pot să dorm, mi-a spus, cu vocea grea de tragedia care ne copleșea.

După care m-a întrebat:

— Ce-i cu pata asta umedă?

Mi-a venit să-i zic. Dar aș fi stricat toată atmosfera.

... și pedeapsa

Era mult prea devreme și mult prea multă lumină, iar camera era plină de oameni. O petrecere? Cine naiba mă scutura în halul ăsta și de ce? Și cine-i chemase pe toți bodyguarzii ăștia?

Polițiștii erau nervoși. Nu încăpea îndoială că eram vinovat de ceva, judecând după uniformele lor ponosite și după mutrele lor furioase. Mahmureala mă făcea să mă simt vinovat oricum,

iar polițiștii care îmi puseseră cătușele înainte să apuc să beau un gât ca să mă dreg îmi dădeau senzația că imediat o să încep să plâng cu sughițuri și să mărturisesc. Mare parte din noapte era o gaură neagră și în timpul ăla aș fi putut să fac orice. Of, orori ale băuturii, cu ce-am mai păcătuit de data asta? Mi-am amintit de DVD-uri. Poate că venise tăticu' în vizită. El credea în justiție. Sau în răzbunare, versiunea ei americană. De ceva vreme, fiecare țărișoară lihnită după bani stătea cu curu-n sus și cu capul în pământ, ca să demonstreze cât de acut simțea durerile Americii, iar când America trecea la fapte, hop și ei! Eram naiv să cred că mă puteam lupta cu Marele Satan de unul singur. Diana stătea lângă pat cu lacrimi în ochi.

— Diana, pentru numele lui Dumnezeu, ia poliția de pe mine!

— Te iubesc, dar ai făcut un lucru groaznic!

— Prostesc, da, dar o să plătesc cumva.

— O să fiu o babă când o să scapi tu de-acolo!

Una dintre stațiile radio ale poliției începuse să bârâie. Mi-am dat seama ce se întâmpla și m-a cuprins îngrijorarea.

— Când o să scap eu de-acolo, te dau cu capul de toți pereții!

— Ah!

Vorbisem în engleză, dar violența exclamației mele i-a făcut pe polițiști să mă îmbrâncească pe hol. Mă tratau după cum arătam, ca pe un derbedeu mizerabil. Desigur, procedurile standard ale poliției într-un stat civilizat cereau să existe întâi o crimă și apoi să aresteze pe cineva, dar în acest caz nu era vorba decât de niște slugi ale sistemului, lingăi de ultimă speță sau din specia cea mai obtuză, reacționând la stimulii puterii. O să le ia ceva timp să se dumirească. Le puteam spune că șterpelisem crima respectivă din scrierile unui mare scriitor

rus, mort de mult, dar oamenii ăștia, care silabiseau mișcându-și buzele până și paginile sportive, ar fi crezut că Dostoievski e un nume de votcă.

Lumea se uita ca la urs în timp ce polițiștii mă împingeau în mașină. Știți că în filmele americane le pun suspecților mâna pe creștetul capului, ca să nu se izbească de partea de sus a portierei când urcă în mașină? Ei bine, în unele țări nu se face asta și m-am ales cu o pocnitură în frunte de mi-au dat lacrimile.

Cred că în *Crimă și pedeapsă* nu răul intrinsec al crimei îl face pe Raskolnikov să mărturisească, să se căiască, ci frica de a nu fi prins, expus, și tensiunea provocată de nevoia de-a face pace cu lumea oamenilor, de care nu se poate ține departe. În cazul meu, lucrurile au funcționat în sens invers, din moment ce întâi m-au arestat, dar observația rămâne valabilă oricum. Fusesem arestat pentru ficțiune și mă simțeam vinovat, fie și numai din cauza cătușelor, a mașinii, a uniformelor și a seriozității și furiei oamenilor care mă priveau. Toate aceste detalii exterioare îmi produceau o senzație de vinovăție, chiar dacă, întâmplător, eu provocasem toată scena, din exces de inventivitate. Cauzal vorbind, era vina mea. Păcătuiam de multă vreme și acum mă prinseseră, urma să se facă ceva în privința modului meu de viață, jignitor în ochii lui Dumnezeu. Vina de a nu avea principii, vina de a trăi pe spinarea porcului american. Nu știu. Vina de a face poliția să-și piardă timpul. Vina de a pierde timpul.

De ce ești întotdeauna așa de dur cu tine?

— Sunteți născociri ale imaginației mele dezlănțuite, i-am zis, pe un ton oarecum exasperat, polițistului de lângă mine. În scurt timp o să pun capacul la pix și voi o să vă evaporați.

Polițistul se uită la nebunul de lângă el, ridicând din sprâncene. Bineînțeles, totul avea să ajungă până la urmă la o concluzie logică. În narațiune, ca și în viață, nu poți încălca un număr infinit de reguli.

— De ce-ai făcut-o? întreabă polițistul.

— Pentru bani, răspunde criminalul.

Polițistul dă din cap, înțelegător.

Urmează un cadru cu mașinile de poliție îndepărtându-se, făcându-se tot mai mici în zare. Ți se arată strada, cu mulțimea de oameni risipindu-se. Apoi rulează genericul și se aprind luminile.

Unii oameni încetează să existe. Alții își iau hainele și pleacă.

Viață & moarte & ultimii 5$

Două mii datorie și mi-am găsit de lucru cu ziua. Mi-am rupt de la gură orele de somn și am început prin a costa bani. În prima dimineață am pierdut 76 de dolari, costul uniformei, care urma să mi se rețină din prima plată. Se pare că n-am prins nici o reducere. Apoi, în weekend, a trebuit să-mi iau niște pantaloni de doc și o pereche de bocanci pentru muncă. Lucrasem o săptămână întreagă în singura pereche de încălțări pe care o aveam. Cred că erau un fel de, cum le zice, cizme de cowboy, dar fără tocurile alea stupide. De fapt le aveau și pe alea, dar erau foarte tocite.

După ce-am luat pantalonii, nu-mi mai rămăseseră prea mulți bani. Am încercat câteva perechi de bocanci ca lumea, apoi unii care nu erau chiar așa de buni și, în sfârșit, mi-am cumpărat ce-mi puteam permite, o pereche de ghete șleampete care aduceau a saboți, făcute în China, în care după câțiva pași am început să mă simt ca un personaj de desene animate cu picioarele supradimensionate. Așteptam cu nerăbdare să mă obișnuiesc cu ele, ca să nu mă mai împiedic când mergeam.

Tălpile celorlalte ghete, „cele bune“, se subțiaseră de tot, așa că le-am lăsat la atelierul unui cizmar din Mountpleasant Square. Era un loc mic și drăguț, un ungher tihnit cu o ușă care

dădea în stradă și o tejghea din lemn tare, închis la culoare, cu un omuleț plin de riduri, și el închis la culoare, pitit după ea și cu șiruri peste șiruri de pantofi pe rafturile din spatele lui, de-o parte și de alta.

Mountpleasant, cartierul meu, era ca un tampon între două lumi. Nu-ți puteai arăta mutra albă câteva blocuri mai încolo, după 14th Street. Nici chiar colegii mei din America Centrală, care locuiau acolo pentru că era chiria mai ieftină, nu îndrăzneau să iasă la plimbare așa, de plăcere. Veneau cu mașina la muncă și se duceau cu mașina înapoi, iar în restul timpului nu ieșeau din casă. În partea cealaltă stăteau oamenii cu bani. Iar între noi și ei era Rock Creek Park. Care nu era chiar un parc, ci o râpă destul de adâncă și împădurită.

După ce mi-am lăsat cizmele la reparat, am ieșit să beau ceva. Mountpleasant era locuit în mare parte de imigranți latino-americani – mulți veniți din El Salvador și Guatemala – și ambele baruri din scuar erau latino. Dădeau bere ieftină și își puneau muzica lor. Barul în care intrasem avea tot peretele din spate acoperit cu o frescă în culori strălucitoare, cu un cer albastru și o plajă, cu palmieri, căsuțe de paie și fete frumoase cu flori roșii în părul lor negru.

La bar, Nolberto s-a apucat să-mi povestească de una dintre cuceririle lui, o fată din Papua Noua Guinee, cu care se întâlnise într-un supermarket. La lactate. Când a zis Papua Noua Guinee, mi-am dat seama că e o poveste adevărată. Cine naiba ar putea inventa așa ceva? Și-o trăgea cu ea de câteva luni și într-o zi fata i-a spus: Nolberto, nu e bine așa, tre' să mă iei de nevastă! Nu po', măi fată, să te iau de nevastă, zice Nolberto, mai am una acasă!

M-am făcut muci cu Nolberto, apoi am plecat de la bar cu bocancii mei de marțafoi și cu ultimii 14 dolari pe care-i mai aveam în buzunar. Afară se întunecase deja.

Doi tipi de culoare stăteau la colțul dintre 18th Street și Ingleside. Unul dintre ei a scos un pistol. Am trecut pe lângă el și am traversat strada.

Am făcut asta pentru că nu mai fusesem jefuit în viața mea, unde mai pui că eram și beat, dar purtarea mea se pare că l-a scos din sărite. A venit după mine și mi-a tras una după ceafă cu patul pistolului.

— Îți arde de-o plimbărică? Zi, vrei să te-aerisești?

Nici acum nu știu dacă se referea la o plimbărică prin Rock Creek Park, un loc întunecat, numai bun pentru o execuție, sau ăsta era de fapt cuvântul pe care-l foloseau băieții de culoare când vorbeau despre moarte, caz în care aerisirea s-ar fi produs printr-o gaură în cap. Oricum, chestia aia de metal era îndreptată spre mine. I-am dat cei 14 dolari. Bancnotele de un dolar erau învelite în cea de zece. Abia dacă le-ar fi ajuns pentru un meniu Happy Meal la McMucks și poate pentru o plăcintă cu mere ca desert, dar probabil lui i s-o fi părut că era un teanc de bancnote de zece.

— Tai-o.

M-am îndepărtat.

Dar nu destul de repede pentru gustul lui, și pistolul a început să răpăie în urma mea. A tras cinci focuri și la al cincilea țopăiam pe gheață și zăpadă cât mă țineau idioții mei de bocanci chinezești. Am alunecat, am căzut și m-am tăiat la mână.

Când am intrat pe ușă, plin de sânge, am dat cu ochii de Carmen.

— Am fost jefuit, a tras cu pistolul...

— *O Jesús o Jesús o Dios mío o Jesús o Madre de Dios o...!*

Țipa și-și frângea mâinile. Mi se părea groaznic de enervant.

— *Callate, ya!* Taci odată, pentru numele lui Dumnezeu, nu m-a nimerit!

Cu câteva ore înainte urlaserăm unul la altul: Javra dracului!, Nemernicule!, bla, bla, bla, și acum îi tremurau mâinile și făcea o gălăgie de te ameța pentru că m-am zgâriat la mână.

Carmen era nevastă-mea. Era din Venezuela, dar avea pașaport american și, însurându-mă cu ea, îmi făcusem rost de permis de muncă. Însurătoarea fusese o idee proastă, pentru că ne certam întruna, însă rămăseserăm fără bani și mie îmi ajunsese cuțitul la os, iar pe vremea aceea nu aveam pe nimeni care să-mi facă rost de un act de identitate fals. Acuma știam o groază de oameni care m-ar fi putut ajuta.

Mi-am spălat zgârietura de la mână și i-am zis că am nevoie de 5 dolari să-mi iau ghetele înapoi. Carmen s-a gândit că probabil sunt în stare de șoc, dar nu era decât o reacție întârziată. Mi-am pus ceasul să sune și m-am dus la culcare. Trebuia să mă scol la cinci fără un sfert dimineața, să-mi pun ghetele în picioare și să ajung la firmă până pe la șase jumate, eventual să încep să și câștig ceva de pe la șapte jumate încolo.

Următoarele câteva seri m-am tot dus pe la atelierul cizmarului, dar era închis. Înăuntru se vedeau rafturile cu pantofii înșirați pe ele. Am bătut și am tras de ușă, însă n-a apărut nimeni. M-am dus acasă în bocancii mei chinezești. Colțul dintre 18th Street și Ingleside îmi dădea fiori de fiecare dată, dar n-aveam ce face în privința asta, trebuia doar să mă obișnuiesc.

Sâmbăta următoare m-am dus iar la atelier. Ușa era deschisă. Când intrai suna un clopoțel. Nu era nimeni după tejghea, doar șirurile acelea nesfârșite de pantofi, uitându-se la tine. Mă gândeam cum toți pantofii aceia atât de diferiți aparțineau unor oameni diferiți, care umblau pe străzile din cartierul meu, munceau și îmbătrâneau. Da, le contemplam pantofii. Era un atelier de reparat pantofi. La ce altceva să mă fi uitat? Era foarte liniște. Am așteptat, dar nu venea nimeni. Apoi am strigat. Începusem să-mi pierd răbdarea când o femeie gârbovită apăru din spatele atelierului. Avea părul încărunțit legat la ceafă și cearcăne mari în jurul ochilor. I-am întins bonul. A dispărut o vreme, apoi s-a întors și mi l-a dat înapoi.

— Nu-s gata, săptămâna viitoare.

Nu era drept. Să fiu nevoit să umblu toată săptămâna în ghetele alea chinezești șleampete, care mă făceau să cad în nas, și să le mai car după mine și în weekend. Eram gata să spun ceva, dar femeia mi-a luat-o înainte.

— Soțul meu a murit.

Era argumentul extrem pentru faptul că încălțările mele nu erau gata. Mie bătrânelul mi se păruse destul de sănătos, dar asta nu însemna nimic. Ce era să zic? Că avusese noroc să moară când încă se simțea bine? Ea stătea acolo, înecată de durere, înghițită de șiruri peste șiruri de pantofi nereparați, de toate stilurile și mărimile. I-am spus că-mi pare rău. Era adevărat. Îmi părea. Mă simțeam prost că am deranjat-o acum, într-un moment atât de trist, doar de dragul ghetelor mele. A ridicat din umeri, epuizată, în decorul zecilor de perechi de pantofi lăsate de omul ei după moarte.

Am ieșit în stradă. Oamenii se grăbeau care încotro, ca de obicei, uzându-și pantofii. Unii îi aruncau și-și cumpărau alții

noi, în timp ce alții îi duceau la reparat, dacă nu prea aveau bani. E ciudat cum oamenii sunt așa de prinși de lucrurile pe care le fac. E ciudat să mori și să lași în urmă un atelier micuț, cu șiruri peste șiruri de pantofi așteptând să fie reparați. E groaznic să-ți moară soțul și să trebuiască să te ocupi de toți pantofii ăia, doar așa, pentru ca niște străini să poată umbla cu ei de colo-colo. Și restul oamenilor, încă prinși în lumea lor, să vină înăuntru, neștiutori, să auzi clopoțelul de la ușă sunând nerăbdător în urma lor, și apoi să se aștepte să le repari pantofii.

Ei bine, n-aveam ghetele, dar încă mai aveam 5 dolari. Nu prea aveai ce face cu 5 dolari.

Mi-am scos ghetele șleampete la un pahar. Sau ele m-au scos pe mine. Erau făcute praf pe dinăuntru. Începuseră să se deprindă cu mine, și eu cu ele. În bar nu era nimeni cunoscut și-mi părea bine, voiam să beau un pahar în liniște. M-am așezat singur la o masă din spate, lângă pictura murală. Ceva legat de toți pantofii aceia înșirați pe rafturile de lemn mă făcuse să simt nevoia să reflectez un pic și am băut cea de-a doua bere pe îndelete. Deci. Iată-mă venit din Europa în capitala Statelor Unite și pe lângă mine erau toți mustăcioșii ăștia din America Centrală, iar o grămadă de chinezi muncind în fabrici mi-au făcut mie bocancii ăștia de mântuială. Înainte să pot sintetiza faptele în ceva cât de cât inteligibil, apăru Nolberto și se așează lângă mine. Pantofii lui erau negri și lucioși. Ce-i porcăria asta de care auzise, când am fost împușcat?

— „Împușcat“ e o exagerare grosolană...

— Mama lor de cioroi, spuse el în engleză.

Nu știa prea multă engleză. Doar câteva expresii. Îmi povestea că cineva i-o arătase odată pe nevastă-mea. Arăta

foarte bine. Era adevărat că avea pașaport american?

Stăteam sub palmieri și căsuțele de paie, pe malul oceanului, cu toate señoritele alea și cu muzica *ranchero* în fundal, iar imigranții își beau berile, gândindu-se la intangibilele femei nord-americane sau la femeile lor de acasă sau la tariful curvelor. Ne beam cu toții berile noastre de sfârșit de săptămână și nu erau grozave, dar era mult mai bine decât să te duci la muncă.

La pescuit

Ieșise de sub pământ, de la metrou, direct în lumină. În jur era urât și un pic înspăimântător, ca o privire aruncată în capul unui nebun. Un dictator demolase și reconstruise zona aceea, în efortul lui de a face impresie, iar la scurt timp după aceea fusese pus la zid și împușcat. Erau clădiri urâte și mașini urâte și majoritatea oamenilor erau și ei urâți. Cei tineri și arătoși erau de fapt cei mai urâți dintre toți, pentru că se străduiau prea mult, așa cum se străduise și orașul, să reprezinte ceva.

Nu voia să mai vadă toată urâțenia asta, stătuse până acum în camera lui, citind o poveste și n-ar fi vrut să se oprească. Era o poveste cu un om care plecase la pescuit. Dar ea îl chemase și s-ar fi întristat dacă nu se ducea, iar el nu voia s-o vadă supărată. Când era supărată nu se simțea nici el bine, așa că se străduia s-o facă fericită.

Ajunsese mai devreme, se sprijini de un zid, își scoase cartea din buzunar și începu să citească.

Era o poveste frumoasă. Nu se întâmpla nimic special. Bărbatul era singur și mergea prin sălbăticia aceea, căutându-și un loc bun de pescuit. Povestea descria toate lucrurile pe care le făcea. Descria locurile pe unde umbla, căldura zilei, lumina

întrezărită printre pini, greutatea rucsacului din spatele lui, cum și-a pus cortul și cum pescuia.

Ce era frumos la povestea asta era chiar plăcerea pe care o găsea, o plăcere senzuală, în toate lucrurile pe care le vedea și le făcea. Și plăcerea lui devenea mai mare, iar simțurile sale mai ascuțite, pentru că era absolut singur.

Și asta era tot. Era vorba de simțul frumosului pe care îl avea scriitorul poveștii. În cuvintele pe care le alegea, în intenția lui de a observa și descrie lumea era ceva foarte solitar și inocent. Și dacă îi urmăreai cuvintele și vedeai toate lucrurile acelea, în timp ce bărbatul se plimba, își punea cortul și pescuia, începeai să simți și tu că pe lume sunt lucruri noi de văzut, de luat în seamă și de simțit.

Pe măsură ce citea sprijinit de zid, intra tot mai tare în poveste, și în același timp era foarte conștient de oraș, pentru că ceea ce citea îl făcea să simtă că se mișca și gândea în alt ritm decât lucrurile care îl înconjurau. Era acolo, în oraș, dar era în același timp și la țară. Nu putea să evadeze din oraș citind povestea, pentru că povestea îl făcea să simtă orașul și mai tare.

Îi sună telefonul. Nu-i plăcea să umble cu telefonul după el, dar îl rugase ea. Îți faci un plan și apoi un simplu telefon îi dă oricui posibilitatea să-l schimbe. Când se întâlneau niște oameni, mereu erau printre ei câțiva care vorbeau la telefon cu alți oameni care nu erau de față. Nimeni nu era cu totul acolo unde se găsea, acum că puteai să vorbești oricând cu oricine.

I-a spus că încă nu intrase în cafenea. Bine, i-a răspuns ea, dându-i un alt loc de întâlnire. Își băgă cartea într-un buzunar și telefonul în celălalt și o porni către noul loc. Când o zări, îi făcu semn cu mâna și zâmbi. În parte pentru că se bucura s-o vadă, în parte pentru că așa făcea el, era doar un joc, să țopăie

și s-o facă să zâmbească. Ăsta era unul dintre lucrurile care îi plăceau la ea, felul în care-i zâmbea când îi deschidea ușa sau când el îi deschidea ei. Odată îl întrebase ce-i plăcea cel mai mult la ea și el refuzase să-i spună. Dacă îi spunea că cel mai mult îi place cum zâmbește, ar fi devenit conștientă de zâmbetul ăla și n-ar mai fi fost același lucru.

Au luat-o la plimbare pe bulevard, depărtându-se de stația de metrou. Era tot urât, dar nu chiar ca locul pe care îl lăsaseră în urmă. Vorbeau despre unde ar putea să meargă și pe cine mai trebuiau să sune și el a zis: Hai mai bine să ne mai plimbăm puțin așa. Or să meargă undeva, probabil într-un bar, și or să stea de vorbă cu diverși oameni, dar el nu-și dorea altceva decât să deschidă cartea și să pescuiască împreună cu omul care scrisese acele cuvinte ce te făceau să deschizi ochii și să vezi lumea din nou.

Ei îi sună telefonul și se apucă să vorbească. Ajunseseră într-un loc interesant. La dreapta lor era o linie de tramvai și o biserică veche cu grădină. Era un capăt de linie pentru tramvaie. Șinele făceau o curbă în jurul bisericii și se îndreptau brusc, ajungând paralele cu bulevardul. Tramvaiele se opreau în porțiunea dreaptă, înainte să înconjoare biserica și să se întorcă în direcția din care veniseră.

Își scoase cartea din buzunar, se așeză pe zidul jos din fața bisericii și se apucă să citească despre omul care își aruncase undița în râul cel mare și repede.

Când termină de vorbit la telefon, se uită în sus către ea și-i spuse:

— Hai să mai stăm câteva minute aici.

Erau într-un loc un pic retras de la bulevard. Părea așa de liniștit, puteau să stea amândoi acolo încă puțin. Iar el ar fi

apucat să citească ultimele câteva pagini. Răsfoi cartea să-i arate.

— Nu trebuia să vii, îi spuse ea, dacă voiai să citești.

O supărase iar și acum urma o ceartă. Încă nu era clar dacă avea să fie o ceartă mică sau una serioasă. Ar putea să se răzgândească și să renunțe la citit, dar era prea târziu, tot trebuia să găsească ceva de spus ca s-o împace și lucrurile care trebuiau spuse erau complicate și se legau cu toate celelalte lucruri complicate din certurile anterioare. Poate dacă îi explica foarte simplu că nu intenționase să facă nimic rău – poate ar înțelege.

— Voiam să te văd, îi spuse el. Dar citeam cartea asta în metrou și era atât de bună, apoi am văzut zidul de aici. Și m-am gândit că e un loc bun în care să mai stau să citesc câteva minute, și n-o să te superi.

— Nu trebuia să te simți obligat să vii.

El încercă să se stăpânească, nu era vina ei că nu înțelegea, dar dacă n-ar fi încercat să-i explice ar fi fost vina lui că nu s-a străduit.

— N-a fost decât ceva de moment, începu el. Pur și simplu. Mă gândeam la povestea asta, tu vorbeai la telefon și atunci am văzut zidul.

— Citește, dacă vrei.

— Nu e chiar așa de important, serios, zise el, ridicându-se și punându-și cartea în buzunar. Putem să ne mai plimbăm. N-are rost să ne certăm pentru asta. Chiar nu-mi mai vine să citesc acum.

— Nu, spuse ea. Citește. Eu mă duc mai încolo, să mă uit puțin prin magazine.

Arătă înspre trecerea de pietoni, pe partea cealaltă a bulevardului.

Apoi ea plecă și el se așeză înapoi pe zid, scoase cartea și o deschise. Se întreba dacă înțelesese până la urmă că voia s-o vadă și era vorba doar de faptul că-i plăcuse mult povestea. Dar acum nu se putea concentra la citit pentru că-i zbura mintea la ceartă, care probabil nu se terminase. Era supărat că iar ajunsese să se certe, să caute explicații și să se apere. Ea plecase ca să-l lase să citească, dar acum parcă se postase între el și râul cel mare. Se uită în jur. Ceva mai încolo, pe zid, stătea o țigancă, vânzând semințe de floarea soarelui și pe aleea din fața zidului erau doi copii desculți cu picioruțe subțiri care dădeau într-o minge de fotbal spartă. Era la marginea unui cartier de țigani, o rețea veche de străzi și familii, chiar în punctul în care aceasta se întâlnea cu arterele grăbite ale bulevardului celui mare, care aparținea tuturor. Se așezase cumva la graniță. Privi bulevardul aglomerat și străduța pe unde o luase ea. Era închisă pentru circulație, dar se vedeau mașini parcate pe ea. Parcă nici n-ar fi fost o străduță, ci un fel de parcare. Ar putea să meargă în josul străzii, se gândi el, și eu să mă ridic și s-o iau în cealaltă direcție, și asta ar fi tot. Îți imaginai ceva și apoi se întâmpla. Totuși, nu se certase cu el și-l lăsase să citească. Spunându-și asta, se liniști, apoi reuși să se concentreze la carte și găsi din nou drumul spre râu. Bărbatul coborâse de pe mal să arunce undița și răceala apei îl luase prin surprindere, simțea curenții împiedicându-se ușor de picioarele lui, în timp ce tălpile i se afundau șovăielnice în fundul nisipos. Pescuia în râul întins, cu unde repezi și plin de viață.

Ea se întoarse exact când terminase povestea. Fusese la pescuit și era mulțumit, toate erau din nou la locul lor. Se ridică,

o înconjură cu brațul și o sărută pe obraz. Își băgase cartea la loc în buzunar. Au pornit din nou la plimbare împreună. În clipa în care se pregăteau să traverseze șinele în fața unui tramvai ce se apropia, a auzit-o spunându-i:

— Asta a fost un fel de tactică?

El traversase deja șinele și ea rămăsese pe loc, acum tramvaiul huruia între ei, iar cuvântul plutea în aer. Tactică. Așa spusese. Se întrebă ce-ar fi dacă s-ar preface că n-a auzit. Tramvaiul trecu și el traversă repede înapoi, unde aștepta ea.

— Nu, îi zise. E foarte simplu. Am vrut numai să citesc povestea asta pentru că era foarte frumoasă.

O luă în brațe. Deasupra clădirilor cerul se făcuse foarte întins, cu nori imenși, zdrențuiți, pe fondul nesfârșit și albastru, înroșiți de lumina soarelui la apus. O imagine rară și frumoasă. Îi arătă și ei cerul. Se gândi s-o întrebe dacă n-ar fi frumos să fie acum undeva la munte, într-un loc liniștit, cu un asemenea cer, fără toate clădirile astea care îl acoperă pe jumătate? Dar se abținu, pentru că ar fi sunat mai degrabă ca un reproș în privința orașului, decât ca o laudă adusă cerului.

— De ce nu-ți e de-ajuns să fii pur și simplu cu mine? îl întrebă ea. Parcă niciodată nu ești cu adevărat lângă mine. Nu-ți pasă destul de mult.

Nu se uita la cer. Se uita în jos.

Niciodată nu e de-ajuns, se gândi el. Și acum singura parte din ea care mai poate vorbi este asta sâcâitoare. Poate că e din cauza mea. Poate că tot eu sunt de vină.

— La revedere, i-a zis el.

S-a întors și a plecat.

Mergea în josul bulevardului spre piața cea urâtă și spre stația de metrou și simțea cum îl strânge ceva în piept, sub

stern. Când aproape ajunsese la metrou își aminti că exista și o stație de tramvai undeva în apropiere, de unde putea lua un tramvai spre casă, și se simți ușurat că nu mai trebuia să coboare sub pământ. Era încă destulă lumină pe cerul acelei seri de vară și tramvaiul o să se plimbe huruind printre case vechi înainte de a-l duce în cartierul lui de blocuri de la periferia orașului, și mergând pe deasupra putea să le vadă pe toate.

Hotărârea asta îl mai înveseli puțin și o luă în susul străzii, către est, înspre stația de tramvai. Strada urca într-o pantă ușoară și lui îi făcea plăcere urcușul. Apăsarea aceea tristă se mai potolise puțin. Încercă să tragă adânc aer în piept. Gura i se deschise automat, de parcă i-ar fi venit să caște, dar nu ieși nici un căscat și după câteva încercări încă nu reușea să tragă destul aer cât să-și mulțumească plămânii. S-a întâmplat așa de vreo patru sau cinci ori în timp ce înainta în susul dealului, înspre stația de tramvai, și de fiecare dată a rămas surprins. Era de parcă ar fi uitat cum să respire și acum trebuia să învețe din nou.

Retragerea din Moscova

Mă trezesc tremurând. Nu știu decât că în fața mea e un perete. Îmi trag pătura peste mine. Pătura e prea mică. E întuneric beznă. Când mă trezesc din nou afară e lumină și nu recunosc camera. Văd câteva sticle goale și dinspre o scrumieră răsturnată lângă capul meu vine un miros îngrozitor. Ochiul stâng, pe partea pe care am dormit, parcă e lipit cu clei. Pereții n-au mai fost văruiți de foarte mult timp și o lumină palidă se strecoară prin ferestrele murdare. Mă întorc să mă uit prin cameră. Sunt două scaune, unul dintre ele sprijinit de celălalt. Cel bun stă înfipt pe toate patru picioarele și se uită în jos la mine atât de fix încât pare să aibă personalitate, pare să mi se adreseze, ca un bătăuș care m-a făcut una cu pământul și mă provoacă să mă ridic din nou. Mă dor coastele. Sunt complet îmbrăcat și am și ghetele în picioare, dar mi-e groaznic de frig, frigul ăla care te pătrunde până în măduva oaselor.

Mă ridic de pe podea și mă duc la fereastră. Ninge greu, niște fulgi deși peste o lume ciudat de albă. Sunt probabil undeva la etajul șase sau șapte și nu recunosc nici zona. Blocuri de culoarea cenușii, o mașină mică și roșie luptându-se să înainteze prin nămeți. Aș putea fi oriunde în oraș.

Apartamentul are mai multe camere și mă învârt prin ele, fără să mă aștept să dau peste cineva, mișcându-mă totuși cu grijă. Una dintre ele e aproape goală, ca și cea în care am dormit, cu excepția unei saltele pătate. Pe jos, lângă saltea, sunt câteva reviste. Le răsfoiesc. Două sunt reviste pentru femei. Mă uit la pozele cu femei. E și un articol despre cum să ai un orgasm mai bun și chiar mă apuc să-l citesc. Restul sunt niște programe TV vechi de un an. Cealaltă cameră este îndesată până la refuz cu mobilă veche, învelită în folii de plastic. În mare parte, e mobilă din aceea masivă, pe care oamenii o înghesuie în camerele lor mici, cu sertare și rafturi pe care să-și expună diverse lucruri, ceștile de cafea și farfurioarele sau bibelourile cu băieței care fac pipi. În bucătărie frigiderul e băgat în priză, se aude cum zbârnâie și mi se pare ciudat să dau peste ceva care funcționează. Înăuntru sunt câteva borcane cu ceva ce seamănă a gem, probabil de prune, negru și gros. Îmi simt gura foarte uscată. Găsesc o cană, o limpezesc puțin, o umplu pe jumătate cu apă de la robinet și beau. Descopăr și niște ceai slab și un ceainic, dar nu prea-mi vine să mă ating de nimic. Mă simt ca un spărgător. E foarte posibil să fi intrat aici prin efracție, eu sau oamenii cu care eram, iar proprietarul de drept ar putea da buzna pe ușă în orice moment. Mi-ar fi imposibil să-mi explic prezența. Și apoi, totul este acoperit de o mâzgă de grăsime și praf, care acum se ia pe degetele mele. Nu găsesc săpun. Mă clătesc pe mâini și mă șterg de pantaloni. În aerul înghețat, mâinile îmi rămân ude și reci.

N-am pe mine decât un tricou și dincolo de pereții acestor camere neîncălzite fulgii de zăpadă cad atât de des încât am senzația că mă uit la un film derulat repede înainte. Nu sunt foarte mahmur. Mă simt ca într-o ceață groasă, nepăsătoare, e

starea pe care o ai atunci când încă nu ți s-a dus alcoolul din sânge și n-ai prea dormit, iar adevărata mea problemă este frigul. Îmi găsesc cămașa în chiuveta din baie, mototolită, udă și puțind. O arunc în cadă și-mi clătesc iar mâinile. Le scutur până sunt aproape uscate. Sunt roșii și foarte reci. Urinez. Deși am vezica plină, îmi ia câteva momente până să-mi dau drumul. Jetul face un zgomot neobișnuit de puternic.

Încerc să mă adun ca să pot pleca, dar nu-mi văd puloverul niciunde, nici haina sau măcar căciula și fularul. Îmi aduc aminte că eram cu toții într-o mașină, eu pe bancheta din spate, se vedeau măturătorii împingând frenetic zăpada, și noi mergeam undeva. Îmi amintesc că țineam o fată pe genunchi pentru că nu aveam loc în mașină, o cuprinsesem pe după talie și ea mă ținea de gât. Știu că am sărutat-o pe gură și apoi eram singuri pe palier. Îmi aduc aminte că cel care condusese m-a tras cu o mână de lângă ea, atât de autoritar că sigur încălcasem orice limită a decenței. Dar se poate să nu fi fost deloc așa și-mi dau seama, cu oarecare umilință, că probabil eram pur și simplu prea beat să fac față acelei personalități atât de complexe. Apoi ei doi au început să se sărute și eu mă uitam. Altceva nu prea-mi mai amintesc.

Mi-au dispărut portofelul, actele și cheile. Mă întorc în prima cameră și mă uit sub pătură. Bineînțeles că nu-i nimic acolo. Îmi găsesc portofelul gol pe podeaua din hol, lângă ușă, sub măsuța pe care stă telefonul. Bine că măcar mai am pantalonii pe mine și ghetele în picioare. Dintr-odată mi se pare foarte important să plec cât mai repede din locul ăsta.

Ridic receptorul și mă mir că încă are ton, sunt gata să sun după un taxi, dar îmi amintesc că n-am nici un ban și, oricum, nu știu adresa. Încerc să mă gândesc pe cine aș putea suna, cine

ar fi dispus să mă ajute într-un astfel de moment. Dar nu s-a întâmplat nimic îngrozitor de rău, cu excepția faptului că, temporar, m-am rătăcit. Nu sunt rănit sau în pericol. Pur și simplu simt nevoia să vorbesc cu cineva – cu un prieten, de exemplu. Desigur, am prieteni, le-am format numerele de atâtea ori că le știu pe dinafară. Însă nu prea-mi dau seama ce aș putea să le spun. Formez numărul fostei mele iubite și sună, sună și când îmi răspunde robotul închid. Oricum n-aș fi vorbit cu ea. Apoi sun undeva la întâmplare și îmi răspunde o voce, vocea unei femei tinere, îmi dreg glasul și spun: „Alo, taxi?“, „Cum ați spus?“, „Am nevoie de un taxi până la aeroport“. Îmi răspunde că am greșit numărul, eu îmi cer scuze și ne spunem chiar la revedere unul altuia, politicos.

Sentimentul că trebuie să plec imediat din locul ăsta devine foarte puternic. Pun telefonul în furcă, mai caut o dată prin fiecare cameră, pe rând, și deschid ușa de la intrare. Mă uit cam speriat pe hol și ies neobservat, iar ușa se închide singură în urma mea. Apăs pe clanță și mă gândesc înspăimântat că m-am încuiat pe-afară, că n-o să mai fiu în stare să intru. Am sentimentul că am uitat ceva acolo, ca atunci când pleci de acasă și te întrebi singur, automat, dacă ți-ai luat banii, cheile, actele. Și răspunsul în acest caz este, nu, n-am uitat nimic și trebuie să merg mai departe.

O iau pe scări în jos. Afară, zăpada se așterne în straturi groase și încă ninge din plin. Stau în holul blocului uitându-mă cum ninge și dorindu-mi să fi avut măcar o căciulă. Doar o căciulă care să-mi acopere urechile, ar fi fost cu totul altceva. Întotdeauna încep să te doară mai întâi urechile.

Ei bine, încă dețin cel mai de preț lucru pentru un om liber și independent, o pereche bună de ghete, și acum e momentul s-

o pornesc la drum. Mă împing în ușă s-o deschid și mă avânt prin ninsoare. Primele câteva secunde sunt chiar plăcute și mi se pare că nici nu e așa de frig; mă hotărăsc s-o iau la dreapta, pe o stradă pustie, frământând zăpada cu un pas grăbit. Asta e ciudat, mă gândesc, că zăpada poate să scârțâie când calci pe ea.

Nu știu încotro mă duc și după ce merg așa câteva minute totul arată exact la fel – blocuri înalte de zece etaje, unul după altul. Sunt câțiva copaci și, cum nu bate deloc vântul, zăpada s-a adunat până și pe crengile cele mici și negre, în straturi mult mai groase decât crengile cele mari, astfel încât totul pare scris cu litere albe îngroșate. Știu că încerc să găsesc un bulevard din care să mă orientez în ce direcție ar putea fi centrul, încotro s-o apuc, și între timp primii fulgi s-au topit deja în hainele mele și mi-e clar că orice ființă umană ar putea să moară pe o vreme ca asta. Nu știu câtă vreme o să-mi ia să cad înghețat la pământ, dar n-aș putea să rezist pe frigul ăsta la nesfârșit. Mă gândesc la refugiații care traversează trecătorile din munți, la exploratorii din Antarctica atunci când au nevoie să iasă un pic în ger, la cei care trăiesc pe munte, coborând de pe stânci în timpul avalanșelor, la trupele lui Napoleon retrăgându-se din Moscova. Desigur, istoria e plină de oameni care au murit înghețați, dar mie n-o să mi se întâmple una ca asta. În orice moment aș putea să mă declar învins și să mă retrag în scara vreunuia dintre blocurile astea anonime și poate să dau chiar peste un calorifer. Dacă merg înainte și până la urmă cad, o să vină probabil Salvarea și o să mă ducă la spital în timp util. Dar sunt și vagabonzi care mor de frig prin orașe.

Măresc pasul, alerg aproape, pentru că pur și simplu trebuie să fac ceva ca să ies din situația asta ridicolă. Nu trebuie decât

să găsesc o stradă mai mare și un mijloc de transport în comun. În sfârșit văd pe cineva apropiindu-se și aș putea să întreb pe unde s-o iau, e o femeie scundă și grasă care își plimbă câinele, unul mic și îmbrăcat într-un fel de hăinuță din petice; pare mult mai bine adaptat la condițiile de afară decât mine. Fața femeii e aproape invizibilă, înfofolită toată în fular și sub căciulă, dar citesc în ochii ei că se sperie când mă vede venind. Evident, trebuie să fiu nebun să merg așa, tremurând îngrozitor, cu mâinile încrucișate peste piept și zăpada acoperindu-mi părul, cu dinții clănțănind și țipând la ea: Unde e drumul, cum ajung la drum? Ce mai e și cu nebunul ăsta pe așa o ninsoare, care parcă ar vrea s-o acosteze și înghite cuvintele bolborosind ceva despre un drum, când ea nu voia decât să-l scoată pe Pufi în jurul blocului să facă și el căcuță? Bietul Pufi, de-abia poate să meargă, aproape că l-a înghițit zăpada și uite că tot mai ninge! Ce drum? mă întreabă. Un drum mare, îi spun, bulevardul! Îmi arată cu degetul și o iau la goană în direcția respectivă.

În stația de autobuz stau în picioare sub copertina de metal. Nu-mi mai pasă ce cred toți oamenii ăștia bine îmbrăcați. Îmi scutur zăpada de pe umeri. Dinții îmi clănțăne zgomotos. Mi-ar putea face un bine enorm împrumutându-mi, eventual, un fular, dar se țin toți la distanță. Dacă ar fi așa de simplu să-i ajuți pe cei săraci, pe nebuni sau pe handicapați, s-ar fi făcut asta de mult, evident. În manșetele pantalonilor mei s-a adunat zăpada și-i simt înghețați și țepeni până aproape de genunchi. Deja nu mă mai dor urechile. Mi-a amorțit pielea de tot.

În autobuz mă așez pe unul din locurile din spate, dau din picioare să-mi scutur zăpada de pe ghete și mă concentrez asupra mâinilor, să le usuc. Acum chiar o să ajung undeva, am scăpat de vremea de afară și o să mă ocup de câte un lucru, pe

rând, începând cu mâinile mele, care trebuie mai întâi să se usuce. Stau aproape ghemuit, uitându-mă pe fereastră la orașul care se mișcă încetișor. Au băgat plugurile și se văd mormane de zăpadă la marginea străzii. Când văd o gură de metrou, cobor. Acolo jos, în stația de metrou, e tot timpul cald și aș putea să mă rog de cineva să-mi împrumute o cartelă, apoi mai văd eu.

Întâi nu prea înțeleg ce se întâmplă sau ce-mi ține bărbatul ăsta în dreptul ochilor. Mă uit în sus, dar deja le arată și celorlalți chestia aia, iar lumea se apucă să se caute prin buzunare după bilete și abonamente de autobuz, iar el le verifică și le dă înapoi, și într-un final n-am mai rămas decât eu, mă caut în buzunare și el stă după mine, numai după mine. Face un semn din cap și alți doi colegi ai lui se apropie și rămân nemișcați lângă mine. Ceilalți pasageri se uită.

La prima stație coborâm.

Le explic că am fost jefuit, că n-am nici un ban să plătesc amenda și n-am nici acte de identitate, din același motiv. La început chiar am senzația că mă vor înțelege, dar ei își imaginează că stau acolo să îngheț pentru că sunt foarte încăpățânat și mint. Da, oamenii ăștia au auzit toate scuzele. Acum sunt furios pentru că mă simt persecutat, mai degrabă decât ajutat, de trei controlori de bilete bine îmbrăcați. Stau acolo cu căciulile pe cap, în hainele lor căptușite, ne intră zăpada în ochi și n-au nimic altceva în minte în afară de câți bani le-aș putea da. Credeți că glumesc? întreb. Li se pare poate că pierd timpul pe aici, ud tot și înghețat, pentru că am chef de glume? Rânjesc unul la celălalt. Bine, atunci, spune cel gras, care pare să fie șeful, ați încălcat legea, trebuie să mergem la poliție. Îmi trece prin minte să plec pur și simplu de lângă ei.

Ce-or să facă? Poate să mă fugărească prin ninsoare. Mă hotărăsc să apelez o ultimă dată la compasiunea lor. Unul dintre ei arată un pic mai inteligent decât ceilalți doi, sau măcar mai uman, și mă adresez lui. Uite, îi spun, te rog, ascultă-mă, e un lucru de bun simț. Mor de frig aici. Am fost jefuit și n-am nici un ban. Clar e un om bun, dar înainte să apuc să ajung la el, căcatul ăla gras cu mutră de om mi-a pus mâna pe umăr și-mi spune să înțeleg de vorbă bună, să-i dau pur și simplu nu știu ce sumă de bani și n-o să fie nevoie să sune la poliție. Îi șuier ceva în față, incoerent, cu excepția câtorva cuvinte – ...*'ții mă-tii* – și-i dau la o parte mâna de pe umărul meu cu destulă forță încât ceilalți doi au senzația că o să-i trag și una și sar să mă țină din spate.

Cineva mă strigă pe nume. O voce de femeie mă strigă pe nume de undeva din urmă. Se repede în mijlocul nostru, îi îndeasă o hârtie colorată celui gras, mă apucă de mână și mă trage după ea. Mă duce înainte, prin zăpada care cade mai deasă ca niciodată, înăbușind formele lucrurilor, orbindu-mă, forțându-mă să merg cu capul plecat. Ne îndepărtăm de blocurile cele mari și intrăm pe o străduță, apărută acolo pe neașteptate, cu case de câte două sau trei etaje. Unele dintre ele au chiar garduri de lemn și porți. Am senzația că mergem destul de mult. Mi-a dat căciula și fularul ei și are părul roșcat plin de zăpadă, încă mă ține de mână. Sunt pe punctul s-o întreb cât mai avem, când se oprește și deschide o poartă. Intrăm într-o curte mică și-mi spune să aștept ca să lege câinele mare și negru, care țâșnește dintr-o cușcă făcută anume pentru el. Trecem prin curte, cu câinele mârâind la mine, gâtuindu-se singur la capătul lanțului, și apoi intrăm într-un hol cu scări înguste care duc undeva sus. Noi o luăm în jos, trei trepte,

printr-un coridor strâmt din stânga scărilor și printr-o altă ușă care dă din nou afară, în zăpadă, în curtea din spatele casei. Sunt câțiva copaci și se văd zidurile din dosul altor case. E un colțișor care arată cumva vechi, ca o hrubă, de parcă a scăpat de distrugerea generală, de buldozere, pare ascuns de oraș. Coborâm cu grijă câteva trepte de piatră acoperite cu zăpadă spre un demisol și ea descuie o ușă cu o cheie mare cât mâna ei. Ușa e înțepenită. O împinge cu umărul și se deschide scârțâind.

Intrăm într-un hol micuț și pătrat, cu două uși. Cea din față, întredeschisă, dă spre baie. La stânga e o cameră mică, cu o canapea, un dulap, o sobă și un fotoliu. Mă așez pe canapea și ea îmi scoate ghetele și ciorapii. Minunatele mele ghete de drum sunt confiscate. Acum e momentul să evit degerăturile. Din fundul dulapului scoate niște haine și un prosop. Se întoarce cu spatele, făcându-și de lucru cu niște lemne pe care le îndeasă în sobă să aprindă focul, lăsându-mă să mă dezbrac. Tricoul îmbibat de apă cade pe podea. Îmi desprind pantalonii cu ceva dificultate, simțindu-mi degetele inutile. Mădularul meu s-a ascuns de tot. Ei bine, așa face el, ca să nu înghețe. Îl frec bine. Prosopul e aspru, dar curat. Hainele aparțin unui bărbat mult mai înalt decât mine – o pereche de pantaloni gri pe care i-ar fi purtat un funcționar de birou, o cămașă roșie în carouri, fără nasturi la mâneci, care îmi flutură peste încheieturi, și un pulover de lână bleumarin, mirosind ușor a naftalină. Mă simt ca un om care a intrat la apă. Femeia aprinde o hârtie în spatele lemnelor și în scurt timp camera maronie, întunecată, se umple de forme și umbre, în special a ei, tremurând pe peretele din spate, în timp ce lemnele încep să sfârâie.

— N-o să mai scoată atâta fum după ce se aprinde ca lumea, îmi spune.

Circumstanțele în care ne-am cunoscut îmi sunt foarte vagi. Menționează numele unei femei cu care fusesem cândva și al unui club unde obișnuiam să beau, acum mulți ani, și știu că am mai văzut-o undeva, chiar de mai multe ori. Dar e una dintre acele fețe aflate mereu în fundal, la periferia grupului, înspre care dai din cap a salut și cu asta basta, pentru că nu te interesează. Are pielea foarte albă și părul roșcat și nu ți-ai putea imagina vreo urmă de culoare pe buzele ei subțiri. Mă simt ușor jenat de faptul că am ignorat-o în vremurile bune, pe ea, care acum este prietena mea, care mă cunoaște și m-a ajutat în situația asta grea.

— Cum te simți?

Încă tremur, dar în momentul ăsta e chiar destul de plăcut. Încep să-mi simt din nou membrele. Mă dor mâinile și picioarele.

— Mai bine.

Îmi aranjează niște pernuțe, mă ajută să mă întind pe canapea și pune o pătură peste mine. Stau întins acolo, uitându-mă spre singura fereastră, în partea de sus a peretelui, abia ițindu-se din pământ. Lumina pălește și în curând se va face noapte. Sigur că-i un pic nebună, să stea într-un loc ca ăsta și să mă culeagă pe mine de pe stradă fără să fie măcar curioasă să întrebe ce s-a întâmplat. Dar acum focul arde bine și în lumina roșiatică observ câteva forme de viață în jurul meu – ilustrate pe un perete, cărți și scrisori pe un raft.

— N-a nins niciodată așa, spune ea, scuturând grilajul de la fereastră. De parcă n-o să se mai oprească niciodată.

De parcă o să înece lumea întreagă, și n-o să mai rămânem decât noi doi.

Ridică o perdeluță de plastic care ascunde o improvizație de cămară cu rafturi din placaj. Se văd cartofi, ceapă, morcovi, sare, o sticlă de plastic cu ulei și o sticlă de rom. Mă întreabă de femeia pe care o cunoșteam amândoi și îi spun că n-am mai auzit nimic de ea de ani buni.

— Cred că aș vrea un pic din romul ăla, îi zic.

— A, nu, îmi spune. E doar sticla. Țin oțetul în ea. O să-ți fac o ceașcă de ciocolată caldă. Ar trebui să pun și lapte în ea, dar s-a terminat.

Pune niște apă la fiert și toarnă ceva dintr-un săculeț, iar ce rezultă n-are neapărat gust de ciocolată. Dar, oricum, e dulce și fierbinte. Începe să curețe cartofi deasupra unei găleți de metal. Îi curăță în așa fel încât coaja se desprinde în spirale lungi, cum curăță unii oameni portocalele, și pune cartofii într-o oală mare cu apă, împreună cu niște morcovi și ceapă.

Mă trezește zgomotul capacului greu de pe oala care fierbe, ridicându-l și făcându-l să cadă la loc zăngănind, și o văd că a adormit în fotoliu, cu gura deschisă și capul un pic într-o parte, cu părul ei roșcat acoperindu-i un ochi. E aproape cald. Încă nu știu cum o cheamă.

— Hei, o strig. Hei!

Tresare și se uită la mine cu o privire nedumerită, fără expresie, ca omul trezit brusc din somn.

— Nu-i nevoie să dormi acolo, îi spun.

Mă înghesui pe canapea până ating peretele cu spatele și ridic pătura. Ea se scoală încet în picioare, ia oala și-o pune la foc mai mic, acoperind-o numai pe jumătate cu capacul ca să iasă aburii. E cu spatele la mine și nu-mi dau seama dacă mă ignoră. Cu un cârlig special de metal deschide ușița de la sobă și, așezată pe vine, îndeasă alte câteva lemne subțiri. Poartă

niște blugi decolorați și un pulover și observ pentru prima dată că formele ei, profilate în lumina focului, nu sunt deloc neatractive. Apoi se apropie de canapea și se strecoară sub pătură, cu spatele la mine. Canapeaua e foarte strâmtă, corpul ei lipit de al meu și, natural, îmi trec brațul peste ea. N-are unde să se ducă mai departe. Părul îi miroase plăcut a fum. E o femeie și aș fi putut-o avea acum foarte mult timp, o femeie care aștepta acolo, dar eu pur și simplu nu eram interesat, pentru că puteam avea femei mai bune, pentru vremuri mai bune. Voi ști cum sărută și ce sunete scoate când facem dragoste chiar înainte să ies din camera asta. Dar nu astăzi.

— Am nevoie să stau aici încă o vreme, îi spun.

Nu e clar dacă asta înseamnă câteva ore sau câteva luni, dar oricum nu pare să o deranjeze.

— Poți să stai cât de mult vrei.

— Mulțumesc. Așa o să fac.

Mă uit la fereastră. Nu se mai vede nici un pic de lumină. Un morman de zăpadă a acoperit-o de tot și probabil încă mai ninge din greu, cu fulgi deși, poate mai mult decât a nins vreodată în orașul ăsta, și s-ar putea s-o țină așa toată noaptea, înecând totul în troiene uriașe de zăpadă, paralizând autobuzele și camioanele. Da, o vreme ca asta poate să omoare un om, dacă îl părăsește de tot norocul. Îmi las capul să cadă înapoi pe pernă, aproape de ea, cu buzele lipite de gâtul ei. Închid ochii și ascult oala cum fierbe.